

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет політичних наук
Кафедра історії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор
ЧНУ ім. П. Могили

Котляр Ю. В.

« _____ » _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«НОВА ТА НОВІТНЯ ІСТОРІЯ
ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ ТА АМЕРИКИ»**

Галузь знань 03 «Гуманітарні науки»

Спеціальність 032 «Історія та археологія»

Розробник

Завідувачка кафедри історії

Гарант освітньої програми

/Г.в.о. директора НН ІПО

Декан факультету політичних наук

Начальник НМВ

Підберезних І. Є.

Міронова І. С.

Шевченко Н.В.

Зуб К. М.

Хмель А. О.

Шкірчак С. В.

Миколаїв – 2022 рік

ВСТУП

Навчальний курс «Нова та новітня історія Західної Європи та Америки» посідає одне з провідних місць серед дисциплін, що вивчаються майбутніми істориками.

Об'єктом курсу є історія нового та новітнього часу.

Предметом вивчення дисципліни є комплексне вивчення особливостей історичного розвитку країн Західної Європи та Америки протягом XVI-XXI ст., з'ясування змісту політичних, економічних, соціокультурних процесів, що відбувалися в модерну та постмодерну добу в державах Заходу.

Міжпредметні зв'язки. Як складова частина всесвітньої історії, курс «Нова та новітня історія країн Європи і Америки» є логічним продовженням дисциплін, що передували йому: «Історія стародавнього Сходу», «Історія стародавньої Греції і Риму», «Історія середніх віків». Викладання курсу ведеться з урахуванням матеріалів згаданих дисциплін та опорою на них.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни			
Найменування дисципліни	Нова та новітня історія Західної Європи та Америки			
Галузь знань	03 «Гуманітарні науки»			
Спеціальність	032 «Історія та археологія»			
Спеціалізація (якщо є)	-			
Освітня програма	«Історія та археологія»			
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)			
Статус дисципліни	нормативна			
Курс навчання	3, 4			
Навчальний рік	2022-2023 н.р.			
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма		
	5, 6, 7, 8	7, 8, 9, 10, 11, 12		
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	16 кредитів / 480 годин	17 кредитів / 510 годин		
Структура курсу:	Денна форма	Заочна форма		
	– лекції	114 годин	3-й курс 36 годин	4-й курс 30 годин
	– семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові)	96 годин	70 години	32 години
	– годин самостійної роботи студентів	270 години	420 годин	448 годин
Відсоток аудиторного навантаження	43 %	15%	12%	
Мова викладання	українська			
Форма підсумкового контролю	екзамен			

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

2.1. Місце навчальної дисципліни в освітньо-професійній програмі

Програма дисципліни «Нова та новітня історія Західної Європи та Америки» відповідає вимогам освітньо- професійної програми щодо системи знань, вмінь та рівня їхньої сформованості, що має забезпечити набуття здобувачем вищої освіти особистісно- професійних якостей.

Контроль за роботою здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом складання екзамену. Оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти проводиться відповідно до шкали оцінювання.

Метою викладання навчальної дисципліни є висвітлення важливого періоду становлення та

розвитку євро-американської цивілізації та перетворення її на найбільш впливовий та динамічний чинник світової історії.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Нова та новітня історія країн Європи та Америки» є:

методичні: сформуванню погляд на розвиток країн Західної Європи та Америки не лише як на історію людства, що постає в якості об'єктивного, закономірного процесу, а й як на єдність людської історії, що дає можливість глибше зрозуміти історичні процеси цього періоду та зафіксувати їх особливості;

пізнавальні: визначення місця та ролі в історичному процесі людського духовно-морального та інтелектуального факторів, що має особливе значення в характеристиці цивілізації. Розгляд історії людства Нового та Новітнього часу як поступального процесу, а саме віра в прогрес була одним із визначальних моментів суспільної думки XVII-XVIII ст.;

практичні: надати вмінь здобувачам вищої освіти аналізувати історичний матеріал, оцінювати конкретно-історичну ситуацію.

Розроблена програма відповідає освітньо-професійній програмі та орієнтована на **формування компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

ФК 1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.

ФК 2. Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.

ФК 3. Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.

2.2. Очікувані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, здобувачі вищої освіти у результаті вивчення навчальної дисципліни повинні:

знати

- понятійно-категоріальний апарат та основні проблеми нової історії країн Західної Європи та Америки;

- історичні факти політичного, соціально-економічного, культурного характеру, дієвих осіб історичного процесу, вміння оцінювати внесок останніх у розвиток сучасної європейської цивілізації;

- аналізувати події, застосовуючи найновіші історіографічні оцінки та методологічні підходи, бути в курсі наукових гіпотез щодо тієї чи іншої проблеми; особливості історії не лише на континентах, регіонах, але й в окремих країнах, що складають єдиний світ; причини виникнення та розв'язання конфліктів між народами, піднесення та занепад певних країн світу.

вміти

- формувати власну позицію щодо історичних фактів та подій;

- працювати з історичною картою;

- прогнозувати розвиток історичного процесу;

- аргументовано відстоювати свою позицію в дискусіях;

- з'ясовувати і оцінювати визначальні тенденції історичного розвитку країн Західної Європи та Америки, віднаходити в них спільні для розвитку європейської цивілізації, а також - особливі, притаманні лише певним країнам, моменти, застосовуючи при цьому типологічний, порівняльний, конкретно-історичний аналізи, а також методологію історичного синтезу.

Відповідно до освітньо-професійної програми очікувані **результати навчання** включають:

- ПРН 1. Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом. А також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.
- ПРН 2. Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.
- ПРН 3. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.
- ПРН 5. Вміти працювати з письмовими. Речовими, етнографічними. Усними, архівними та іншими історичними джерелами.
- ПРН 6. Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.
- ПРН 7. Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах.
- ПРН 9. Мати навички організації практичного вирішення питань історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини.
- ПРН 10. Застосовувати сучасні методики у процесі популяризації історії та археології, а також здійсненні різних видів педагогічної діяльності.
- ПРН 11. Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.
- ПРН 12. Здійснювати комунікацію з професійних питань з представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій і спільнот.
- ПРН 13. Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.
- ПРН 15. Планувати дослідницькі проєкти з історії, археології, краєзнавства та ін. Використовувати знання за фахом для проведення занять з історії, виховної роботи у загальноосвітніх навчальних закладах, у професійній діяльності в органах державної влади і місцевого самоврядування, аналітично-інформаційних інституціях, засобах масової інформації, соціальних і культурних закладах, громадських організаціях тощо.
- ПРН 16. Користуватися програмами засобами, працювати в комп'ютерних мережах, створювати бази даних і використовувати інтернет-ресурси; впроваджувати засоби інформаційних технологій в професійній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

3.1. Денна форма навчання

№	Теми	Ле кці ї	Се мі на р ські	Сам ості йна робо та
Нова історія Західної Європи та Америки (5, 6 семестр)				
1	Тема 1. Основні тенденції економічного, політичного, суспільного і культурного розвитку провідних держав Європи і США в останній третині XIX – на початку XX ст.	2	2	9
2	Тема 2. Англійська революція середини XVII ст.	2	2	9
3	Тема 3. Англія у другій половині XVII-XVIII ст.	2	2	9
4	Тема 4. Англійські колонії в Північній Америці. Війна за незалежність і створення США.	4	2	9
5	Тема 5. Феодально-абсолютистський лад в країнах Європи у другій половині XVII-XVIII ст.	2	2	9
6	Тема 6. Європейська культура XVII-XVIII ст.	2	2	9
7	Тема 7. Релігія та церква у Західній Європі у XVII-XVIII ст.	2	-	9

8	Тема 8. Міжнародні відносини і колоніальна політика у другій половині XVII-XVIII ст.	2	2	9
9	Тема 9. Французька революція кінця XVIII ст.	2	2	9
10	Тема 10. Франція у роки консульств і Першої імперії (1799-1814 рр.)	2	2	9
11	Тема 11. Країни Європи у 1789-1815 рр.	4	2	9
12	Тема 12. Країни Європи та Америки у 1815-1847 рр.	4	2	9
13	Тема 13. Революції 1848-1849 рр. в Європі.	2	2	9
14	Тема 14. Країни Європи і Америки в 50-60-х роках XIX ст.	4	2	9
15	Тема 15. Соціалістична думка і соціалістичний рух (до 1870 року).	2	1	9
16	Тема 16. Міжнародні відносини в 20-60-і роки XIX ст. Колоніальна політика.	2	2	9
17	Тема 17. Європа і Америка в останній третині XIX ст. і на початку XX ст. (до 1914 р.).	4	2	9
18	Тема 18. Перша світова війна 1914-1918 рр.	4	2	10
	Всього	48	33	163
Новітня історія Західної Європи та Америки (7, 8 семестр)				
19	Тема 19. Вступ: Новітня історія країн Європи і Америки: особливості навчального курсу.	4	4	10
20	Тема 20. Міжнародні відносини між двома світовими війнами	6	6	10
21	Тема 21. Суспільно-політичні рухи у 1918-1945 рр.	5	5	10
22	Тема 22. Наука і культура країн Європи і Америки між двома світовими війнами.	6	6	10
23	Тема 23. Країни Європи і Північної Америки в період післявоєнної нестабільності (1918-1923 рр.).	6	6	10
24	Тема 24. Індустріальні країни Європи і Америки у період стабілізації (1924-1929 рр.).	6	6	10
25	Тема 25. Світова економічна криза (1929-1933 рр.).	6	6	10
26	Тема 26. Індустріальні країни Європи і Америки у 1933-1939 рр.: пошуки виходу з кризи. Реформізм.	6	6	10
27	Тема 27. Фашистські режими в Європі в 30-ті роки XX ст.	6	6	10
28	Тема 28. Країни Латинської Америки між двома світовими війнами.	6	6	10
29	Тема 29. Країни Європи і США у Другій світовій війні.	6	6	10
	Всього	63	63	110
	Всього за курсом	114	96	270

3.2. Заочна форма навчання

№	Теми	Ле кці ї	Се мі на р ські ,	Са мос тій на роб ота
Нова історія Західної Європи та Америки (7, 8, 9 триместр)				
1	Тема 1. Основні тенденції економічного, політичного, суспільного і культурного розвитку провідних держав Європи і США в останній третині XIX – на початку XX ст.	2	2	24
2	Тема 2. Англійська революція середини XVII ст.	2	2	24
3	Тема 3. Англія у другій половині XVII-XVIII ст.	2	2	24
4	Тема 4. Англійські колонії в Північній Америці. Війна за незалежність і створення США.	2	2	24
5	Тема 5. Феодально-абсолютистський лад в країнах Європи у другій половині XVII-XVIII ст.	2	2	24

6	Тема 6. Європейська культура XVII-XVIII ст.	2	2	24
7	Тема 7. Релігія та церква у Західній Європі у XVII-XVIII ст.	2	2	24
8	Тема 8. Міжнародні відносини і колоніальна політика у другій половині XVII-XVIII ст.	2	2	24
9	Тема 9. Французька революція кінця XVIII ст.	2	2	24
10	Тема 10. Франція у роки консульств і Першої імперії (1799-1814 рр.)	2	2	24
11	Тема 11. Країни Європи у 1789-1815 рр.	2	2	24
12	Тема 12. Країни Європи та Америки у 1815-1847 рр.	2	2	24
13	Тема 13. Революції 1848-1849 рр. в Європі.	2	2	24
14	Тема 14. Країни Європи і Америки в 50-60-х роках XIX ст.	2	2	24
15	Тема 15. Соціалістична думка і соціалістичний рух (до 1870 року).	2	2	24
16	Тема 16. Міжнародні відносини в 20-60-і роки XIX ст. Колоніальна політика.	2	2	24
17	Тема 17. Європа і Америка в останній третині XIX ст. і на початку XX ст. (до 1914 р.).	2	2	28
18	Тема 18. Перша світова війна 1914-1918 рр.	2	4	24
	Всього	36	38	436
Новітня історія Західної Європи та Америки (10, 11, 12 триместр)				
19	Тема 19. Вступ: Новітня історія країн Європи і Америки: особливості навчального курсу.	2	2	40
20	Тема 20. Міжнародні відносини між двома світовими війнами	2	2	40
21	Тема 21. Суспільно-політичні рухи у 1918-1945 рр.	2	2	40
22	Тема 22. Наука і культура країн Європи і Америки між двома світовими війнами.	2	2	40
23	Тема 23. Країни Європи і Північної Америки в період післявоєнної нестабільності (1918-1923 рр.).	2	2	40
24	Тема 24. Індустріальні країни Європи і Америки у період стабілізації (1924-1929 рр.).	2	2	40
25	Тема 25. Світова економічна криза (1929-1933 рр.).	2	4	40
26	Тема 26. Індустріальні країни Європи і Америки у 1933-1939 рр.: пошуки виходу з кризи. Реформізм.	4	4	40
27	Тема 27. Фашистські режими в Європі в 30-ті роки XX ст.	4	4	40
28	Тема 28. Країни Латинської Америки між двома світовими війнами.	4	4	44
29	Тема 29. Країни Європи і США у Другій світовій війні.	4	4	44
	Всього	30	32	448
	Всього за курсом 3 - курс	36	38	436
	Всього за курсом 4 - курс	30	32	448

4. Зміст навчальної дисципліни

Денна форма

4.1. План лекцій

№	Тема заняття / план
	Нова історія Західної Європи та Америки

(5, 6 семестр)	
1	<p>Тема 1. Вступ. Головні тенденції історичного розвитку Предмет курсу. Поняття «нова історія» та «історія нового часу». Історичний зміст нового часу. Періодизація нової історії. Загальна характеристика періодів нової історії. Місце нової історії в історії людства. Політична карта Західної Європи і Америки та її зміни протягом нової історії. Світова експансія Європи і становлення системи колоніалізму. Європейська цивілізація й Америка. Становлення і розвиток капіталістичного способу виробництва. Промисловий переворот, його господарські та соціальні наслідки. Перехід до індустріального суспільства в провідних країнах Європи і формування капіталістичної системи світового господарства. Соціально-політичні рухи (революції). Їхній характер, наслідки, спільні риси та особливості. Теорія і практика соціального переоблаштування в новий час. Формування націй та національних держав у Європі та Америці. Культура нового часу. Характер і особливості розвитку міжнародних відносин у новий час, їх вплив на долю країн Європи та Америки. Світова війна 1914-1918 рр. Історіографія нового часу. Основні узагальнюючі праці і довідкові видання з курсу нової історії. Підручники, навчальні посібники, збірки документів. Економічний зміст перехідної епохи від феодалізму до капіталізму. Генеза капіталізму. Співіснування різних форм виробництва в Європі та Америці. Шляхи розвитку капіталізму в окремих країнах. Промисловий розвиток в умовах піднесення мануфактурного капіталізму. Аграрні відносини в країнах Європи та Америки. Державно-політичний устрій та його форми в країнах Європи та Америки. Соціальні зміни в суспільстві. Формування і зміцнення буржуазії. Розвиток системи найманої праці. Соціальні вибухи в період мануфактурного капіталізму. Основні тенденції культурного розвитку. Церква і релігія в духовному житті Європи та Америки. Наукова революція. Просвітництво як європейський і американський ідейний рух. «Освічений абсолютизм».</p>
2	<p>Тема 2. Англійська революція середини XVII ст. Передумови революції. Розвиток капіталістичних відносин у надрах англійського суспільства. Особливості соціального ладу. Нове дворянство і буржуазія. Англійське селянство. Англійський абсолютизм. Пуританізм - ідеологія антифеодальної революції в Англії. Буржуазно-дворянська опозиція. Конфлікт між абсолютизмом і опозицією при перших Стюартах. Шотландське повстання. Народні рухи. Довгий парламент, його соціальний склад і політика. «Велика ремонстрація». Ірландське повстання. Перша громадянська війна. Пресвітеріани та індепенденти. О. Кромвель і реорганізація армії. Законодавство Довгого парламенту. Аграрне питання. Боротьба за поглиблення революції. Позиція пресвітеріан. Програма індепендентів. Рух левелерів. Д.Лільберен. «Народна угода». Перша чистка парламенту. Друга громадянська війна. Прайдова чистка парламенту. Проголошення республіки. Індепендентська республіка: внутрішня і зовнішня політика. Народно-реформаційний рух. Істинні левелери. Д.Уінстенлі. Криза республіки. Протекторат О.Кромвеля. Внутрішня і зовнішня політика протекторату. Криза системи протекторату. Реставрація монархії Стюартів. Місце революції середини XVII ст. в історії Англії. Основні напрями вивчення Англійської революції XVII ст. в сучасній історіографії.</p>
3	<p>Тема 3. Англія у другій половині XVII – XVIII ст. Період реставрації. Режим Карла II. Економічна політика. Політична реакція. Опозиція монархії Стюартів. Вігі і торі. «Славна революція 1688 - 1689 рр. «Біль про права». Посилення влади парламенту. Історичне значення подій 1688-1689 рр. Соціально-економічний і політичний розвиток в кінці XVII - першій половині XVIII ст. Панування лендлордизму. Аграрні відносини. Доля селянства. Піднесення мануфактури. Торгівля. Політика меркантилізму. Формування внутрішнього ринку. Торгівля з</p>

	<p>колоніями. Работоргівля. Грошово-фінансова система. Соціальні проблеми англійського суспільства.</p> <p>Розвиток парламентської системи. Зміцнення конституційно-монархічного режиму. Формування партійно-політичних угруповань. Вігі і торі, Їх соціальна база, політична і релігійна орієнтація. Панування вігів, їх внутрішня та зовнішня політика. І.Пітт-старший. Унія Англії та Шотландії. Участь Англії в європейських війнах. Колоніальна експансія. Особливості англійського Просвітництва.</p> <p>Початок промислового перевороту в другій половині XVIII ст. Передумови промислового перевороту. Технічна революція і сутність промислового перевороту. Виникнення фабрики. Промислова буржуазія і робітничий клас. Становище робітників. Виникнення тред-юніонів. Створення фабричних центрів. Ріст промислового населення. Удосконалення засобів зв'язку. Історичне значення промислового перевороту в Англії. Історіографія проблеми.</p> <p>Політична криза у 60-і-80-і роки. Опозиція правлінню вігів. Політика Георга III. Зміни в політичній діяльності вігів і торі. Колоніальна політика Англії.</p>
4	<p>Тема 4. Англійські колонії в Північній Америці. Війна за незалежність і створення США</p> <p>Заснування перших англійських колоній у Північній Америці. Соціально-економічний і політичний розвиток північноамериканських колоній. Формування північноамериканської нації. Просвітництво. Б.Франклін. Т.Джефферсон.</p> <p>Посилення протиріч між колоніями і метрополією після Семирічної війни. Піднесення визвольного руху. «Бостонське чаювання». Початок збройної боротьби. «Декларація незалежності». Демократичні перетворення протягом війни за незалежність. Хід військових дій у 1775-1781 рр. Дж. Вашингтон. Міжнародне становище і дипломатія США. Версальський мир і визнання США.</p> <p>Зростання соціально-економічних протиріч після війни. Повстання Д. Шейса. Становлення державного ладу США. «Статті конфедерації». Конституція 1787 р. «Біль про права» 1791 р. та історичне значення визвольної війни північноамериканських колоній Англії. Історіографія війни за незалежність і створення США.</p>
5	<p>Тема 4. Англійські колонії в Північній Америці. Війна за незалежність і створення США</p> <p>Заснування перших англійських колоній у Північній Америці. Соціально-економічний і політичний розвиток північноамериканських колоній. Формування північноамериканської нації. Просвітництво. Б.Франклін. Т.Джефферсон.</p> <p>Посилення протиріч між колоніями і метрополією після Семирічної війни. Піднесення визвольного руху. «Бостонське чаювання». Початок збройної боротьби. «Декларація незалежності». Демократичні перетворення протягом війни за незалежність. Хід військових дій у 1775-1781 рр. Дж. Вашингтон. Міжнародне становище і дипломатія США. Версальський мир і визнання США.</p> <p>Зростання соціально-економічних протиріч після війни. Повстання Д. Шейса. Становлення державного ладу США. «Статті конфедерації». Конституція 1787 р. «Біль про права» 1791 р. та історичне значення визвольної війни північноамериканських колоній Англії. Історіографія війни за незалежність і створення США.</p>
6	<p>Тема 5. Феодально-абсолютистський лад в країнах Європи у другій половині XVII - XVIII ст.</p> <p>Франція. Економічне становище Франції на кінець Тридцятирічної війни. Соціальна структура суспільства. Фронда.</p> <p>Особливості становлення абсолютизму у Франції. Абсолютизм за Людовіка XIV. Церква і держава. Державна рада. Кольбер, задуми реформ та їх наслідки. Розвиток культури. Класицизм.</p> <p>Франція на межі XVII-XVIII ст. Економічні та соціальні проблеми.</p> <p>Економічна політика абсолютизму у XVIII ст. Зміни в сільському господарстві та промисловості. Розвиток капіталістичного укладу. Колоніальна торгівля.</p> <p>Французьке просвітництво, його характерні риси. Ідея прав людини. Просвітництво й</p>

	<p>релігія. Монтеस्क'є. Вольтер. Енциклопедія та енциклопедисти. Д. Дідро, Ж.-Ж.Руссо, та їх місце в культурі XVIII ст. Соціальні утопії в просвітницькій думці.</p> <p>Криза феодально-абсолютистського ладу. Монархія за Людовика XV і Людовика XVI. Спроби реформ у другій половині XVIII ст. Тюрго. Неккер. Аристократична опозиція.</p> <p>Італія. Соціально-економічний розвиток в умовах державної роздробленості до середини XVII ст. Іспанське володарювання. Папство. Економічний занепад у другій половині XVII - на початку XVIII ст. Соціальні рухи.</p> <p>Зміни в державній структурі Італії в XVIII ст. Демографічні зміни. Пожвавлення економіки. Мануфактури. Буржуазія й аграрії.</p> <p>Італійське просвітництво, його особливості. Реформи «освіченого абсолютизму».</p> <p>Італійська культура початку нового часу. Бароко. Культура в епоху Просвітництва. К. Гольдони, В. Альф'єрі.</p> <p>Німецькі держави. Пруссія. Занепад Німеччини після Тридцятирічної війни. Політична роздробленість країни. Державна система «Священної Римської імперії». Утвердження дрібнодержавного (князівського) абсолютизму. Аграрні відносини. Стан промисловості і торгівлі у XVIII ст.</p> <p>Особливості розвитку держави Бранденбург-Пруссії. Правління курфюрста Фрідріха-Вільгельма I. Перетворення Пруссії в королівство. Абсолютизм у Пруссії. Зростання мілітаризму. «Освічений абсолютизм» Фрідріха II. Зовнішня політика Пруссії і початок австро-пруського суперництва.</p> <p>Німецьке просвітництво, його особливості. Г. Лессінг. І. Гердер. І. Кант і його філософська концепція. Рух «Буря і натиск». Література і музика.</p> <p>Держава австрійських Габсбургів. Володіння Габсбургів і система управління монархією. Соціально-економічний лад, його регіональні особливості. Аграрні відносини. Розвиток промисловості і торгівлі. Боротьба з турецькою загрозою. Війни кінця XVII - середини XVIII ст. їхні наслідки.</p> <p>Економічний та соціально-політичний розвиток у XVIII ст. Австрійський «освічений абсолютизм». Реформи Марії Терезії та Йосипа II. Розвиток культури.</p> <p>Угорщина під владою Габсбургів. Політичний устрій Угорського королівства у другій половині XVII-XVIII ст. Національно-визвольний та антифеодальний рух.</p> <p>Трансільванське князівство і його становище у складі Габсбургської монархії. Національний та соціальний склад населення. Церковне питання. Народні виступи у кінці XVIII ст.</p> <p>Слов'янські народи під владою Габсбургів.</p> <p>Іспанія. Своєрідність історичних умов розвитку абсолютизму в Іспанії. Економічний та політичний розвиток у другій половині XVII ст. Відновлення незалежності Португалії. Колоніальні володіння Іспанії. Наслідки Війни за іспанську спадщину. Криза іспанської колоніальної системи у другій половині XVIII ст. Розвиток промисловості. Аграрні відносини. Іспанське просвітництво. «Освічений абсолютизм» в Іспанії. Реформи Бурбонів адміністративної системи управління державою. Соціальні суперечності.</p>
7	<p>Тема 6. Європейська культура XVII – XVIII ст.</p> <p>Релігія та духовне життя європейського суспільства. Стан і зміст освіти. Рівень освіченості. Університети. Зрушення в соціальній психології суспільства у другій половині XVII ст. Секуляризація освіченої частини суспільства. Масова свідомість. Народна культура і церква.</p> <p>Наукові досягнення. Розвиток астрономії, математики, механіки. Утвердження природничонаукової системи поглядів. Н. Коперник, Г. Галілей, Р. Декарт, І. Ньютон. Раціоналізм у суспільній свідомості й художній творчості. Механіцизм.</p> <p>Головні течії в мистецтві й літературі. Бароко як загальноєвропейський художній напрям. Класицизм. Ідейні та естетичні принципи.</p>
8	<p>Тема 7. Релігія та церква у Західній Європі у XVII-XVIII ст.</p> <p>Місце і роль католицької церкви у Європі. Зміни у духовному житті народів європейської цивілізації у XVII-XVIII ст. Релігійна карта Європи. Вестфальський мир 1648 р. і його значення для подальшої долі християнської церкви у Європі.</p>

	<p>Католицька церква у Франції за Людовіка XIV. Янсенізм. Єзуїти. Обмеження діяльності релігійних орденів у Європі у другій половині XVIII ст. Реформування і оновлення католицької церкви у XVII-XVIII ст. Головні протестантські церкви (лютеранська, кальвіністська, англіканська). Пієтизм і методизм у протестантизмі кінця XVII-XVIII ст. Ф. Шпенер, А. Франке, Д. Уеслі. Народні секти і еретичні рухи в Європі. Рух анаболістів. Таємні товариства. Релігія та просвітництво.</p>
9	<p>Тема 8. Міжнародні відносини і колоніальна політика у другій половині XVII - XVIII ст.</p> <p>Зміни в системі міжнародних відносин у другій половині XVII ст. Боротьба Англії за першість на морських шляхах, у торгівлі та колоніальній сфері. Англо-голландські війни. Війни за Людовіка XIV і боротьба за французьку гегемонію в Європі.</p> <p>Війна за іспанську спадщину і послаблення міжнародної ролі Франції. Англо-французький антагонізм. Боротьба за Балтику. Північна війна. Міжнародні відносини в Північній і Східній Європі у середині XVIII ст. Посилення Пруссії. Війна за австрійську спадщину. Семилітня війна. Поділи Польщі та їх наслідки.</p> <p>Східне питання. Експансія Османської імперії в Південно-Східну Європу. Суперечності Росії та Англії на Балканах і Близькому Сході. Війна північноамериканських колоній за незалежність у системі міжнародних відносин. Зміни у міжнародних відносинах на кінець XVIII ст.</p> <p>Торгово-колоніальне суперництво європейських держав. «Торгові війни». Колонії і розвиток капіталізму в Європі. Формування колоніальних імперій європейських країн. Англофранцузьке суперництво. Загострення боротьби за колонії у XVIII ст. і ускладнення міжнародних відносин.</p>
10	<p>Тема 9. Французька революція кінця XVIII ст.</p> <p>Кризові явища у Франції та боротьба у правлячих колах наприкінці XVIII ст. Державний податковий гніт. Посилення соціальної напруженості у французькому суспільстві. Буржуазна опозиція. Відкриття Генеральних Штатів і перетворення їх у Національні установчі збори.</p> <p>Початок революції. Повстання у Парижі. Падіння Бастилії. Конституційні монархісти при владі. Законодавчі збори. Мірабо. Лафайєт. Декларація прав людини і громадянина. Політичні та соціальні перетворення. Ідея нації та принципи народовладдя. Державно-адміністративні перетворення. Аграрне, торгово-промислове і податкове законодавство. Революція і церква. Конституція 1791 р.</p> <p>М. Робесп'єр, Ж. П. Марат, Ж. Дантон. Народні товариства, преса. Політичний егалітаризм. Піднесення селянського руху. Контрреволюційний рух. Еміграція. Революція та Європа.</p> <p>Варенська криза, розмежування політичних сил. Фельяни і жирондисти. Формування коаліції європейських монархій проти революційної Франції. Початок революційних війн. Криза конституційної монархії. Повстання 10 серпня 1792 р.</p> <p>Встановлення республіки. Жирондисти при владі. Повалення монархії. Нове аграрне законодавство. Початок терору. Національний конвент. Жирондисти і монтаньяри. Розвиток народного руху, революційне насильство. Санкюлоты.</p> <p>Вандея. Війна з антифранцузькою коаліцією. Загострення боротьби між Горою і Жирондою. Повстання 31 травня 2 червня 1793 р. у Парижі. Встановлення влади якобінців.</p> <p>Якобінська республіка. Громадянська війна. Конституція 1793 р. Аграрна політика якобінців. Політична система якобінської диктатури. Терор. Державне регулювання економіки. Соціальна і релігійна політика якобінців. Оборона республіки.</p> <p>Народні рухи. Загострення боротьби в середині якобінського блоку. Вантозькі декрети. Криза і падіння якобінської диктатури. Якобінці і якобінська республіка в історіографії.</p> <p>Внутрішня і зовнішня політика термідоріанського конвенту. Виступи санкюлотів Парижа 1795 р. Конституція 1795 р. Встановлення Директорії. Баррас. Внутрішня та зовнішня політика. Соціальні протиріччя. Гракх Бабеф і «Змова рівних». Програма бабувістів.</p> <p>Війни Французької республіки в роки Директорії. Італійський похід французької армії. Спроби Франції завоювати Єгипет і Сирію. Піднесення генерала Н.Бонапарта. Криза режиму Директорії та державний переворот 18 брюмера. Історичні наслідки і спадщина</p>

	Французької революції. Історіографія революції.
11	<p>Тема 10. Франція в роки консульств і Першої імперії (1799-1814 рр.) Конституція 1799 р. Бонапартистський режим. «Кодекси Наполеона». Конкордат. Аграрна політика. Революційна спадщина і політика Наполеона, Наполеон і дворянство. Конституція 1801 р. Зовнішня політика і наполеонівські війни. Англо-французьке суперництво. Континентальна блокада. Зовнішня експансія Франції та її наслідки. Криза Першої імперії. Вторгнення французької армії в Росію. Війна 1813 р. Воєнні дії 1814 р. і реставрація Бурбонів. «Сто днів». Битва під Ватерлоо. Друга реставрація Бурбонів. Історичні підсумки наполеонівських війн. Історіографія.</p>
12	<p>Тема 11. Країни Європи у 1789-1815 рр. <i>Англія.</i> Вплив французької революції на суспільно-політичний розвиток Англії. Демократичні рухи. Політичні ідеї Т. Пейна. Ставлення буржуазно-дворянських кіл Англії до революції у Франції. Англія в боротьбі з революційною Францією. Континентальна блокада. Колоніальна політика Англії. Повстання в Ірландії. Англо-ірландська «унія». Ідеологія та культура Англії. <i>Німецькі держави.</i> Французька революція і Німеччина. Буржуазно-демократичні й народні рухи. Майнцька комуна. Німецьке яacobінство. Участь німецьких держав у війнах проти Франції. Пруссія в розділах Польщі. Ліквідація «Священної Римської імперії німецької нації». Створення Рейнського союзу. Вплив континентальної блокади на Німеччину. Розгром Пруссії у 1806 р. Тільзитський мир. Реформи К. Штейна і К. Гранденберга. Військова реформа. Національне патріотичне піднесення в Німеччині. Війна 1813 р. і визволення Німеччини. <i>Монархія Габсбургів.</i> Монархія Габсбургів і французька революція. Республіканський рух у Австрії та Угорщині. Його поразка й абсолютистська реакція. Участь Австрії у війнах проти Франції. Повоєнні територіальні надбання. <i>Італія.</i> Вплив Французької революції на Італію. Республікансько-демократичні рухи. Початок Рисорджименто. Італійські республіки. Суспільні перетворення. Французька окупація. Селянські повстання 1799 р. Наполеонівське панування в Італії. Національно-визвольний рух. Карбонарії. <i>Іспанія.</i> Вплив Французької революції на Іспанію. Суперечності з Англією в боротьбі за колонії. Наслідки політичного союзу Іспанії з Францією. Французька інтервенція в Іспанію. Війна іспанського народу за незалежність. Революція в Іспанії. Рух селян. Севільська хунта. Установчі кортеси. Аграрні закони і колоніальне питання. Конституція 1812 р. Реставрація абсолютизму.</p>
13	<p>Тема 11. Країни Європи у 1789-1815 рр. <i>Англія.</i> Вплив французької революції на суспільно-політичний розвиток Англії. Демократичні рухи. Політичні ідеї Т. Пейна. Ставлення буржуазно-дворянських кіл Англії до революції у Франції. Англія в боротьбі з революційною Францією. Континентальна блокада. Колоніальна політика Англії. Повстання в Ірландії. Англо-ірландська «унія». Ідеологія та культура Англії. <i>Німецькі держави.</i> Французька революція і Німеччина. Буржуазно-демократичні й народні рухи. Майнцька комуна. Німецьке яacobінство. Участь німецьких держав у війнах проти Франції. Пруссія в розділах Польщі. Ліквідація «Священної Римської імперії німецької нації». Створення Рейнського союзу. Вплив континентальної блокади на Німеччину. Розгром Пруссії у 1806 р. Тільзитський мир. Реформи К. Штейна і К. Гранденберга. Військова реформа. Національне патріотичне піднесення в Німеччині. Війна 1813 р. і визволення Німеччини. <i>Монархія Габсбургів.</i> Монархія Габсбургів і французька революція. Республіканський рух у Австрії та Угорщині. Його поразка й абсолютистська реакція. Участь Австрії у війнах проти Франції. Повоєнні територіальні надбання. <i>Італія.</i> Вплив Французької революції на Італію. Республікансько-демократичні рухи. Початок Рисорджименто. Італійські республіки. Суспільні перетворення. Французька окупація. Селянські повстання 1799 р. Наполеонівське панування в Італії. Національно-</p>

	<p>визвольний рух. Карбонарії.</p> <p>Іспанія. Вплив Французької революції на Іспанію. Суперечності з Англією в боротьбі за колонії. Наслідки політичного союзу Іспанії з Францією. Французька інтервенція в Іспанію. Війна іспанського народу за незалежність. Революція в Іспанії. Рух селян. Севільська хунта. Установчі кортеси. Аграрні закони і колоніальне питання. Конституція 1812 р. Реставрація абсолютизму.</p>
14	<p>Тема 12. Країни Європи та Америки у 1815-1847 рр.</p> <p>Створення «віденської системи» і створення Священного союзу. Зміни у співвідношенні сил між державами Європи після розгрому наполеонівської імперії. Віденський конгрес «Віденська система», її основні принципи. Територіальний переустрій Європи. Поділ наполеонівської спадщини. Суперечності між учасниками конгресу. Заключний акт Віденського конгресу.</p> <p>Причини утворення і діяльність Священного союзу на підтримку «віденської системи». Зміни на політичній карті Європи після Віденського конгресу.</p> <p>Буржуазні революції та національно-визвольні рухи 20-х років XIX ст. у Європі. Причини і характер революцій 20-х років у Іспанії, Португалії та Італії. Буржуазія та ліберальне дворянство в революціях, роль армії. Причини поразки революцій. Національно-визвольний рух на Балканах та його наслідки.</p> <p>Революції в Іспанії. Реставрація абсолютизму в 1814 р. Причини революції 1820-1823 рр. Роль армії в революційному русі 1814-1820 рр. Повстання під керівництвом Р. Рієго. Політична боротьба в 1820-1823 рр. Аграрне законодавство. Французька інтервенція. Поразка революції та її причини.</p> <p>Революція в Португалії 1820-1823 рр. Португальський абсолютизм. Реформи Помбала і причини їх поразки. Передумови та хід революції 1820-1823 рр. Конституція 1822 р. Поразка революції та її наслідки.</p> <p>Англія (1815-1850). Завершення промислового перевороту. Англія - «майстерня світу». Всесвітня виставка 1851 р. Загострення соціальних суперечностей на початку XIX ст. Політика торі. «Хлібні закони». Демократичний рух. «Битва при Пітерлоо». Реформи «ліберальних торі» у 20-і роки. Народні виступи у 1821-1823 рр. Перша парламентська реформа та її значення.</p> <p>Значення робітничого руху, новий закон про бідних. Закони про тред-юніони. Передумови і початок чартистського руху. Народна хартія. Течії в чартистському русі. Діячі чартистського руху. Перша петиція. Урядові репресії. Національна асоціація чартистів і нове піднесення чартистського руху. Друга петиція чартистів. Спад масового руху. Аграрні плани О'Коннора. «Братські демократи». Закон про 10-годинний робочий день. Економічна криза 1847 р. Вплив європейських революцій 1848 р. на Англію. Третя петиція. Причини поразки чартистського руху та його місце в соціально-політичній історії Англії.</p> <p>Політичні партії в 30-40-і роки. Політика «вільної торгівлі». Відміна «хлібних законів». Колоніальні загарбання Англії. Експлуатація Ірландії й національно-визвольний рух ірландського народу.</p> <p>Ідеологія та культура. Д. Рікардо. Концепція І.Бентама. Література романтизму. Критичний реалізм у літературі. Образотворче мистецтво.</p> <p>Франція в роки Реставрації та Липневої монархії. Соціальний характер режиму Реставрації. Ліберальна опозиція режиму. Ідейно-політична боротьба. Республіканський демократичний рух. Карбонарії. Соціальні ідеї А. Сен-Сімона, Ш. Фур'є.</p> <p>Основні тенденції економічного розвитку Франції. Мануфактури і фабрики. Дрібнотоварний сектор.</p> <p>Внутрішня і зовнішня політика. Посилення реакції за Карла X. Зростання соціальних конфліктів у 1829-1830 рр. Політична криза. Липнева революція 1830 р. та її вплив на інші країни.</p> <p>Зміни в конституційному ладі. Луї Філіп - «король буржуа». Промисловий переворот, його особливості. Розвиток аграрних відносин.</p> <p>Республіканський рух, таємні товариства. Становище робітників і дрібних власників в</p>

умовах промислової революції. Розвиток соціалістичних ідей. Л. Блан. О. Бланкі. Е. Кабе. Внутрішня і зовнішня політика Липневої монархії. Колонізація Алжиру. Опозиція монархії. Економічні проблеми Франції. Криза липневої монархії. Розвиток культури у першій половині XIX ст. Романтизм. Зародження критичного реалізму. О. Бальзак.

Німецькі держави. Державна роздробленість Німеччини. Політична система Німецького союзу. Ідеологія Реставрації. Пруссія: відмінності її західних і східних провінцій. Конституційні монархії в Південно-Західній Німеччині.

Мануфактурно-ремісничий характер німецької промисловості. Митний союз. Початок промислового перевороту, його головні райони і особливості. Аграрний лад і аграрна реформа в Пруссії. Розвиток ринкових відносин у сільському господарстві.

Опозиційні виступи в 20-30-і роки. Студентський рух. Масові заворушення в 1830 р. Німецький лібералізм. Демократичне крило опозиції «Істинні соціалісти». «Рейнська газета», її роль. Вплив революції 1830 р. у Франції на Німеччину.

Початок робітничого руху, його особливості. Емігрантські організації. «Союз справедливих» і діяльність В.Вейтлінга. Повстання сілезьких ткачів.

Зростання соціальної напруженості в середині 40-х років. Торговельно-промислова криза 1847 р. Посилення ліберально-демократичного руху, народні заворушення.

Революція в Італії в 1820-1821 рр. Відновлення державної роздробленості та абсолютистських порядків в Італії. Австрійське гноблення. Національно-визвольний рух. Таємні товариства, їх склад, мета. Революція 1820-1821 рр. у Неаполітанському королівстві і П'ємонті. Австрійська інтервенція й придушення революції.

Італія. Економічний розвиток. Зростання мануфактурного виробництва. Перші кроки промислового перевороту. Ринкові відносини в сільському господарстві.

Політична реакція в Італії після придушення революції 20-х років XIX ст. Нове революційне піднесення 1831 р. у Центральній Італії.

Демократичний напрям у національному русі. Д.Мадзіні і «Молода Італія». Виступи і змови в 20-40-і роки. Ліберально-монархічна течія у визвольному русі. Суспільний неспокій у другій половині 40-х років.

Австрійська імперія. Австрія після Віденського конгресу. Своєрідність соціально-економічного розвитку земель, що входили в Австрійську імперію. Початок промислового перевороту та його соціальні наслідки. Ринкові перетворення в сільському господарстві.

Етнонаціональна структура імперії та національне питання. «Система Меттерніха». Габсбурги і ліберальний рух у землях імперії. Ліберальна і революційно-демократична опозиція в Угорщині, її соціальний склад і програма. Л. Кошут, Ш. Петефі.

США (кінець XVIII - 50-і роки XIX ст.). Консолідація американської нації. Федералісти при владі. Джефферсонівська демократія. Від «ери доброї злагоди» до двох партійної системи. Національні республіканці при владі. «Ера Джексона», її соціальне коріння і характер реформ.

Основні риси соціально-економічного розвитку. Промисловий переворот і його особливості. Фермерський шлях розвитку капіталістичних відносин у сільському господарстві. Поширення плантаційного рабства.

Територіальна експансія на Захід. Війна з Мексикою. Походження та сутність доктрини Монро.

Особливості формування робітничого класу. Перші робітничі організації. Загострення проблеми рабовласництва. Форми опору рабів. Виникнення аболіціоністського руху, етапи його розвитку. У. Гаррісон, Ф. Дуглас.

Канада (XVIII ст. – 60-і роки XIX ст.). Англійське завоювання нової Франції. Війна за незалежність у Північній Америці і Канада. Англо-американська війна і Канада. Національно-демократична революція 1837-1838 рр. Реформи 1848 р. і створення відповідального уряду в об'єднаній провінції Канада. Франко-канадське національне питання. Особливості економічного розвитку. Створення централізованої держави-домішона Канада. Конституція Канади 1867 р. Завершення територіально-політичного об'єднання країни.

Тема 12. Країни Європи та Америки у 1815-1847 рр.

Створення «віденської системи» і створення Священного союзу. Зміни у співвідношенні сил між державами Європи після розгрому наполеонівської імперії. Віденський конгрес «Віденська система», її основні принципи. Територіальний переустрій Європи. Поділ наполеонівської спадщини. Суперечності між учасниками конгресу. Заключний акт Віденського конгресу.

Причини утворення і діяльність Священного союзу на підтримку «віденської системи». Зміни на політичній карті Європи після Віденського конгресу.

Буржуазні революції та національно-визвольні рухи 20-х років XIX ст. у Європі. Причини і характер революцій 20-х років у Іспанії, Португалії та Італії. Буржуазія та ліберальне дворянство в революціях, роль армії. Причини поразки революцій. Національно-визвольний рух на Балканах та його наслідки.

Революції в Іспанії. Реставрація абсолютизму в 1814 р. Причини революції 1820-1823 рр. Роль армії в революційному русі 1814-1820 рр. Повстання під керівництвом Р. Рієго. Політична боротьба в 1820-1823 рр. Аграрне законодавство. Французька інтервенція. Поразка революції та її причини.

Революція в Португалії 1820-1823 рр. Португальський абсолютизм. Реформи Помбала і причини їх поразки. Передумови та хід революції 1820-1823 рр. Конституція 1822 р. Поразка революції та її наслідки.

Англія (1815-1850). Завершення промислового перевороту. Англія - «майстерня світу». Всесвітня виставка 1851 р. Загострення соціальних суперечностей на початку XIX ст. Політика торі. «Хлібні закони». Демократичний рух. «Битва при Пітерлоо». Реформи «ліберальних торі» у 20-і роки. Народні виступи у 1821-1823 рр. Перша парламентська реформа та її значення.

Значення робітничого руху, новий закон про бідних. Закони про тред-юніони. Передумови і початок чартистського руху. Народна хартія. Течії в чартистському русі. Діячі чартистського руху. Перша петиція. Урядові репресії. Національна асоціація чартистів і нове піднесення чартистського руху. Друга петиція чартистів. Спад масового руху. Аграрні плани О'Коннора. «Братські демократи». Закон про 10-годинний робочий день. Економічна криза 1847 р. Вплив європейських революцій 1848 р. на Англію. Третя петиція. Причини поразки чартистського руху та його місце в соціально-політичній історії Англії.

Політичні партії в 30-40-і роки. Політика «вільної торгівлі». Відміна «хлібних законів». Колоніальні загарбання Англії. Експлуатація Ірландії й національно-визвольний рух ірландського народу.

Ідеологія та культура. Д. Рікардо. Концепція І.Бентама. Література романтизму. Критичний реалізм у літературі. Образотворче мистецтво.

Франція в роки Реставрації та Липневої монархії. Соціальний характер режиму Реставрації. Ліберальна опозиція режиму. Ідейно-політична боротьба. Республіканський демократичний рух. Карбонарії. Соціальні ідеї А. Сен-Сімона, Ш. Фур'є.

Основні тенденції економічного розвитку Франції. Мануфактури і фабрики. Дрібнотоварний сектор.

Внутрішня і зовнішня політика. Посилення реакції за Карла X. Зростання соціальних конфліктів у 1829-1830 рр. Політична криза. Липнева революція 1830 р. та її вплив на інші країни.

Зміни в конституційному ладі. Луї Філіп - «король буржуа». Промисловий переворот, його особливості. Розвиток аграрних відносин.

Республіканський рух, таємні товариства. Становище робітників і дрібних власників в умовах промислової революції. Розвиток соціалістичних ідей. Л. Блан. О. Бланкі. Е. Кабе.

Внутрішня і зовнішня політика Липневої монархії. Колонізація Алжиру. Опозиція монархії. Економічні проблеми Франції. Криза липневої монархії.

Розвиток культури у першій половині XIX ст. Романтизм. Зародження критичного реалізму. О. Бальзак.

Німецькі держави. Державна роздробленість Німеччини. Політична система Німецького

	<p>союзу. Ідеологія Реставрації. Пруссія: відмінності її західних і східних провінцій. Конституційні монархії в Південно-Західній Німеччині.</p> <p>Мануфактурно-ремісничий характер німецької промисловості. Митний союз. Початок промислового перевороту, його головні райони і особливості. Аграрний лад і аграрна реформа в Пруссії. Розвиток ринкових відносин у сільському господарстві.</p> <p>Опозиційні виступи в 20-30-і роки. Студентський рух. Масові заворушення в 1830 р. Німецький лібералізм. Демократичне крило опозиції «Істинні соціалісти». «Рейнська газета», її роль. Вплив революції 1830 р. у Франції на Німеччину.</p> <p>Початок робітничого руху, його особливості. Емігрантські організації. «Союз справедливих» і діяльність В.Вейтлінга. Повстання сілезьких ткачів.</p> <p>Зростання соціальної напруженості в середині 40-х років. Торговельно-промислова криза 1847 р. Посилення ліберально-демократичного руху, народні заворушення.</p> <p>Революція в Італії в 1820-1821 рр. Відновлення державної роздробленості та абсолютистських порядків в Італії. Австрійське гноблення. Національно-визвольний рух. Таємні товариства, їх склад, мета. Революція 1820-1821 рр. у Неаполітанському королівстві і П'ємонті. Австрійська інтервенція й придушення революції.</p> <p>Італія. Економічний розвиток. Зростання мануфактурного виробництва. Перші кроки промислового перевороту. Ринкові відносини в сільському господарстві.</p> <p>Політична реакція в Італії після придушення революції 20-х років XIX ст. Нове революційне піднесення 1831 р. у Центральній Італії.</p> <p>Демократичний напрям у національному русі. Д.Мадзіні і «Молода Італія». Виступи і змови в 20-40-і роки. Ліберально-монархічна течія у визвольному русі. Суспільний неспокій у другій половині 40-х років.</p> <p>Австрійська імперія. Австрія після Віденського конгресу. Своєрідність соціально-економічного розвитку земель, що входили в Австрійську імперію. Початок промислового перевороту та його соціальні наслідки. Ринкові перетворення в сільському господарстві.</p> <p>Етнонаціональна структура імперії та національне питання. «Система Меттерніха». Габсбурги і ліберальний рух у землях імперії. Ліберальна і революційно-демократична опозиція в Угорщині, її соціальний склад і програма. Л. Кошут, Ш. Петефі.</p> <p>США (кінець XVIII - 50-і роки XIX ст.). Консолідація американської нації. Федералісти при владі. Джефферсонівська демократія. Від «ери доброї злагоди» до двох партійної системи. Національні республіканці при владі. «Ера Джексона», її соціальне коріння і характер реформ.</p> <p>Основні риси соціально-економічного розвитку. Промисловий переворот і його особливості. Фермерський шлях розвитку капіталістичних відносин у сільському господарстві. Поширення плантаційного рабства.</p> <p>Територіальна експансія на Захід. Війна з Мексикою. Походження та сутність доктрини Монро.</p> <p>Особливості формування робітничого класу. Перші робітничі організації. Загострення проблеми рабовласництва. Форми опору рабів. Виникнення аболіціоністського руху, етапи його розвитку. У. Гаррісон, Ф. Дуглас.</p> <p>Канада (XVIII ст. – 60-і роки XIX ст.). Англійське завоювання нової Франції. Війна за незалежність у Північній Америці і Канада. Англо-американська війна і Канада. Національно-демократична революція 1837-1838 рр. Реформи 1848 р. і створення відповідального уряду в об'єднаній провінції Канада. Франко-канадське національне питання. Особливості економічного розвитку. Створення централізованої держави-домішона Канада. Конституція Канади 1867 р. Завершення територіально-політичного об'єднання країни.</p>
16	<p>Тема 13. Революції 1848-1849 рр. в Європі</p> <p>Революція у Франції. Соціально-політична ситуація в країні в кінці 40-х років. Лютнева революція, її результати. Утворення тимчасового уряду. Проголошення республіки. Вимоги робітників і політика уряду. Л. Блан. Політика щодо селян і дрібних власників. Соціально-політичні суперечності. Революційні клуби. О. Бланкі.</p> <p>Установчі збори та їх діяльність. Наступ на інтереси робітників. Червневий повстання в</p>

	<p>Парижі. Конституція Другої республіки (1848 р.). Вплив монархістів. Утворення «партії порядку». Обрання президентом Франції Луї Бонапарта.</p> <p>Піднесення демократичного руху весною 1849 року. «Нова гора». Законодавчі збори. Інтервенція Французької Республіки проти революції в Італії. Парламентська диктатура «партії порядку». Відміна загального виборчого права. Бонапартистський переворот 2 грудня 1851 р. Встановлення Другої імперії. Місце революції 1848-1849 рр. в історії Франції. Історіографія революції 1848 р. у Франції.</p> <p>Революція в Німеччині. Початок революції в західних регіонах країни. Березнева революція в Пруссії. Створення ліберальних міністерств. Проблема національного об'єднання. Скликання парламенту. Піднесення республіканського руху весною 1848 р. Повстання у Бадені і Познані. Польський національний рух.</p> <p>Уряд Л. Кампгаузена-Д. Ганземана. Пруські установчі збори і аграрна проблема. Народний рух. Наступ контрреволюції. Державний переворот у Пруссії. Мантейфельська конституція. Виборчий закон.</p> <p>Розрізненість революційних виступів у Німеччині. Франкфуртський парламент і його діяльність. Парламент і національне питання. Імперська конституція 1849 р. Травневе повстання на її захист. Розігнання Франкфуртського парламенту.</p> <p>Перші робітничі організації Д. Готшалка і С. Борн. Діяльність К. Маркса і Ф. Енгельса. Характер, наслідки і значення революції. Історіографія.</p> <p>Революція в Австрійській імперії. Соціально-економічні проблеми Габсбургської монархії в 40-х роках XIX ст. Назрівання революції в Австрії. Повстання у Відні. Піднесення демократичного руху. Скликання рейхстагу. Відміна феодальних відносин у сільському господарстві. Національне питання. Національно-визвольний рух у слов'янських землях імперії. Слов'янський конгрес і Празьке повстання в червні 1848 р. Розвиток революції в Австрії влітку і восени 1848 р. Жовтневе повстання у Відні і поразка революції. Міністерство Шварценберга. Конституція 1849 р. Історіографія.</p> <p>Революція в Угорщині. Політична програма угорської опозиції. Л. Кошут. Початок революції. «12 вимог» Ш. Петефі. Уряд Батіані. Революційні перетворення. Хорватський похід на Будапешт. Проголошення незалежності Угорщини. Визвольна війна угорського народу в 1849 р. Інтервенція Австрії і Росії. Придушення революції. Наслідки революції.</p> <p>Революція в Італії. Назрівання революційної кризи. Початок революції, її перший етап. Повстання в Сицилії. Революційна боротьба в інших італійських державах. Прихід до влади лібералів. Введення конституцій в Тоскані, Сардинському королівстві та в Папській державі. Конституції. Повстання в Мілані та Венеції. Національно-визвольна війна проти Австрії. Поразка італійських військ.</p> <p>Другий етап революції. Піднесення революційного руху у Венеції, Тоскані, Римі. Республіканський рух. Друга війна за незалежність, причини її невдачі. Перемога Габсбургів на Півночі Італії. Інтервенція Франції проти Римської республіки. Наслідки і значення революції. Історіографія.</p>
17	<p>Тема 14. Країни Європи і Америки в 50-60-х роках XIX ст.</p> <p>Англія. Особливості розвитку англійської економіки в 50-70-і роки XIX ст. Монопольне становище на світовому ринку. Панування лібералізму в ідеології та політиці. Ліберальна партія, її склад. Промислова буржуазія і фрітредери.</p> <p>Зовнішня політика лібералів. Г. Пальмерстон. Колоніальна експансія. Закабалення Індії. Надання Канаді статусу домініону. Ірландія в 50-і-60-і роки. Рух феніїв.</p> <p>Становище і структура англійського суспільства. Робітничий клас. Тред-юніонізм. Економічна криза 1857 р. Страйкова боротьба. Рух за нову виборчу реформу. Реформа 1867 р.</p> <p>Розвиток науки і техніки. Д. Максвелл, Д. Джоуль. Відкриття Ч. Дарвіна. Позитивізм Г. Спенсера. Реалістична література Ч. Діккенса.</p> <p>Франція в роки Другої імперії. Бонапартистський режим. Конституція 1852 р. Соціальна опора режиму. Завершення промислової революції. Аграрні відносини. Роль грошового капіталу. Соціальне розшарування французького суспільства. Робітничий рух. Прудонізм. Секції I Інтернаціоналу.</p>

Внутрішня та зовнішня політика Наполеона III. Колоніальна експансія. Реформи 60-х років. Ліберальна і республіканська опозиція. Наростання кризи імперії в кінці 60-х років. Початок французько-пруської війни.

Культура Франції в часи Другої імперії.

Об'єднання Італії. Політичне й економічне становище Італії після революції 1848-1849 рр. Розвиток промисловості. Аграрний лад.

Два напрями в італійському визвольному русі. Місце Сардинського королівства (П'ємонт) в об'єднанні Італії. К. Кавур. Розмежування в республікансько-демократичному таборі. Д. Манін і утворення «Італійського національного товариства». Посилення ліберально-монархічного напрямку в процесі об'єднання. Д. Мадзіні і створення «Партії дії».

Союз П'ємонт з Францією. Франко-італо-австрійська війна 1859 р. і визволення Ломбардії. Перемир'я у Віллафранку та його наслідки. Національний рух у Центральній Італії. Революційні виступи в Сицилії. Похід «Тисячі» Дж. Гарібальді. Приєднання Неаполітанського королівства до П'ємонт. Створення Італійського королівства: його державний лад, внутрішнє становище і зовнішня політика. Соціальні рухи. Приєднання Венеції.

Франко-пруська війна і завершення об'єднання Італії. Наслідки та значення об'єднання. Історіографія. Культура епохи Рисорджименто.

Об'єднання Німеччини. Промислове піднесення в 50-60-і роки. Аграрні відносини. Формування єдиного національного ринку.

Австро-пруська боротьба за лідерство в Німеччині. Оломоцька угода 1853 р. Піднесення ліберального руху. «Національний союз» і «малонімецький» план об'єднання Німеччини. Конституційний конфлікт у Пруссії й прихід до влади О. Бісмарка. Робітничий рух у 50-60-і роки, роль Ф. Лассалья. Загальний німецький союз. Ф. Лассаль і О. фон Бісмарк. Створення Соціал-демократичної робітничої партії.

Початок об'єднання Німеччини під проводом Пруссії. Війна за Шлезвіг-Гольштейн. Австро-пруська війна. Створення Північнонімецького союзу і його конституція. Перехід лібералів до підтримки політики О. фон Бісмарка. Створення партії націонал-лібералів. Франко-пруська війна і завершення об'єднання Німеччини. Історіографія.

Філософія, література, мистецтво.

Австрійська імперія. Створення Австро-Угорщини. Неабсолютистський режим в Австрії, його соціальна опора. Економічна політика. Промисловість. Сільське господарство.

Зовнішня політика Австрії. Канцлерство Ф. Шварценберга. Франко-італо-австрійська війна. Політична криза в Австрійській імперії на рубежі 50-60-х років. Конституції 1860 і 1861 рр. Війна з Пруссією та її внутрішньополітичні наслідки. Кабінет А. Шмерлінга, Г. Кайзерфельда.

Угорська проблема. «Міністерство трьох графів». Призупинення конституції. Угорський сейм 1865 року. Австро-Угорська угода 1867 р. Створення дуалістичної імперії Австро-Угорщини. Міністерство Гогенварта. Слов'янські народи під владою Австро-Угорщини. Історіографія.

Іспанія в 20-70-і роки. Розвиток Іспанії після революції початку 20-х років. Революція 1834-1843 рр. Перша карлістська війна (1833-1839 рр.). Соціально-економічні і політичні перетворення «модератос» і «прогресистів», їх наслідки. Конституція 1837 р. Диктатура Еспартеро.

Початок промислового перевороту і розвиток сільського господарства.

Революція 1854-1856 рр. Політика уряду Еспертеро О'Доннеля. Переворот 1856 р. Правління «консерваторів» і «ліберального союзу» (1856-1868). Революція 1868-1874 рр. Друга карлістська війна (1872-1876). Проголошення республіки. Уряд Ф. Пі-і-Маргалья. Переворот 1874 р. Підсумки п'яти революцій в Іспанії.

Громадянська війна і Реконструкція в США. Передумови громадянської війни. Господарський розвиток Півночі і Півдня. Особливості промислового перевороту. Плантаційне рабство. Буржуазія і рабовласництво. Посилення впливу рабовласників у федеративному уряді. Колонізація західних земель і загострення боротьби за владу.

	<p>Громадянська війна в Канзасі. Утворення республіканської партії. Повстання Джона Брауна.</p> <p>Президентські вибори 1860 р. А. Лінкольн. Сецесія Південних Штатів. Початок громадянської війни, її конституційний період (1861-1862). Акт про гомстеди. Ліквідація рабства. Хід війни в 1863-1865 рр. Перемога Півночі.</p> <p>Громадянська війна в США і міжнародне становище. Загроза англо-французької інтервенції. Позиція Росії.</p> <p>Реконструкція Півдня, її завдання. «Президентська реконструкція». Радикальна реконструкція 1867-1869 рр. Демократичні реформи на Півдні. Роль негрів. Поворот до реакції. Угода Тендена-Хейса. Місце громадянської війни в історії США. Основні напрями історіографії громадянської війни і Реконструкції.</p>
18	<p>Тема 14. Країни Європи і Америки в 50-60-х роках XIX ст.</p> <p>Англія. Особливості розвитку англійської економіки в 50-70-і роки XIX ст. Монопольне становище на світовому ринку. Панування лібералізму в ідеології та політиці. Ліберальна партія, її склад. Промислова буржуазія і фрітредери.</p> <p>Зовнішня політика лібералів. Г. Пальмерстон. Колоніальна експансія. Закабалення Індії. Надання Канаді статусу домініону. Ірландія в 50-і-60-і роки. Рух феніїв.</p> <p>Становище і структура англійського суспільства. Робітничий клас. Тред-юніонізм. Економічна криза 1857 р. Страйкова боротьба. Рух за нову виборчу реформу. Реформа 1867 р.</p> <p>Розвиток науки і техніки. Д. Максвелл, Д. Джоуль. Відкриття Ч. Дарвіна. Позитивізм Г. Спенсера. Реалістична література Ч. Дікенса.</p> <p>Франція в роки Другої імперії. Бонапартистський режим. Конституція 1852 р. Соціальна опора режиму. Завершення промислової революції. Аграрні відносини. Роль грошового капіталу. Соціальне розшарування французького суспільства. Робітничий рух. Прудонізм. Секції I Інтернаціоналу.</p> <p>Внутрішня та зовнішня політика Наполеона III. Колоніальна експансія. Реформи 60-х років. Ліберальна і республіканська опозиція. Наростання кризи імперії в кінці 60-х років. Початок французько-пруської війни.</p> <p>Культура Франції в часи Другої імперії.</p> <p>Об'єднання Італії. Політичне й економічне становище Італії після революції 1848-1849 рр. Розвиток промисловості. Аграрний лад.</p> <p>Два напрями в італійському визвольному русі. Місце Сардинського королівства (П'ємонт) в об'єднанні Італії. К. Кавур. Розмежування в республікансько-демократичному таборі. Д. Манін і утворення «Італійського національного товариства». Посилення ліберально-монархічного напрямку в процесі об'єднання. Д. Мадзіні і створення «Партії дії».</p> <p>Союз П'ємонт з Францією. Франко-італо-австрійська війна 1859 р. і визволення Ломбардії. Перемир'я у Віллафранку та його наслідки. Національний рух у Центральній Італії. Революційні виступи в Сицилії. Похід «Тисячі» Дж. Гарібальді. Приєднання Неаполітанського королівства до П'ємонт. Створення Італійського королівства: його державний лад, внутрішнє становище і зовнішня політика. Соціальні рухи. Приєднання Венеції.</p> <p>Франко-пруська війна і завершення об'єднання Італії. Наслідки та значення об'єднання. Історіографія. Культура епохи Рисорджименто.</p> <p>Об'єднання Німеччини. Промислове піднесення в 50-60-і роки. Аграрні відносини. Формування єдиного національного ринку.</p> <p>Австро-пруська боротьба за лідерство в Німеччині. Оломоцька угода 1853 р. Піднесення ліберального руху. «Національний союз» і «малонімецький» план об'єднання Німеччини. Конституційний конфлікт у Пруссії й прихід до влади О. Бісмарка. Робітничий рух у 50-60-і роки, роль Ф. Лассалья. Загальний німецький союз. Ф. Лассаль і О. фон Бісмарк. Створення Соціал-демократичної робітничої партії.</p> <p>Початок об'єднання Німеччини під проводом Пруссії. Війна за Шлезвіг-Гольштейн. Австро-пруська війна. Створення Північнонімецького союзу і його конституція. Перехід лібералів до підтримки політики О. фон Бісмарка. Створення партії націонал-лібералів.</p>

	<p>Франко-прусска війна і завершення об'єднання Німеччини. Історіографія. Філософія, література, мистецтво.</p> <p>Австрійська імперія. Створення Австро-Угорщини. Неабсолютистський режим в Австрії, його соціальна опора. Економічна політика. Промисловість. Сільське господарство.</p> <p>Зовнішня політика Австрії. Канцлерство Ф.Шварценберга. Франко-італо-австрійська війна. Політична криза в Австрійській імперії на рубежі 50-60-х років. Конституції 1860 і 1861 рр. Війна з Пруссією та її внутрішньополітичні наслідки. Кабінет А. Шмерлінга, Г. Кайзерфельда.</p> <p>Угорська проблема. «Міністерство трьох графів». Призупинення конституції. Угорський сейм 1865 року. Австро-Угорська угода 1867 р. Створення дуалістичної імперії Австро-Угорщини. Міністерство Гогенварта. Слов'янські народи під владою Австро-Угорщини. Історіографія.</p> <p>Іспанія в 20-70-і роки. Розвиток Іспанії після революції початку 20-х років. Революція 1834-1843 рр. Перша карлістська війна (1833-1839 рр.). Соціально-економічні і політичні перетворення «модерадос» і «прогресистів», їх наслідки. Конституція 1837 р. Диктатура Еспартеро.</p> <p>Початок промислового перевороту і розвиток сільського господарства. Революція 1854-1856 рр. Політика уряду Еспертеро О'Доннеля. Переворот 1856 р. Правління «консерваторів» і «ліберального союзу» (1856-1868). Революція 1868-1874 рр. Друга карлістська війна (1872-1876). Проголошення республіки. Уряд Ф. Пі-і-Марґалія. Переворот 1874 р. Підсумки п'яти революцій в Іспанії.</p> <p>Громадянська війна і Реконструкція в США. Передумови громадянської війни. Господарський розвиток Півночі і Півдня. Особливості промислового перевороту. Планаційне рабство. Буржуазія і рабовласництво. Посилення впливу рабовласників у федеративному уряді. Колонізація західних земель і загострення боротьби за владу. Громадянська війна в Канзасі. Утворення республіканської партії. Повстання Джона Брауна.</p> <p>Президентські вибори 1860 р. А. Лінкольн. Сецесія Південних Штатів. Початок громадянської війни, її конституційний період (1861-1862). Акт про гомстеди. Ліквідація рабства. Хід війни в 1863-1865 рр. Перемога Півночі.</p> <p>Громадянська війна в США і міжнародне становище. Загроза англо-французької інтервенції. Позиція Росії.</p> <p>Реконструкція Півдня, її завдання. «Президентська реконструкція». Радикальна реконструкція 1867-1869 рр. Демократичні реформи на Півдні. Роль негрів. Поворот до реакції. Угода Тендена-Хейса. Місце громадянської війни в історії США. Основні напрями історіографії громадянської війни і Реконструкції.</p>
19	<p>Тема 15. Соціалістична думка і соціалістичний рух (до 1870 року)</p> <p>Суспільні зрушення в Європі та їх вплив на соціальну думку. Теоретичне й історичне обґрунтування вдосконалених суспільних порядків у політичних системах А. Сен-Сімона, Ш. Фур'є, Р. Оуена.</p> <p>Виникнення поняття «соціалізм». Поширення соціалістичних ідей в Європі в середині XIX ст. Соціалістична думка у Франції. Різноманітність соціалістичних систем поглядів. Перші випадки масової підтримки соціалістичних ідей (Луї Блан, П'єр Прудон).</p> <p>Соціалістична концепція К. Маркса, її основні положення.</p> <p>Теза про історичну неминучість переходу до соціалізму. Концепція світової пролетарської революції. Реалізм і утопізм у вирішенні окремих проблем капіталістичного суспільства XIX ст. Відмінність марксизму від інших соціалістичних концепцій, причини його подальшого широкого поширення.</p> <p>Практична діяльність К. Маркса і Ф. Енгельса. «Союз комуністів». Заснування Міжнародного товариства Робітників. Перші програмні документи Інтернаціоналу, основні напрями його діяльності. Конгреси Інтернаціоналу, боротьба політичних течій на них. Марксизм і лівий прудонізм, ласальянство, бакунізм. Поширення секцій Інтернаціоналу.</p>
20	<p>Тема 16. Міжнародні відносини в 20-60-і роки XIX ст. Колоніальна політика</p>

	<p>Віденська система в першій половині XIX ст. Боротьба Священного союзу з революційними рухами в Європі. Доктрина збройного втручання у внутрішні справи держав. Інтервенція Священного Союзу в Іспанії. Польське повстання 1830 р. і ставлення до нього європейських держав. Послаблення основ «віденської системи» внаслідок революційних подій 20-40-х років.</p> <p>Східне питання та загострення суперечностей між європейськими державами. Країни Західної Європи і російсько-турецька війна 1828-1829 рр. Міжнародні суперечності у східному питанні в 30-40-і роки. Проблема чорноморських проток. Загострення східного питання на початку 50-х років. Кримська війна, її міжнародні наслідки. Крах «віденської системи».</p> <p>Міжнародні відносини в другій половині 50-60-х років XIX ст. Міжнародні суперечності у зв'язку з об'єднанням Італії та Німеччини. Протиборство між Пруссією й Австрією. Франко-пруський антагонізм. Дипломатична ізоляція Франції на рубежі 60-70-х років. Військова інтервенція європейських держав у Мексику. Нова розстановка сил в Європі після франко-пруської війни 1870-1871 рр.</p> <p>Колоніальна політика європейських держав. Нові методи колоніального панування. Розподіл «сфер впливу», встановлення протекторату, економічна експансія. Зміни в системі управління колоніями. Подолання монополії торгових компаній. Роль колоній у розвитку промислового капіталізму в Європі.</p> <p>Розпад іспанської колоніальної імперії в Південній Америці. «Доктрина Монро».</p> <p>Англійська колоніальна імперія. Колоніальна експансія європейських держав на Середньому і Далекому Сході. Англоросійські суперечності в Азії. Опіумні війни і початок розподілу Китаю на «сфери впливу» європейських держав. Проникнення європейців і американців у Японію. Встановлення французького протекторату в Південному В'єтнамі.</p>
21	<p>Тема 17. Європа і Америка в останній третині XIX ст. і на початку XX ст. (до 1914 р.)</p> <p>Загальні риси. Утвердження конституційного ладу і принципів парламентаризму, їх особливості в різних країнах Західної Європи та Америки. Політичні системи країн Заходу. Партії, їх еволюція і роль у механізмах влади. Становлення і розвиток робітничих соціал-демократичних партій, їх місце в соціально-політичному житті країн.</p> <p>Економічні зрушення останньої третини XIX ст. у країнах Західної Європи і США. Зміни в матеріальному виробництві. Науково-технічний прогрес, розвиток важкої промисловості. Розквіт вільної конкуренції і початок процесів монополізації промисловості й банківського капіталу. Основні типи аграрних відносин. Зростання ролі колоній в господарському житті країн монополій. Піднесення капіталістичної системи світового господарства.</p> <p>Соціальні наслідки розвитку капіталізму в останній третині XIX ст. Урбанізація. Міграційні процеси. Демографічні зрушення. Класові протиріччя і конфлікти в країнах Заходу. Насильство і соціальні реформи в державній політиці.</p> <p>Головні течії політичної думки. Консерватизм. Лібералізм. Соціалізм. Великодержавні та експансіоністські тенденції. Пацифізм.</p> <p>Промислові кризи кінця XIX - початку XX ст. Аграрна криза в країнах Європи. Нові явища в господарському і політичному житті країн Західної Європи і США на початку XX ст. Процес монополізації в промисловості та у фінансовій сферах. Зміна панування вільної конкуренції пануванням монополій. Посилення нерівномірності економічного розвитку окремих країн. Посилення боротьби за монополічне володарювання ринками збуту, джерелами сировини, сферами вкладання капіталів, колоніями.</p> <p>Нові тенденції розвитку капіталізму в оцінці сучасників. Поняття «імперіалізм» у дослідженнях Дж. А. Гобсона, Р. Гільфердінга, Р. Люксембург, К. Каутського.</p> <p>Соціальні протиріччя в умовах монополістичного капіталу. Демократичні рухи за політичні і соціальні реформи. Посилення державного втручання в регулювання економіки. Стратегія реформ у політиці правлячих класів. Розвиток партійнополітичної структури західних держав.</p> <p>Міжнародне суперництво і формування військово-політичних союзів у Європі. Початок боротьби за переділ колоніальних володінь. Зростання політичної нестабільності й напруженості в міжнародних відносинах. Мілітаризм, ідеологія войовничого націоналізму.</p>

Пацифізм.

Франція. Франко-пруссська війна та її наслідки для Франції. Падіння Другої імперії. Паризька комуна. Клерикально-монархічна реакція і спроби реставрації монархії. Конституція Третьої республіки. Помірковані республіканці при владі. Радикали, їх вимоги політичних і соціальних реформ.

Робітничий та соціалістичний рухи, їх роздробленість. Профспілки. Анархо-синдикалізм. Внутрішньополітичний розвиток країни у 80-90-і роки. Буланжизм. Панамський скандал. Справа Дрейфуса і боротьба на захист республіки і демократії.

Зовнішня політика Франції після франко-пруссської війни. Французько-німецькі відносини. Колоніальна експансія в Африці, Південно-Східній Азії. Відносини Франції з Англією. Франко-російський союз. Колоніальне суперництво Франції з Німеччиною на початку ХХ ст. Антанта.

Економічний розвиток Франції в останній третині ХІХ ст. і на початку ХХ ст. Причини відносного сповільнення темпів виробництва. Промислові монополії. Централізація банківського капіталу, особливості у сфері обігу капіталу. Фінансова олігархія. Розвиток сільського господарства. Франція наприкінці ХІХ - початку ХХ ст.

Радикальні кабінети, їх внутрішня і зовнішня політика. Антиклерикальні реформи початку ХХ ст.

«Казус Мільєрана» і розкол французького соціалістичного руху. Створення об'єднаної соціалістичної партії. Жоресизм. Анархо-синдикалізм. Робітнича політика кабінету Клемансо. Політичний розвиток Франції напередодні світової війни. Президентство Пуанкаре і підготовка Франції до війни. Політична боротьба навколо проблем колоніальної експансії, мілітаризму і військової небезпеки. Вбивство Жореса.

Німеччина. Створення Німецької імперії. Імперська конституція 1871 року. Панівне становище Пруссії в імперії. Канцлерство О. фон Бісмарка. Політичні партії в Німеччині. «Культуркампф». Зближення позицій юнкерства і промислової буржуазії. Політика онімечення західних польських земель, Ельзасу і Лотарингії.

Зміни в економічному житті Німеччини після об'єднання. Грюндерство і економічна криза 1873 р. Перехід до протекціонізму. Успіхи промислового розвитку. Завершення промислового перевороту. Виникнення нових галузей промисловості (електротехнічної, хімічної). Швидкий ріст централізації виробництва і капіталу. Монопольні об'єднання Німеччини. Утворення загальнонімецького ринку. Зміни в сільському господарстві. Боротьба німецьких промисловців за зовнішній ринок. Економічні досягнення на початку ХХ ст.

Зовнішня політика Німеччини в 70-80-і роки. Російсько-німецькі відносини. Австро-німецький союз. Створення Троїстого союзу. Початок німецької колоніальної політики.

Робітничий рух 70-х років. Об'єднання лассальянців і ейзенахців. Німецька соціал-демократія. Профспілки. «Винятковий закон» проти соціалістів. Соціальна політика Бісмарка. Піднесення масового робітничого руху в кінці 80-х років. Криза режиму Бісмарка і його відставка.

Характер і головні риси епохи Вільгельма II. Перехід Німеччини до «світової політики». Пангерманський союз і формування імперської ідеології. Посилення англо-німецького суперництва. Прийняття військово-морських програм. Проект Багдадської залізниці. Імперіалістична епоха і криза німецького лібералізму.

Німецький робітничий і соціалістичний рухи в кінці ХІХ - на початку ХХ ст. Соціалістична концепція Е.Бернштейна і її вплив на німецьку соціал-демократію.

Канцлерство Т. Бетмана-Гольвега. Посилення політичної реакції, посилення мілітаризму і шовінізму. Міжнародні кризи початку ХХ ст. і посилення ізоляції Німеччини. Посилення внутрішньополітичної напруженості. Цабернський інцидент.

Англія. Тенденції економічного розвитку в кінці ХІХ - початку ХХ ст. Поступова втрата світової промисловості і торгової гегемонії монополії та фінансовий капітал. Сільське господарство. Особливості британського імперіалізму.

Внутрішня і зовнішня політика лібералів і консерваторів у 70-80-і роки ХІХ ст. Виборча реформа 1884 р. Реформи місцевого самоуправління. Проблема гомруля для Ірландії та

розкол ліберальної партії Англії. Політика консервативних кабінетів Солсбері і Бальфура в кінці XIX - на початку XX ст. Парламентські вибори 1906 р. і перемога лібералів. Соціальний реформізм ліберального уряду Кемпбелла-Баннермана - «ллойджорджизм». Парламентська реформа. Питання про гомруль і конституційна криза в Англії напередодні світової війни.

Структура робітничого класу і його соціальне становище в останній третині XIX ст. Організація британських робітників. «Новий юніонізм». Поширення соціалістичних ідей. Соціал-демократична федерація. Фабіанське товариство. Незалежна робітничая партія. Піднесення робітничого руху на початку XX ст. Створення Комітету робітничого представництва і Лейбористської партії. Страйковий рух напередодні світової війни. Створення Британської соціалістичної партії.

Зовнішня політика Англії в останній третині XIX ст. Позиція Англії щодо міжнародних проблем континентальної Європи. Подальша колоніальна експансія в Азії та Африці й загострення колоніального суперництва з іншими державами. Імперська проблема в суспільно-політичному житті Англії.

Англо-бурська війна. Створення нових домініонів. Зростання англо-німецького суперництва. Зовнішньополітичний курс. Припинення політики «блискучої ізоляції». Союзи й угоди Англії з іншими державами.

Сполучені Штати Америки. Економічний розвиток США після громадянської війни і Реконструкції. Причини швидких темпів розвитку промисловості та сільського господарства. Освоєння західних земель. Залізничне будівництво. Концентрація виробництва і капіталу та утворення перших монопольних об'єднань. Зловживання монополій та соціальна напруженість.

Особливості американського монополістичного капіталу на початку XX ст. Світова промислова першість США.

Функціонування двопартійної системи. Головні проблеми внутрішньої політики кінця XIX ст. в діяльності демократів і республіканців.

Особливості формування робітничого класу США. Соціалістична робітничая партія. Орден «Рицарів праці». Створення Американської федерації праці. Грейнджери. Грінбекери. Генрі Джордж і його агітація. Популістських рух.

Страйковий рух американських робітників на початку XX ст. Створення Соціалістичної партії. Діяльність лівих соціалістів. Ю. Дебс. Союз «Індустріальні робітники світу». Масовий демократичний рух. «Розгрібачі бруду». Негритянський визвольний рух. «Ніагара». Боротьба за реформи. Закон Шермана.

«Прогресивна ера». Ліберальний реформізм, його соціальні та ідейні витоки. «Чесний курс» Т. Рузвельта. Розкол республіканської партії. Президентські вибори 1912 р. Президент В. Вільсон, його економічна політика.

Посилення експансіоністських тенденцій в зовнішній політиці США в кінці XIX - на початку XX ст. Формування експансіоністської ідеології. Американсько-іспанська війна. Далекосхідний та латиноамериканський напрям зовнішньої політики США. Доктрина «відкритих дверей» в Китаї. Політика «великого кийка» в Латинській Америці.

Австро-Угорщина. Австро-угорський дуалізм, його сутність. Політичний розвиток Австро-Угорщини в 70-80-і роки XIX ст. Ліберальні та консервативні уряди. Роль національних проблем у внутрішньому житті Австро-Угорщини. Політична боротьба у 80-90-х роках. Політика урядів Таафе і Бадені в питанні про права чеської мови. Активізація сепаратизму в Угорщині і загострення австро-угорських відносин (угорська криза 1903-1906 рр.). Політичні партії Австро-Угорщини, їхні програми.

Економічний розвиток Австро-Угорщини після встановлення дуалізму. Особливості розвитку капіталізму в різних областях Австро-Угорщини (Чехії, Нижній Австрії, інших областях імперії). Нові галузі промисловості. Сільське господарство. Монопольні об'єднання на початку XX ст. Роль іноземного капіталу.

Соціальні наслідки зрушень в економіці. Виникнення промислового пролетаріату і його політичних організацій. Боротьба робітничого капіталу і середніх прошарків за демократизацію політичного ладу. Політичний рух в Австрії на початку XX ст. за загальне

виборче право. Рух слов'янських народів за демократизацію політичного ладу Австро-Угорщини. Австрійська соціал-демократія і національне питання.

Експансіоністська політика Австро-Угорщини на Балканах. Відносини з Росією та австро-німецький союз. Австро-Угорщина в міжнародних кризах початку ХХ ст.

Італія. Італія після об'єднання. Створення єдиного внутрішнього ринку. Особливості господарського розвитку різних областей країни (Північ, Центр, Південь). Сільське господарство Італії в останній третині ХІХ - на початку ХХ ст. Монополістичний капіталізм і його особливості в Італії.

Політичний лад об'єднаної Італії. Кабінети «правої» та «лівої», основні напрями їх політики. Конфлікт церкви і держави.

Робітничий і соціалістичний рухи в Італії в останній третині ХІХ ст. Анархізм. Створення Італійської соціалістичної партії (ІСП).

Внутрішня політика Ф.Кріспі. «Криваве десятиріччя» 90-х років і поразка реакції. Поворот до лібералізму на початку ХХ ст. Новий курс Джолітті. Робітничий рух в умовах нового курсу. ІСП і політика Джолітті. Становлення профспілкового руху. Політичні партії Італії. Католицька церква і політичне життя в країні. Причини краху нового курсу. «Червоний тиждень».

Зовнішня політика Італії в 70-80-і роки. Іредентизм. Загострення відносин з Францією. Союз з Німеччиною та Австро-Угорщиною (Троїстий союз). Італійські колонії в Африці. Італія на міжнародній арені на початку ХХ ст. Посилення експансіоністських тенденцій. Виникнення руху націоналістів. Поступова зміна зовнішньополітичної орієнтації Італії. Італотурецька війна і її вплив на внутрішньополітичне становище в країні.

Іспанія. Політичний розвиток Іспанії в останній третині ХІХ ст. Реставрація монархії. Конституція 1876 р. Формування Двох партійної системи. Угода консерваторів і лібералів пакт Ель Пардо. Роль католицької церкви в соціально-політичному житті країни. Політична криза у зв'язку з поразкою в американсько-іспанській війні 1898 р. Політичне становище в Іспанії на початку ХХ ст.

Основні напрями економічного розвитку Іспанії в останній третині ХІХ - на початку ХХ ст. Стан сільського господарства. Проникнення іноземного капіталу. Прискорення темпів економічного розвитку Іспанії на початку ХХ ст. Формування іспанського монополістичного капіталу.

Республіканський рух і республіканські організації в кінці ХІХ - на початку ХХ ст. Анархізм і соціалізм у робітничому русі. Створення Іспанської соціалістичної робітничої партії (ІСРП) і Загального союзу трудящих. Національні рухи в Каталонії і країні Басків на початку ХХ ст. Діяльність ІСРП і анархістів. «Трагічний тиждень.» у Барселоні. Створення Національної конфедерації праці. Селянський рух.

Колоніальна політика Іспанії. Придушення національно-визвольного руху на Кубі і Філіппінах. Американсько-іспанська війна 1898 р. Зовнішня політика Іспанії на початку ХХ ст.

Міжнародний робітничий та соціалістичний рухи. Завершальний етап діяльності I Інтернаціоналу. Зміни в становищі робітничого класу країн Західної Європи та Америки в останні десятиріччя ХІХ - на початку ХХ ст. Загострення соціальних суперечностей в капіталістичному суспільстві. Робітничий рух в останній третині ХІХ ст., його основні тенденції. Робітниче законодавство в розвинутих країнах в кінці ХІХ ст. Створення національних політичних робітничих партій, умови та форми їх діяльності.

Політичні передумови створення II Інтернаціоналу. Міжнародний соціалістичний конгрес 1889 р. в Парижі і заснування II Інтернаціоналу, його найважливіші рішення на Паризькому, Брюссельському, Цюрихському і Лондонському конгресах. Партії II Інтернаціоналу і внутріпартійна «криза Мільєрана». Революція 1905-1907 рр. у Росії і європейська соціал-демократія.

Проблема «кризи марксизму» в кінці 90-х років. Соціал-демократичний ревізіонізм Е. Бернштейна з питань теорії та практики соціалістичного руху. Реформістська і революційна течії в міжнародній соціал-демократії початку ХХ ст. Виникнення центристської течії в соціал-демократичних партіях.

Посилення військової загрози і міжнародна соціал-демократія. Питання про війну і милітаризм на Штутгартському і Базельському конгресах II Інтернаціоналу.

Міжнародні відносини. Нові риси міжнародних відносин у період переходу від вільної конкуренції до монополізму. Система «озброєного миру» в Європі. Європейська політика Німеччини. «Союз трьох імператорів». Франко-німецька «військова тривога» 1875 р. Міжнародні ускладнення в зв'язку з російсько-турецькою війною 1877-1878 рр. Загострення австро-російських і німецько-російських відносин. Утворення австронімецького союзу. Австро-німецько-російська угода 1881 р. Утворення Троїстого союзу.

Посилення колоніальної експансії європейських держав у Африці та Азії і загострення протиріч між ними. Протиборство Англії та Франції. Фашодський інцидент. Перші колоніальні загарбання Німеччини й Італії і розширення міжнародних протиріч.

Балканська проблема і посилення напруженості в Європі в кінці 80-х років. «Військова тривога» 1887 р. «Перестраховочний договір» Німеччини з Росією. Загострення російсько-німецьких відносин. Зближення Франції та Росії, франко-російський союз. Розподіл держав континенту на два ворогуючі військово-політичні блоки. Англійська політика «блискучої ізоляції». Загострення боротьби держав за колонії, ринки збуту, джерела сировини. Вихід Німеччини і США на арену світової політики. Боротьба за розподіл Китаю. Завершення територіального розподілу світу між провідними державами і початок боротьби за його переділ. Іспано-американська війна. Англо-бурська війна. Російсько-японська війна. Американська доктрина «відкритих дверей» і «рівних можливостей».

Загострення протиріч між великими державами на початку ХХ ст. Англо-німецькі суперечності як найбільш всеохоплюючі в міжнародній політиці початку ХХ ст. Утворення англо-французької Антанти. Перша марокканська криза. Англо-російська угода 1907 р. Оформлення Троїстої угоди (Антанти).

Пацифізм як організований міжнародний антивоєнний рух. Гаазькі конференції миру 1899 і 1907 рр.

Протистояння країн Троїстого союзу і Антанти в міжнародних кризах. Боснійська криза 1908-1909 рр. Агадирський інцидент і друга марокканська криза 1911 р. Балканські війни 1912-1913 рр. Зростання військової небезпеки. Розстановка сил на міжнародній арені до літа 1914 р.

22 **Тема 17. Європа і Америка в останній третині ХІХ ст. і на початку ХХ ст. (до 1914 р.)**

Загальні риси. Утвердження конституційного ладу і принципів парламентаризму, їх особливості в різних країнах Західної Європи та Америки. Політичні системи країн Заходу. Партії, їх еволюція і роль у механізмах влади. Становлення і розвиток робітничих соціал-демократичних партій, їх місце в соціально-політичному житті країн.

Економічні зрушення останньої третини ХІХ ст. у країнах Західної Європи і США. Зміни в матеріальному виробництві. Науково-технічний прогрес, розвиток важкої промисловості. Розквіт вільної конкуренції і початок процесів монополізації промисловості й банківського капіталу. Основні типи аграрних відносин. Зростання ролі колоній в господарському житті країн монополій. Піднесення капіталістичної системи світового господарства.

Соціальні наслідки розвитку капіталізму в останній третині ХІХ ст. Урбанізація. Міграційні процеси. Демографічні зрушення. Класові протиріччя і конфлікти в країнах Заходу. Насильство і соціальні реформи в державній політиці.

Головні течії політичної думки. Консерватизм. Лібералізм. Соціалізм. Великодержавні та експансіоністські тенденції. Пацифізм.

Промислові кризи кінця ХІХ - початку ХХ ст. Аграрна криза в країнах Європи. Нові явища в господарському і політичному житті країн Західної Європи і США на початку ХХ ст. Процес монополізації в промисловості та у фінансовій сферах. Зміна панування вільної конкуренції пануванням монополій. Посилення нерівномірності економічного розвитку окремих країн. Посилення боротьби за монопольне володарювання ринками збуту, джерелами сировини, сферами вкладання капіталів, колоніями.

Нові тенденції розвитку капіталізму в оцінці сучасників. Поняття «імперіалізм». у дослідженнях Дж. А. Гобсона, Р. Гільфердінга, Р. Люксембург, К. Каутського.

Соціальні протиріччя в умовах монополістичного капіталу. Демократичні рухи за політичні і соціальні реформи. Посилення державного втручання в регулювання економіки. Стратегія реформ у політиці правлячих класів. Розвиток партійнополітичної структури західних держав.

Міжнародне суперництво і формування військово-політичних союзів у Європі. Початок боротьби за переділ колоніальних володінь. Зростання політичної нестабільності й напруженості в міжнародних відносинах. Мілітаризм, ідеологія войовничого націоналізму. Пацифізм.

Франція. Франко-пруська війна та її наслідки для Франції. Падіння Другої імперії. Паризька комуна. Клерикально-монархічна реакція і спроби реставрації монархії. Конституція Третьої республіки. Помірковані республіканці при владі. Радикали, їх вимоги політичних і соціальних реформ.

Робітничий та соціалістичний рухи, їх роздробленість. Профспілки. Анархо-синдикалізм. Внутрішньополітичний розвиток країни у 80-90-і роки. Буланжизм. Панамський скандал. Справа Дрейфуса і боротьба на захист республіки і демократії.

Зовнішня політика Франції після франко-пруської війни. Французько-німецькі відносини. Колоніальна експансія в Африці, Південно-Східній Азії. Відносини Франції з Англією. Франко-російський союз. Колоніальне суперництво Франції з Німеччиною на початку ХХ ст. Антанта.

Економічний розвиток Франції в останній третині ХІХ ст. і на початку ХХ ст. Причини відносного сповільнення темпів виробництва. Промислові монополії. Централізація банківського капіталу, особливості у сфері обігу капіталу. Фінансова олігархія. Розвиток сільського господарства. Франція наприкінці ХІХ - початку ХХ ст.

Радикальні кабінети, їх внутрішня і зовнішня політика. Антиклерикальні реформи початку ХХ ст.

«Казус Мільєрана» і розкол французького соціалістичного руху. Створення об'єднаної соціалістичної партії. Жоресизм. Анархо-синдикалізм. Робітнича політика кабінету Клемансо. Політичний розвиток Франції напередодні світової війни. Президентство Пуанкаре і підготовка Франції до війни. Політична боротьба навколо проблем колоніальної експансії, мілітаризму і військової безпеки. Вбивство Жореса.

Німеччина. Створення Німецької імперії. Імперська конституція 1871 року. Панівне становище Пруссії в імперії. Канцлерство О. фон Бісмарка. Політичні партії в Німеччині. «Культуркампф». Зближення позицій юнкерства і промислової буржуазії. Політика онімечення західних польських земель, Ельзасу і Лотарингії.

Зміни в економічному житті Німеччини після об'єднання. Грюндерство і економічна криза 1873 р. Перехід до протекціонізму. Успіхи промислового розвитку. Завершення промислового перевороту. Виникнення нових галузей промисловості (електротехнічної, хімічної). Швидкий ріст централізації виробництва і капіталу. Монопольні об'єднання Німеччини. Утворення загальнонімецького ринку. Зміни в сільському господарстві. Боротьба німецьких промисловців за зовнішній ринок. Економічні досягнення на початку ХХ ст.

Зовнішня політика Німеччини в 70-80-і роки. Російсько-німецькі відносини. Австро-німецький союз. Створення Троїстого союзу. Початок німецької колоніальної політики.

Робітничий рух 70-х років. Об'єднання лассальянців і ейзенахців. Німецька соціал-демократія. Профспілки. «Винятковий закон» проти соціалістів. Соціальна політика Бісмарка. Піднесення масового робітничого руху в кінці 80-х років. Криза режиму Бісмарка і його відставка.

Характер і головні риси епохи Вільгельма II. Перехід Німеччини до «світової політики». Пангерманський союз і формування імперської ідеології. Посилення англо-німецького суперництва. Прийняття військово-морських програм. Проект Багдадської залізниці. Імперіалістична епоха і криза німецького лібералізму.

Німецький робітничий і соціалістичний рухи в кінці ХІХ - на початку ХХ ст. Соціалістична концепція Е.Бернштейна і її вплив на німецьку соціал-демократію.

Канцлерство Т. Бетмана-Гольвега. Посилення політичної реакції, посилення мілітаризму і

шовінізму. Міжнародні кризи початку ХХ ст. і посилення ізоляції Німеччини. Посилення внутрішньополітичної напруженості. Цабернський інцидент.

Англія. Тенденції економічного розвитку в кінці ХІХ - початку ХХ ст. Поступова втрата світової промисловості і торгової гегемонії монополії та фінансовий капітал. Сільське господарство. Особливості британського імперіалізму.

Внутрішня і зовнішня політика лібералів і консерваторів у 70-80-і роки ХІХ ст. Виборча реформа 1884 р. Реформи місцевого самоуправління. Проблема гомруля для Ірландії та розкол ліберальної партії Англії. Політика консервативних кабінетів Солсбері і Бальфура в кінці ХІХ - на початку ХХ ст. Парламентські вибори 1906 р. і перемога лібералів. Соціальний реформізм ліберального уряду Кемпбелла-Баннермана - «ллойджорджизм». Парламентська реформа. Питання про гомруль і конституційна криза в Англії напередодні світової війни.

Структура робітничого класу і його соціальне становище в останній третині ХІХ ст. Організація британських робітників. «Новий юніонізм». Поширення соціалістичних ідей. Соціал-демократична федерація. Фабіанське товариство. Незалежна робітничая партія. Піднесення робітничого руху на початку ХХ ст. Створення Комітету робітничого представництва і Лейбористської партії. Страйковий рух напередодні світової війни. Створення Британської соціалістичної партії.

Зовнішня політика Англії в останній третині ХІХ ст. Позиція Англії щодо міжнародних проблем континентальної Європи. Подальша колоніальна експансія в Азії та Африці й загострення колоніального суперництва з іншими державами. Імперська проблема в суспільно-політичному житті Англії.

Англо-бурська війна. Створення нових домініонів. Зростання англо-німецького суперництва. Зовнішньополітичний курс. Припинення політики «блискучої ізоляції». Союзи й угоди Англії з іншими державами.

Сполучені Штати Америки. Економічний розвиток США після громадянської війни і Реконструкції. Причини швидких темпів розвитку промисловості та сільського господарства. Освоєння західних земель. Залізничне будівництво. Концентрація виробництва і капіталу та утворення перших монопольних об'єднань. Зловживання монополій та соціальна напруженість.

Особливості американського монополістичного капіталу на початку ХХ ст. Світова промислова першість США.

Функціонування двопартійної системи. Головні проблеми внутрішньої політики кінця ХІХ ст. в діяльності демократів і республіканців.

Особливості формування робітничого класу США. Соціалістична робітничая партія. Орден «Рицарів праці». Створення Американської федерації праці. Грейнджери. Грінбекери. Генрі Джордж і його агітація. Популістських рух.

Страйковий рух американських робітників на початку ХХ ст. Створення Соціалістичної партії. Діяльність лівих соціалістів. Ю. Дебс. Союз «Індустріальні робітники світу». Масовий демократичний рух. «Розгрібачі бруду». Негритянський визвольний рух. «Ніагара». Боротьба за реформи. Закон Шермана.

«Прогресивна ера». Ліберальний реформізм, його соціальні та ідейні витоки. «Чесний курс» Т. Рузвельта. Розкол республіканської партії. Президентські вибори 1912 р. Президент В. Вільсон, його економічна політика.

Посилення експансіоністських тенденцій в зовнішній політиці США в кінці ХІХ - на початку ХХ ст. Формування експансіоністської ідеології. Американсько-іспанська війна. Далекосхідний та латиноамериканський напрям зовнішньої політики США. Доктрина «відкритих дверей» в Китаї. Політика «великого кийка» в Латинській Америці.

Австро-Угорщина. Австро-угорський дуалізм, його сутність. Політичний розвиток Австро-Угорщини в 70-80-і роки ХІХ ст. Ліберальні та консервативні уряди. Роль національних проблем у внутрішньому житті Австро-Угорщини. Політична боротьба у 80-90-х роках. Політика урядів Таафе і Бадені в питанні про права чеської мови. Активізація сепаратизму в Угорщині і загострення австро-угорських відносин (угорська криза 1903-1906 рр.). Політичні партії Австро-Угорщини, їхні програми.

Економічний розвиток Австро-Угорщини після встановлення дуалізму. Особливості розвитку капіталізму в різних областях Австро-Угорщини (Чехії, Нижній Австрії, інших областях імперії). Нові галузі промисловості. Сільське господарство. Монополіні об'єднання на початку ХХ ст. Роль іноземного капіталу.

Соціальні наслідки зрушень в економіці. Виникнення промислового пролетаріату і його політичних організацій. Боротьба робітничого капіталу і середніх прошарків за демократизацію політичного ладу. Політичний рух в Австрії на початку ХХ ст. за загальне виборче право. Рух слов'янських народів за демократизацію політичного ладу Австро-Угорщини. Австрійська соціал-демократія і національне питання.

Експансіоністська політика Австро-Угорщини на Балканах. Відносини з Росією та австро-німецький союз. Австро-Угорщина в міжнародних кризах початку ХХ ст.

Італія. Італія після об'єднання. Створення єдиного внутрішнього ринку. Особливості господарського розвитку різних областей країни (Північ, Центр, Південь). Сільське господарство Італії в останній третині ХІХ - на початку ХХ ст. Монополістичний капіталізм і його особливості в Італії.

Політичний лад об'єднаної Італії. Кабінети «правої» та «лівої», основні напрями їх політики. Конфлікт церкви і держави.

Робітничий і соціалістичний рухи в Італії в останній третині ХІХ ст. Анархізм. Створення Італійської соціалістичної партії (ІСП).

Внутрішня політика Ф.Кріспі. «Криваве десятиріччя» 90-х років і поразка реакції. Поворот до лібералізму на початку ХХ ст. Новий курс Джолітті. Робітничий рух в умовах нового курсу. ІСП і політика Джолітті. Становлення профспілкового руху. Політичні партії Італії. Католицька церква і політичне життя в країні. Причини краху нового курсу. «Червоний тиждень».

Зовнішня політика Італії в 70-80-і роки. Іредентизм. Загострення відносин з Францією. Союз з Німеччиною та Австро-Угорщиною (Троїстий союз). Італійські колонії в Африці. Італія на міжнародній арені на початку ХХ ст. Посилення експансіоністських тенденцій. Виникнення руху націоналістів. Поступова зміна зовнішньополітичної орієнтації Італії. Італотурецька війна і її вплив на внутрішньополітичне становище в країні.

Іспанія. Політичний розвиток Іспанії в останній третині ХІХ ст. Реставрація монархії. Конституція 1876 р. Формування Двох партійної системи. Угода консерваторів і лібералів пакт Ель Пардо. Роль католицької церкви в соціально-політичному житті країни. Політична криза у зв'язку з поразкою в американсько-іспанській війні 1898 р. Політичне становище в Іспанії на початку ХХ ст.

Основні напрями економічного розвитку Іспанії в останній третині ХІХ - на початку ХХ ст. Стан сільського господарства. Проникнення іноземного капіталу. Прискорення темпів економічного розвитку Іспанії на початку ХХ ст. Формування іспанського монополістичного капіталу.

Республіканський рух і республіканські організації в кінці ХІХ - на початку ХХ ст. Анархізм і соціалізм у робітничому русі. Створення Іспанської соціалістичної робітничої партії (ІСРП) і Загального союзу трудящих. Національні рухи в Каталонії і країні Басків на початку ХХ ст. Діяльність ІСРП і анархістів. «Трагічний тиждень.» у Барселоні. Створення Національної конфедерації праці. Селянський рух.

Колоніальна політика Іспанії. Придушення національно-визвольного руху на Кубі і Філіппінах. Американсько-іспанська війна 1898 р. Зовнішня політика Іспанії на початку ХХ ст.

Міжнародний робітничий та соціалістичний рухи. Завершальний етап діяльності І Інтернаціоналу. Зміни в становищі робітничого класу країн Західної Європи та Америки в останні десятиріччя ХІХ - на початку ХХ ст. Загострення соціальних суперечностей в капіталістичному суспільстві. Робітничий рух в останній третині ХІХ ст., його основні тенденції. Робітниче законодавство в розвинутих країнах в кінці ХІХ ст. Створення національних політичних робітничих партій, умови та форми їх діяльності.

Політичні передумови створення ІІ Інтернаціоналу. Міжнародний соціалістичний конгрес 1889 р. в Парижі і заснування ІІ Інтернаціоналу, його найважливіші рішення на

Паризькому, Брюссельському, Цюріхському і Лондонському конгресах. Партії II Інтернаціоналу і внутріпартійна «криза Мільєрана». Революція 1905-1907 рр. у Росії і європейська соціал-демократія.

Проблема «кризи марксизму» в кінці 90-х років. Соціал-демократичний ревізіонізм Е. Бернштейна з питань теорії та практики соціалістичного руху. Реформістська і революційна течії в міжнародній соціал-демократії початку XX ст. Виникнення центристської течії в соціал-демократичних партіях.

Посилення військової загрози і міжнародна соціал-демократія. Питання про війну і мілітаризм на Штутгартському і Базельському конгресах II Інтернаціоналу.

Міжнародні відносини. Нові риси міжнародних відносин у період переходу від вільної конкуренції до монополізму. Система «озброєного миру» в Європі. Європейська політика Німеччини. «Союз трьох імператорів». Франко-німецька «військова тривога» 1875 р. Міжнародні ускладнення в зв'язку з російсько-турецькою війною 1877-1878 рр. Загострення австро-російських і німецько-російських відносин. Утворення австронімецького союзу. Австро-німецько-російська угода 1881 р. Утворення Троїстого союзу.

Посилення колоніальної експансії європейських держав у Африці та Азії і загострення протиріч між ними. Протиборство Англії та Франції. Фашодський інцидент. Перші колоніальні загарбання Німеччини й Італії і розширення міжнародних протиріч.

Балканська проблема і посилення напруженості в Європі в кінці 80-х років. «Військова тривога» 1887 р. «Перестраховочний договір» Німеччини з Росією. Загострення російсько-німецьких відносин. Зближення Франції та Росії, франко-російський союз. Розподіл держав континенту на два ворогуючі військово-політичні блоки. Англійська політика «блискучої ізоляції». Загострення боротьби держав за колонії, ринки збуту, джерела сировини. Вихід Німеччини і США на арену світової політики. Боротьба за розподіл Китаю. Завершення територіального розподілу світу між провідними державами і початок боротьби за його переділ. Іспано-американська війна. Англо-бурська війна. Російсько-японська війна. Американська доктрина «відкритих дверей» і «рівних можливостей».

Загострення протиріч між великими державами на початку XX ст. Англо-німецькі суперечності як найбільш всеохоплюючі в міжнародній політиці початку XX ст. Утворення англо-французької Антанти. Перша марокканська криза. Англо-російська угода 1907 р. Оформлення Троїстої угоди (Антанти).

Пацифізм як організований міжнародний антивоєнний рух. Гаазькі конференції миру 1899 і 1907 рр.

Протистояння країн Троїстого союзу і Антанти в міжнародних кризах. Боснійська криза 1908-1909 рр. Агадирський інцидент і друга марокканська криза 1911 р. Балканські війни 1912-1913 рр. Зростання військової небезпеки. Розстановка сил на міжнародній арені до літа 1914 р.

23 **Тема 18. Перша світова війна 1914-1918 рр.**

Підготовка і початок війни. Привід до війни. Сараєвське вбивство і липнева криза 1914 р. Розв'язання світової війни. Цілі воюючих держав. Військово-стратегічні плани противників. Військові сили та економічні потенціали воюючих держав.

Військові дії і дипломатична боротьба. Кампанія 1914 р. Операції на Західному і Східному фронтах. Вступ у війну Японії. Боротьба коаліцій за нейтральні країни. Вступ у війну Туреччини.

Світовий масштаб війни. Анексіоністські плани воюючих держав. Ідеологічне обґрунтування участі воюючих держав у війні.

Розгортання воєнних дій в 1915 р. на Східному і Західному фронтах. Вступ у війну Італії, Болгарії. Розгром Сербії. Близькосхідні театри воєнних дій. Військово-морські операції.

Спроби Німеччини досягти вирішальних успіхів у 1916 р. на Західному фронті. Верденська битва. Наступ російських військ на Східному фронті у 1916 р. Вступ у війну Румунії і поразка її армії. Операції на інших фронтах (Італійському, Салонікському, Кавказькому, Месопотамському, Сирійсько-Палестинському). Дії на морі у 1916 р. Секретні угоди про умови територіального переділу світу.

Зміни в керівництві воюючих держав. Спроби дипломатичного зондажу протилежних сторін щодо виходу з війни.

Війна і державне регулювання господарського життя. Проблема мобілізації людських і матеріальних ресурсів для ведення війни. Необхідність розширення державного втручання в економіку. Головні напрями державного регулювання, його форми і методи.

Соціально-політичні наслідки розширення державного втручання в економіку. Посилення центральних органів виконавчої влади. Збільшення бюрократичного чиновного апарату. Одержавлення ринку праці. Загальна трудова повинність.

Війна і міжнародна соціал-демократія. Відмова більшості партій II Інтернаціоналу від його антивоєнних настанов. Оцінка війни різними течіями соціал-демократії. Співробітництво правих соціал-демократів з буржуазними партіями на платформі підтримки війни. Центристи і війна. Формування революційної опозиції війні. Цімервальдський рух.

Країни німецького блоку 1914-1917 рр. Німеччина. Економічне становище Німеччини під час війни. Державне регулювання економіки і її переведення на воєнні рейки. Мілітаризація політичного життя. Проблема сепаратного миру і необмеженої підводної війни. Встановлення військової диктатури Гінденбурга-Людendorфа. «Програма Гінденбурга».

СДПН і німецький робітничий рух в роки війни. Створення союзу «Спартак». Загострення політичної ситуації в Німеччині в 1917 р. Квітневий страйк. Розкол СДПН і створення НСДПН. Липнева криза і «мирна резолюція» рейхстагу.

Австро-Угорщина. Економічне становище під час війни.

Непідготовленість до великої та затяжної війни. Невдачі на фронтах і їхні наслідки. Посилення військово-політичної залежності від Німеччини. Настрої в суспільстві та правлячих колах Австро-Угорщини на користь укладення миру. Загострення соціальних і національних протиріч.

Держави Антанти і країни, які примкнули до них.

Англія. Економічне становище Англії в роки війни. Особливості державного втручання в економіку. Курс «громадянського миру». «Закон про виробництво зброї». Введення загальної військової повинності і спроби створення системи «національної служби». Робітничий рух. Ірландське повстання 1916 р. Коаліційний уряд. Д. Ллойд-Джорджа. Розкол ліберальної партії.

Франція. Економічне і політичне становище в роки війни. Воєнно-державне регулювання економіки. Робітничий рух. Соціалістична партія, профспілки і війна. Антивоєнні настрої в суспільстві та антивоєнні рухи весною і влітку 1917 р. Політична криза у Франції восени 1917 р. «Національне єднання» і другий кабінет Клемансо.

Італія. Нейтралітет на початковому етапі війни. Політична боротьба з питань про участь у війні. Переговори з воюючими коаліціями. Загарбницькі плани Італії. Лондонські угоди 1915 р. і вступ Італії у війну на боці Антанти. Вплив війни на економіку країни. Зростання антивоєнних настроїв. Повстання в Турині. Поразка італійських військ біля Капоретто. Загострення політичного становища в Італії.

США. Нейтралітет США до 1917 р., його причини. Розквіт економіки, перетворення США у світового кредитора. Політика США на американському континенті та басейні Тихого океану. Політична боротьба з питання вступу у війну. Президентські вибори 1916 р. Державне регулювання економікою і трудових відносин. Перетворення США у фінансовий центр світу.

Війна і революція в Росії. Криза самодержавства. Лютнева революція та її вплив на воюючі країни. Тимчасовий уряд і союзницькі зобов'язання Росії. Антивоєнні настрої в російській армії. Жовтневий переворот у Петрограді і вихід Росії з війни. Брестський мир.

Хід війни в 1917-1918 рр. і її завершення. Плани воюючих держав у кампанії 1917 р. Вступ у війну США. Становище на Східному фронті. Військові дії на Західному фронті. Розвал Італійського фронту. Салонікський фронт. Становище на закавказькому та близькосхідному фронтах. Військові дії на морях.

Кампанія 1918 р. Брест-Литовський і Бухарестський мирні договори. Військові дії на

	<p>Західному фронті. Салонікський фронт. Поглиблення внутрішньої кризи в країнах німецького блоку. Вплив революції в Росії на Німеччину. Антивоєнний рух. Наступальні операції німецьких військ на Західному фронті та їх провал. Уряд Макса Баденського в Німеччині. Військові поразки і розпад коаліції Центральних держав, революційні зміни в них. Капітуляція Болгарії, Туреччини, Австро-Угорщини. Капітуляція Німеччини, умови перемир'я. Результати і наслідки Першої світової війни.</p>
24	<p>Тема 18. Перша світова війна 1914-1918 рр. Підготовка і початок війни. Привід до війни. Сараєвське вбивство і липнева криза 1914 р. Розв'язання світової війни. Цілі воюючих держав. Військово-стратегічні плани противників. Військові сили та економічні потенціали воюючих держав. Військові дії і дипломатична боротьба. Кампанія 1914 р. Операції на Західному і Східному фронтах. Вступ у війну Японії. Боротьба коаліцій за нейтральні країни. Вступ у війну Туреччини. Світовий масштаб війни. Анексіоністські плани воюючих держав. Ідеологічне обґрунтування участі воюючих держав у війні. Розгортання воєнних дій в 1915 р. на Східному і Західному фронтах. Вступ у війну Італії, Болгарії. Розгром Сербії. Близькосхідні театри воєнних дій. Військово-морські операції. Спроби Німеччини досягти вирішальних успіхів у 1916 р. на Західному фронті. Верденська битва. Наступ російських військ на Східному фронті у 1916 р. Вступ у війну Румунії і поразка її армії. Операції на інших фронтах (Італійському, Салонікському, Кавказькому, Месопотамському, Сирійсько-Палестинському). Дії на морі у 1916 р. Секретні угоди про умови територіального поділу світу. Зміни в керівництві воюючих держав. Спроби дипломатичного зондажу протилежних сторін щодо виходу з війни. Війна і державне регулювання господарського життя. Проблема мобілізації людських і матеріальних ресурсів для ведення війни. Необхідність розширення державного втручання в економіку. Головні напрями державного регулювання, його форми і методи. Соціально-політичні наслідки розширення державного втручання в економіку. Посилення центральних органів виконавчої влади. Збільшення бюрократичного чиновного апарату. Одержавлення ринку праці. Загальна трудова повинність. Війна і міжнародна соціал-демократія. Відмова більшості партій II Інтернаціоналу від його антивоєнних настанов. Оцінка війни різними течіями соціал-демократії. Співробітництво правих соціал-демократів з буржуазними партіями на платформі підтримки війни. Центристи і війна. Формування революційної опозиції війні. Цімервальдський рух. Країни німецького блоку 1914-1917 рр. Німеччина. Економічне становище Німеччини під час війни. Державне регулювання економіки і її переведення на воєнні рейки. Мілітаризація політичного життя. Проблема сепаратного миру і необмеженої підводної війни. Встановлення військової диктатури Гінденбурга-Людендорфа. «Програма Гінденбурга». СДПН і німецький робітничий рух в роки війни. Створення союзу «Спартак». Загострення політичної ситуації в Німеччині в 1917 р. Квітневий страйк. Розкол СДПН і створення НСДПН. Липнева криза і «мирна резолюція» рейхстагу. Австро-Угорщина. Економічне становище під час війни. Непідготовленість до великої та затяжної війни. Невдачі на фронтах і їхні наслідки. Посилення військово-політичної залежності від Німеччини. Настрої в суспільстві та правлячих колах Австро-Угорщини на користь укладення миру. Загострення соціальних і національних протиріч. Держави Антанти і країни, які примкнули до них. Англія. Економічне становище Англії в роки війни. Особливості державного втручання в економіку. Курс «громадянського миру». «Закон про виробництво зброї». Введення загальної військової повинності і спроби створення системи «національної служби». Робітничий рух. Ірландське повстання 1916 р. Коаліційний уряд. Д. Ллойд-Джорджа.</p>

	<p>Розкол ліберальної партії.</p> <p>Франція. Економічне і політичне становище в роки війни. Воєнно-державне регулювання економіки. Робітничий рух. Соціалістична партія, профспілки і війна. Антивоєнні настрої в суспільстві та антивоєнні рухи весною і влітку 1917 р. Політична криза у Франції восени 1917 р. «Національне єднання» і другий кабінет Клемансо.</p> <p>Італія. Нейтралітет на початковому етапі війни. Політична боротьба з питань про участь у війні. Переговори з воюючими коаліціями. Загарбницькі плани Італії. Лондонські угоди 1915 р. і вступ Італії у війну на боці Антанти. Вплив війни на економіку країни. Зростання антивоєнних настроїв. Повстання в Туріні. Поразка італійських військ біля Капоретто. Загострення політичного становища в Італії.</p> <p>США. Нейтралітет США до 1917 р., його причини. Розквіт економіки, перетворення США у світового кредитора. Політика США на американському континенті та басейні Тихого океану. Політична боротьба з питання вступу у війну. Президентські вибори 1916 р. Державне регулювання економікою і трудових відносин. Перетворення США у фінансовий центр світу.</p> <p>Війна і революція в Росії. Криза самодержавства. Лютнева революція та її вплив на воюючі країни. Тимчасовий уряд і союзницькі зобов'язання Росії. Антивоєнні настрої в російській армії. Жовтневий переворот у Петрограді і вихід Росії з війни. Брестський мир.</p> <p>Хід війни в 1917-1918 рр. і її завершення. Плани воюючих держав у кампанії 1917 р. Вступ у війну США. Становище на Східному фронті. Військові дії на Західному фронті. Розвал Італійського фронту. Салонікський фронт. Становище на закавказькому та близькосхідному фронтах. Військові дії на морях.</p> <p>Кампанія 1918 р. Брест-Литовський і Бухарестський мирні договори. Військові дії на Західному фронті. Салонікський фронт.</p> <p>Поглиблення внутрішньої кризи в країнах німецького блоку. Вплив революції в Росії на Німеччину. Антивоєнний рух. Наступальні операції німецьких військ на Західному фронті та їх провал. Уряд Макса Баденського в Німеччині. Військові поразки і розпад коаліції Центральних держав, революційні зміни в них. Капітуляція Болгарії, Туреччини, Австро-Угорщини. Капітуляція Німеччини, умови перемир'я.</p> <p>Результати і наслідки Першої світової війни.</p>
	<p>Новітня історія Західної Європи та Америки (7, 8 семестр)</p>
25	<p>Тема 19. Вступ: Новітня історія країн Європи і Америки: особливості навчального курсу</p> <p>Поняття «новітня історія», його сучасна інтерпретація. Місце новітньої історії у загальноісторичному процесі. Сучасна західна цивілізація та її основні ознаки. Теорії «індустріального» та «постіндустріального» суспільств. Концепція тоталітаризму. Наукові дискусії щодо періодизації новітньої історії. Предмет, періодизація та проблематика курсу «Новітня історія країн Європи і Америки», принципи його побудови. Основні джерела до курсу. Історіографія новітньої історії: сучасний стан і тенденції розвитку.</p>
26	<p>Тема 19. Вступ: Новітня історія країн Європи і Америки: особливості навчального курсу</p> <p>Поняття «новітня історія», його сучасна інтерпретація. Місце новітньої історії у загальноісторичному процесі. Сучасна західна цивілізація та її основні ознаки. Теорії «індустріального» та «постіндустріального» суспільств. Концепція тоталітаризму. Наукові дискусії щодо періодизації новітньої історії. Предмет, періодизація та проблематика курсу «Новітня історія країн Європи і Америки», принципи його побудови. Основні джерела до курсу. Історіографія новітньої історії: сучасний стан і тенденції розвитку.</p>
27	<p>Тема 20. Міжнародні відносини між двома світовими війнами</p> <p>Тривалий характер Першої світової війни. Жовтєві події 1917 р. і вихід Росії з війни, Брестський мир. Війна на Західному фронті, поразка Німеччини та держав Четвертого союзу. Комп'єнське перемир'я, закінчення Першої світової війни.</p> <p>Версальсько-Вашингтонська система повоєнних договорів. Позиції держав-переможниць наприкінці війни. «14 пунктів» В. Вільсона. Паризька мирна конференція</p>

1919 р. Версальський мирний договір, його зміст. Створення Ліги Націй. Мандатна система. Мирні договори з Австрією, Угорщиною, Болгарією, Туреччиною. Міждержавні суперечності на Тихому океані після Першої світової війни. Вашингтонська конференція 1921-1922 рр. Договори 4-х, 5-ти і 9-ти держав.

Характер Версальсько-Вашингтонської системи, її історичні наслідки. Спроби ревізії Версальсько-Вашингтонських угод у 20-х рр. «Російський чинник» у європейській політиці: Генуезька конференція 1922 р., проблема довоєнних і воєнних боргів Росії, Гаазька конференція 1922 р. Рапальський договір Росії з Німеччиною. Радянсько-німецькі відносини в 20-х рр. Лозаннська конференція 1922-1923 рр. Перегляд умов Севрського договору з Туреччиною. «Ультиматум Керзона» 1923 р. Радянсько-англійський дипломатичний конфлікт 1927 р. «Німецький чинник» у європейській політиці: Рурський конфлікт. План Дауеса. Локарнська конференція 1925 р. Рейнський гарантійний пакт. Прийняття Німеччини до Ліги Націй. План Юнга. Зовнішньополітичні пріоритети демократичних країн Заходу. Пакт Бріана - Келлога. Міжнародна конференція із роззброєння, її невдача.

Характер міжнародних відносин у 30-х рр. Виникнення осередків воєнної загрози. Агресія Японії проти Китаю у 1931-1933 рр. Виникнення держави Маньчжоу-Го. Поширення японської агресії у 1937-1938 рр. Збройні конфлікти на озері Хасан і річці Халхін-Гол (1938-1939 рр.). «Азія для азіатів». Агресивна політика Третього Рейху. Зовнішньополітична ідеологія націонал-соціалізму. Державний терор - вбивство міністра закордонних справ Франції Л. Барту, югославського короля Олександра, австрійського канцлера Дольфуса. Порушення умов Версальського договору. Німецько-австрійська митна угода. Ремілітаризація Рейнської зони. Еволюція зовнішньополітичного курсу Італії. «Фронт Стреси» (1935 р). Абіссінська війна 1935-1936 рр. і загострення відносин Італії з західними державами. Італо-албанський договір 1936 р. Зближення із Німеччиною. Втручання Італії і Німеччини у громадянську війну в Іспанії. Ідеологічні основи італійського експансіонізму. Виникнення «осі» Берлін - Рим - Токіо. Антикомінтернівський пакт 1936 р., його перетворення у Сталевий пакт 1939 р. Аншлюс Австрії (1938 р.). Політика умиротворення і спроби створення системи колективної безпеки в 30-х рр. Вступ СРСР до Ліги Націй і радянські пропозиції щодо створення системи колективної безпеки. План «Східного Локарно». Франко-радянський та радянсько-чехословацький договори. Створення Балканської Антанти (1934 р.). Сутність політики «умиротворення агресора». Англо-німецька морська угода (1935 р.). Ліга Націй у міжнародних відносинах 30-х рр. США в системі міжнародних відносин 30-х рр. Мораторій Гувера. Політика «доброго сусіда» щодо країн Латинської Америки. Визнання СРСР. «Ізоляціонізм» і «антиізоляціонізм».

Рік кризи: вересень 1938 - вересень 1939 р. Мюнхенська угода 1938 р. і окупація Чехословаччини у 1939 р. Ескалація фашистської агресії в Європі. Анексія Німеччиною Клайпедської області та Італією Албанії (1939 р.). Англо-франко-радянські переговори 1939 р. у Москві, причини їх зриву. Пакт Молотова - Ріббентропа, його сучасні оцінки.

28

Тема 20. Міжнародні відносини між двома світовими війнами

Тривалий характер Першої світової війни. Жовтневі події 1917 р. і вихід Росії з війни, Брестський мир. Війна на Західному фронті, поразка Німеччини та держав Четвертого союзу. Комп'єнське перемир'я, закінчення Першої світової війни.

Версальсько-Вашингтонська система повоєнних договорів. Позиції держав-переможниць наприкінці війни. «14 пунктів» В. Вільсона. Паризька мирна конференція 1919 р. Версальський мирний договір, його зміст. Створення Ліги Націй. Мандатна система. Мирні договори з Австрією, Угорщиною, Болгарією, Туреччиною. Міждержавні суперечності на Тихому океані після Першої світової війни. Вашингтонська конференція 1921-1922 рр. Договори 4-х, 5-ти і 9-ти держав.

Характер Версальсько-Вашингтонської системи, її історичні наслідки. Спроби ревізії Версальсько-Вашингтонських угод у 20-х рр. «Російський чинник» у європейській політиці: Генуезька конференція 1922 р., проблема довоєнних і воєнних боргів Росії, Гаазька конференція 1922 р. Рапальський договір Росії з Німеччиною. Радянсько-німецькі

відносини в 20-х рр. Лозаннська конференція 1922-1923 рр. Перегляд умов Севрського договору з Туреччиною. «Ультиматум Керзона» 1923 р. Радянсько-англійський дипломатичний конфлікт 1927 р. «Німецький чинник» у європейській політиці: Рурський конфлікт. План Дауеса. Локарнська конференція 1925 р. Рейнський гарантійний пакт. Прийняття Німеччини до Ліги Націй. План Юнга. Зовнішньополітичні пріоритети демократичних країн Заходу. Пакт Бріана - Келлога. Міжнародна конференція із роззброєння, її невдача.

Характер міжнародних відносин у 30-х рр. Виникнення осередків воєнної загрози. Агресія Японії проти Китаю у 1931-1933 рр. Виникнення держави Маньчжоу-Го. Поширення японської агресії у 1937-1938 рр. Збройні конфлікти на озері Хасан і річці Халхін-Гол (1938-1939 рр.). «Азія для азіатів». Агресивна політика Третього Рейху. Зовнішньополітична ідеологія націонал-соціалізму. Державний терор - вбивство міністра закордонних справ Франції Л. Барту, югославського короля Олександра, австрійського канцлера Дольфуса. Порушення умов Версальського договору. Німецько-австрійська митна угода. Ремілітаризація Рейнської зони. Еволюція зовнішньополітичного курсу Італії. «Фронт Стреси» (1935 р). Абіссінська війна 1935-1936 рр. і загострення відносин Італії з західними державами. Італо-албанський договір 1936 р. Зближення із Німеччиною. Втручання Італії і Німеччини у громадянську війну в Іспанії. Ідеологічні основи італійського експансіонізму. Виникнення «осі» Берлін - Рим - Токіо. Антикомінтернівський пакт 1936 р., його перетворення у Сталевий пакт 1939 р. Аншлюс Австрії (1938 р.). Політика умиротворення і спроби створення системи колективної безпеки в 30-х рр. Вступ СРСР до Ліги Націй і радянські пропозиції щодо створення системи колективної безпеки. План «Східного Локарно». Франко-радянський та радянсько-чехословацький договори. Створення Балканської Антанти (1934 р.). Сутність політики «умиротворення агресора». Англо-німецька морська угода (1935 р.). Ліга Націй у міжнародних відносинах 30-х рр. США в системі міжнародних відносин 30-х рр. Мораторій Гувера. Політика «доброго сусіда» щодо країн Латинської Америки. Визнання СРСР. «Ізоляціонізм» і «антиізоляціонізм».

Рік кризи: вересень 1938 - вересень 1939 р. Мюнхенська угода 1938 р. і окупація Чехословаччини у 1939 р. Ескалація фашистської агресії в Європі. Анексія Німеччиною Клайпедської області та Італією Албанії (1939 р.). Англо-франко-радянські переговори 1939 р. у Москві, причини їх зриву. Пакт Молотова - Ріббентропа, його сучасні оцінки.

- 29 **Тема 20. Міжнародні відносини між двома світовими війнами**
Тривалий характер Першої світової війни. Жовтневі події 1917 р. і вихід Росії з війни, Брестський мир. Війна на Західному фронті, поразка Німеччини та держав Четвертого союзу. Комп'єнське перемир'я, закінчення Першої світової війни.
Версальсько-Вашингтонська система повоєнних договорів. Позиції держав-переможниць наприкінці війни. «14 пунктів» В. Вільсона. Паризька мирна конференція 1919 р. Версальський мирний договір, його зміст. Створення Ліги Націй. Мандатна система. Мирні договори з Австрією, Угорщиною, Болгарією, Туреччиною. Міждержавні суперечності на Тихому океані після Першої світової війни. Вашингтонська конференція 1921-1922 рр. Договори 4-х, 5-ти і 9-ти держав.
Характер Версальсько-Вашингтонської системи, її історичні наслідки. Спроби ревізії Версальсько-Вашингтонських угод у 20-х рр. «Російський чинник» у європейській політиці: Генуезька конференція 1922 р., проблема довоєнних і воєнних боргів Росії, Гаазька конференція 1922 р. Рапалльський договір Росії з Німеччиною. Радянсько-німецькі відносини в 20-х рр. Лозаннська конференція 1922-1923 рр. Перегляд умов Севрського договору з Туреччиною. «Ультиматум Керзона» 1923 р. Радянсько-англійський дипломатичний конфлікт 1927 р. «Німецький чинник» у європейській політиці: Рурський конфлікт. План Дауеса. Локарнська конференція 1925 р. Рейнський гарантійний пакт. Прийняття Німеччини до Ліги Націй. План Юнга. Зовнішньополітичні пріоритети демократичних країн Заходу. Пакт Бріана - Келлога. Міжнародна конференція із роззброєння, її невдача.
Характер міжнародних відносин у 30-х рр. Виникнення осередків воєнної загрози.

	<p>Агресія Японії проти Китаю у 1931-1933 рр. Виникнення держави Маньчжоу-Го. Поширення японської агресії у 1937-1938 рр. Збройні конфлікти на озері Хасан і річці Халхін-Гол (1938-1939 рр.). «Азія для азіатів». Агресивна політика Третього Рейху. Зовнішньополітична ідеологія націонал-соціалізму. Державний терор - вбивство міністра закордонних справ Франції Л. Барту, югославського короля Олександра, австрійського канцлера Дольфуса. Порушення умов Версальського договору. Німецько-австрійська митна угода. Ремілітаризація Рейнської зони. Еволюція зовнішньополітичного курсу Італії. «Фронт Стрези» (1935 р). Абіссінська війна 1935-1936 рр. і загострення відносин Італії з західними державами. Італо-албанський договір 1936 р. Зближення із Німеччиною. Втручання Італії і Німеччини у громадянську війну в Іспанії. Ідеологічні основи італійського експансіонізму. Виникнення «осі» Берлін - Рим - Токіо. Антиконтинентальний пакт 1936 р., його перетворення у Сталевий пакт 1939 р. Аншлюс Австрії (1938 р.). Політика умиротворення і спроби створення системи колективної безпеки в 30-х рр. Вступ СРСР до Ліги Націй і радянські пропозиції щодо створення системи колективної безпеки. План «Східного Локарно». Франко-радянський та радянсько-чехословацький договори. Створення Балканської Антанти (1934 р.). Сутність політики «умиротворення агресора». Англо-німецька морська угода (1935 р.). Ліга Націй у міжнародних відносинах 30-х рр. США в системі міжнародних відносин 30-х рр. Мораторій Гувера. Політика «доброго сусіда» щодо країн Латинської Америки. Визнання СРСР. «Ізоляціонізм» і «антиізоляціонізм».</p> <p>Рік кризи: вересень 1938 - вересень 1939 р. Мюнхенська угода 1938 р. і окупація Чехословаччини у 1939 р. Ескалація фашистської агресії в Європі. Анексія Німеччиною Клайпедської області та Італією Албанії (1939 р.). Англо-франко-радянські переговори 1939 р. у Москві, причини їх зриву. Пакт Молотова - Ріббентропа, його сучасні оцінки.</p>
30	<p>Тема 21. Суспільно-політичні рухи у 1918—1945 рр.</p> <p>Типологія суспільно-політичних рухів Заходу. Еволюція консервативного руху, зміна його соціальної бази. Консервативна партія Великої Британії. Метаморфози німецького консерватизму. Консерватори у США. Християнські народні партії. Лібералізм, основні тенденції його розвитку. Занепад британського лібералізму. Неолібералізм як соціально-політичне явище.</p> <p>Міжнародний робітничий рух після закінчення Першої світової війни. Змагання соціал-демократії за державну владу. Колізії між теорією і практикою робітничого руху. Розкол у лавах соціал-демократії. Утворення комуністичних партій і Комуністичного Інтернаціоналу. Основи стратегії і тактики Комінтерну. Статут та «21 умова» вступу до Комінтерну. Ідея «світової революції» в умовах післяжовтневого революційного піднесення. Міжнародна конференція соціалістів у Берні. Женевський конгрес і поновлення діяльності II Інтернаціоналу. Віденська конференція та утворення Міжнародного Робітничого Об'єднання соціалістичних партій (III Інтернаціоналу). Діяльність Амстердамського Інтернаціоналу. Спадання революційної хвилі. Комінтерн та ідея єдиного робітничого фронту. Конференція трьох Інтернаціоналів у Берліні. Конгрес соціалістів у Гамбурзі та утворення Соціалістичного Робітничого Інтернаціоналу (СРІ). Міжнародний робітничий рух у період стабілізації капіталізму. «Більшовизація» Комінтерну. Тактика «клас проти класу». Програма Комінтерну. Політика СРІ. Зростання фашистської небезпеки в Європі. Негативні наслідки для комуністичного і соціалістичного рухів сталінської концепції соціал-фашизму. VII Конгрес Комінтерну та його рішення. Боротьба за єдність дій міжнародного робітничого руху проти фашизму та війни за Народний фронт. Комінтерн та СРІ напередодні та в роки Другої світової війни.</p> <p>Соціально-економічні та політичні умови зародження і розвитку праворадикальних рухів. Соціальна база фашизму. Основні ознаки фашистського руху, його ідеї.</p>
31	<p>Тема 21. Суспільно-політичні рухи у 1918—1945 рр.</p> <p>Типологія суспільно-політичних рухів Заходу. Еволюція консервативного руху, зміна його соціальної бази. Консервативна партія Великої Британії. Метаморфози німецького консерватизму. Консерватори у США. Християнські народні партії. Лібералізм, основні тенденції його розвитку. Занепад британського лібералізму. Неолібералізм як соціально-</p>

	<p>політичне явище.</p> <p>Міжнародний робітничий рух після закінчення Першої світової війни. Змагання соціал-демократії за державну владу. Колізії між теорією і практикою робітничого руху. Розкол у лавах соціал-демократії. Утворення комуністичних партій і Комуністичного Інтернаціоналу. Основи стратегії і тактики Комінтерну. Статут та «21 умова» вступу до Комінтерну. Ідея «світової революції» в умовах післяжовтневого революційного піднесення. Міжнародна конференція соціалістів у Берні. Женевський конгрес і поновлення діяльності II Інтернаціоналу. Віденська конференція та утворення Міжнародного Робітничого Об'єднання соціалістичних партій (III Інтернаціоналу). Діяльність Амстердамського Інтернаціоналу. Спадання революційної хвилі. Комінтерн та ідея єдиного робітничого фронту. Конференція трьох Інтернаціоналів у Берліні. Конгрес соціалістів у Гамбурзі та утворення Соціалістичного Робітничого Інтернаціоналу (CPI). Міжнародний робітничий рух у період стабілізації капіталізму. «Більшовизація» Комінтерну. Тактика «клас проти класу». Програма Комінтерну. Політика CPI. Зростання фашистської небезпеки в Європі. Негативні наслідки для комуністичного і соціалістичного рухів сталінської концепції соціал-фашизму. VII Конгрес Комінтерну та його рішення. Боротьба за єдність дій міжнародного робітничого руху проти фашизму та війни за Народний фронт. Комінтерн та CPI напередодні та в роки Другої світової війни.</p> <p>Соціально-економічні та політичні умови зародження і розвитку праворадикальних рухів. Соціальна база фашизму. Основні ознаки фашистського руху, його ідеї.</p>
32	<p>Тема 21. Суспільно-політичні рухи у 1918—1945 рр.</p> <p>Типологія суспільно-політичних рухів Заходу. Еволюція консервативного руху, зміна його соціальної бази. Консервативна партія Великої Британії. Метаморфози німецького консерватизму. Консерватори у США. Християнські народні партії. Лібералізм, основні тенденції його розвитку. Занепад британського лібералізму. Неолібералізм як соціально-політичне явище.</p> <p>Міжнародний робітничий рух після закінчення Першої світової війни. Змагання соціал-демократії за державну владу. Колізії між теорією і практикою робітничого руху. Розкол у лавах соціал-демократії. Утворення комуністичних партій і Комуністичного Інтернаціоналу. Основи стратегії і тактики Комінтерну. Статут та «21 умова» вступу до Комінтерну. Ідея «світової революції» в умовах післяжовтневого революційного піднесення. Міжнародна конференція соціалістів у Берні. Женевський конгрес і поновлення діяльності II Інтернаціоналу. Віденська конференція та утворення Міжнародного Робітничого Об'єднання соціалістичних партій (III Інтернаціоналу). Діяльність Амстердамського Інтернаціоналу. Спадання революційної хвилі. Комінтерн та ідея єдиного робітничого фронту. Конференція трьох Інтернаціоналів у Берліні. Конгрес соціалістів у Гамбурзі та утворення Соціалістичного Робітничого Інтернаціоналу (CPI). Міжнародний робітничий рух у період стабілізації капіталізму. «Більшовизація» Комінтерну. Тактика «клас проти класу». Програма Комінтерну. Політика CPI. Зростання фашистської небезпеки в Європі. Негативні наслідки для комуністичного і соціалістичного рухів сталінської концепції соціал-фашизму. VII Конгрес Комінтерну та його рішення. Боротьба за єдність дій міжнародного робітничого руху проти фашизму та війни за Народний фронт. Комінтерн та CPI напередодні та в роки Другої світової війни.</p> <p>Соціально-економічні та політичні умови зародження і розвитку праворадикальних рухів. Соціальна база фашизму. Основні ознаки фашистського руху, його ідеї.</p>
33	<p>Тема 22. Наука і культура країн Європи і Америки між двома світовими війнами</p> <p>Соціально-економічні та політичні передумови розвитку культури Заходу у 1918-1939 рр. Боротьба демократичної і тоталітарної тенденцій у культурі. Зародження «масової культури».</p> <p>Освіта. Прагматичні підходи в освіті. «Прогресивна асоціація народної освіти» в США. Національні освітні реформи. Зростання рівня загальної і професійної освіти в індустріальних країнах. Розвиток вищої освіти. Провідні університети Заходу.</p> <p>Наука. Найважливіші відкриття в сфері природничих наук: фізики, хімії, біології та медицини. Нобелівські лауреати: М. Планк, А. Ейнштейн, Н. Бор. Е. Фермі, І. та Ф. Жоліо-</p>

Кюрі, І. Ленгмюр, Е. Резерфорд. Технічний прогрес. Технічні удосконалення в машинобудуванні і радіотехніці. Створення телебачення. Використання технічних досягнень у виробництві зброї та в побуті. Основні тенденції і досягнення в галузі гуманітарних наук: психології, філософії, історії, соціології. Філософська думка. О. Шпенглер. Ф. Ніцше. Екзистенціалізм. К. Ясперс, М. Хайдеггер. Марксизм. Історична наука. Школа «Анналів». Л. Февр, М. Блок.

Література. Творчість лауреатів Нобелівської премії Р. Роллана, Б. Шоу, А. Франса, Т. Манна, Дж. Голсуорсі. Головні напрями в розвитку літератури країн Заходу. Критичний реалізм. «Втрачене покоління». Е. Хемінгуей. Антифашистська проза. Е.-М. Ремарк. Модерністський напрям у літературі. Сюрреалізм.

Образотворчое мистецтво. Реалізм. П. Пікассо. А. Матісс. Модерністські течії в образотворчому мистецтві. Абстракціонізм. Експресіонізм. Дадаїзм. Сюрреалізм. С. Далі. Архітектура. Функціоналізм («інтернаціональний стиль»). Хартія сучасної архітектури 1928 р. Афіньська хартія 1933 р. В. Гропіус, Ф. Ллойд Райт, Ле Корбюзьє, Л. Міс ван дер Рое. Неокласицизм. Модернізм в архітектурі.

Кіно. Становлення світового кінематографа. Голлівуд. Д. Гріффіт, Т. Інс, М. Сеннет. Німе кіно. Ч. Чаплін. Поява звукової кінематографії. Національні кіношколи. Історичне кіно. Дж. Форд. К. Дрейер. О. Корда. Анімаційне кіно. В. Дісней. Критичний реалізм в кінематографі Р. Клер, М. Карне. Сюрреалістичне кіно. Л. Бунюель. Кінодетективи. А. Хічкок. Кіно в тоталітарних країнах.

Театр. Трагічний театр. Г. Крег. Епічний театр Б. Брехт. «Театр жорстокості» А. Арто. «Театр абсурду» Е. Іонеску, С. Беккет. Музика. Боротьба традиціоналізму з модернізмом. Нові течії в музиці. Імпресіонізм. «Нова діловитість» (конструктивізм).

Брюїгізм. «Епоха джазу» у США. Л. Армстронг. Д. Еллінгтон. Б. Гудмен. Симфоджаз. Дж. Гершвін. Вплив американської музики у країнах Європи.

34 **Тема 22. Наука і культура країн Європи і Америки між двома світовими війнами**
Соціально-економічні та політичні передумови розвитку культури Заходу у 1918-1939 рр. Боротьба демократичної і тоталітарної тенденцій у культурі. Зародження «масової культури».

Освіта. Прагматичні підходи в освіті. «Прогресивна асоціація народної освіти» в США. Національні освітні реформи. Зростання рівня загальної і професійної освіти в індустріальних країнах. Розвиток вищої освіти. Провідні університети Заходу.

Наука. Найважливіші відкриття в сфері природничих наук: фізики, хімії, біології та медицини. Нобелівські лауреати: М. Планк, А. Ейнштейн, Н. Бор. Е. Фермі, І. та Ф. Жоліо-Кюрі, І. Ленгмюр, Е. Резерфорд. Технічний прогрес. Технічні удосконалення в машинобудуванні і радіотехніці. Створення телебачення. Використання технічних досягнень у виробництві зброї та в побуті. Основні тенденції і досягнення в галузі гуманітарних наук: психології, філософії, історії, соціології. Філософська думка. О. Шпенглер. Ф. Ніцше. Екзистенціалізм. К. Ясперс, М. Хайдеггер. Марксизм. Історична наука. Школа «Анналів». Л. Февр, М. Блок.

Література. Творчість лауреатів Нобелівської премії Р. Роллана, Б. Шоу, А. Франса, Т. Манна, Дж. Голсуорсі. Головні напрями в розвитку літератури країн Заходу. Критичний реалізм. «Втрачене покоління». Е. Хемінгуей. Антифашистська проза. Е.-М. Ремарк. Модерністський напрям у літературі. Сюрреалізм.

Образотворчое мистецтво. Реалізм. П. Пікассо. А. Матісс. Модерністські течії в образотворчому мистецтві. Абстракціонізм. Експресіонізм. Дадаїзм. Сюрреалізм. С. Далі. Архітектура. Функціоналізм («інтернаціональний стиль»). Хартія сучасної архітектури 1928 р. Афіньська хартія 1933 р. В. Гропіус, Ф. Ллойд Райт, Ле Корбюзьє, Л. Міс ван дер Рое. Неокласицизм. Модернізм в архітектурі.

Кіно. Становлення світового кінематографа. Голлівуд. Д. Гріффіт, Т. Інс, М. Сеннет. Німе кіно. Ч. Чаплін. Поява звукової кінематографії. Національні кіношколи. Історичне кіно. Дж. Форд. К. Дрейер. О. Корда. Анімаційне кіно. В. Дісней. Критичний реалізм в кінематографі Р. Клер, М. Карне. Сюрреалістичне кіно. Л. Бунюель. Кінодетективи. А. Хічкок. Кіно в тоталітарних країнах.

	<p>Театр. Трагічний театр. Г. Крег. Епічний театр Б. Брехт. «Театр жорстокості» А. Арто. «Театр абсурду» Е. Іонеску, С. Беккет. Музика. Боротьба традиціоналізму з модернізмом. Нові течії в музиці. Імпресіонізм. «Нова діловитість» (конструктивізм).</p> <p>Брюїгізм. «Епоха джазу» у США. Л. Армстронг. Д. Еллінгтон. Б. Гудмен. Симфоджаз. Дж. Гершвін. Вплив американської музики у країнах Європи.</p>
35	<p>Тема 22. Наука і культура країн Європи і Америки між двома світовими війнами Соціально-економічні та політичні передумови розвитку культури Заходу у 1918-1939 рр. Боротьба демократичної і тоталітарної тенденцій у культурі. Зародження «масової культури».</p> <p>Освіта. Прагматичні підходи в освіті. «Прогресивна асоціація народної освіти» в США. Національні освітні реформи. Зростання рівня загальної і професійної освіти в індустріальних країнах. Розвиток вищої освіти. Провідні університети Заходу.</p> <p>Наука. Найважливіші відкриття в сфері природничих наук: фізики, хімії, біології та медицини. Нобелівські лауреати: М. Планк, А. Ейнштейн, Н. Бор. Е. Фермі, І. та Ф. Жоліо-Кюрі, І. Ленгмюр, Е. Резерфорд. Технічний прогрес. Технічні удосконалення в машинобудуванні і радіотехніці. Створення телебачення. Використання технічних досягнень у виробництві зброї та в побуті. Основні тенденції і досягнення в галузі гуманітарних наук: психології, філософії, історії, соціології. Філософська думка. О. Шпенглер. Ф. Ніцше. Екзистенціалізм. К. Ясперс, М. Хайдеггер. Марксизм. Історична наука. Школа «Анналів». Л. Февр, М. Блок.</p> <p>Література. Творчість лауреатів Нобелівської премії Р. Роллана, Б. Шоу, А. Франса, Т. Манна, Дж. Голсуорсі. Головні напрями в розвитку літератури країн Заходу. Критичний реалізм. «Втрачене покоління». Е. Хемінгуей. Антифашистська проза. Е.-М. Ремарк. Модерністський напрям у літературі. Сюрреалізм.</p> <p>Образотворчое мистецтво. Реалізм. П. Пікассо. А. Матісс. Модерністські течії в образотворчому мистецтві. Абстракціонізм. Експресіонізм. Дадаїзм. Сюрреалізм. С. Далі. Архітектура. Функціоналізм («інтернаціональний стиль»). Хартія сучасної архітектури 1928 р. Афіньська хартія 1933 р. В. Гропійус, Ф. Ллойд Райт, Ле Корбюзьє, Л. Міс ван дер Рое. Неокласицизм. Модернізм в архітектурі.</p> <p>Кіно. Становлення світового кінематографа. Голлівуд. Д. Гріффіт, Т. Інс, М. Сеннет. Німе кіно. Ч. Чаплін. Поява звукової кінематографії. Національні кіношколи. Історичне кіно. Дж. Форд. К. Дрейер. О. Корда. Анімаційне кіно. В. Дісней. Критичний реалізм в кінематографі Р. Клер, М. Карне. Сюрреалістичне кіно. Л. Бунюель. Кінодетективи. А. Хічкок. Кіно в тоталітарних країнах.</p> <p>Театр. Трагічний театр. Г. Крег. Епічний театр Б. Брехт. «Театр жорстокості» А. Арто. «Театр абсурду» Е. Іонеску, С. Беккет. Музика. Боротьба традиціоналізму з модернізмом. Нові течії в музиці. Імпресіонізм. «Нова діловитість» (конструктивізм).</p> <p>Брюїгізм. «Епоха джазу» у США. Л. Армстронг. Д. Еллінгтон. Б. Гудмен. Симфоджаз. Дж. Гершвін. Вплив американської музики у країнах Європи.</p>
36	<p>Тема 23. Країни Європи і Північної Америки в період післявоєнної нестабільності (1918-1923 рр.) Революційна криза і революції у країнах Центральної Європи Основні ознаки революційної кризи та передумови революцій 1918-1919 рр. Листопадова революція в Німеччині. Фази розвитку революції, її характер, рушійні сили. Розстановка політичних сил у країні: СДПН, НСДПН, група «Спартак». Повстання у Кілі. Поширення революції по країні, повстання в Берліні. Створення Ради Народних Уповноважених, її діяльність. Дві політичні альтернативи в Листопадовій революції, їх боротьба. Всенімецький з'їзд Рад, перемога демократичної альтернативи. Створення Комуністичної партії Німеччини. Січневі бої 1919 р. у Берліні. Вибори до Національних зборів, їх робота. Баварська радянська республіка, її поразка. Результати Листопадової революції. Революції в Австрії та Угорщині. Угорська Радянська Республіка, її поразка.</p> <p>Індустріально розвинуті країни Заходу у 1918-1923 рр. Німеччина після Листопадової революції. Веймарська конституція, її зміст. Тенденції політичного розвитку. СДПН, НСДПН та КПП у 1919-1924 рр. Окупація Рура та її наслідки для Німеччини. Політична</p>

	<p>криза 1923 р., поразка лівих сил. «Півний путч» фашистів у Мюнхені. Економічне та політичне становище Великої Британії після Першої світової війни. Парламентські вибори 1918 р. Уряд Ллойд Джорджа та його політика. Економічна криза 1920-1921 рр. Загострення соціальної напруженості. Конфлікт у вугільній промисловості 1921 р. Перегрупування партійно-політичних сил. Консервативні уряди Е. Бонар-Лоу і С. Болдуїна. Зовнішня політика Великої Британії. Посилення відцентрових тенденцій у Британській колоніальній імперії. «Ольстерська проблема». Економічне та політичне становище Франції після Першої світової війни. Уряд Ж. Клемансо. Парламентські вибори 1919 р. «Національний блок». Економічне та політичне становище Італії після Першої світової війни. «Червоне дворіччя» (1919-1920 рр.). Створення і діяльність ІКП. Зародження фашистського руху. Б. Муссоліні. Пакт умиротворення. «Похід на Рим», приход фашистів до влади. Еволюція зовнішньо- і внутріполітичного курсу США після Першої світової війни. Неоліберальні тенденції в політиці президента В. Вільсона. Президентство В. Гардінга, поворот до «твердого індивідуалізму». Ізоляціонізм. Зростання робітничого і масового громадського руху. «Діловий юніонізм» у політиці АФП. Створення компартії США. Рух афроамериканців, М. Гарві. Рух Р. Лафоллета.</p>
37	<p>Тема 23. Країни Європи і Північної Америки в період післявоєнної нестабільності (1918-1923 рр.)</p> <p>Революційна криза і революції у країнах Центральної Європи</p> <p>Основні ознаки революційної кризи та передумови революцій 1918-1919 рр. Листопадова революція в Німеччині. Фази розвитку революції, її характер, рушійні сили. Розстановка політичних сил у країні: СДПН, НСДПН, група «Спартак». Повстання у Кілі. Поширення революції по країні, повстання в Берліні. Створення Ради Народних Уповноважених, її діяльність. Дві політичні альтернативи в Листопадовій революції, їх боротьба. Всенімецький з'їзд Рад, перемога демократичної альтернативи. Створення Комуністичної партії Німеччини. Січневі бої 1919 р. у Берліні. Вибори до Національних зборів, їх робота. Баварська радянська республіка, її поразка. Результати Листопадової революції. Революції в Австрії та Угорщині. Угорська Радянська Республіка, її поразка.</p> <p>Індустріально розвинуті країни Заходу у 1918-1923 рр. Німеччина після Листопадової революції. Веймарська конституція, її зміст. Тенденції політичного розвитку. СДПН, НСДПН та КПП у 1919-1924 рр. Окупація Рура та її наслідки для Німеччини. Політична криза 1923 р., поразка лівих сил. «Півний путч» фашистів у Мюнхені. Економічне та політичне становище Великої Британії після Першої світової війни. Парламентські вибори 1918 р. Уряд Ллойд Джорджа та його політика. Економічна криза 1920-1921 рр. Загострення соціальної напруженості. Конфлікт у вугільній промисловості 1921 р. Перегрупування партійно-політичних сил. Консервативні уряди Е. Бонар-Лоу і С. Болдуїна. Зовнішня політика Великої Британії. Посилення відцентрових тенденцій у Британській колоніальній імперії. «Ольстерська проблема». Економічне та політичне становище Франції після Першої світової війни. Уряд Ж. Клемансо. Парламентські вибори 1919 р. «Національний блок». Економічне та політичне становище Італії після Першої світової війни. «Червоне дворіччя» (1919-1920 рр.). Створення і діяльність ІКП. Зародження фашистського руху. Б. Муссоліні. Пакт умиротворення. «Похід на Рим», приход фашистів до влади. Еволюція зовнішньо- і внутріполітичного курсу США після Першої світової війни. Неоліберальні тенденції в політиці президента В. Вільсона. Президентство В. Гардінга, поворот до «твердого індивідуалізму». Ізоляціонізм. Зростання робітничого і масового громадського руху. «Діловий юніонізм» у політиці АФП. Створення компартії США. Рух афроамериканців, М. Гарві. Рух Р. Лафоллета.</p>
38	<p>Тема 23. Країни Європи і Північної Америки в період післявоєнної нестабільності (1918-1923 рр.)</p> <p>Революційна криза і революції у країнах Центральної Європи</p> <p>Основні ознаки революційної кризи та передумови революцій 1918-1919 рр. Листопадова революція в Німеччині. Фази розвитку революції, її характер, рушійні сили. Розстановка політичних сил у країні: СДПН, НСДПН, група «Спартак». Повстання у Кілі. Поширення революції по країні, повстання в Берліні. Створення Ради Народних Уповноважених, її</p>

	<p>діяльність. Дві політичні альтернативи в Листопадовій революції, їх боротьба. Всенімецький з'їзд Рад, перемога демократичної альтернативи. Створення Комуністичної партії Німеччини. Січневі бої 1919 р. у Берліні. Вибори до Національних зборів, їх робота. Баварська радянська республіка, її поразка. Результати Листопадової революції. Революції в Австрії та Угорщині. Угорська Радянська Республіка, її поразка.</p> <p>Індустріально розвинуті країни Заходу у 1918-1923 рр. Німеччина після Листопадової революції. Веймарська конституція, її зміст. Тенденції політичного розвитку. СДПН, НСДПН та КПН у 1919-1924 рр. Окупація Рура та її наслідки для Німеччини. Політична криза 1923 р., поразка лівих сил. «Півний путч» фашистів у Мюнхені. Економічне та політичне становище Великої Британії після Першої світової війни. Парламентські вибори 1918 р. Уряд Ллойд Джорджа та його політика. Економічна криза 1920-1921 рр. Загострення соціальної напруженості. Конфлікт у вугільній промисловості 1921 р. Перегрупування партійно-політичних сил. Консервативні уряди Е. Бонар-Лоу і С. Болдуїна. Зовнішня політика Великої Британії. Посилення відцентрових тенденцій у Британській колоніальній імперії. «Ольстерська проблема». Економічне та політичне становище Франції після Першої світової війни. Уряд Ж. Клемансо. Парламентські вибори 1919 р. «Національний блок». Економічне та політичне становище Італії після Першої світової війни. «Червоне дворіччя» (1919-1920 рр.). Створення і діяльність ІКП. Зародження фашистського руху. Б. Муссоліні. Пакт умиротворення. «Похід на Рим», прихід фашистів до влади. Еволюція зовнішньо- і внутріполітичного курсу США після Першої світової війни. Неоліберальні тенденції в політиці президента В. Вільсона. Президентство В. Гардінга, поворот до «твердого індивідуалізму». Ізоляціонізм. Зростання робітничого і масового громадського руху. «Діловий юніонізм» у політиці АФП. Створення компартії США. Рух афроамериканців, М. Гарві. Рух Р. Лафоллета.</p>
39	<p>Тема 24. Індустріальні країни Європи і Америки у період стабілізації (1924-1929 рр.)</p> <p>Загальні тенденції розвитку капіталістичного світу в період стабілізації: циклічне піднесення економіки, зміни у структурі виробництва, раціоналізація виробництва, зміцнення кредитно-грошової системи. Якісно новий рівень концентрації виробництва і капіталу, зростання економічної могутності монополій. Подальший розвиток державно-монополістичних тенденцій. Розширення масштабів ліберального реформізму в політичному житті країн Західної Європи. Посилення фашистського руху в країнах Центральної та Південно-Східної Європи. «Проспериті» у США. Внутрішня політика адміністрації К. Куліджа - «твердий індивідуалізм». Зміни в ідейно-політичній ситуації. Судовий процес над Сакко і Ванцетті. «Мавпячий процес». Ку-клукс-клан. Затухання робітничого руху. Поширення реформістських теорій. Особливості стабілізації у Великій Британії. Криза традиційної двопартійної системи, занепад політичної могутності ліберальної партії. Перший лейбористський уряд Р. Макдональда, його політика. Прихід до влади консерваторів, уряд С. Болдуїна. Загальний страйк 1926 р., його значення. Мондизм.</p> <p>Франція в період стабілізації. Політика уряду «лівого блоку». Колоніальні війни. Падіння уряду «лівого блоку» і створення уряду «національного єднання», його політика.</p> <p>Чинники стабілізації в Німеччині. План Дауеса. «Рейнський гарантійний пакт». Посилення правих сил у політичній структурі країни. Організаційна консолідація націонал-соціалізму. НСДАП. Робітничий рух. Теорія «організованого капіталізму». Розкол у КПН. Особливості стабілізації в Італії. Убивство Дж. Маттеотті та політична криза в країні. Консолідація антифашистської опозиції, «Авентинський блок». «Друга хвиля фашизму» (1925-1926 рр.). Латеранська угода уряду Муссоліні з Ватиканом.</p>
40	<p>Тема 24. Індустріальні країни Європи і Америки у період стабілізації (1924-1929 рр.)</p> <p>Загальні тенденції розвитку капіталістичного світу в період стабілізації: циклічне піднесення економіки, зміни у структурі виробництва, раціоналізація виробництва, зміцнення кредитно-грошової системи. Якісно новий рівень концентрації виробництва і капіталу, зростання економічної могутності монополій. Подальший розвиток державно-монополістичних тенденцій. Розширення масштабів ліберального реформізму в політичному житті країн Західної Європи. Посилення фашистського руху в країнах Центральної та Південно-Східної Європи. «Проспериті» у США. Внутрішня політика</p>

	<p>адміністрації К. Куліджа - «твердий індивідуалізм». Зміни в ідейно-політичній ситуації. Судовий процес над Сакко і Ванцетті. «Мавпячий процес». Ку-клукс-клан. Затухання робітничого руху. Поширення реформістських теорій. Особливості стабілізації у Великій Британії. Криза традиційної двопартійної системи, занепад політичної могутності ліберальної партії. Перший лейбористський уряд Р. Макдональда, його політика. Прихід до влади консерваторів, уряд С. Болдуїна. Загальний страйк 1926 р., його значення. Мондизм.</p> <p>Франція в період стабілізації. Політика уряду «лівого блоку». Колоніальні війни. Падіння уряду «лівого блоку» і створення уряду «національного єднання», його політика.</p> <p>Чинники стабілізації в Німеччині. План Дауеса. «Рейнський гарантійний пакт». Посилення правих сил у політичній структурі країни. Організаційна консолідація націонал-соціалізму. НСДАП. Робітничий рух. Теорія «організованого капіталізму». Розкол у КПН. Особливості стабілізації в Італії. Убивство Дж. Маттеотті та політична криза в країні. Консолідація антифашистської опозиції, «Авентинський блок». «Друга хвиля фашизму» (1925-1926 рр.). Латеранська угода уряду Муссоліні з Ватиканом.</p>
41	<p>Тема 24. Індустріальні країни Європи і Америки у період стабілізації (1924-1929 рр.)</p> <p>Загальні тенденції розвитку капіталістичного світу в період стабілізації: циклічне піднесення економіки, зміни у структурі виробництва, раціоналізація виробництва, зміцнення кредитно-грошової системи. Якісно новий рівень концентрації виробництва і капіталу, зростання економічної могутності монополій. Подальший розвиток державно-монополістичних тенденцій. Розширення масштабів ліберального реформізму в політичному житті країн Західної Європи. Посилення фашистського руху в країнах Центральної та Південно-Східної Європи. «Проспериті» у США. Внутрішня політика адміністрації К. Куліджа - «твердий індивідуалізм». Зміни в ідейно-політичній ситуації. Судовий процес над Сакко і Ванцетті. «Мавпячий процес». Ку-клукс-клан. Затухання робітничого руху. Поширення реформістських теорій. Особливості стабілізації у Великій Британії. Криза традиційної двопартійної системи, занепад політичної могутності ліберальної партії. Перший лейбористський уряд Р. Макдональда, його політика. Прихід до влади консерваторів, уряд С. Болдуїна. Загальний страйк 1926 р., його значення. Мондизм.</p> <p>Франція в період стабілізації. Політика уряду «лівого блоку». Колоніальні війни. Падіння уряду «лівого блоку» і створення уряду «національного єднання», його політика.</p> <p>Чинники стабілізації в Німеччині. План Дауеса. «Рейнський гарантійний пакт». Посилення правих сил у політичній структурі країни. Організаційна консолідація націонал-соціалізму. НСДАП. Робітничий рух. Теорія «організованого капіталізму». Розкол у КПН. Особливості стабілізації в Італії. Убивство Дж. Маттеотті та політична криза в країні. Консолідація антифашистської опозиції, «Авентинський блок». «Друга хвиля фашизму» (1925-1926 рр.). Латеранська угода уряду Муссоліні з Ватиканом.</p>
42	<p>Тема 25. Світова економічна криза (1929-1933 рр.)</p> <p>«Велика депресія»: характер і походження, ознаки, наслідки. Шляхи виходу з кризи: реформізм і фашизм. Паніка на Нью-Йоркській біржі 24 жовтня 1929 року. Особливості економічної кризи в США. Антикризова політика президента Г. Гувера. Вимушений перехід від «твердого індивідуалізму» до етатизму, діяльність РФК. Загострення соціальної напруженості в США. «Голодні походи» на Вашингтон. «Гувервілі». Розгром наметового містечка на березі Потомака. Вибори 1932 р. Особливості передвиборчої кампанії Ф.-Д. Рузвельта.</p> <p>Особливості світової економічної кризи у Великій Британії. Парламентські вибори 1929 р. і перемога лейбористської партії. Програма «Лейборизм і нація». Політика другого лейбористського уряду. Діяльність Міністерства по боротьбі з безробіттям. «Закон про аномалії». Вестмінстерський статут. Розкол лейбористської партії і утворення коаліційного «національного уряду» Р. Макдональда, його антикризова програма.</p> <p>Особливості економічної кризи початку 30-х рр. у Франції. Антикризова політика французьких урядів та ідеї державного регулювання економіки. Дирижизм - французький варіант кейнсіанства. Правоконсервативний варіант дирижизму в політиці урядів А. Тардье та П. Лавалля. «Захищений сектор» економіки. Посилення виконавчої влади. Нові тенденції у політичному житті, посилення фашистських сил. Робітничий рух. «Друга</p>

	<p>редакція» «лівого блоку», його прихід до влади.</p> <p>Економічна криза 1929-1933 рр. в Італії. Етатизм, мілітаризація економіки, політика «автаркії». Фашистська «корпоративна система». Антифашистський рух у країні.</p> <p>Особливості економічної кризи 192-1933 рр. у Німеччині. План Юнга і позиція міжнародних фінансових кіл. Поляризація політичних сил у країні. Антикризова політика кабінету Брюнінга і результати дострокових парламентських виборів 1930 р. Причини успіху НСДАП. Політична ситуація у 1931-1932 рр. Розкол німецького робітничого руху - протистояння КПН і СДПН. Скорочення електорату ліберально-демократичних партій і «традиційних націоналістів». Результати президентських і парламентських виборів 1932 р. Прихід нацистів до влади.</p>
43	<p>Тема 25. Світова економічна криза (1929-1933 рр.)</p> <p>«Велика депресія»: характер і походження, ознаки, наслідки. Шляхи виходу з кризи: реформізм і фашизм. Паніка на Нью-Йоркській біржі 24 жовтня 1929 року. Особливості економічної кризи в США. Антикризова політика президента Г. Гувера. Вимушений перехід від «твердого індивідуалізму» до етатизму, діяльність РФК. Загострення соціальної напруженості в США. «Голодні походи» на Вашингтон. «Гувервілі». Розгром наметового містечка на березі Потомака. Вибори 1932 р. Особливості передвиборчої кампанії Ф.-Д. Рузвельта.</p> <p>Особливості світової економічної кризи у Великій Британії. Парламентські вибори 1929 р. і перемога лейбористської партії. Програма «Лейборизм і нація». Політика другого лейбористського уряду. Діяльність Міністерства по боротьбі з безробіттям. «Закон про аномалії». Вестмінстерський статут. Розкол лейбористської партії і утворення коаліційного «національного уряду» Р. Макдональда, його антикризова програма.</p> <p>Особливості економічної кризи початку 30-х рр. у Франції. Антикризова політика французьких урядів та ідеї державного регулювання економіки. Дирижизм - французький варіант кейнсіанства. Правоконсервативний варіант дирижизму в політиці урядів А. Тардьє та П. Лавалля. «Захищений сектор» економіки. Посилення виконавчої влади. Нові тенденції у політичному житті, посилення фашистських сил. Робітничий рух. «Друга редакція» «лівого блоку», його прихід до влади.</p> <p>Економічна криза 1929-1933 рр. в Італії. Етатизм, мілітаризація економіки, політика «автаркії». Фашистська «корпоративна система». Антифашистський рух у країні.</p> <p>Особливості економічної кризи 192-1933 рр. у Німеччині. План Юнга і позиція міжнародних фінансових кіл. Поляризація політичних сил у країні. Антикризова політика кабінету Брюнінга і результати дострокових парламентських виборів 1930 р. Причини успіху НСДАП. Політична ситуація у 1931-1932 рр. Розкол німецького робітничого руху - протистояння КПН і СДПН. Скорочення електорату ліберально-демократичних партій і «традиційних націоналістів». Результати президентських і парламентських виборів 1932 р. Прихід нацистів до влади.</p>
44	<p>Тема 25. Світова економічна криза (1929-1933 рр.)</p> <p>«Велика депресія»: характер і походження, ознаки, наслідки. Шляхи виходу з кризи: реформізм і фашизм. Паніка на Нью-Йоркській біржі 24 жовтня 1929 року. Особливості економічної кризи в США. Антикризова політика президента Г. Гувера. Вимушений перехід від «твердого індивідуалізму» до етатизму, діяльність РФК. Загострення соціальної напруженості в США. «Голодні походи» на Вашингтон. «Гувервілі». Розгром наметового містечка на березі Потомака. Вибори 1932 р. Особливості передвиборчої кампанії Ф.-Д. Рузвельта.</p> <p>Особливості світової економічної кризи у Великій Британії. Парламентські вибори 1929 р. і перемога лейбористської партії. Програма «Лейборизм і нація». Політика другого лейбористського уряду. Діяльність Міністерства по боротьбі з безробіттям. «Закон про аномалії». Вестмінстерський статут. Розкол лейбористської партії і утворення коаліційного «національного уряду» Р. Макдональда, його антикризова програма.</p> <p>Особливості економічної кризи початку 30-х рр. у Франції. Антикризова політика французьких урядів та ідеї державного регулювання економіки. Дирижизм - французький варіант кейнсіанства. Правоконсервативний варіант дирижизму в політиці урядів А.</p>

	<p>Тардье та П. Лавала. «Захищений сектор» економіки. Посилення виконавчої влади. Нові тенденції у політичному житті, посилення фашистських сил. Робітничий рух. «Друга редакція» «лівого блоку», його прихід до влади.</p> <p>Економічна криза 1929-1933 рр. в Італії. Етатизм, мілітаризація економіки, політика «автаркії». Фашистська «корпоративна система». Антифашистський рух у країні.</p> <p>Особливості економічної кризи 192-1933 рр. у Німеччині. План Юнга і позиція міжнародних фінансових кіл. Поляризація політичних сил у країні. Антикризова політика кабінету Брюнінга і результати дострокових парламентських виборів 1930 р. Причини успіху НСДАП. Політична ситуація у 1931-1932 рр. Розкол німецького робітничого руху - протистояння КПН і СДПН. Скорочення електорату ліберально-демократичних партій і «традиційних націоналістів». Результати президентських і парламентських виборів 1932 р. Прихід нацистів до влади.</p>
45	<p>Тема 26. Індустріальні країни Європи і Америки у 1933-1939 рр.: пошуки виходу з кризи. Реформізм</p> <p>«Велика депресія» та зміна економічної психології індустріального суспільства. Формування ліберальної моделі ДМК в 30-х рр. Кейнсіанська теорія про цілі, форми та джерела державного регулювання економіки. Реформізм: сутність, типологія, основні національні різновиди в 30-х рр. Перші «сто днів» президента Ф.-Д. Рузвельта. Відміна «сухого закону». Економічна теорія Дж. Кейнса як теоретична база «нового курсу». Реформи «нового курсу» у фінансовій, промисловій, аграрній та соціальній сферах. Динаміка соціально-економічного розвитку США в 30-х рр. Історіографія «нового курсу».</p> <p>«Національний уряд» Великої Британії, його реформістська політика. Консервативні уряди С. Болдуїна і Н. Чемберлена. Монархічна криза 1936 р. Активізація ліберальної партії і розробка ідей соціального лібералізму. Особливості процесу формування моделі ДМК у Великій Британії.</p> <p>Народний фронт у країнах Європи: причини створення, основні напрями діяльності, історична роль. Історіографія Народного фронту. Фашистський путч 6 лютого 1934 року в Парижі та його провал. Формування Народного фронту у Франції. Еволюція програмних установок ФКП, СФЮ та партії радикалів. Е. Даладьє. Л. Блюм. М. Торез. Парламентські вибори 1936 р. Політика уряду Народного фронту. Соціальне і робітниче законодавство. «Лівий» дирижизм: стратегія, практика, історичні перспективи. Криза Народного фронту. Дискусія з питань внутрішньої та зовнішньої політики. Провал політики Народного фронту як прояв конституційної кризи Третьої республіки. Надзвичайне законодавство «уряду національної оборони» Е. Даладьє. Зміцнення дирижистських тенденцій в економіці і політиці передвоєнної Франції.</p> <p>Революція 1931-1939 рр. в Іспанії: причини, характер, періодизація. Політичні передумови створення Народного фронту. Політична криза 1930-1931 рр. Пакт єдності дій у боротьбі за республіку. Падіння монархії і початок революції. Конституція 1931 р. і реформи уряду М. Асаньї. «Чорне дворіччя». Консолідація правих сил. Особливості ранньої стадії генезису іспанського фашизму. «Іспанська фаланга». Ліві сили в період «чорного дворіччя». Повстання 1934 р. в Астурії та ескалація політичної боротьби в Іспанії. Народний фронт Іспанії: партійний склад, програма. Вибори 1936 р. Діяльність республіканського уряду М. Асаньї та А. Касареса Кироги. Антиреспубліканський путч 1936 р. і початок громадянської війни. Періодизація громадянської війни в Іспанії. Втручання іноземних держав у війну. Політика урядів Народного фронту в період громадянської війни, причини його кризи і поразки. Встановлення диктатури Ф. Франко.</p>
46	<p>Тема 26. Індустріальні країни Європи і Америки у 1933-1939 рр.: пошуки виходу з кризи. Реформізм</p> <p>«Велика депресія» та зміна економічної психології індустріального суспільства. Формування ліберальної моделі ДМК в 30-х рр. Кейнсіанська теорія про цілі, форми та джерела державного регулювання економіки. Реформізм: сутність, типологія, основні національні різновиди в 30-х рр. Перші «сто днів» президента Ф.-Д. Рузвельта. Відміна «сухого закону». Економічна теорія Дж. Кейнса як теоретична база «нового курсу». Реформи «нового курсу» у фінансовій, промисловій, аграрній та соціальній сферах.</p>

Динаміка соціально-економічного розвитку США в 30-х рр. Історіографія «нового курсу». «Національний уряд» Великої Британії, його реформістська політика. Консервативні уряди С. Болдуїна і Н. Чемберлена. Монархічна криза 1936 р. Активізація ліберальної партії і розробка ідей соціального лібералізму. Особливості процесу формування моделі ДМК у Великій Британії.

Народний фронт у країнах Європи: причини створення, основні напрями діяльності, історична роль. Історіографія Народного фронту. Фашистський путч 6 лютого 1934 року в Парижі та його провал. Формування Народного фронту у Франції. Еволюція програмних установок ФКП, СФЮ та партії радикалів. Е. Даладьє. Л. Блюм. М. Торез. Парламентські вибори 1936 р. Політика уряду Народного фронту. Соціальне і робітниче законодавство. «Лівий» дирижизм: стратегія, практика, історичні перспективи. Криза Народного фронту. Дискусія з питань внутрішньої та зовнішньої політики. Провал політики Народного фронту як прояв конституційної кризи Третьої республіки. Надзвичайне законодавство «уряду національної оборони» Е. Даладьє. Зміцнення дирижистських тенденцій в економіці і політиці передвоєнної Франції.

Револуція 1931-1939 рр. в Іспанії: причини, характер, періодизація. Політичні передумови створення Народного фронту. Політична криза 1930-1931 рр. Пакт єдності дій у боротьбі за республіку. Падіння монархії і початок революції. Конституція 1931 р. і реформи уряду М. Асаньї. «Чорне дворіччя». Консолідація правих сил. Особливості ранньої стадії генезису іспанського фашизму. «Іспанська фаланга». Ліві сили в період «чорного дворіччя». Повстання 1934 р. в Астурії та ескалація політичної боротьби в Іспанії. Народний фронт Іспанії: партійний склад, програма. Вибори 1936 р. Діяльність республіканського уряду М. Асаньї та А. Касареса Кироги. Антиреспубліканський путч 1936 р. і початок громадянської війни. Періодизація громадянської війни в Іспанії. Втручання іноземних держав у війну. Політика урядів Народного фронту в період громадянської війни, причини його кризи і поразки. Встановлення диктатури Ф. Франко.

47 **Тема 26. Індустріальні країни Європи і Америки у 1933-1939 рр.: пошуки виходу з кризи. Реформізм**

«Велика депресія» та зміна економічної психології індустріального суспільства. Формування ліберальної моделі ДМК в 30-х рр. Кейнсіанська теорія про цілі, форми та джерела державного регулювання економіки. Реформізм: сутність, типологія, основні національні різновиди в 30-х рр. Перші «сто днів» президента Ф.-Д. Рузвельта. Відміна «сухого закону». Економічна теорія Дж. Кейнса як теоретична база «нового курсу». Реформи «нового курсу» у фінансовій, промисловій, аграрній та соціальній сферах. Динаміка соціально-економічного розвитку США в 30-х рр. Історіографія «нового курсу».

«Національний уряд» Великої Британії, його реформістська політика. Консервативні уряди С. Болдуїна і Н. Чемберлена. Монархічна криза 1936 р. Активізація ліберальної партії і розробка ідей соціального лібералізму. Особливості процесу формування моделі ДМК у Великій Британії.

Народний фронт у країнах Європи: причини створення, основні напрями діяльності, історична роль. Історіографія Народного фронту. Фашистський путч 6 лютого 1934 року в Парижі та його провал. Формування Народного фронту у Франції. Еволюція програмних установок ФКП, СФЮ та партії радикалів. Е. Даладьє. Л. Блюм. М. Торез. Парламентські вибори 1936 р. Політика уряду Народного фронту. Соціальне і робітниче законодавство. «Лівий» дирижизм: стратегія, практика, історичні перспективи. Криза Народного фронту. Дискусія з питань внутрішньої та зовнішньої політики. Провал політики Народного фронту як прояв конституційної кризи Третьої республіки. Надзвичайне законодавство «уряду національної оборони» Е. Даладьє. Зміцнення дирижистських тенденцій в економіці і політиці передвоєнної Франції.

Револуція 1931-1939 рр. в Іспанії: причини, характер, періодизація. Політичні передумови створення Народного фронту. Політична криза 1930-1931 рр. Пакт єдності дій у боротьбі за республіку. Падіння монархії і початок революції. Конституція 1931 р. і реформи уряду М. Асаньї. «Чорне дворіччя». Консолідація правих сил. Особливості ранньої стадії генезису іспанського фашизму. «Іспанська фаланга». Ліві сили в період

	<p>«чорного дворіччя». Повстання 1934 р. в Астурії та ескалація політичної боротьби в Іспанії. Народний фронт Іспанії: партійний склад, програма. Вибори 1936 р. Діяльність республіканського уряду М. Асаньї та А. Касареса Кироги. Антиреспубліканський путч 1936 р. і початок громадянської війни. Періодизація громадянської війни в Іспанії. Втручання іноземних держав у війну. Політика урядів Народного фронту в період громадянської війни, причини його кризи і поразки. Встановлення диктатури Ф. Франко.</p>
48	<p>Тема 27. Фашистські режими в Європі в 30-ті роки ХХ ст.</p> <p>Історіографія фашизму. Консервативна, ліберальна, соціал-демократична та ліворадикальна течії у немарксистській історіографії фашизму. Соціально-психологічна школа. Марксистська історіографія.</p> <p>Типологічні характеристики фашизму. Фашистські рухи в демократичних країнах Заходу. Фашистські партії та організації в Північній, Центральній та Південно-Східній Європі. Фашистські режими. Типологія фашистських режимів. Загальні характеристики фашистських режимів. Фашизм як різновид тоталітаризму. Фашистський варіант ДМК. Станово-корпоративна система. Фашизм і громадянське суспільство. Система вождизму. Ідеологічна система фашистських режимів.</p> <p>Німеччина під владою нацистів. Консолідація нацистської диктатури (1933-1934 рр.). Ликвідація політичної опозиції. Реформа державно-адміністративного устрою. Формування тоталітарної політико-правової структури. Принцип фюрерства. «Ніч довгих ножів» 30 червня 1934 року і внутрішня консолідація НСДАП. Р. Гесс. М. Борман. «Імперія СС». Г. Гімлер. Пропагандистська машина нацистського режиму. Й. Геббельс. Уніфікація духовного життя суспільства. Церква і нацистська диктатура. Наука і мистецтво у Третьюму Рейху. Економічна теорія і практика в тоталітарній Німеччині. Я. Шахт. «Органічна побудова» економіки. Динаміка економічного розвитку Німеччини у другій половині 30-х рр. Мілітаризація. Г. Герінг. Соціальна і расова політика нацистського режиму. Антифашистський рух Опору в Німеччині: етапи розвитку.</p> <p>Еволюція фашистського режиму в Італії. Фашистська система ДМК. Мілітаризація. Тоталітарна диктатура. Роль Великої фашистської ради. Організація «корпоративної держави». Еволюція відносин фашистського режиму з Ватиканом. Політичний статус і роль італійської монархії в 30-х рр. Трансформація політичної природи італійського фашистського режиму в 30-х рр. Наростання кризи фашистської держави у другій половині 30-х рр. Формування політичної опозиції і специфіка італійського руху Опору.</p> <p>Консолідація франкістського режиму після закінчення громадянської війни в Іспанії. Формування політико-правової системи. Особливості економічної політики Франко. Становище церкви. Роль «Фаланги». Специфіка іспанського фашизму.</p> <p>Особливості фашизації Португалії. Створення партії «Національний союз». О. Салазар. Конституція 1933 р. і створення у Португалії «унітарної корпоративної республіки». «Національні профспілки». Португалія в період громадянської війни в Іспанії.</p>
49	<p>Тема 27. Фашистські режими в Європі в 30-ті роки ХХ ст.</p> <p>Історіографія фашизму. Консервативна, ліберальна, соціал-демократична та ліворадикальна течії у немарксистській історіографії фашизму. Соціально-психологічна школа. Марксистська історіографія.</p> <p>Типологічні характеристики фашизму. Фашистські рухи в демократичних країнах Заходу. Фашистські партії та організації в Північній, Центральній та Південно-Східній Європі. Фашистські режими. Типологія фашистських режимів. Загальні характеристики фашистських режимів. Фашизм як різновид тоталітаризму. Фашистський варіант ДМК. Станово-корпоративна система. Фашизм і громадянське суспільство. Система вождизму. Ідеологічна система фашистських режимів.</p> <p>Німеччина під владою нацистів. Консолідація нацистської диктатури (1933-1934 рр.). Ликвідація політичної опозиції. Реформа державно-адміністративного устрою. Формування тоталітарної політико-правової структури. Принцип фюрерства. «Ніч довгих ножів» 30 червня 1934 року і внутрішня консолідація НСДАП. Р. Гесс. М. Борман. «Імперія СС». Г. Гімлер. Пропагандистська машина нацистського режиму. Й. Геббельс. Уніфікація духовного життя суспільства. Церква і нацистська диктатура. Наука і мистецтво у</p>

	<p>Третьому Рейху. Економічна теорія і практика в тоталітарній Німеччині. Я. Шахт. «Органічна побудова» економіки. Динаміка економічного розвитку Німеччини у другій половині 30-х рр. Мілітаризація. Г. Герінг. Соціальна і расова політика нацистського режиму. Антифашистський рух Опору в Німеччині: етапи розвитку.</p> <p>Еволюція фашистського режиму в Італії. Фашистська система ДМК. Мілітаризація. Тоталітарна диктатура. Роль Великої фашистської ради. Організація «корпоративної держави». Еволюція відносин фашистського режиму з Ватиканом. Політичний статус і роль італійської монархії в 30-х рр. Трансформація політичної природи італійського фашистського режиму в 30-х рр. Наростання кризи фашистської держави у другій половині 30-х рр. Формування політичної опозиції і специфіка італійського руху Опору.</p> <p>Консолідація франкістського режиму після закінчення громадянської війни в Іспанії. Формування політико-правової системи. Особливості економічної політики Франко. Становище церкви. Роль «Фаланги». Специфіка іспанського фашизму.</p> <p>Особливості фашизації Португалії. Створення партії «Національний союз». О. Салазар. Конституція 1933 р. і створення у Португалії «унітарної корпоративної республіки». «Національні профспілки». Португалія в період громадянської війни в Іспанії.</p>
50	<p>Тема 27. Фашистські режими в Європі в 30-ті роки ХХ ст.</p> <p>Історіографія фашизму. Консервативна, ліберальна, соціал-демократична та ліворадикальна течії у немарксистській історіографії фашизму. Соціально-психологічна школа. Марксистська історіографія.</p> <p>Типологічні характеристики фашизму. Фашистські рухи в демократичних країнах Заходу. Фашистські партії та організації в Північній, Центральній та Південно-Східній Європі. Фашистські режими. Типологія фашистських режимів. Загальні характеристики фашистських режимів. Фашизм як різновид тоталітаризму. Фашистський варіант ДМК. Станово-корпоративна система. Фашизм і громадянське суспільство. Система вождизму. Ідеологічна система фашистських режимів.</p> <p>Німеччина під владою нацистів. Консолідація нацистської диктатури (1933-1934 рр.). Ліквідація політичної опозиції. Реформа державно-адміністративного устрою. Формування тоталітарної політико-правової структури. Принцип фюрерства. «Ніч довгих ножів» 30 червня 1934 року і внутрішня консолідація НСДАП. Р. Гесс. М. Борман. «Імперія СС». Г. Гімmlер. Пропагандистська машина нацистського режиму. Й. Геббельс. Уніфікація духовного життя суспільства. Церква і нацистська диктатура. Наука і мистецтво у Третьому Рейху. Економічна теорія і практика в тоталітарній Німеччині. Я. Шахт. «Органічна побудова» економіки. Динаміка економічного розвитку Німеччини у другій половині 30-х рр. Мілітаризація. Г. Герінг. Соціальна і расова політика нацистського режиму. Антифашистський рух Опору в Німеччині: етапи розвитку.</p> <p>Еволюція фашистського режиму в Італії. Фашистська система ДМК. Мілітаризація. Тоталітарна диктатура. Роль Великої фашистської ради. Організація «корпоративної держави». Еволюція відносин фашистського режиму з Ватиканом. Політичний статус і роль італійської монархії в 30-х рр. Трансформація політичної природи італійського фашистського режиму в 30-х рр. Наростання кризи фашистської держави у другій половині 30-х рр. Формування політичної опозиції і специфіка італійського руху Опору.</p> <p>Консолідація франкістського режиму після закінчення громадянської війни в Іспанії. Формування політико-правової системи. Особливості економічної політики Франко. Становище церкви. Роль «Фаланги». Специфіка іспанського фашизму.</p> <p>Особливості фашизації Португалії. Створення партії «Національний союз». О. Салазар. Конституція 1933 р. і створення у Португалії «унітарної корпоративної республіки». «Національні профспілки». Португалія в період громадянської війни в Іспанії.</p>
51	<p>Тема 28. Країни Латинської Америки між двома світовими війнами</p> <p>Загальні тенденції соціально-економічного розвитку країн Латинської Америки. Специфіка формування капіталістичного способу виробництва. Екстенсивний аграрно-сировинний експортний характер та монокультурність національної економіки. Латифундизм. Зростання впливу США на економіку латиноамериканських країн. Фінансова залежність від закордонних інвестицій. Компрадорський тип національної</p>

	<p>буржуазії. Націонал-реформізм 30-х рр. Президентство І. Ірігойєна в Аргентині. Діяльність уряду Ж. Варгаса в Бразилії. Реформи Л. Карденеса в Мексиці. Соціально-економічна політика Народного фронту в Чилі. Результати реалізації націонал-реформістського курсу в регіоні. Країни Латинської Америки в світовій системі виробництва і торгівлі напередодні Другої світової війни.</p> <p>Загальні ознаки суспільно-політичного розвитку країн Латинської Америки. Політична нестабільність у регіоні. Значна політична роль армії. Рух «тенентистів» у Бразилії. Каудильїзм. Режим «революційного каудильїзму» (1920-1928 рр.) в Мексиці. Державні перевороти кінця 20-х - початку 30-х років. Специфіка диктаторських режимів у регіоні. Революції, революційні рухи та громадянські війни. Революція 1930 р. у Бразилії. Революційна криза 1931-1932 рр. у Чилі. Революція 1933-1935 рр. на Кубі. Повстання на чолі з Фарабундо Марті в Сальвадорі 1932 р. Рух сандіністів у Нікарагуа 1927-1933 рр. Робітничий і страйковий рух. Компартії Латинської Америки у стратегії Комінтерну.</p> <p>Активізація профашистських тенденцій у Латинській Америці в 30-х рр., різні форми проникнення в регіон держав «осі». Рухи за Народний фронт в Латинській Америці. Національно-визвольний альянс у Бразилії (1935 р.), парламентський блок «Народного фронту» в Аргентині (1936 р.), Народний фронт у Чилі (1938-1941 рр.). Країни Латинської Америки в системі міжнародних відносин між двома світовими війнами.</p>
52	<p>Тема 28. Країни Латинської Америки між двома світовими війнами</p> <p>Загальні тенденції соціально-економічного розвитку країн Латинської Америки. Специфіка формування капіталістичного способу виробництва. Екстенсивний аграрно-сировинний експортний характер та монокультурність національної економіки. Латифундизм. Зростання впливу США на економіку латиноамериканських країн. Фінансова залежність від закордонних інвестицій. Компрадорський тип національної буржуазії. Націонал-реформізм 30-х рр. Президентство І. Ірігойєна в Аргентині. Діяльність уряду Ж. Варгаса в Бразилії. Реформи Л. Карденеса в Мексиці. Соціально-економічна політика Народного фронту в Чилі. Результати реалізації націонал-реформістського курсу в регіоні. Країни Латинської Америки в світовій системі виробництва і торгівлі напередодні Другої світової війни.</p> <p>Загальні ознаки суспільно-політичного розвитку країн Латинської Америки. Політична нестабільність у регіоні. Значна політична роль армії. Рух «тенентистів» у Бразилії. Каудильїзм. Режим «революційного каудильїзму» (1920-1928 рр.) в Мексиці. Державні перевороти кінця 20-х - початку 30-х років. Специфіка диктаторських режимів у регіоні. Революції, революційні рухи та громадянські війни. Революція 1930 р. у Бразилії. Революційна криза 1931-1932 рр. у Чилі. Революція 1933-1935 рр. на Кубі. Повстання на чолі з Фарабундо Марті в Сальвадорі 1932 р. Рух сандіністів у Нікарагуа 1927-1933 рр. Робітничий і страйковий рух. Компартії Латинської Америки у стратегії Комінтерну.</p> <p>Активізація профашистських тенденцій у Латинській Америці в 30-х рр., різні форми проникнення в регіон держав «осі». Рухи за Народний фронт в Латинській Америці. Національно-визвольний альянс у Бразилії (1935 р.), парламентський блок «Народного фронту» в Аргентині (1936 р.), Народний фронт у Чилі (1938-1941 рр.). Країни Латинської Америки в системі міжнародних відносин між двома світовими війнами.</p>
53	<p>Тема 28. Країни Латинської Америки між двома світовими війнами</p> <p>Загальні тенденції соціально-економічного розвитку країн Латинської Америки. Специфіка формування капіталістичного способу виробництва. Екстенсивний аграрно-сировинний експортний характер та монокультурність національної економіки. Латифундизм. Зростання впливу США на економіку латиноамериканських країн. Фінансова залежність від закордонних інвестицій. Компрадорський тип національної буржуазії. Націонал-реформізм 30-х рр. Президентство І. Ірігойєна в Аргентині. Діяльність уряду Ж. Варгаса в Бразилії. Реформи Л. Карденеса в Мексиці. Соціально-економічна політика Народного фронту в Чилі. Результати реалізації націонал-реформістського курсу в регіоні. Країни Латинської Америки в світовій системі виробництва і торгівлі напередодні Другої світової війни.</p> <p>Загальні ознаки суспільно-політичного розвитку країн Латинської Америки.</p>

	<p>Політична нестабільність у регіоні. Значна політична роль армії. Рух «тенентистів» у Бразилії. Каудильїзм. Режим «революційного каудильїзму» (1920-1928 рр.) в Мексиці. Державні перевороти кінця 20-х - початку 30-х років. Специфіка диктаторських режимів у регіоні. Революції, революційні рухи та громадянські війни. Революція 1930 р. у Бразилії. Революційна криза 1931-1932 рр. у Чилі. Революція 1933-1935 рр. на Кубі. Повстання на чолі з Фарабундо Марті в Сальвадорі 1932 р. Рух сандіністів у Нікарагуа 1927-1933 рр. Робітничий і страйковий рух. Компартії Латинської Америки у стратегії Комінтерну.</p> <p>Активізація профашистських тенденцій у Латинській Америці в 30-х рр., різні форми проникнення в регіон держав «осі». Рухи за Народний фронт в Латинській Америці. Національно-визвольний альянс у Бразилії (1935 р.), парламентський блок «Народного фронту» в Аргентині (1936 р.), Народний фронт у Чилі (1938-1941 рр.). Країни Латинської Америки в системі міжнародних відносин між двома світовими війнами.</p>
54	<p>Тема 29. Країни Європи і США у Другій світовій війні</p> <p>Причини, характер, періодизація. Сучасний стан історіографії Другої світової війни.</p> <p>Розширення масштабів агресії з перевагою сил агресора (1 вересня 1939 - червень 1942 років). Напад Німеччини на Польщу. Оголошення Великою Британією і Францією війни Німеччині. «Дивна війна», історіографічні концепції її походження. Радянсько-німецькі відносини у 1939-1941 рр. Договір «Про дружбу і кордон» між СРСР і Німеччиною. Реалізація таємних домовленостей щодо Східної Європи. Радянсько-фінська війна 1939-1940 рр. Берлінські переговори 1940 р. Наступ фашистських військ на Західному фронті у 1939-1940 рр. Капітуляція Данії і Норвегії. Напад Німеччини на Бельгію, Голландію та Францію. «Дюнкеркське диво». Капітуляція Франції. «Битва за Англію». Англо-американське співробітництво. Прийняття в США закону про ленд-ліз. Консолідація агресивного блоку. Берлінський пакт трьох держав. Приєднання Угорщини, Румунії та Болгарії до Троїстого пакту. Поширення агресії на Балкани. Напад Німеччини на Югославію. Агресія Німеччини та Італії проти Греції. Военні дії у Східній та Північній Африці у 1940-1941 рр. Облога англійської фортеці Тобрук. Напад Німеччини на СРСР. Операції на Східному фронті влітку - восени 1941 р. Причини поразок радянських військ. Битва під Москвою. Напад Японії на американську базу Пірл-Харбор. Вступ США у війну. Окупація Японією країн Південно-Східної Азії (грудень 1941 - травень 1942 р.). Японська «східноазійська сфера процвітання».</p> <p>Початок формування антигітлерівської коаліції. Угода про спільні дії у війні проти Німеччини між СРСР і Великою Британією 1941 р. «Атлантична Хартія». Московська конференція СРСР, Англії і США 1941 р. Поширення на СРСР дії закону про ленд-ліз. Декларація Об'єднаних Націй 1 січня 1942 р. Візит Молотова до Лондона і Вашингтона 1942 р. Радянсько-британський союзний договір та радянсько-американська угода «Про принципи взаємодопомоги у веденні війни проти агресії» 1942 р. Суперечливість єдності антигітлерівської коаліції через принципові розбіжності військово-політичних доктрин країн-учасниць. Проблема «другого фронту» у міжсоюзницьких стосунках 1941-1942 рр.</p> <p>Докорінний перелом у війні (червень 1942 р. — грудень 1943 р.). Бої на Тихому океані у травні 1942 - лютому 1943 р. Сталінградська і Курська битви на Східному фронті. Военні дії в Північній Африці, битва під Ель-Аламейном. Сицилійська операція. Оголошення Італією війни Німеччині. Консолідація антигітлерівської коаліції. Тегеранська конференція 1943 р.</p> <p>Гітлерівський «новий порядок» у Європі. Рух Опору на окупованих територіях, його рушійні сили в окремих країнах. Посилення національно-визвольної боротьби під впливом перемог союзників. Внутрішнє становище країн Заходу під час війни. Повна мобілізація всіх ресурсів для потреб війни. Мілітаризація економіки. Внутрішня політика урядів.</p> <p>Військовий розгром і крах фашистських режимів (січень 1944 - 2 вересня 1945 років). Радянський контрнаступ на Східному фронті у 1944 р. Відновлення державного кордону СРСР. «Визвольна місія» Червоної Армії в Східній Європі. Варшавське повстання 1944 р. Відкриття другого фронту в Європі. Визволення Франції і Бельгії. Битва в Арденнах. Вісло-Одерська операція радянських військ. Визволення країн Східної і Південно-Східної Європи. Віденська наступальна операція Червоної Армії. Капітуляція</p>

	<p>Італії. Берлінська операція. «Зустріч на Ельбі». Антифашистське повстання в Празі і визволення Праги Червоною Армією. Беззастережна капітуляція Німеччини.</p> <p>Проблеми післявоєнного врегулювання у міжсоюзницьких стосунках СРСР, Великої Британії і США. Конференція в Сан-Франциско 1945 р. Створення ООН. Ялтинська і Потсдамська конференції 1945 р. Основні рішення з облаштування післявоєнної Європи. Початок ери «атомної дипломатії».</p> <p>Розгром мілітаристської Японії. Бої на Тихому океані у 1944-1945 рр. Битва біля о-ва Лейте. Наступальна операція союзників у Бірмі. Бої за о-ви Іводзіма та Окінава. Атомні бомбардування США японських міст Хіросіма і Нагасакі. Розгром Квантунської армії у Північно-Східному Китаї та Монголії. Беззастережна капітуляція Японії.</p> <p>Підсумки Другої світової війни. Людські і матеріальні втрати. Міжнародно-політичні наслідки війни. Перемога демократії над фашизмом. Нове співвідношення сил у світі. Активізація тенденції до міжнародної співпраці. Зростання суперечностей між СРСР і західними державами. Криза і поступовий розпад світової колоніальної системи.</p>
55	<p>Тема 29. Країни Європи і США у Другій світовій війні</p> <p>Причини, характер, періодизація. Сучасний стан історіографії Другої світової війни. Розширення масштабів агресії з перевагою сил агресора (1 вересня 1939 - червень 1942 років). Напад Німеччини на Польщу. Оголошення Великою Британією і Францією війни Німеччині. «Дивна війна», історіографічні концепції її походження. Радянсько-німецькі відносини у 1939-1941 рр. Договір «Про дружбу і кордон» між СРСР і Німеччиною. Реалізація таємних домовленостей щодо Східної Європи. Радянсько-фінська війна 1939-1940 рр. Берлінські переговори 1940 р. Наступ фашистських військ на Західному фронті у 1939-1940 рр. Капітуляція Данії і Норвегії. Напад Німеччини на Бельгію, Голландію та Францію. «Дюнкерське диво». Капітуляція Франції. «Битва за Англію». Англо-американське співробітництво. Прийняття в США закону про ленд-ліз. Консолідація агресивного блоку. Берлінський пакт трьох держав. Приєднання Угорщини, Румунії та Болгарії до Троїстого пакту. Поширення агресії на Балкани. Напад Німеччини на Югославію. Агресія Німеччини та Італії проти Греції. Военні дії у Східній та Північній Африці у 1940-1941 рр. Облога англійської фортеці Тобрук. Напад Німеччини на СРСР. Операції на Східному фронті влітку - восени 1941 р. Причини поразок радянських військ. Битва під Москвою. Напад Японії на американську базу Пірл-Харбор. Вступ США у війну. Окупація Японією країн Південно-Східної Азії (грудень 1941 - травень 1942 р.). Японська «східноазійська сфера процвітання».</p> <p>Початок формування антигітлерівської коаліції. Угода про спільні дії у війні проти Німеччини між СРСР і Великою Британією 1941 р. «Атлантична Хартія». Московська конференція СРСР, Англії і США 1941 р. Поширення на СРСР дії закону про ленд-ліз. Декларація Об'єднаних Націй 1 січня 1942 р. Візит Молотова до Лондона і Вашингтона 1942 р. Радянсько-британський союзний договір та радянсько-американська угода «Про принципи взаємодопомоги у веденні війни проти агресії» 1942 р. Суперечливість єдності антигітлерівської коаліції через принципові розбіжності військово-політичних доктрин країн-учасниць. Проблема «другого фронту» у міжсоюзницьких стосунках 1941-1942 рр.</p> <p>Докорінний перелом у війні (червень 1942 р. — грудень 1943 р.). Бої на Тихому океані у травні 1942 - лютому 1943 р. Сталінградська і Курська битви на Східному фронті. Военні дії в Північній Африці, битва під Ель-Аламейном. Сицилійська операція. Оголошення Італією війни Німеччині. Консолідація антигітлерівської коаліції. Тегеранська конференція 1943 р.</p> <p>Гітлерівський «новий порядок» у Європі. Рух Опору на окупованих територіях, його рушійні сили в окремих країнах. Посилення національно-визвольної боротьби під впливом перемог союзників. Внутрішнє становище країн Заходу під час війни. Повна мобілізація всіх ресурсів для потреб війни. Мілітаризація економіки. Внутрішня політика урядів.</p> <p>Військовий розгром і крах фашистських режимів (січень 1944 - 2 вересня 1945 років). Радянський контрнаступ на Східному фронті у 1944 р. Відновлення державного кордону СРСР. «Визвольна місія» Червоної Армії в Східній Європі. Варшавське повстання 1944 р. Відкриття другого фронту в Європі. Визволення Франції і Бельгії. Битва в</p>

	<p>Арденнах. Вісло-Одерська операція радянських військ. Визволення країн Східної і Південно-Східної Європи. Віденська наступальна операція Червоної Армії. Капітуляція Італії. Берлінська операція. «Зустріч на Ельбі». Антифашистське повстання в Празі і визволення Праги Червоною Армією. Беззастережна капітуляція Німеччини.</p> <p>Проблеми післявоєнного врегулювання у міжсоюзницьких стосунках СРСР, Великої Британії і США. Конференція в Сан-Франциско 1945 р. Створення ООН. Ялтинська і Потсдамська конференції 1945 р. Основні рішення з облаштування післявоєнної Європи. Початок ери «атомної дипломатії».</p> <p>Розгром мілітаристської Японії. Бої на Тихому океані у 1944-1945 рр. Битва біля о-ва Лейте. Наступальна операція союзників у Бірмі. Бої за о-ви Іводзіма та Окінава. Атомні бомбардування США японських міст Хіросіма і Нагасакі. Розгром Квантунської армії у Північно-Східному Китаї та Монголії. Беззастережна капітуляція Японії.</p> <p>Підсумки Другої світової війни. Людські і матеріальні втрати. Міжнародно-політичні наслідки війни. Перемога демократії над фашизмом. Нове співвідношення сил у світі. Активізація тенденції до міжнародної співпраці. Зростання суперечностей між СРСР і західними державами. Криза і поступовий розпад світової колоніальної системи.</p>
56	<p>Тема 29. Країни Європи і США у Другій світовій війні</p> <p>Причини, характер, періодизація. Сучасний стан історіографії Другої світової війни. Розширення масштабів агресії з перевагою сил агресора (1 вересня 1939 - червень 1942 років). Напад Німеччини на Польщу. Оголошення Великою Британією і Францією війни Німеччині. «Дивна війна», історіографічні концепції її походження. Радянсько-німецькі відносини у 1939-1941 рр. Договір «Про дружбу і кордон» між СРСР і Німеччиною. Реалізація таємних домовленостей щодо Східної Європи. Радянсько-фінська війна 1939-1940 рр. Берлінські переговори 1940 р. Наступ фашистських військ на Західному фронті у 1939-1940 рр. Капітуляція Данії і Норвегії. Напад Німеччини на Бельгію, Голландію та Францію. «Дюнкерське диво». Капітуляція Франції. «Битва за Англію». Англо-американське співробітництво. Прийняття в США закону про ленд-ліз. Консолідація агресивного блоку. Берлінський пакт трьох держав. Приєднання Угорщини, Румунії та Болгарії до Троїстого пакту. Поширення агресії на Балкани. Напад Німеччини на Югославію. Агресія Німеччини та Італії проти Греції. Военні дії у Східній та Північній Африці у 1940-1941 рр. Облога англійської фортеці Тобрук. Напад Німеччини на СРСР. Операції на Східному фронті влітку - восени 1941 р. Причини поразок радянських військ. Битва під Москвою. Напад Японії на американську базу Пірл-Харбор. Вступ США у війну. Окупація Японією країн Південно-Східної Азії (грудень 1941 - травень 1942 р.). Японська «східноазійська сфера процвітання».</p> <p>Початок формування антигітлерівської коаліції. Угода про спільні дії у війні проти Німеччини між СРСР і Великою Британією 1941 р. «Атлантична Хартія». Московська конференція СРСР, Англії і США 1941 р. Поширення на СРСР дії закону про ленд-ліз. Декларація Об'єднаних Націй 1 січня 1942 р. Візит Молотова до Лондона і Вашингтона 1942 р. Радянсько-британський союзний договір та радянсько-американська угода «Про принципи взаємодопомоги у веденні війни проти агресії» 1942 р. Суперечливість єдності антигітлерівської коаліції через принципові розбіжності військово-політичних доктрин країн-учасниць. Проблема «другого фронту» у міжсоюзницьких стосунках 1941-1942 рр.</p> <p>Докорінний перелом у війні (червень 1942 р. — грудень 1943 р.). Бої на Тихому океані у травні 1942 - лютому 1943 р. Сталінградська і Курська битви на Східному фронті. Военні дії в Північній Африці, битва під Ель-Аламейном. Сицилійська операція. Оголошення Італією війни Німеччині. Консолідація антигітлерівської коаліції. Тегеранська конференція 1943 р.</p> <p>Гітлерівський «новий порядок» у Європі. Рух Опору на окупованих територіях, його рушійні сили в окремих країнах. Посилення національно-визвольної боротьби під впливом перемог союзників. Внутрішнє становище країн Заходу під час війни. Повна мобілізація всіх ресурсів для потреб війни. Мілітаризація економіки. Внутрішня політика урядів.</p> <p>Військовий розгром і крах фашистських режимів (січень 1944 - 2 вересня 1945 років). Радянський контрнаступ на Східному фронті у 1944 р. Відновлення державного</p>

<p>кордону СРСР. «Визвольна місія» Червоної Армії в Східній Європі. Варшавське повстання 1944 р. Відкриття другого фронту в Європі. Визволення Франції і Бельгії. Битва в Арденнах. Вісло-Одерська операція радянських військ. Визволення країн Східної і Південно-Східної Європи. Віденська наступальна операція Червоної Армії. Капітуляція Італії. Берлінська операція. «Зустріч на Ельбі». Антифашистське повстання в Празі і визволення Праги Червоною Армією. Беззастережна капітуляція Німеччини.</p> <p>Проблеми післявоєнного врегулювання у міжсоюзницьких стосунках СРСР, Великої Британії і США. Конференція в Сан-Франциско 1945 р. Створення ООН. Ялтинська і Потсдамська конференції 1945 р. Основні рішення з облаштування післявоєнної Європи. Початок ери «атомної дипломатії».</p> <p>Розгром мілітаристської Японії. Бої на Тихому океані у 1944-1945 рр. Битва біля о-ва Лейте. Наступальна операція союзників у Бірмі. Бої за о-ви Іводзіма та Окінава. Атомні бомбардування США японських міст Хіросіма і Нагасакі. Розгром Квантунської армії у Північно-Східному Китаї та Монголії. Беззастережна капітуляція Японії.</p> <p>Підсумки Другої світової війни. Людські і матеріальні втрати. Міжнародно-політичні наслідки війни. Перемога демократії над фашизмом. Нове співвідношення сил у світі. Активізація тенденції до міжнародної співпраці. Зростання суперечностей між СРСР і західними державами. Криза і поступовий розпад світової колоніальної системи.</p>
--

4.2. План семінарських занять

№	Тема заняття / план
	Нова історія Західної Європи та Америки (5, 6 семестр)
1	<p>Тема 1. Головні тенденції історичного розвитку</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характер і особливості розвитку міжнародних відносин у новий час, їх вплив на долю країн Європи та Америки. Світова війна 1914-1918 рр. 2. Історіографія нового часу. 3. Економічний зміст перехідної епохи від феодалізму до капіталізму. 4. Промисловий розвиток в умовах піднесення мануфактурного капіталізму. 5. Державно-політичний устрій та його форми в країнах Європи та Америки. 6. Основні тенденції культурного розвитку. <p>✓ <i>Робота з історичною літературою</i></p> <p>Ознайомитися з працями: Хобсбаум Э. Век капітала. 1848-1875 / Хобсбаум Э [научн. ред. А.А. Егоров, пер. с англ. Л.Д.Якушиной]. Ростов-на-Дону: Феникс. 1999. 478 с.; Хобсбаум Э. Век імперії. 1875-1914 / Хобсбаум Э [научн. ред. А.А. Егоров, пер. с англ. Л.Д.Якушиной]. Ростов-на-Дону: Феникс. 544 с. або за вибором, та охарактеризувати авторську концепцію щодо основних тенденцій розвитку провідних країн Європи і США в останній третині ХІХ – на початку ХХ ст.</p>
2	<p>Тема 2. Англійська революція середини ХVІІ ст.</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Передумови, особливості та початок англійської революції (1640-1642 рр.): <ul style="list-style-type: none"> - економічне становище Англії на початку ХVІІ ст.; - релігійне питання в Англії напередодні революції; - криза англійського абсолютизму, назрівання і початок революції. 2. Законодавство Довгого парламенту. Аграрне питання – основне питання революції. 3. Перша (1642-1646 рр.) і друга (1648 р.) громадянські війни та їх наслідки. 4. Індепенденська республіка (1649-1653 рр.), її класова суть, внутрішня і зовнішня політика. 5. Режим протекторату О. Кромвелля та його падіння (1653-1659 рр.). Реставрація монархії. 6. Характер, рушійні сили, наслідки та історичне значення англійської революції. <p>✓ <i>Робота з документом</i></p> <p>❖ Яків І «Справжній закон вільної монархії» політичний трактат 1603 р. Практикум з курсу «Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу». Для студентів</p>

	<p>історичного факультету. Частина перша. Укладач З. Баран. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2006. С. 27</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Апологія палати громад 20 червня 1604 р. Там само. С. 27-28. ❖ Петиція про права 7 червня 1628 р. Там само. С. 28. ❖ Акт про реорганізацію таємної ради та ліквідацію суду, який зазвичай називають зоряною палатою 5 липня 1641 р. Там само. С. 30. ❖ Велика ремонстрація, з петицією, що її супроводжує. Петиція палати громад, що супроводжує ремонстацію 1 грудня 1641 р. Там само. С. 31. ❖ Велика ремонстрація 1 грудня 1641 р. Там само. С. 31-32. ❖ Генрі Паркер про владу парламенту 1642 р. Там само. С. 32-33. ❖ Заява англійського парламенту про початок війни з королем 11 липня 1642 р. Там само. С. 33. ❖ Постанова палати громад про створення армії «Нового зразка» та її статут 11 січня 1645 р. Там само. С. 33-34. ❖ Ордонанс парламенту про ліквідацію палати феодалних опік 24 лютого 1646 р. Там само. С. 34. ❖ Основи пропозицій, що виходять від армії 1 серпня 1647 р. Там само. С. 35-36. ❖ Народна згода для міцного та швидкого миру на основах загального права, представлена раді армії 28 жовтня 1647 р. Там само. С. 36-37.
3	<p>Тема 3. Англія у другій половині XVII – XVIII ст.</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Період реставрації. 2. Соціально-економічний і політичний розвиток в кінці XVII - першій половині XVIII ст. 3. Особливості англійського Просвітництва. 4. Початок промислового перевороту в другій половині XVIII ст. 5. Політична криза у 60-і-80-і роки. 6. Колоніальна політика Англії. <p>✓ <i>Робота з документом</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Збори офіцерів за участю агітаторів та осіб, які їх підтримують 29 жовтня 1647 р. Практикум з курсу «Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу». Для студентів історичного факультету. Частина перша. Укладач З. Баран. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2006. С. 37-38. ❖ Джерард Вінстенлі «Закон свободи». Там само. С. 38-39. ❖ Вирок Верховної судової палати у справі короля 27 січня 1649 р. Там само. С. 39. ❖ Наказ про страту Карла I 29 січня 1649 р. Там само. С. 39. ❖ Акт про утворення державної ради англійської республіки 13 лютого 1649 р. Там само. С. 40. ❖ Акт, що ліквідує королівську владу 17 березня 1649 р. Там само. С. 41. ❖ Акт про ліквідацію палати лордів 19 березня 1649 р. Там само. С. 41-42. ❖ Акт про оголошення Англії республікою 19 травня 1649 р. Там само. С. 42. ❖ Акт про збільшення торгового флоту та заохочення мореплавання англійської нації (навігаційний акт) 9 жовтня 1651 р. Там само. С. 42-43. ❖ Скликання членів так званого бербонського парламенту 6 червня 1653 р. Там само. С. 43. ❖ Форма правління державою Англії, Шотландії та Ірландії та володіннями, що їм належать («Знаряддя правління») 16 грудня 1653 р. Там само. С. 44-45. ❖ Бредська декларація 1 квітня 1660 р. Там само. С. 46. ❖ Грін Д. Р. Історія Англії та англійського народу. Там само. С. 47-48. ❖ Алексеев К.А. Ірландське повстання кінця XVII століття. Там само. С. 48-49.
4	<p>Тема 4. Англійські колонії в Північній Америці. Війна за незалежність і створення США.</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політичний устрій та соціально-економічний розвиток англійських колоній Північної

	<p>Америку в XVII- серед. XVIII ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Причини та ідейні витоки війни за незалежність. 3. Початок та воєнні дії в період війни за незалежність. 4. Діяльність континентальних конгресів і проголошення незалежності США. 5. Формування основ державності США в кінці XVIII ст. Конституція 1787р., Біль про права 1791р. 6. Характер, рушійні сили, історичне значення та особливості війни за незалежність як першої американської революції. <p>✓ <i>Історичні задачі</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. В ході англійської революції було конфісковано земельні володіння англійської церкви і багатьох прихильників короля, а в ході війни за незалежність – землі прихильників англійців. <p>Доведіть, що такі заходи закономірні для буржуазної революції.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. У Конституції США 1787 р. не зазначалося, хто має право голосу на виборах у центральні органи влади. Це мав вирішувати кожний штат окремо. <p>Чому був установлений такий порядок? Кому це було вигідно у північних і південних штатах?</p>
5	<p>Тема 5. Феодально-абсолютистський лад в країнах Європи у другій половині XVII - XVIII ст.</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Франція у другій половині XVII-XVIII ст. <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Правління Людовіка XIV. <ul style="list-style-type: none"> - Чи можна говорити, що Франція за часів правління Людовіка XIV досягла свого політичного та економічного розквіту? - Як ви вважаєте, чому історики стверджують, що період правління Людовіка XIV був періодом розквіту абсолютизму? - Доведіть, що французька аристократія підтримувала твердження короля «Держава-це я!». - Назвіть причини погіршення становища Франції. 1.2. Внутрішня політика Ж.Б. Кольбера. <ul style="list-style-type: none"> - Назвіть цілі, яких мали досягти завдяки заходам Ж.Б. Кольбера. - Які заходи Ж.Б. Кольбера спричинили появу терміна «кольберизм»? - Назвіть реформи, які були проведені Ж.Б. Кольбером. - Назвіть наслідки діяльності Ж.Б. Кольбера. 2. Італія у другій половині XVII-XVIII ст. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Економічний занепад у другій половині XVII - на початку XVIII ст. Соціальні рухи. 2.2. Зміни в державній структурі Італії в XVIII ст. 2.3. Італійське просвітництво, його особливості. 3. Німецькі держави. Пруссія у другій половині XVII-XVIII ст. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Політична роздробленість країни Священної Римської імперії німецької нації. 3.2. Правління Фрідріха Вільгельма II і Фрідріха II. 4. Держава австрійських Габсбургів у другій половині XVII-XVIII ст. <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Володіння Габсбургів і система управління монархією. 4.2. Соціально-економічний лад, його регіональні особливості. 4.3. Чому час правління Йосифа II та Фрідріха II вважають «освіченим абсолютизмом»? 5. Угорщина під владою Габсбургів. <ol style="list-style-type: none"> 5.1. Політичний устрій Угорського королівства у другій половині XVII-XVIII ст. 5.2. Національно-визвольний та антифеодальний рух. 5.3. Трансільванське князівство і його становище у складі Габсбургської монархії. 5.4. Народні виступи у кінці XVIII ст. 6. Слов'янські народи під владою Габсбургів. <p>✓ <i>Робота з документом</i></p>

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Прокламація короля Георга III про заборону колонізації земель за аллеганськими горами 7 жовтня 1763 р. Практикум з курсу «Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу». Для студентів історичного факультету. Частина перша. Укладач З. Баран. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2006. С. 72. ❖ Франсіс Бернард* про колоніальну політику Англії щодо колоній, розташованих в Америці. Там само. С. 72-73. ❖ Гербовий закон 22 березня 1765 р. Там само. С. 73. ❖ Реакція англійських колоній в Північній Америці на запровадження гербового закону. Там само. С. 74. ❖ Англійські акти про заохочення мореплавства та торгівлі. Там само. С. 74-76. ❖ Томас Джефферсон. «Загальний огляд прав Британської Америки». Липень 1774 р. Там само. С. 76-77. ❖ Том Пейн. «Здоровий глузд». 1776 р. Про необхідність розриву з Англією. Там само. С. 77-78. ❖ Декларація незалежності 4 липня 1776 р. Там само. С. 78-80. ❖ Статті конфедерації 1781–1788 рр. Там само. С. 80-82. ❖ Паризький мирний договір між великою Британією та США 3 вересня 1783 р. Там само. С. 82-83. ❖ Конституція Сполучених Штатів Америки 1787 р. Там само. С. 83-86. ❖ Алексіс де Токвіль. Про демократію в Америці. Там само. С. 86-91. ❖ Согрін В.В. Утворення Американської держави: нове прочитання. Там само. С. 92-93.
6	<p>Тема 6. Європейська культура XVII – XVIII ст.</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Релігія та духовне життя європейського суспільства. 2. Стан і зміст освіти. Рівень освіченості. Університети. 3. Зрушення в соціальній психології суспільства у другій половині XVII ст. Секуляризація освіченої частини суспільства. Масова свідомість. 4. Народна культура і церква. 5. Наукові досягнення. Розвиток астрономії, математики, механіки. Утвердження природничо-наукової системи поглядів. М. Коперник, Г. Галілей, Р. Декарт, І. Ньютон. 6. Раціоналізм у суспільній свідомості й художній творчості. Механіцизм. 7. Головні течії в мистецтві й літературі. Бароко як загальноєвропейський художній напрям. Класицизм. Ідейні та естетичні принципи. <p>✓ <i>Робота з документом</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Вольтер. Практикум з курсу «Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу». Для студентів історичного факультету. Частина перша. Укладач З. Баран. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2006. С. 54-55. ❖ Шарль Монтеск'є. «Про дух законів» 1748 р. Там само. С. 56-60. ❖ Жан-Жак Руссо. «Роздуми про походження та основи нерівності між людьми» 1755 р. Там само. С. 61-62. ❖ Про суспільний договір, або принципи політичного права. 1762 р. Там само. С. 62-65.
7	<p>Тема 8. Міжнародні відносини і колоніальна політика у другій половині XVII - XVIII ст.</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміни в системі міжнародних відносин у другій половині XVII ст. 2. Війна за іспанську спадщину і послаблення міжнародної ролі Франції. 3. Східне питання. 4. Торгово-колоніальне суперництво європейських держав. <p>✓ <i>Робота з історичними джерелами</i></p> <p>Ознайомитися з мемуарною літературою з Нової історії країн Західної Європи та Америки (1870-1918 рр.) за вибором та охарактеризувати авторську концепцію тогочасних явищ, процесів, подій, ідей, суспільних змін, побуту, політики та дипломатії, включаючи міжнародні відносини.</p>
8	<p>Тема 9. Французька революція кінця XVIII ст.</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кризові явища у Франції та боротьба у правлячих колах наприкінці XVIII ст. 2. Початок революції і основні віхи політичної боротьби під час панування монархістів-конституціоналістів.

	<p>3. Загострення ситуації в країні</p> <p>4. Встановлення якобінської диктатури. Її характер і внутрішні протиріччя.</p> <p>5. Причини падіння якобінської диктатури та її місце в історії революції.</p> <p>6. Основні риси і значення Великої французької революції.</p> <p>✓ <i>Робота з документом</i></p> <p>❖ Алексіс де Токвіль «Аналіз шляхетських зошитів від 1789 року». Практикум з курсу «Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу». Для студентів історичного факультету. Частина перша. Укладач З. Баран. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2006. С. 106-110.</p> <p>❖ Засідання в залі для гри в м'яч 20 червня 1789 р. Там само. С. 110-111.</p> <p>❖ Декрет установчих зборів про ліквідацію феодальних прав та привілеїв 11 серпня 1789 р. Там само. С. 111–112.</p> <p>❖ Декларація прав людини та громадянина 26 серпня 1789 р. Там само. С. 112–114.</p> <p>❖ Про націоналізацію церковного майна 2 листопада 1789 р. Там само. С. 114.</p> <p>❖ Декрет про скасування інституту спадкового дворянства та всіх титулів 19 червня 1790 р. Там само. С. 114.</p> <p>❖ Конституція 3 вересня 1791 р. Там само. С. 115-119.</p> <p>❖ Декрети законодавчих зборів про скликання національного конвенту 10-11 серпня 1792 р. Там само. С. 120-121.</p> <p>❖ Декрет про ліквідацію королівської влади у Франції 21–22 вересня 1792 р. Там само. С. 121.</p> <p>❖ Промова М. Робеспера в Національному Конвенті «про суд над королем» 3 грудня 1792 р. Там само. С. 121-122.</p> <p>❖ Декрет про розподіл національних володінь в громадах, що не мають громадських земель 3 червня 1793 р. Там само. С. 122-123.</p> <p>❖ Декрет про спосіб розділу земель громад 10 червня 1793 р. Там само. С. 123-124.</p> <p>❖ Конституція 24 червня 1793 р. Там само. С. 124-126.</p> <p>❖ Декрет про безоплатну ліквідацію феодальних прав 17 липня 1793 р. Там само. С. 127.</p> <p>❖ Декрет про масовий набір 23 серпня 1793 р. Там само. С. 127.</p> <p>❖ Закон про підозрілих 17 вересня 1793 р. Там само. С. 127-128.</p> <p>❖ Декрет про встановлення загального максимуму 29 вересня 1793 р. Там само. С. 128.</p> <p>❖ Декрет, що запроваджує літочислення французів 5 жовтня 1793 р. Там само. С. 129.</p> <p>❖ Блуменау С.Ф. Жак Неккер. Там само. С. 129-131.</p> <p>❖ Геніфе П. Марат – ідеолог терору. Там само. С. 131-133.</p> <p>❖ Вандея: Злочини «Колон Жаху» (історіографічну дискусію веде Франсуа Лебрен) 1994 р. Там само. С. 134-135.</p>
9	<p>Тема 10. Франція у роки консульств і Першої імперії (1799-1814 рр.)</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <p>1. Встановлення військової диктатури Наполеона Бонапарта. Конституція 1799 року.</p> <p>2. Наполеонівські війни (боротьба Франції проти третьої і четвертої коаліції; Тільзітський мир; війна Франції з Росією; воєнні дії 1813-1814 років і реставрація Бурбонів).</p> <p>3. «Сто днів» Наполеона. Ватерлоо.</p> <p>✓ <i>Робота з документом</i></p> <p>❖ Промова Генерала Наполеона Бонапарта в раді старійшин 9 листопада 1799 р. Практикум з курсу «Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу». Для студентів історичного факультету. Частина перша. Укладач З. Баран. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2006. С. 143.</p> <p>❖ Манфред А.З. «Наполеон Бонапарт». 18 Брюмера. Там само. С. 143-144.</p> <p>❖ Конституція VIII року 13 грудня 1799 р. Там само. С. 144-146.</p> <p>❖ Конкордат між апостольською столицею та французькою республікою 15 липня 1801 р. Там само. С. 146-147.</p> <p>❖ Лакреталь «Про політичний режим консульства «Мемуари». Там само. С. 147-148.</p> <p>❖ Ш.М. Талейран. Мемуари 1791–1808 рр. Там само. С. 148.</p> <p>❖ Конституція X року Сенатус-консульт від 6 термідора X року (4 серпня 1802 р.). Там само. С. 149.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Органічний Сенатус-Консулт 28 флореалю XII року (15 травня 1804 р.). Там само. С. 149-150. ❖ Цивільний кодекс Наполеона 21 березня 1804 р. Там само. С. 150-151. ❖ Договір про створення Рейнського союзу під протекторатом Франції 12 липня 1806 р. Там само. С. 152. ❖ Декларація імператора Франца II 6 серпня 1806 р. Там само. С. 153. ❖ А. Манфред “Від Аустерліца до Тільзита». Там само. С. 154. ❖ Берлінський декрет про континентальну блокаду 21 листопада 1806 р. Там само. С. 154-155. ❖ Наказ про спалення англійських товарів Фонтенбло, 19 жовтня 1810 р. Там само. С. 155. ❖ Тільзитський союзний договір між Францією та Росією (таємна частина) 7 липня 1807 р. Там само. С. 156-157. ❖ Тільзитський мирний договір між Францією та Пруссією 9 липня 1807 р. Там само. С. 158. ❖ Карний кодекс 1810 р. Там само. С. 158-159. ❖ Манфред А.З. Наполеон Бонапарт Перша реставрація Бурбонів Квітень 1814 р. Там само. С. 159-160. ❖ Ш. М. Талейран. Мемуари Падіння імперії. Реставрація. Там само. С. 160-161. ❖ Договір між росією, австрією, Пруссією та Наполеоном Париж, 11 квітня 1814 р. Там само. С. 161-162. ❖ Дейвіс Н. «Револьюційна війна, 1792–1815 рр.». Там само. С. 162-163.
10	<p>Тема 11. Країни Європи у 1789-1815 рр.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Контрольні питання</i> 1. Англія у 1789-1815 рр.. 2. Німецькі держави. 3. Монархія Габсбургів. 4. Італія у 1789-1815 рр. 5. Іспанія у 1789-1815 рр. ✓ <i>Робота з історичними джерелами</i> <p>Ознайомитися з мемуарною літературою з Нової історії країн Західної Європи та Америки (1870-1918 рр.) за вибором та охарактеризувати авторську концепцію тогочасних явищ, процесів, подій, ідей, суспільних змін, побуту, політики та дипломатії, включаючи міжнародні відносини.</p>
11	<p>Тема 12. Країни Європи та Америки у 1815-1847 рр.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Контрольні питання</i> 1. Буржуазні революції та національно-визвольні рухи 20-х років XIX ст. у Європі. 2. Англія (1815-1850). 3. Франція. 4. Австрійська імперія. 5. США (кінець XVIII - 50-і роки XIX ст.). 6. Канада (XVIII ст. – 60-і роки XIX ст.). ✓ <i>Робота з документом</i> ❖ Загальна інструкція для повноважних послів уповноважених союзних дворів на конгресі в Шатійон-Сюр-Сен не пізніше 21 січня 1814 р. Практикум з курсу «Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу». Для студентів історичного факультету. Частина перша. Укладач З. Баран. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2006. С. 167. ❖ Шомонський союзний договір Австрії, великої Британії, Пруссії та Росії 17 лютого 1814 р. Там само. С. 167-169. ❖ Доповідь К. В. Нессельроде Олександрю I Відень, 18 грудня 1814 р. Там само. С.169-170. ❖ Ш. М. Талейран. Мемуари. Віденський конгрес. Там само. С. 170-174. ❖ 3 актів Віденського конгресу 9 червня 1815 р. Там само. С. 174-175.

12	<p>Тема 13. Революції 1848-1849 рр. в Європі</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характер, наслідки і значення революції у Франції, Німеччині, Австрійській імперії, Угорщині, Італії. 2. Історіографія революції у Франції, Німеччині, Австрійській імперії, Угорщині, Італії.
13	<p>Тема 14. Країни Європи і Америки в 50-60-х роках XIX ст.</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Англія. 2. Франція в роки Другої імперії. 3. Об'єднання Італії. 4. Об'єднання Німеччини. 4.1. Австрійська імперія. Створення Австро-Угорщини. <ol style="list-style-type: none"> 1.1 Іспанія в 20-70-і роки. 6.1. Громадянська війна і Реконструкція в США. <p>✓ <i>Робота з картою</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Позначити на карті Сардинське королівство, Королівство обох Сицилій, Парму, Модену, Тоскану, Папську область, Ломбардо-Венеціанську область. Вказати на карті напрямки походів Дж. Гарібальді в 1860 р і 1867 р інтервенції військ Наполеона III в 1867 р, похід італійських військ на Рим в 1870 р.; територіальні зміни в процесі об'єднання Італії (території, приєднані до Сардинії в 1859 р і 1860 р.; території, що відійшли до Франції в 1860 р.; кордон Королівства Італія, утвореного в 1861 р.; території, приєднані до Королівства Італія в 1866 р. і 1870 р.). 2. Позначити на карті кордони Німецького союзу, Митного союзу, Північнонімецького союзу. Вказати на карті кордони Пруської держави та провінції його (Бранденбург, Померанія, Сілезія, Саксонія, Західна і Східна Пруссія, Познань, Рейнська провінція і Вестфалія), а також інших німецьких держав, що входили в Німецький союз (Ганновер, Баварія, Саксонія). 3. Вказати на карті територіальні зміни в результаті австропруської, датсько-пруської, франко-пруської війни.
14	<p>Тема 15. Соціалістична думка і соціалістичний рух (до 1870 року)</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суспільні зрушення в Європі та їх вплив на соціальну думку. 2. Виникнення поняття «соціалізм». Поширення соціалістичних ідей в Європі в середині XIX ст. 3. Соціалістична концепція К.Маркса, її основні положення. 4. Концепція світової пролетарської революції. 5. Практична діяльність К.Маркса і Ф.Енгельса.
15	<p>Тема 16. Міжнародні відносини в 20-60-і роки XIX ст. Колоніальна політика</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Віденська система в першій половині XIX ст. 2. Міжнародні відносини у другій половині 50-60-х років XIX ст. 3. Колоніальна політика європейських держав: причини, перебіг, наслідки. <p>✓ <i>Покажіть на карті:</i> а) колоніальний поділ світу наприкінці XIX ст.; б) місце зіткнення колоніальних інтересів провідних країн світу.</p>
16	<p>Тема 17. Європа і Америка в останній третині XIX ст. і на початку XX ст. (до 1914 р.)</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політичний розвиток Іспанії в останній третині XIX ст. 2. Основні напрями економічного розвитку Іспанії в останній третині XIX - на початку XX ст. 3. Республіканський рух і республіканські організації в Іспанії кінця XIX - на початку XX ст. 4. Колоніальна політика Іспанії. 5. Посилення колоніальної експансії європейських держав у Африці та Азії і загострення

	<p>протиріч між ними.</p> <p>6. Балканська проблема і посилення напруженості в Європі в кінці 80-х років.</p> <p>7. Протистояння країн Троїстого союзу і Антанти в міжнародних кризах.</p>
17	<p>Тема 18. Перша світова війна 1914-1918 рр.</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготовка і початок війни. 2. Війна і державне регулювання господарського життя. 3. Війна і міжнародна соціал-демократія. 4. Країни німецького блоку 1914-1917 рр. Німеччина. 5. Австро-Угорщина. 6. Держави Антанти і країни, які примкнули до них. 7. Англія в роки війни. 8. Франція в роки війни. 9. Італія на початковому етапі війни. 10. США в роки війни. 11. Війна і революція в Росії. 12. Хід війни в 1917-1918 рр. та її завершення. 13. Результати та наслідки Першої світової війни. <p>✓ <i>Робота з контурною картою:</i></p> <p>Вказати на карті країни Антанти і держави, які воювали на її боці; країни Троїстого союзу і держави, які воювали на його боці; нейтральні держави. Основні театри сухопутних і морських військових дій і лінії фронтів в 1914-1916 рр., 1917-1918 рр.</p>
	<p>Новітня історія Західної Європи та Америки (7, 8 семестр)</p>
18	<p>Тема 19. Вступ: Новітня історія країн Європи і Америки: особливості навчального курсу</p> <p>Поняття «новітня історія», його сучасна інтерпретація. Місце новітньої історії у загальноісторичному процесі. Сучасна західна цивілізація та її основні ознаки. Теорії «індустріального» та «постіндустріального» суспільств. Концепція тоталітаризму. Наукові дискусії щодо періодизації новітньої історії. Предмет, періодизація та проблематика курсу «Новітня історія країн Європи і Америки», принципи його побудови. Основні джерела до курсу. Історіографія новітньої історії: сучасний стан і тенденції розвитку.</p>
19	<p>Тема 19. Вступ: Новітня історія країн Європи і Америки: особливості навчального курсу</p> <p>Поняття «новітня історія», його сучасна інтерпретація. Місце новітньої історії у загальноісторичному процесі. Сучасна західна цивілізація та її основні ознаки. Теорії «індустріального» та «постіндустріального» суспільств. Концепція тоталітаризму. Наукові дискусії щодо періодизації новітньої історії. Предмет, періодизація та проблематика курсу «Новітня історія країн Європи і Америки», принципи його побудови. Основні джерела до курсу. Історіографія новітньої історії: сучасний стан і тенденції розвитку.</p>
20	<p>Тема 20. Міжнародні відносини між двома світовими війнами.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Версальсько-Вашингтонська система повоєнних договорів. 2. Версальсько-Вашингтонської системи, її історичні наслідки. 3. Характер міжнародних відносин у 30-х рр. 4. Рік кризи: вересень 1938 - вересень 1939 р.
21	<p>Тема 20. Міжнародні відносини між двома світовими війнами.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Версальсько-Вашингтонська система повоєнних договорів. 2. Версальсько-Вашингтонської системи, її історичні наслідки. 3. Характер міжнародних відносин у 30-х рр. 4. Рік кризи: вересень 1938 - вересень 1939 р.
22	<p>Тема 20. Міжнародні відносини між двома світовими війнами.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Версальсько-Вашингтонська система повоєнних договорів. 2. Версальсько-Вашингтонської системи, її історичні наслідки. 3. Характер міжнародних відносин у 30-х рр.

	4. Рік кризи: вересень 1938 - вересень 1939 р.
23	Тема 21. Суспільно-політичні рухи у 1918—1945 рр. 1. Типологія суспільно-політичних рухів Заходу. 2. Міжнародний робітничий рух після закінчення Першої світової війни. 3. Соціально-економічні та політичні умови зародження і розвитку праворадикальних рухів.
24	Тема 21. Суспільно-політичні рухи у 1918—1945 рр. 1. Типологія суспільно-політичних рухів Заходу. 2. Міжнародний робітничий рух після закінчення Першої світової війни. 3. Соціально-економічні та політичні умови зародження і розвитку праворадикальних рухів.
25	Тема 21. Суспільно-політичні рухи у 1918—1945 рр. 1. Типологія суспільно-політичних рухів Заходу. 2. Міжнародний робітничий рух після закінчення Першої світової війни. 3. Соціально-економічні та політичні умови зародження і розвитку праворадикальних рухів.
26	Тема 22. Наука і культура країн Європи і Америки між двома світовими війнами 1. Освіта. 2. Наука. 3. Література. 4. Образотворче мистецтво. 5. Кіно. 6. Театр. 7. Брюїтизм.
27	Тема 22. Наука і культура країн Європи і Америки між двома світовими війнами 1. Освіта. 2. Наука. 3. Література. 4. Образотворче мистецтво. 5. Кіно. 6. Театр. 7. Брюїтизм.
28	Тема 22. Наука і культура країн Європи і Америки між двома світовими війнами 1. Освіта. 2. Наука. 3. Література. 4. Образотворче мистецтво. 5. Кіно. 6. Театр. 7. Брюїтизм.
29	Тема 23. Країни Європи і Північної Америки в період післявоєнної нестабільності (1918-1923 рр.) 1. Революційна криза і революції у країнах Центральної Європи. 2. Індустріально розвинуті країни Заходу у 1918-1923 рр.
30	Тема 23. Країни Європи і Північної Америки в період післявоєнної нестабільності (1918-1923 рр.) 1. Революційна криза і революції у країнах Центральної Європи. 2. Індустріально розвинуті країни Заходу у 1918-1923 рр.
31	Тема 23. Країни Європи і Північної Америки в період післявоєнної нестабільності (1918-1923 рр.) 1. Революційна криза і революції у країнах Центральної Європи. 2. Індустріально розвинуті країни Заходу у 1918-1923 рр.
32	Тема 24. Індустріальні країни Європи і Америки у період стабілізації (1924-1929 рр.) 1. Загальні тенденції розвитку капіталістичного світу в період стабілізації: циклічне

	<p>піднесення економіки, зміни у структурі виробництва, раціоналізація виробництва, зміцнення кредитно-грошової системи.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Франція в період стабілізації. 3. Чинники стабілізації в Німеччині.
33	<p>Тема 24. Індустріальні країни Європи і Америки у період стабілізації (1924-1929 рр.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні тенденції розвитку капіталістичного світу в період стабілізації: циклічне піднесення економіки, зміни у структурі виробництва, раціоналізація виробництва, зміцнення кредитно-грошової системи. 2. Франція в період стабілізації. 3. Чинники стабілізації в Німеччині.
34	<p>Тема 24. Індустріальні країни Європи і Америки у період стабілізації (1924-1929 рр.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні тенденції розвитку капіталістичного світу в період стабілізації: циклічне піднесення економіки, зміни у структурі виробництва, раціоналізація виробництва, зміцнення кредитно-грошової системи. 2. Франція в період стабілізації. 3. Чинники стабілізації в Німеччині.
35	<p>Тема 25. Світова економічна криза (1929-1933 рр.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Велика депресія»: характер і походження, ознаки, наслідки. Шляхи виходу з кризи: реформізм і фашизм. 2. Особливості світової економічної кризи у Великій Британії. 3. Особливості економічної кризи початку 30-х рр. у Франції. 4. Економічна криза 1929-1933 рр. в Італії. 5. Особливості економічної кризи 192-1933 рр. у Німеччині.
36	<p>Тема 25. Світова економічна криза (1929-1933 рр.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Велика депресія»: характер і походження, ознаки, наслідки. Шляхи виходу з кризи: реформізм і фашизм. 2. Особливості світової економічної кризи у Великій Британії. 3. Особливості економічної кризи початку 30-х рр. у Франції. 4. Економічна криза 1929-1933 рр. в Італії. 5. Особливості економічної кризи 192-1933 рр. у Німеччині.
37	<p>Тема 25. Світова економічна криза (1929-1933 рр.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Велика депресія»: характер і походження, ознаки, наслідки. Шляхи виходу з кризи: реформізм і фашизм. 2. Особливості світової економічної кризи у Великій Британії. 3. Особливості економічної кризи початку 30-х рр. у Франції. 4. Економічна криза 1929-1933 рр. в Італії. 5. Особливості економічної кризи 192-1933 рр. у Німеччині.
38	<p>Тема 26. Індустріальні країни Європи і Америки у 1933-1939 рр.: пошуки виходу з кризи. Реформізм</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Велика депресія» та зміна економічної психології індустріального суспільства. Формування ліберальної моделі ДМК в 30-х рр. 2. «Національний уряд» Великої Британії, його реформістська політика. 3. Народний фронт у країнах Європи: причини створення, основні напрями діяльності, історична роль. Історіографія Народного фронту. 4. Революція 1931-1939 рр. в Іспанії: причини, характер, періодизація.
39	<p>Тема 27. Фашистські режими в Європі в 30-ті роки ХХ ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історіографія фашизму. 2. Типологічні характеристики фашизму. 3. Німеччина під владою нацистів. 4. Еволюція фашистського режиму в Італії. 5. Консолідація франкістського режиму після закінчення громадянської війни в Іспанії. 6. Особливості фашизації Португалії.
40	<p>Тема 27. Фашистські режими в Європі в 30-ті роки ХХ ст.</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історіографія фашизму. 2. Типологічні характеристики фашизму. 3. Німеччина під владою нацистів. 4. Еволюція фашистського режиму в Італії. 5. Консолідація франкістського режиму після закінчення громадянської війни в Іспанії. 6. Особливості фашизації Португалії.
41	<p>Тема 27. Фашистські режими в Європі в 30-ті роки ХХ ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історіографія фашизму. 2. Типологічні характеристики фашизму. 3. Німеччина під владою нацистів. 4. Еволюція фашистського режиму в Італії. 5. Консолідація франкістського режиму після закінчення громадянської війни в Іспанії. 6. Особливості фашизації Португалії.
42	<p>Тема 28. Країни Латинської Америки між двома світовими війнами</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні тенденції соціально-економічного розвитку країн Латинської Америки. 2. Загальні ознаки суспільно-політичного розвитку країн Латинської Америки. 3. Активізація профашистських тенденцій у Латинській Америці в 30-х рр., різні форми проникнення в регіон держав «осі».
43	<p>Тема 28. Країни Латинської Америки між двома світовими війнами</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні тенденції соціально-економічного розвитку країн Латинської Америки. 2. Загальні ознаки суспільно-політичного розвитку країн Латинської Америки. 3. Активізація профашистських тенденцій у Латинській Америці в 30-х рр., різні форми проникнення в регіон держав «осі».
44	<p>Тема 28. Країни Латинської Америки між двома світовими війнами</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні тенденції соціально-економічного розвитку країн Латинської Америки. 2. Загальні ознаки суспільно-політичного розвитку країн Латинської Америки. 3. Активізація профашистських тенденцій у Латинській Америці в 30-х рр., різні форми проникнення в регіон держав «осі».
45	<p>Тема 29. Країни Європи і США у Другій світовій війні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини, характер, періодизація. Сучасний стан історіографії Другої світової війни. 2. Початок формування антигітлерівської коаліції. 3. Докорінний перелом у війні (червень 1942 р. - грудень 1943 р.). 4. Гітлерівський «новий порядок» у Європі. 5. Військовий розгром і крах фашистських режимів (січень 1944 - 2 вересня 1945 років). 6. Проблеми післявоєнного врегулювання у міжсоюзницьких стосунках СРСР, Великої Британії і США. 7. Розгром мілітаристської Японії. 8. Підсумки Другої світової війни.
46	<p>Тема 29. Країни Європи і США у Другій світовій війні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини, характер, періодизація. Сучасний стан історіографії Другої світової війни. 2. Початок формування антигітлерівської коаліції. 3. Докорінний перелом у війні (червень 1942 р. - грудень 1943 р.). 4. Гітлерівський «новий порядок» у Європі. 5. Військовий розгром і крах фашистських режимів (січень 1944 - 2 вересня 1945 років). 6. Проблеми післявоєнного врегулювання у міжсоюзницьких стосунках СРСР, Великої Британії і США. 7. Розгром мілітаристської Японії. 8. Підсумки Другої світової війни.

47	<p>Тема 29. Країни Європи і США у Другій світовій війні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини, характер, періодизація. Сучасний стан історіографії Другої світової війни. 2. Початок формування антигітлерівської коаліції. 3. Докорінний перелом у війні (червень 1942 р. - грудень 1943 р.). 4. Гітлерівський «новий порядок» у Європі. 5. Військовий розгром і крах фашистських режимів (січень 1944 - 2 вересня 1945 років). 6. Проблеми післявоєнного врегулювання у міжсоюзницьких стосунках СРСР, Великої Британії і США. 7. Розгром мілітаристської Японії. 8. Підсумки Другої світової війни.
----	---

Заочна форма

4.3. План лекцій

№	Тема заняття / план
	<p>Нова історія Західної Європи та Америки (5, 6 семестр)</p>
1	<p>Тема 1. Вступ. Головні тенденції історичного розвитку Предмет курсу. Поняття «нова історія» та «історія нового часу». Історичний зміст нового часу. Періодизація нової історії. Загальна характеристика періодів нової історії. Місце нової історії в історії людства. Політична карта Західної Європи і Америки та її зміни протягом нової історії. Світова експансія Європи і становлення системи колоніалізму. Європейська цивілізація й Америка. Становлення і розвиток капіталістичного способу виробництва. Промисловий переворот, його господарські та соціальні наслідки. Перехід до індустріального суспільства в провідних країнах Європи і формування капіталістичної системи світового господарства. Соціально-політичні рухи (революції). Їхній характер, наслідки, спільні риси та особливості. Теорія і практика соціального переоблаштування в новий час. Формування націй та національних держав у Європі та Америці. Культура нового часу. Характер і особливості розвитку міжнародних відносин у новий час, їх вплив на долю країн Європи та Америки. Світова війна 1914-1918 рр. Історіографія нового часу. Основні узагальнюючі праці і довідкові видання з курсу нової історії. Підручники, навчальні посібники, збірки документів. Економічний зміст перехідної епохи від феодалізму до капіталізму. Генеза капіталізму. Співіснування різних форм виробництва в Європі та Америці. Шляхи розвитку капіталізму в окремих країнах. Промисловий розвиток в умовах піднесення мануфактурного капіталізму. Аграрні відносини в країнах Європи та Америки. Державно-політичний устрій та його форми в країнах Європи та Америки. Соціальні зміни в суспільстві. Формування і зміцнення буржуазії. Розвиток системи найманої праці. Соціальні вибухи в період мануфактурного капіталізму. Основні тенденції культурного розвитку. Церква і релігія в духовному житті Європи та Америки. Наукова революція. Просвітництво як європейський і американський ідейний рух. «Освічений абсолютизм».</p>
2	<p>Тема 2. Англійська революція середини XVII ст. Передумови революції. Розвиток капіталістичних відносин у надрах англійського суспільства. Особливості соціального ладу. Нове дворянство і буржуазія. Англійське селянство. Англійський абсолютизм. Пуританізм - ідеологія антифеодальної революції в Англії. Буржуазно-дворянська опозиція. Конфлікт між абсолютизмом і опозицією при перших Стюартах. Шотландське повстання. Народні рухи. Довгий парламент, його соціальний склад і політика. «Велика ремонстрація». Ірландське повстання.</p>

	<p>Перша громадянська війна. Пресвітеріани та індепенденти. О. Кромвель і реорганізація армії. Законодавство Довгого парламенту. Аграрне питання. Боротьба за поглиблення революції. Позиція пресвітеріан. Програма індепендентів. Рух левелерів. Д.Лільберен. «Народна угода». Перша чистка парламенту. Друга громадянська війна. Прайдова чистка парламенту. Проголошення республіки.</p> <p>Індепендентська республіка: внутрішня і зовнішня політика. Народно-реформаційний рух. Істинні левелери. Д.Уінстенлі. Криза республіки. Протекторат О.Кромвеля. Внутрішня і зовнішня політика протекторату. Криза системи протекторату. Реставрація монархії Стюартів. Місце революції середини XVII ст. в історії Англії. Основні напрями вивчення Англійської революції XVII ст. в сучасній історіографії.</p>
3	<p>Тема 3. Англія у другій половині XVII – XVIII ст.</p> <p>Період реставрації. Режим Карла II. Економічна політика. Політична реакція. Опозиція монархії Стюартів. Віги і торі. «Славна революція 1688 - 1689 рр. «Біль про права». Посилення влади парламенту. Історичне значення подій 1688-1689 рр.</p> <p>Соціально-економічний і політичний розвиток в кінці XVII - першій половині XVIII ст.</p> <p>Панування лендлордизму. Аграрні відносини. Доля селянства. Піднесення мануфактури. Торгівля. Політика меркантилізму. Формування внутрішнього ринку. Торгівля з колоніями. Работоргівля. Грошово-фінансова система. Соціальні проблеми англійського суспільства.</p> <p>Розвиток парламентської системи. Зміцнення конституційно-монархічного режиму. Формування партійно-політичних угруповань. Віги і торі, Їх соціальна база, політична і релігійна орієнтація. Панування вігів, їх внутрішня та зовнішня політика. І.Пітт-старший. Унія Англії та Шотландії. Участь Англії в європейських війнах. Колоніальна експансія. Особливості англійського Просвітництва.</p> <p>Початок промислового перевороту в другій половині XVIII ст. Передумови промислового перевороту. Технічна революція і сутність промислового перевороту. Виникнення фабрики. Промислова буржуазія і робітничий клас. Становище робітників. Виникнення тред-юніонів. Створення фабричних центрів. Ріст промислового населення. Удосконалення засобів зв'язку. Історичне значення промислового перевороту в Англії. Історіографія проблеми.</p> <p>Політична криза у 60-і-80-і роки. Опозиція правлінню вігів. Політика Георга III. Зміни в політичній діяльності вігів і торі. Колоніальна політика Англії.</p>
4	<p>Тема 4. Англійські колонії в Північній Америці. Війна за незалежність і створення США</p> <p>Заснування перших англійських колоній у Північній Америці. Соціально-економічний і політичний розвиток північноамериканських колоній. Формування північноамериканської нації. Просвітництво. Б.Франклін. Т.Джефферсон.</p> <p>Посилення протиріч між колоніями і метрополією після Семирічної війни. Піднесення визвольного руху. «Бостонське чаювання». Початок збройної боротьби. «Декларація незалежності». Демократичні перетворення протягом війни за незалежність. Хід військових дій у 1775-1781 рр. Дж. Вашингтон. Міжнародне становище і дипломатія США. Версальський мир і визнання США.</p> <p>Зростання соціально-економічних протиріч після війни. Повстання Д. Шейса. Становлення державного ладу США. «Статті конфедерації». Конституція 1787 р. «Біль про права» 1791 р. та історичне значення визвольної війни північноамериканських колоній Англії. Історіографія війни за незалежність і створення США.</p>
5	<p>Тема 5. Феодально-абсолютистський лад в країнах Європи у другій половині XVII - XVIII ст.</p> <p>Франція. Економічне становище Франції на кінець Тридцятирічної війни. Соціальна структура суспільства. Фронда.</p> <p>Особливості становлення абсолютизму у Франції. Абсолютизм за Людовіка XIV. Церква і держава. Державна рада. Кольбер, задуми реформ та їх наслідки. Розвиток культури. Класицизм.</p> <p>Франція на межі XVII-XVIII ст. Економічні та соціальні проблеми.</p>

	<p>Економічна політика абсолютизму у XVIII ст. Зміни в сільському господарстві та промисловості. Розвиток капіталістичного укладу. Колоніальна торгівля.</p> <p>Французьке просвітництво, його характерні риси. Ідея прав людини. Просвітництво й релігія. Монтеск'є. Вольтер. Енциклопедія та енциклопедисти. Д. Дідро, Ж.-Ж.Руссо, та їх місце в культурі XVIII ст. Соціальні утопії в просвітницькій думці.</p> <p>Криза феодално-абсолютистського ладу. Монархія за Людовика XV і Людовика XVI. Спроби реформ у другій половині XVIII ст. Тюрго. Неккер. Аристократична опозиція.</p> <p>Італія. Соціально-економічний розвиток в умовах державної роздробленості до середини XVII ст. Іспанське володарювання. Папство. Економічний занепад у другій половині XVII - на початку XVIII ст. Соціальні рухи.</p> <p>Зміни в державній структурі Італії в XVIII ст. Демографічні зміни. Пожвавлення економіки. Мануфактури. Буржуазія й аграрії.</p> <p>Італійське просвітництво, його особливості. Реформи «освіченого абсолютизму».</p> <p>Італійська культура початку нового часу. Бароко. Культура в епоху Просвітництва. К. Гольдони, В. Альф'єрі.</p> <p>Німецькі держави. Пруссія. Занепад Німеччини після Тридцятирічної війни. Політична роздробленість країни. Державна система «Священної Римської імперії». Утвердження дрібнодержавного (князівського) абсолютизму. Аграрні відносини. Стан промисловості і торгівлі у XVIII ст.</p> <p>Особливості розвитку держави Бранденбург-Пруссії. Правління курфюрста Фрідріха-Вільгельма I. Перетворення Пруссії в королівство. Абсолютизм у Пруссії. Зростання мілітаризму. «Освічений абсолютизм» Фрідріха II. Зовнішня політика Пруссії і початок австро-пруського суперництва.</p> <p>Німецьке просвітництво, його особливості. Г. Лессінг. І. Гердер. І. Кант і його філософська концепція. Рух «Буря і натиск». Література і музика.</p> <p>Держава австрійських Габзбургів. Володіння Габзбургів і система управління монархією. Соціально-економічний лад, його регіональні особливості. Аграрні відносини. Розвиток промисловості і торгівлі. Боротьба з турецькою загрозою. Війни кінця XVII - середини XVIII ст. їхні наслідки.</p> <p>Економічний та соціально-політичний розвиток у XVIII ст. Австрійський «освічений абсолютизм». Реформи Марії Терезії та Йосипа II. Розвиток культури.</p> <p>Угорщина під владою Габзбургів. Політичний устрій Угорського королівства у другій половині XVII-XVIII ст. Національно-визвольний та антифеодальний рух.</p> <p>Трансільванське князівство і його становище у складі Габзбургської монархії. Національний та соціальний склад населення. Церковне питання. Народні виступи у кінці XVIII ст.</p> <p>Слов'янські народи під владою Габзбургів.</p> <p>Іспанія. Своєрідність історичних умов розвитку абсолютизму в Іспанії. Економічний та політичний розвиток у другій половині XVII ст. Відновлення незалежності Португалії. Колоніальні володіння Іспанії. Наслідки Війни за іспанську спадщину. Криза іспанської колоніальної системи у другій половині XVIII ст. Розвиток промисловості. Аграрні відносини. Іспанське просвітництво. «Освічений абсолютизм» в Іспанії. Реформи Бурбонів адміністративної системи управління державою. Соціальні суперечності.</p>
6	<p>Тема 6. Європейська культура XVII – XVIII ст.</p> <p>Релігія та духовне життя європейського суспільства. Стан і зміст освіти. Рівень освіченості. Університети. Зрушення в соціальній психології суспільства у другій половині XVII ст. Секуляризація освіченої частини суспільства. Масова свідомість. Народна культура і церква.</p> <p>Наукові досягнення. Розвиток астрономії, математики, механіки. Утвердження природничонаукової системи поглядів. Н. Коперник, Г. Галілей, Р. Декарт, І. Ньютон. Раціоналізм у суспільній свідомості й художній творчості. Механіцизм.</p> <p>Головні течії в мистецтві й літературі. Бароко як загальноєвропейський художній напрям. Класицизм. Ідейні та естетичні принципи.</p>
7	<p>Тема 7. Релігія та церква у Західній Європі у XVII-XVIII ст.</p>

	<p>Місце і роль католицької церкви у Європі. Зміни у духовному житті народів європейської цивілізації у XVII-XVIII ст. Релігійна карта Європи. Вестфальський мир 1648 р. і його значення для подальшої долі християнської церкви у Європі.</p> <p>Католицька церква у Франції за Людовіка XIV. Янсенізм. Єзуїти. Обмеження діяльності релігійних орденів у Європі у другій половині XVIII ст. Реформування і оновлення католицької церкви у XVII-XVIII ст. Головні протестантські церкви (лютеранська, кальвіністська, англіканська). Пієтизм і методизм у протестантизмі кінця XVII-XVIII ст. Ф. Шпенер, А. Франке, Д. Уеслі. Народні секти і еретичні рухи в Європі. Рух анаболістів. Таємні товариства. Релігія та просвітництво.</p>
8	<p>Тема 8. Міжнародні відносини і колоніальна політика у другій половині XVII - XVIII ст.</p> <p>Зміни в системі міжнародних відносин у другій половині XVII ст. Боротьба Англії за першість на морських шляхах, у торгівлі та колоніальній сфері. Англо-голландські війни. Війни за Людовіка XIV і боротьба за французьку гегемонію в Європі.</p> <p>Війна за іспанську спадщину і послаблення міжнародної ролі Франції. Англо-французький антагонізм. Боротьба за Балтику. Північна війна. Міжнародні відносини в Північній і Східній Європі у середині XVIII ст. Посилення Пруссії. Війна за австрійську спадщину. Семилітня війна. Поділи Польщі та їх наслідки.</p> <p>Східне питання. Експансія Османської імперії в Південно-Східну Європу. Суперечності Росії та Англії на Балканах і Близькому Сході. Війна північноамериканських колоній за незалежність у системі міжнародних відносин. Зміни у міжнародних відносинах на кінець XVIII ст.</p> <p>Торгово-колоніальне суперництво європейських держав. «Торгові війни». Колонії і розвиток капіталізму в Європі. Формування колоніальних імперій європейських країн. Англофранцузьке суперництво. Загострення боротьби за колонії у XVIII ст. і ускладнення міжнародних відносин.</p>
9	<p>Тема 9. Французька революція кінця XVIII ст.</p> <p>Кризові явища у Франції та боротьба у правлячих колах наприкінці ХУІІІ ст. Державний податковий гніт. Посилення соціальної напруженості у французькому суспільстві. Буржуазна опозиція. Відкриття Генеральних Штатів і перетворення їх у Національні установчі збори.</p> <p>Початок революції. Повстання у Парижі. Падіння Бастилії. Конституційні монархісти при владі. Законодавчі збори. Мірабо. Лафайєт. Декларація прав людини і громадянина. Політичні та соціальні перетворення. Ідея нації та принципи народовладдя. Державно-адміністративні перетворення. Аграрне, торгово-промислове і податкове законодавство. Революція і церква. Конституція 1791 р.</p> <p>М. Робесп'єр, Ж. П. Марат, Ж. Дантон. Народні товариства, преса. Політичний егалітаризм. Піднесення селянського руху. Контрреволюційний рух. Еміграція. Революція та Європа.</p> <p>Варенська криза, розмежування політичних сил. Фельяни і жирондисти. Формування коаліції європейських монархій проти революційної Франції. Початок революційних війн. Криза конституційної монархії. Повстання 10 серпня 1792 р.</p> <p>Встановлення республіки. Жирондисти при владі. Повалення монархії. Нове аграрне законодавство. Початок терору. Національний конвент. Жирондисти і монтаньяри. Розвиток народного руху, революційне насильство. Санкюлоты.</p> <p>Вандея. Війна з антифранцузькою коаліцією. Загострення боротьби між Горою і Жирондою. Повстання 31 травня 2 червня 1793 р. у Парижі. Встановлення влади якобінців.</p> <p>Якобінська республіка. Громадянська війна. Конституція 1793 р. Аграрна політика якобінців. Політична система якобінської диктатури. Терор. Державне регулювання економіки. Соціальна і релігійна політика якобінців. Оборона республіки.</p> <p>Народні рухи. Загострення боротьби в середині якобінського блоку. Вантозькі декрети. Криза і падіння якобінської диктатури. Якобінці і якобінська республіка в історіографії.</p> <p>Внутрішня і зовнішня політика термідоріанського конвенту. Виступи санкюлотів Парижа 1795 р. Конституція 1795 р. Встановлення Директорії. Баррас. Внутрішня та зовнішня політика. Соціальні протиріччя. Грахх Бабеф і «Змова рівних». Програма бабувістів.</p>

	<p>Війни Французької республіки в роки Директорії. Італійський похід французької армії. Спроби Франції завоювати Єгипет і Сирію. Піднесення генерала Н.Бонапарта. Криза режиму Директорії та державний переворот 18 брюмера. Історичні наслідки і спадщина Французької революції. Історіографія революції.</p>
10	<p>Тема 10. Франція в роки консульств і Першої імперії (1799-1814 рр.) Конституція 1799 р. Бонапартистський режим. «Кодекси Наполеона». Конкордат. Аграрна політика. Революційна спадщина і політика Наполеона, Наполеон і дворянство. Конституція 1801 р. Зовнішня політика і наполеонівські війни. Англо-французьке суперництво. Континентальна блокада. Зовнішня експансія Франції та її наслідки. Криза Першої імперії. Вторгнення французької армії в Росію. Війна 1813 р. Воєнні дії 1814 р. і реставрація Бурбонів. «Сто днів». Битва під Ватерлоо. Друга реставрація Бурбонів. Історичні підсумки наполеонівських війн. Історіографія.</p>
11	<p>Тема 11. Країни Європи у 1789-1815 рр. Англія. Вплив французької революції на суспільно-політичний розвиток Англії. Демократичні рухи. Політичні ідеї Т. Пейна. Ставлення буржуазно-дворянських кіл Англії до революції у Франції. Англія в боротьбі з революційною Францією. Континентальна блокада. Колоніальна політика Англії. Повстання в Ірландії. Англо-ірландська «унія». Ідеологія та культура Англії. Німецькі держави. Французька революція і Німеччина. Буржуазно-демократичні й народні рухи. Майнцька комуна. Німецьке яacobinство. Участь німецьких держав у війнах проти Франції. Пруссія в розділах Польщі. Ліквідація «Священної Римської імперії німецької нації». Створення Рейнського союзу. Вплив континентальної блокади на Німеччину. Розгром Пруссії у 1806 р. Тільзитський мир. Реформи К. Штейна і К. Гранденберга. Військова реформа. Національне патріотичне піднесення в Німеччині. Війна 1813 р. і визволення Німеччини. Монархія Габсбургів. Монархія Габсбургів і французька революція. Республіканський рух у Австрії та Угорщині. Його поразка й абсолютистська реакція. Участь Австрії у війнах проти Франції. Повоєнні територіальні надбання. Італія. Вплив Французької революції на Італію. Республікансько-демократичні рухи. Початок Рисорджименто. Італійські республіки. Суспільні перетворення. Французька окупація. Селянські повстання 1799 р. Наполеонівське панування в Італії. Національно-визвольний рух. Карбонарії. Іспанія. Вплив Французької революції на Іспанію. Суперечності з Англією в боротьбі за колонії. Наслідки політичного союзу Іспанії з Францією. Французька інтервенція в Іспанію. Війна іспанського народу за незалежність. Революція в Іспанії. Рух селян. Севільська хунта. Установчі кортеси. Аграрні закони і колоніальне питання. Конституція 1812 р. Реставрація абсолютизму.</p>
12	<p>Тема 12. Країни Європи та Америки у 1815-1847 рр. Створення «віденської системи» і створення Священного союзу. Зміни у співвідношенні сил між державами Європи після розгрому наполеонівської імперії. Віденський конгрес «Віденська система», її основні принципи. Територіальний переустрій Європи. Поділ наполеонівської спадщини. Суперечності між учасниками конгресу. Заключний акт Віденського конгресу. Причини утворення і діяльність Священного союзу на підтримку «віденської системи». Зміни на політичній карті Європи після Віденського конгресу. Буржуазні революції та національно-визвольні рухи 20-х років XIX ст. у Європі. Причини і характер революцій 20-х років у Іспанії, Португалії та Італії. Буржуазія та ліберальне дворянство в революціях, роль армії. Причини поразки революцій. Національно-визвольний рух на Балканах та його наслідки. Революції в Іспанії. Реставрація абсолютизму в 1814 р. Причини революції 1820-1823 рр. Роль армії в революційному русі 1814-1820 рр. Повстання під керівництвом Р. Рієго. Політична боротьба в 1820-1823 рр. Аграрне законодавство. Французька інтервенція. Поразка революції та її причини.</p>

Революція в Португалії 1820-1823 рр. Португальський абсолютизм. Реформи Помбала і причини їх поразки. Передумови та хід революції 1820-1823 рр. Конституція 1822 р. Поразка революції та її наслідки.

Англія (1815-1850). Завершення промислового перевороту. Англія - «майстерня світу». Всесвітня виставка 1851 р. Загострення соціальних суперечностей на початку XIX ст. Політика торі. «Хлібні закони». Демократичний рух. «Битва при Пітерлоо». Реформи «ліберальних торі» у 20-і роки. Народні виступи у 1821-1823 рр. Перша парламентська реформа та її значення.

Значення робітничого руху, новий закон про бідних. Закони про тред-юніони. Передумови і початок чартистського руху. Народна хартія. Течії в чартистському русі. Діячі чартистського руху. Перша петиція. Урядові репресії. Національна асоціація чартистів і нове піднесення чартистського руху. Друга петиція чартистів. Спад масового руху. Аграрні плани О'Коннора. «Братські демократи». Закон про 10-годинний робочий день. Економічна криза 1847 р. Вплив європейських революцій 1848 р. на Англію. Третя петиція. Причини поразки чартистського руху та його місце в соціально-політичній історії Англії.

Політичні партії в 30-40-і роки. Політика «вільної торгівлі». Відміна «хлібних законів». Колоніальні загарбання Англії. Експлуатація Ірландії й національно-визвольний рух ірландського народу.

Ідеологія та культура. Д. Рікардо. Концепція І.Бентама. Література романтизму. Критичний реалізм у літературі. Образотворче мистецтво.

Франція в роки Реставрації та Липневої монархії. Соціальний характер режиму Реставрації. Ліберальна опозиція режиму. Ідейно-політична боротьба. Республіканський демократичний рух. Карбонарії. Соціальні ідеї А. Сен-Сімона, Ш. Фур'є.

Основні тенденції економічного розвитку Франції. Мануфактури і фабрики. Дрібнотоварний сектор.

Внутрішня і зовнішня політика. Посилення реакції за Карла X. Зростання соціальних конфліктів у 1829-1830 рр. Політична криза. Липнева революція 1830 р. та її вплив на інші країни.

Зміни в конституційному ладі. Луї Філіп - «король буржуа». Промисловий переворот, його особливості. Розвиток аграрних відносин.

Республіканський рух, таємні товариства. Становище робітників і дрібних власників в умовах промислової революції. Розвиток соціалістичних ідей. Л. Блан. О. Бланкі. Е. Кабе.

Внутрішня і зовнішня політика Липневої монархії. Колонізація Алжиру. Опозиція монархії. Економічні проблеми Франції. Криза липневої монархії.

Розвиток культури у першій половині XIX ст. Романтизм. Зародження критичного реалізму. О. Бальзак.

Німецькі держави. Державна роздробленість Німеччини. Політична система Німецького союзу. Ідеологія Реставрації. Пруссія: відмінності її західних і східних провінцій. Конституційні монархії в Південно-Західній Німеччині.

Мануфактурно-ремісничий характер німецької промисловості. Митний союз. Початок промислового перевороту, його головні райони і особливості. Аграрний лад і аграрна реформа в Пруссії. Розвиток ринкових відносин у сільському господарстві.

Опозиційні виступи в 20-30-і роки. Студентський рух. Масові заворушення в 1830 р. Німецький лібералізм. Демократичне крило опозиції «Істинні соціалісти». «Рейнська газета», її роль. Вплив революції 1830 р. у Франції на Німеччину.

Початок робітничого руху, його особливості. Емігрантські організації. «Союз справедливих» і діяльність В.Вейтлінга. Повстання сілезьких ткачів.

Зростання соціальної напруженості в середині 40-х років. Торговельно-промислова криза 1847 р. Посилення ліберально-демократичного руху, народні заворушення.

Революція в Італії в 1820-1821 рр. Відновлення державної роздробленості та абсолютистських порядків в Італії. Австрійське гноблення. Національно-визвольний рух. Таємні товариства, їх склад, мета. Революція 1820-1821 рр. у Неаполітанському королівстві і П'ємонті. Австрійська інтервенція й придушення революції.

Італія. Економічний розвиток. Зростання мануфактурного виробництва. Перші кроки промислового перевороту. Ринкові відносини в сільському господарстві. Політична реакція в Італії після придушення революції 20-х років XIX ст. Нове революційне піднесення 1831 р. у Центральній Італії. Демократичний напрям у національному русі. Д.Мадзіні і «Молода Італія». Виступи і змови в 20-40-і роки. Ліберальномонархічна течія у визвольному русі. Суспільний неспокій у другій половині 40-х років.

Австрійська імперія. Австрія після Віденського конгресу. Своєрідність соціально-економічного розвитку земель, що входили в Австрійську імперію. Початок промислового перевороту та його соціальні наслідки. Ринкові перетворення в сільському господарстві. Етнонаціональна структура імперії та національне питання. «Система Меттерніха». Габсбурги і ліберальний рух у землях імперії. Ліберальна і революційно-демократична опозиція в Угорщині, її соціальний склад і програма. Л. Кошут, Ш. Петефі.

США (кінець XVIII - 50-і роки XIX ст.). Консолідація американської нації. Федералісти при владі. Джефферсонівська демократія. Від «ери доброї злагоди» до двох партійної системи. Національні республіканці при владі. «Ера Джексона», її соціальне коріння і характер реформ.

Основні риси соціально-економічного розвитку. Промисловий переворот і його особливості. Фермерський шлях розвитку капіталістичних відносин у сільському господарстві. Поширення плантаційного рабства. Територіальна експансія на Захід. Війна з Мексикою. Походження та сутність доктрини Монро.

Особливості формування робітничого класу. Перші робітничі організації. Загострення проблеми рабовласництва. Форми опору рабів. Виникнення аболіціоністського руху, етапи його розвитку. У. Гаррісон, Ф. Дуглас.

Канада (XVIII ст. – 60-і роки XIX ст.). Англійське завоювання нової Франції. Війна за незалежність у Північній Америці і Канада. Англо-американська війна і Канада. Національно-демократична революція 1837-1838 рр. Реформи 1848 р. і створення відповідального уряду в об'єднаній провінції Канада. Франко-канадське національне питання. Особливості економічного розвитку. Створення централізованої держави-домішона Канада. Конституція Канади 1867 р. Завершення територіально-політичного об'єднання країни.

13

Тема 13. Революції 1848-1849 рр. в Європі

Революція у Франції. Соціально-політична ситуація в країні в кінці 40-х років. Лютнева революція, її результати. Утворення тимчасового уряду. Проголошення республіки. Вимоги робітників і політика уряду. Л. Блан. Політика щодо селян і дрібних власників. Соціально-політичні суперечності. Революційні клуби. О. Бланкі.

Установчі збори та їх діяльність. Наступ на інтереси робітників. Червневє повстання в Парижі. Конституція Другої республіки (1848 р.). Вплив монархістів. Утворення «партії порядку». Обрання президентом Франції Луї Бонапарта.

Піднесення демократичного руху весною 1849 року. «Нова гора». Законодавчі збори. Інтервенція Французької Республіки проти революції в Італії. Парламентська диктатура «партії порядку». Відміна загального виборчого права. Бонапартистський переворот 2 грудня 1851 р. Встановлення Другої імперії. Місце революції 1848-1849 рр. в історії Франції. Історіографія революції 1848 р. у Франції.

Революція в Німеччині. Початок революції в західних регіонах країни. Березнева революція в Пруссії. Створення ліберальних міністерств. Проблема національного об'єднання. Скликання парламенту. Піднесення республіканського руху весною 1848 р. Повстання у Бадені і Познані. Польський національний рух.

Уряд Л. Кампгаузена-Д. Ганземана. Пруські установчі збори і аграрна проблема. Народний рух. Наступ контрреволюції. Державний переворот у Пруссії. Мантейфельська конституція. Виборчий закон.

Розрізненість революційних виступів у Німеччині. Франкфуртський парламент і його діяльність. Парламент і національне питання. Імперська конституція 1849 р. Травневе

	<p>повстання на її захист. Розігнання Франкфуртського парламенту. Перші робітничі організації Д. Готшалка і С. Борн. Діяльність К. Маркса і Ф. Енгельса. Характер, наслідки і значення революції. Історіографія.</p> <p>Революція в Австрійській імперії. Соціально-економічні проблеми Габсбургської монархії в 40-х роках XIX ст. Назрівання революції в Австрії. Повстання у Відні. Піднесення демократичного руху. Скликання рейхстагу. Відміна феодальних відносин у сільському господарстві. Національне питання. Національно-визвольний рух у слов'янських землях імперії. Слов'янський конгрес і Празьке повстання в червні 1848 р. Розвиток революції в Австрії влітку і восени 1848 р. Жовтневе повстання у Відні і поразка революції. Міністерство Шварценберга. Конституція 1849 р. Історіографія.</p> <p>Революція в Угорщині. Політична програма угорської опозиції. Л. Кошут. Початок революції. «12 вимог» Ш. Петефі. Уряд Батіані. Революційні перетворення. Хорватський похід на Будапешт. Проголошення незалежності Угорщини. Визвольна війна угорського народу в 1849 р. Інтервенція Австрії і Росії. Придушення революції. Наслідки революції.</p> <p>Революція в Італії. Назрівання революційної кризи. Початок революції, її перший етап. Повстання в Сицилії. Революційна боротьба в інших італійських державах. Прихід до влади лібералів. Введення конституцій в Тоскані, Сардинському королівстві та в Папській державі. Конституції. Повстання в Мілані та Венеції. Національно-визвольна війна проти Австрії. Поразка італійських військ.</p> <p>Другий етап революції. Піднесення революційного руху у Венеції, Тоскані, Римі. Республіканський рух. Друга війна за незалежність, причини її невдачі. Перемога Габсбургів на Півночі Італії. Інтервенція Франції проти Римської республіки. Наслідки і значення революції. Історіографія.</p>
14	<p>Тема 14. Країни Європи і Америки в 50-60-х роках XIX ст.</p> <p>Англія. Особливості розвитку англійської економіки в 50-70-і роки XIX ст. Монопольне становище на світовому ринку. Панування лібералізму в ідеології та політиці. Ліберальна партія, її склад. Промислова буржуазія і фрітредери.</p> <p>Зовнішня політика лібералів. Г. Пальмерстон. Колоніальна експансія. Закабалення Індії. Надання Канаді статусу домініону. Ірландія в 50-і-60-і роки. Рух феніїв.</p> <p>Становище і структура англійського суспільства. Робітничий клас. Тред-юніонізм. Економічна криза 1857 р. Страйкова боротьба. Рух за нову виборчу реформу. Реформа 1867 р.</p> <p>Розвиток науки і техніки. Д. Максвелл, Д. Джоуль. Відкриття Ч. Дарвіна. Позитивізм Г. Спенсера. Реалістична література Ч. Дікенса.</p> <p>Франція в роки Другої імперії. Бонапартистський режим. Конституція 1852 р. Соціальна опора режиму. Завершення промислової революції. Аграрні відносини. Роль грошового капіталу. Соціальне розшарування французького суспільства. Робітничий рух. Прудонізм. Секції I Інтернаціоналу.</p> <p>Внутрішня та зовнішня політика Наполеона III. Колоніальна експансія. Реформи 60-х років. Ліберальна і республіканська опозиція. Наростання кризи імперії в кінці 60-х років. Початок французько-пруської війни.</p> <p>Культура Франції в часи Другої імперії.</p> <p>Об'єднання Італії. Політичне й економічне становище Італії після революції 1848-1849 рр. Розвиток промисловості. Аграрний лад.</p> <p>Два напрями в італійському визвольному русі. Місце Сардинського королівства (П'ємонт) в об'єднанні Італії. К. Кавур. Розмежування в республікансько-демократичному таборі. Д. Манін і утворення «Італійського національного товариства». Посилення ліберально-монархічного напрямку в процесі об'єднання. Д. Мадзіні і створення «Партії дії».</p> <p>Союз П'ємонт з Францією. Франко-італо-австрійська війна 1859 р. і визволення Ломбардії. Перемир'я у Віллафранку та його наслідки. Національний рух у Центральній Італії. Революційні виступи в Сицилії. Похід «Тисячі» Дж. Гарібальді. Приєднання Неаполітанського королівства до П'ємонт. Створення Італійського королівства: його державний лад, внутрішнє становище і зовнішня політика. Соціальні рухи. Приєднання Венеції.</p>

Франко-пруська війна і завершення об'єднання Італії. Наслідки та значення об'єднання. Історіографія. Культура епохи Рисорджименто.

Об'єднання Німеччини. Промислове піднесення в 50-60-і роки. Аграрні відносини. Формування єдиного національного ринку.

Австро-пруська боротьба за лідерство в Німеччині. Оломоцька угода 1853 р. Піднесення ліберального руху. «Національний союз» і «малонімецький» план об'єднання Німеччини. Конституційний конфлікт у Пруссії й прихід до влади О. Бісмарка. Робітничий рух у 50-60-і роки, роль Ф.Лассалья. Загальний німецький союз. Ф. Лассаль і О. фон Бісмарк. Створення Соціал-демократичної робітничої партії.

Початок об'єднання Німеччини під проводом Пруссії. Війна за Шлезвіг-Гольштейн. Австро-пруська війна. Створення Північнонімецького союзу і його конституція. Перехід лібералів до підтримки політики О. фон Бісмарка. Створення партії націонал-лібералів. Франко-пруська війна і завершення об'єднання Німеччини. Історіографія.

Філософія, література, мистецтво.

Австрійська імперія. Створення Австро-Угорщини. Неабсолютистський режим в Австрії, його соціальна опора. Економічна політика. Промисловість. Сільське господарство.

Зовнішня політика Австрії. Канцлерство Ф.Шварценберга. Франко-італо-австрійська війна. Політична криза в Австрійській імперії на рубежі 50-60-х років. Конституції 1860 і 1861 рр. Війна з Пруссією та її внутрішньополітичні наслідки. Кабінет А. Шмерлінга, Г. Кайзерфельда.

Угорська проблема. «Міністерство трьох графів». Призупинення конституції. Угорський сейм 1865 року. Австро-Угорська угода 1867 р. Створення дуалістичної імперії Австро-Угорщини. Міністерство Гогенварта. Слов'янські народи під владою Австро-Угорщини. Історіографія.

Іспанія в 20-70-і роки. Розвиток Іспанії після революції початку 20-х років. Революція 1834-1843 рр. Перша карлістська війна (1833-1839 рр.). Соціально-економічні і політичні перетворення «модерадос» і «прогресистів», їх наслідки. Конституція 1837 р. Диктатура Еспартеро.

Початок промислового перевороту і розвиток сільського господарства.

Революція 1854-1856 рр. Політика уряду Еспертеро О'Доннеля. Переворот 1856 р. Правління «консерваторів» і «ліберального союзу» (1856-1868). Революція 1868-1874 рр. Друга карлістська війна (1872-1876). Проголошення республіки. Уряд Ф. Пі-і-Маргалья. Переворот 1874 р. Підсумки п'яти революцій в Іспанії.

Громадянська війна і Реконструкція в США. Передумови громадянської війни. Господарський розвиток Півночі і Півдня. Особливості промислового перевороту. Плантаційне рабство. Буржуазія і рабовласництво. Посилення впливу рабовласників у федеративному уряді. Колонізація західних земель і загострення боротьби за владу. Громадянська війна в Канзасі. Утворення республіканської партії. Повстання Джона Брауна.

Президентські вибори 1860 р. А. Лінкольн. Сецесія Південних Штатів. Початок громадянської війни, її конституційний період (1861-1862). Акт про гомстеди. Ліквідація рабства. Хід війни в 1863-1865 рр. Перемога Півночі.

Громадянська війна в США і міжнародне становище. Загроза англо-французької інтервенції. Позиція Росії.

Реконструкція Півдня, її завдання. «Президентська реконструкція». Радикальна реконструкція 1867-1869 рр. Демократичні реформи на Півдні. Роль негрів. Поворот до реакції. Угода Тендена-Хейса. Місце громадянської війни в історії США. Основні напрями історіографії громадянської війни і Реконструкції.

15

Тема 15. Соціалістична думка і соціалістичний рух (до 1870 року)

Суспільні зрушення в Європі та їх вплив на соціальну думку. Теоретичне й історичне обґрунтування вдосконалених суспільних порядків у політичних системах А. Сен-Сімона, Ш. Фур'є, Р. Оуена.

Виникнення поняття «соціалізм». Поширення соціалістичних ідей в Європі в середині XIX

	<p>ст. Соціалістична думка у Франції. Різноманітність соціалістичних систем поглядів. Перші випадки масової підтримки соціалістичних ідей (Луї Блан, П'єр Прудон).</p> <p>Соціалістична концепція К. Маркса, її основні положення.</p> <p>Теза про історичну неминучість переходу до соціалізму. Концепція світової пролетарської революції. Реалізм і утопізм у вирішенні окремих проблем капіталістичного суспільства XIX ст. Відмінність марксизму від інших соціалістичних концепцій, причини його подальшого широкого поширення.</p> <p>Практична діяльність К. Маркса і Ф. Енгельса. «Союз комуністів». Заснування Міжнародного товариства Робітників. Перші програмні документи Інтернаціоналу, основні напрями його діяльності. Конгреси Інтернаціоналу, боротьба політичних течій на них. Марксизм і лівий прудонізм, ласальянство, бакунізм. Поширення секцій Інтернаціоналу.</p>
16	<p>Тема 16. Міжнародні відносини в 20-60-і роки XIX ст. Колоніальна політика</p> <p>Віденська система в першій половині XIX ст. Боротьба Священного союзу з революційними рухами в Європі. Доктрина збройного втручання у внутрішні справи держав. Інтервенція Священного Союзу в Іспанії. Польське повстання 1830 р. і ставлення до нього європейських держав. Послаблення основ «віденської системи» внаслідок революційних подій 20-40-х років.</p> <p>Східне питання та загострення суперечностей між європейськими державами. Країни Західної Європи і російсько-турецька війна 1828-1829 рр. Міжнародні суперечності у східному питанні в 30-40-і роки. Проблема чорноморських проток. Загострення східного питання на початку 50-х років. Кримська війна, її міжнародні наслідки. Крах «віденської системи».</p> <p>Міжнародні відносини в другій половині 50-60-х років XIX ст. Міжнародні суперечності у зв'язку з об'єднанням Італії та Німеччини. Протиборство між Пруссією й Австрією. Франко-пруський антагонізм. Дипломатична ізоляція Франції на рубежі 60-70-х років. Військова інтервенція європейських держав у Мексику. Нова розстановка сил в Європі після франко-пруської війни 1870-1871 рр.</p> <p>Колоніальна політика європейських держав. Нові методи колоніального панування. Розподіл «сфер впливу», встановлення протекторату, економічна експансія.</p> <p>Зміни в системі управління колоніями. Подолання монополії торгових компаній. Роль колоній у розвитку промислового капіталізму в Європі.</p> <p>Розпад іспанської колоніальної імперії в Південній Америці. «Доктрина Монро».</p> <p>Англійська колоніальна імперія. Колоніальна експансія європейських держав на Середньому і Далекому Сході. Англоросійські суперечності в Азії. Опіумні війни і початок розподілу Китаю на «сфери впливу» європейських держав. Проникнення європейців і американців у Японію. Встановлення французького протекторату в Південному В'єтнамі.</p>
17	<p>Тема 17. Європа і Америка в останній третині XIX ст. і на початку XX ст. (до 1914 р.)</p> <p>Загальні риси. Утвердження конституційного ладу і принципів парламентаризму, їх особливості в різних країнах Західної Європи та Америки. Політичні системи країн Заходу. Партії, їх еволюція і роль у механізмах влади. Становлення і розвиток робітничих соціал-демократичних партій, їх місце в соціально-політичному житті країн.</p> <p>Економічні зрушення останньої третини XIX ст. у країнах Західної Європи і США. Зміни в матеріальному виробництві. Науково-технічний прогрес, розвиток важкої промисловості. Розквіт вільної конкуренції і початок процесів монополізації промисловості й банківського капіталу. Основні типи аграрних відносин. Зростання ролі колоній в господарському житті країн монополій. Піднесення капіталістичної системи світового господарства.</p> <p>Соціальні наслідки розвитку капіталізму в останній третині XIX ст. Урбанізація. Міграційні процеси. Демографічні зрушення. Класові протиріччя і конфлікти в країнах Заходу. Насильство і соціальні реформи в державній політиці.</p> <p>Головні течії політичної думки. Консерватизм. Лібералізм. Соціалізм. Великодержавні та експансіоністські тенденції. Пацифізм.</p> <p>Промислові кризи кінця XIX - початку XX ст. Аграрна криза в країнах Європи. Нові явища в господарському і політичному житті країн Західної Європи і США на початку XX ст. Процес монополізації в промисловості та у фінансовій сферах. Зміна панування вільної</p>

конкуренції пануванням монополій. Посилення нерівномірності економічного розвитку окремих країн. Посилення боротьби за монополічне володарювання ринками збуту, джерелами сировини, сферами вкладання капіталів, колоніями.

Нові тенденції розвитку капіталізму в оцінці сучасників. Поняття «імперіалізм» у дослідженнях Дж. А. Гобсона, Р. Гільфердінга, Р. Люксембург, К. Каутського.

Соціальні протиріччя в умовах монополістичного капіталу. Демократичні рухи за політичні і соціальні реформи. Посилення державного втручання в регулювання економіки. Стратегія реформ у політиці правлячих класів. Розвиток партійнополітичної структури західних держав.

Міжнародне суперництво і формування військово-політичних союзів у Європі. Початок боротьби за переділ колоніальних володінь. Зростання політичної нестабільності й напруженості в міжнародних відносинах. Мілітаризм, ідеологія войовничого націоналізму. Пацифізм.

Франція. Франко-пруська війна та її наслідки для Франції. Падіння Другої імперії. Паризька комуна. Клерикально-монархічна реакція і спроби реставрації монархії. Конституція Третьої республіки. Помірковані республіканці при владі. Радикали, їх вимоги політичних і соціальних реформ.

Робітничий та соціалістичний рухи, їх роздробленість. Профспілки. Анархо-синдикалізм. Внутрішньополітичний розвиток країни у 80-90-і роки. Буланжизм. Панамський скандал. Справа Дрейфуса і боротьба на захист республіки і демократії.

Зовнішня політика Франції після франко-пруської війни. Французько-німецькі відносини. Колоніальна експансія в Африці, Південно-Східній Азії. Відносини Франції з Англією. Франко-російський союз. Колоніальне суперництво Франції з Німеччиною на початку ХХ ст. Антанта.

Економічний розвиток Франції в останній третині ХІХ ст. і на початку ХХ ст. Причини відносного сповільнення темпів виробництва. Промислові монополії. Централізація банківського капіталу, особливості у сфері обігу капіталу. Фінансова олігархія. Розвиток сільського господарства. Франція наприкінці ХІХ - початку ХХ ст.

Радикальні кабінети, їх внутрішня і зовнішня політика. Антиклерикальні реформи початку ХХ ст.

«Казус Мільерана» і розкол французького соціалістичного руху. Створення об'єднаної соціалістичної партії. Жоресизм. Анархо-синдикалізм. Робітнича політика кабінету Клемансо. Політичний розвиток Франції напередодні світової війни. Президентство Пуанкаре і підготовка Франції до війни. Політична боротьба навколо проблем колоніальної експансії, мілітаризму і військової безпеки. Вбивство Жореса.

Німеччина. Створення Німецької імперії. Імперська конституція 1871 року. Панівне становище Пруссії в імперії. Канцлерство О. фон Бісмарка. Політичні партії в Німеччині. «Культуркампф». Зближення позицій юнкерства і промислової буржуазії. Політика онімечення західних польських земель, Ельзасу і Лотарингії.

Зміни в економічному житті Німеччини після об'єднання. Грюндерство і економічна криза 1873 р. Перехід до протекціонізму. Успіхи промислового розвитку. Завершення промислового перевороту. Виникнення нових галузей промисловості (електротехнічної, хімічної). Швидкий ріст централізації виробництва і капіталу. Монополічні об'єднання Німеччини. Утворення загальнонімецького ринку. Зміни в сільському господарстві. Боротьба німецьких промисловців за зовнішній ринок. Економічні досягнення на початку ХХ ст.

Зовнішня політика Німеччини в 70-80-і роки. Російсько-німецькі відносини. Австро-німецький союз. Створення Троїстого союзу. Початок німецької колоніальної політики.

Робітничий рух 70-х років. Об'єднання лассальянців і ейзенахців. Німецька соціал-демократія. Профспілки. «Винятковий закон» проти соціалістів. Соціальна політика Бісмарка. Піднесення масового робітничого руху в кінці 80-х років. Криза режиму Бісмарка і його відставка.

Характер і головні риси епохи Вільгельма ІІ. Перехід Німеччини до «світової політики». Пангерманський союз і формування імперської ідеології. Посилення англо-німецького

суперництва. Прийняття військово-морських програм. Проект Багдадської залізниці. Імперіалістична епоха і криза німецького лібералізму.

Німецький робітничий і соціалістичний рухи в кінці XIX - на початку XX ст. Соціалістична концепція Е.Бернштейна і її вплив на німецьку соціал-демократію.

Канцлерство Т. Бетмана-Гольвега. Посилення політичної реакції, посилення мілітаризму і шовінізму. Міжнародні кризи початку XX ст. і посилення ізоляції Німеччини. Посилення внутрішньополітичної напруженості. Цабернський інцидент.

Англія. Тенденції економічного розвитку в кінці XIX - початку XX ст. Поступова втрата світової промисловості і торгової гегемонії монополії та фінансовий капітал. Сільське господарство. Особливості британського імперіалізму.

Внутрішня і зовнішня політика лібералів і консерваторів у 70-80-і роки XIX ст. Виборча реформа 1884 р. Реформи місцевого самоуправління. Проблема гомруля для Ірландії та розкол ліберальної партії Англії. Політика консервативних кабінетів Солсбері і Бальфура в кінці XIX - на початку XX ст. Парламентські вибори 1906 р. і перемога лібералів. Соціальний реформізм ліберального уряду Кемпбелла-Баннермана - «ллойджорджизм». Парламентська реформа. Питання про гомруль і конституційна криза в Англії напередодні світової війни.

Структура робітничого класу і його соціальне становище в останній третині XIX ст. Організація британських робітників. «Новий юніонізм». Поширення соціалістичних ідей. Соціал-демократична федерація. Фабіанське товариство. Незалежна робітничая партія. Піднесення робітничого руху на початку XX ст. Створення Комітету робітничого представництва і Лейбористської партії. Страйковий рух напередодні світової війни. Створення Британської соціалістичної партії.

Зовнішня політика Англії в останній третині XIX ст. Позиція Англії щодо міжнародних проблем континентальної Європи. Подальша колоніальна експансія в Азії та Африці й загострення колоніального суперництва з іншими державами. Імперська проблема в суспільно-політичному житті Англії.

Англо-бурська війна. Створення нових домініонів. Зростання англо-німецького суперництва. Зовнішньополітичний курс. Припинення політики «блискучої ізоляції». Союзи й угоди Англії з іншими державами.

Сполучені Штати Америки. Економічний розвиток США після громадянської війни і Реконструкції. Причини швидких темпів розвитку промисловості та сільського господарства. Освоєння західних земель. Залізничне будівництво. Концентрація виробництва і капіталу та утворення перших монопольних об'єднань. Зловживання монополій та соціальна напруженість.

Особливості американського монополістичного капіталу на початку XX ст. Світова промислова першість США.

Функціонування двопартійної системи. Головні проблеми внутрішньої політики кінця XIX ст. в діяльності демократів і республіканців.

Особливості формування робітничого класу США. Соціалістична робітничая партія. Орден «Рицарів праці». Створення Американської федерації праці. Грейнджери. Грінбекери. Генрі Джордж і його агітація. Популістських рух.

Страйковий рух американських робітників на початку XX ст. Створення Соціалістичної партії. Діяльність лівих соціалістів. Ю. Дебс. Союз «Індустріальні робітники світу». Масовий демократичний рух. «Розгрібачі бруду». Негритянський визвольний рух. «Ніагара». Боротьба за реформи. Закон Шермана.

«Прогресивна ера». Ліберальний реформізм, його соціальні та ідейні витоки. «Чесний курс» Т. Рузвельта. Розкол республіканської партії. Президентські вибори 1912 р. Президент В. Вільсон, його економічна політика.

Посилення експансіоністських тенденцій в зовнішній політиці США в кінці XIX - на початку XX ст. Формування експансіоністської ідеології. Американсько-іспанська війна. Далекосхідний та латиноамериканський напрям зовнішньої політики США. Доктрина «відкритих дверей» в Китаї. Політика «великого кийка» в Латинській Америці.

Австро-Угорщина. Австро-угорський дуалізм, його сутність. Політичний розвиток

Австро-Угорщини в 70-80-і роки XIX ст. Ліберальні та консервативні уряди. Роль національних проблем у внутрішньому житті Австро-Угорщини. Політична боротьба у 80-90-х роках. Політика урядів Таафе і Бадені в питанні про права чеської мови. Активізація сепаратизму в Угорщині і загострення австро-угорських відносин (угорська криза 1903-1906 рр.). Політичні партії Австро-Угорщини, їхні програми.

Економічний розвиток Австро-Угорщини після встановлення дуалізму. Особливості розвитку капіталізму в різних областях Австро-Угорщини (Чехії, Нижній Австрії, інших областях імперії). Нові галузі промисловості. Сільське господарство. Монополні об'єднання на початку XX ст. Роль іноземного капіталу.

Соціальні наслідки зрушень в економіці. Виникнення промислового пролетаріату і його політичних організацій. Боротьба робітничого капіталу і середніх прошарків за демократизацію політичного ладу. Політичний рух в Австрії на початку XX ст. за загальне виборче право. Рух слов'янських народів за демократизацію політичного ладу Австро-Угорщини. Австрійська соціал-демократія і національне питання.

Експансіоністська політика Австро-Угорщини на Балканах. Відносини з Росією та австро-німецький союз. Австро-Угорщина в міжнародних кризах початку XX ст.

Італія. Італія після об'єднання. Створення єдиного внутрішнього ринку. Особливості господарського розвитку різних областей країни (Північ, Центр, Південь). Сільське господарство Італії в останній третині XIX - на початку XX ст. Монополістичний капіталізм і його особливості в Італії.

Політичний лад об'єднаної Італії. Кабінети «правої» та «лівої», основні напрями їх політики. Конфлікт церкви і держави.

Робітничий і соціалістичний рухи в Італії в останній третині XIX ст. Анархізм. Створення Італійської соціалістичної партії (ІСП).

Внутрішня політика Ф.Кріспі. «Криваве десятиріччя» 90-х років і поразка реакції. Поворот до лібералізму на початку XX ст. Новий курс Джолітті. Робітничий рух в умовах нового курсу. ІСП і політика Джолітті. Становлення профспілкового руху. Політичні партії Італії. Католицька церква і політичне життя в країні. Причини краху нового курсу. «Червоний тиждень».

Зовнішня політика Італії в 70-80-і роки. Іредентизм. Загострення відносин з Францією. Союз з Німеччиною та Австро-Угорщиною (Троїстий союз). Італійські колонії в Африці. Італія на міжнародній арені на початку XX ст. Посилення експансіоністських тенденцій. Виникнення руху націоналістів. Поступова зміна зовнішньополітичної орієнтації Італії. Італотурецька війна і її вплив на внутрішньополітичне становище в країні.

Іспанія. Політичний розвиток Іспанії в останній третині XIX ст. Реставрація монархії. Конституція 1876 р. Формування Двох партійної системи. Угода консерваторів і лібералів пакт Ель Пардо. Роль католицької церкви в соціально-політичному житті країни. Політична криза у зв'язку з поразкою в американо-іспанській війні 1898 р. Політичне становище в Іспанії на початку XX ст.

Основні напрями економічного розвитку Іспанії в останній третині XIX - на початку XX ст. Стан сільського господарства. Проникнення іноземного капіталу. Прискорення темпів економічного розвитку Іспанії на початку XX ст. Формування іспанського монополістичного капіталу.

Республіканський рух і республіканські організації в кінці XIX - на початку XX ст. Анархізм і соціалізм у робітничому русі. Створення Іспанської соціалістичної робітничої партії (ІСРП) і Загального союзу трудящих. Національні рухи в Каталонії і країні Басків на початку XX ст. Діяльність ІСРП і анархістів. «Трагічний тиждень» у Барселоні. Створення Національної конфедерації праці. Селянський рух.

Колоніальна політика Іспанії. Придушення національно-визвольного руху на Кубі і Філіппінах. Американсько-іспанська війна 1898 р. Зовнішня політика Іспанії на початку XX ст.

Міжнародний робітничий та соціалістичний рухи. Завершальний етап діяльності I Інтернаціоналу. Зміни в становищі робітничого класу країн Західної Європи та Америки в останні десятиріччя XIX - на початку XX ст. Загострення соціальних суперечностей в

	<p>капіталістичному суспільстві. Робітничий рух в оснній третині XIX ст., його основні тенденції. Робітниче законодавство в розвинутих країнах в кінці XIX ст. Створення національних політичних робітничих партій, умови та форми їх діяльності.</p> <p>Політичні передумови створення II Інтернаціоналу. Міжнародний соціалістичний конгрес 1889 р. в Парижі і заснування II Інтернаціоналу, його найважливіші рішення на Паризькому, Брюссельському, Цюрихському і Лондонському конгресах. Партії II Інтернаціоналу і внутріпартійна «криза Мільєрана». Революція 1905-1907 рр. у Росії і європейська соціал-демократія.</p> <p>Проблема «кризи марксизму» в кінці 90-х років. Соціал-демократичний ревізіонізм Е. Бернштейна з питань теорії та практики соціалістичного руху. Реформістська і революційна течії в міжнародній соціал-демократії початку XX ст. Виникнення центристської течії в соціал-демократичних партіях.</p> <p>Посилення військової загрози і міжнародна соціал-демократія. Питання про війну і мілітаризм на Штутгартському і Базельському конгресах II Інтернаціоналу.</p> <p>Міжнародні відносини. Нові риси міжнародних відносин у період переходу від вільної конкуренції до монополізму. Система «озброєного миру» в Європі. Європейська політика Німеччини. «Союз трьох імператорів». Франко-німецька «військова тривога» 1875 р. Міжнародні ускладнення в зв'язку з російсько-турецькою війною 1877-1878 рр. Загострення австро-російських і німецько-російських відносин. Утворення австронімецького союзу. Австро-німецько-російська угода 1881 р. Утворення Троїстого союзу.</p> <p>Посилення колоніальної експансії європейських держав у Африці та Азії і загострення протиріч між ними. Протиборство Англії та Франції. Фашодський інцидент. Перші колоніальні загарбання Німеччини й Італії і розширення міжнародних протиріч.</p> <p>Балканська проблема і посилення напруженості в Європі в кінці 80-х років. «Військова тривога» 1887 р. «Перестраховочний договір» Німеччини з Росією. Загострення російсько-німецьких відносин. Зближення Франції та Росії, франко-російський союз. Розподіл держав континенту на два ворогуючі військово-політичні блоки. Англійська політика «блискучої ізоляції». Загострення боротьби держав за колонії, ринки збуту, джерела сировини. Вихід Німеччини і США на арену світової політики. Боротьба за розподіл Китаю. Завершення територіального розподілу світу між провідними державами і початок боротьби за його переділ. Іспано-американська війна. Англо-бурська війна. Російсько-японська війна. Американська доктрина «відкритих дверей» і «рівних можливостей».</p> <p>Загострення протиріч між великими державами на початку XX ст. Англо-німецькі суперечності як найбільш всеохоплюючі в міжнародній політиці початку XX ст. Утворення англо-французької Антанти. Перша марокканська криза. Англо-російська угода 1907 р. Оформлення Троїстої угоди (Антанти).</p> <p>Пацифізм як організований міжнародний антивоєнний рух. Гаазькі конференції миру 1899 і 1907 рр.</p> <p>Протистояння країн Троїстого союзу і Антанти в міжнародних кризах. Боснійська криза 1908-1909 рр. Агадирський інцидент і друга марокканська криза 1911 р. Балканські війни 1912-1913 рр. Зростання військової небезпеки. Розстановка сил на міжнародній арені до літа 1914 р.</p>
18	<p>Тема 18. Перша світова війна 1914-1918 рр.</p> <p>Підготовка і початок війни. Привід до війни. Сараєвське вбивство і липнева криза 1914 р. Розв'язання світової війни. Цілі воюючих держав. Військово-стратегічні плани противників. Військові сили та економічні потенціали воюючих держав.</p> <p>Військові дії і дипломатична боротьба. Кампанія 1914 р. Операції на Західному і Східному фронтах. Вступ у війну Японії. Боротьба коаліцій за нейтральні країни. Вступ у війну Туреччини.</p> <p>Світовий масштаб війни. Анексіоністські плани воюючих держав. Ідеологічне обґрунтування участі воюючих держав у війні.</p> <p>Розгортання воєнних дій в 1915 р. на Східному і Західному фронтах. Вступ у війну Італії, Болгарії. Розгром Сербії. Близькосхідні театри воєнних дій. Військово-морські операції.</p>

Спроби Німеччини досягти вирішальних успіхів у 1916 р. на Західному фронті. Верденська битва. Наступ російських військ на Східному фронті у 1916 р. Вступ у війну Румунії і поразка її армії. Операції на інших фронтах (Італійському, Салонікському, Кавказькому, Месопотамському, Сирійсько-Палестинському). Дії на морі у 1916 р. Секретні угоди про умови територіального поділу світу.

Зміни в керівництві воюючих держав. Спроби дипломатичного зондажу протилежних сторін щодо виходу з війни.

Війна і державне регулювання господарського життя. Проблема мобілізації людських і матеріальних ресурсів для ведення війни. Необхідність розширення державного втручання в економіку. Головні напрями державного регулювання, його форми і методи.

Соціально-політичні наслідки розширення державного втручання в економіку. Посилення центральних органів виконавчої влади. Збільшення бюрократичного чиновного апарату. Одержавлення ринку праці. Загальна трудова повинність.

Війна і міжнародна соціал-демократія. Відмова більшості партій II Інтернаціоналу від його антивоєнних настанов. Оцінка війни різними течіями соціал-демократії. Співробітництво правих соціал-демократів з буржуазними партіями на платформі підтримки війни. Центристи і війна. Формування революційної опозиції війни. Цімервальдський рух.

Країни німецького блоку 1914-1917 рр. Німеччина. Економічне становище Німеччини під час війни. Державне регулювання економіки і її переведення на воєнні рейки. Мілітаризація політичного життя. Проблема сепаратного миру і необмеженої підводної війни. Встановлення військової диктатури Гінденбурга-Людендорфа. «Програма Гінденбурга».

СДПН і німецький робітничий рух в роки війни. Створення союзу «Спартак». Загострення політичної ситуації в Німеччині в 1917 р. Квітневий страйк. Розкол СДПН і створення НСДПН. Липнева криза і «мирна резолюція» рейхстагу.

Австро-Угорщина. Економічне становище під час війни.

Непідготовленість до великої та затяжної війни. Невдачі на фронтах і їхні наслідки. Посилення військово-політичної залежності від Німеччини. Настрої в суспільстві та правлячих колах Австро-Угорщини на користь укладення миру. Загострення соціальних і національних протиріч.

Держави Антанти і країни, які примкнули до них.

Англія. Економічне становище Англії в роки війни. Особливості державного втручання в економіку. Курс «громадянського миру». «Закон про виробництво зброї». Введення загальної військової повинності і спроби створення системи «національної служби». Робітничий рух. Ірландське повстання 1916 р. Коаліційний уряд. Д. Ллойд-Джорджа. Розкол ліберальної партії.

Франція. Економічне і політичне становище в роки війни. Воєнно-державне регулювання економіки. Робітничий рух. Соціалістична партія, профспілки і війна. Антивоєнні настрої в суспільстві та антивоєнні рухи весною і влітку 1917 р. Політична криза у Франції восени 1917 р. «Національне єднання» і другий кабінет Клемансо.

Італія. Нейтралітет на початковому етапі війни. Політична боротьба з питань про участь у війні. Переговори з воюючими коаліціями. Загарбницькі плани Італії. Лондонські угоди 1915 р. і вступ Італії у війну на боці Антанти. Вплив війни на економіку країни. Зростання антивоєнних настроїв. Повстання в Туріні. Поразка італійських військ біля Капоретто. Загострення політичного становища в Італії.

США. Нейтралітет США до 1917 р., його причини. Розквіт економіки, перетворення США у світового кредитора. Політика США на американському континенті та басейні Тихого океану. Політична боротьба з питання вступу у війну. Президентські вибори 1916 р. Державне регулювання економікою і трудових відносин. Перетворення США у фінансовий центр світу.

Війна і революція в Росії. Криза самодержавства. Лютнева революція та її вплив на воюючі країни. Тимчасовий уряд і союзницькі зобов'язання Росії. Антивоєнні настрої в російській армії. Жовтневий переворот у Петрограді і вихід Росії з війни. Брестський мир.

	<p>Хід війни в 1917-1918 рр. і її завершення. Плани воюючих держав у кампанії 1917 р. Вступ у війну США. Становище на Східному фронті. Військові дії на Західному фронті. Розвал Італійського фронту. Салонікський фронт. Становище на закавказькому та близькосхідному фронтах. Військові дії на морях.</p> <p>Кампанія 1918 р. Брест-Литовський і Бухарестський мирні договори. Військові дії на Західному фронті. Салонікський фронт.</p> <p>Поглиблення внутрішньої кризи в країнах німецького блоку. Вплив революції в Росії на Німеччину. Антивоєнний рух. Наступальні операції німецьких військ на Західному фронті та їх провал. Уряд Макса Баденського в Німеччині. Військові поразки і розпад коаліції Центральних держав, революційні зміни в них. Капітуляція Болгарії, Туреччини, Австро-Угорщини. Капітуляція Німеччини, умови перемир'я.</p> <p>Результати і наслідки Першої світової війни.</p>
	<p align="center">Новітня історія Західної Європи та Америки (7, 8 семестр)</p>
19	<p>Тема 19. Вступ: Новітня історія країн Європи і Америки: особливості навчального курсу</p> <p>Поняття «новітня історія», його сучасна інтерпретація. Місце новітньої історії у загальноісторичному процесі. Сучасна західна цивілізація та її основні ознаки. Теорії «індустріального» та «постіндустріального» суспільств. Концепція тоталітаризму. Наукові дискусії щодо періодизації новітньої історії. Предмет, періодизація та проблематика курсу «Новітня історія країн Європи і Америки», принципи його побудови. Основні джерела до курсу. Історіографія новітньої історії: сучасний стан і тенденції розвитку.</p>
20	<p>Тема 20. Міжнародні відносини між двома світовими війнами</p> <p>Тривалий характер Першої світової війни. Жовтневі події 1917 р. і вихід Росії з війни, Брестський мир. Війна на Західному фронті, поразка Німеччини та держав Четвертного союзу. Комп'єнське перемир'я, закінчення Першої світової війни.</p> <p>Версальсько-Вашингтонська система повоєнних договорів. Позиції держав-переможниць наприкінці війни. «14 пунктів» В. Вільсона. Паризька мирна конференція 1919 р. Версальський мирний договір, його зміст. Створення Ліги Націй. Мандатна система. Мирні договори з Австрією, Угорщиною, Болгарією, Туреччиною. Міждержавні суперечності на Тихому океані після Першої світової війни. Вашингтонська конференція 1921-1922 рр. Договори 4-х, 5-ти і 9-ти держав.</p> <p>Характер Версальсько-Вашингтонської системи, її історичні наслідки. Спроби ревізії Версальсько-Вашингтонських угод у 20-х рр. «Російський чинник» у європейській політиці: Генуезька конференція 1922 р., проблема довоєнних і воєнних боргів Росії, Гаазька конференція 1922 р. Рапалльський договір Росії з Німеччиною. Радянсько-німецькі відносини в 20-х рр. Лозаннська конференція 1922-1923 рр. Перегляд умов Севрського договору з Туреччиною. «Ультиматум Керзона» 1923 р. Радянсько-англійський дипломатичний конфлікт 1927 р. «Німецький чинник» у європейській політиці: Рурський конфлікт. План Дауеса. Локарнська конференція 1925 р. Рейнський гарантійний пакт. Прийняття Німеччини до Ліги Націй. План Юнга. Зовнішньополітичні пріоритети демократичних країн Заходу. Пакт Бріана - Келлога. Міжнародна конференція із роззброєння, її невдача.</p> <p>Характер міжнародних відносин у 30-х рр. Виникнення осередків воєнної загрози. Агресія Японії проти Китаю у 1931-1933 рр. Виникнення держави Маньчжоу-Го. Поширення японської агресії у 1937-1938 рр. Збройні конфлікти на озері Хасан і річці Халхін-Гол (1938-1939 рр.). «Азія для азіатів». Агресивна політика Третього Рейху. Зовнішньополітична ідеологія націонал-соціалізму. Державний терор - вбивство міністра закордонних справ Франції Л. Барту, югославського короля Олександра, австрійського канцлера Дольфуса. Порушення умов Версальського договору. Німецько-австрійська митна угода. Ремілітаризація Рейнської зони. Еволюція зовнішньополітичного курсу Італії. «Фронт Стреси» (1935 р). Абіссінська війна 1935-1936 рр. і загострення відносин Італії з західними державами. Італо-албанський договір 1936 р. Зближення із Німеччиною. Втручання Італії і Німеччини у громадянську війну в Іспанії. Ідеологічні основи</p>

	<p>італійського експансіонізму. Виникнення «осі» Берлін - Рим - Токіо. Антиконтинентальний пакт 1936 р., його перетворення у Сталевий пакт 1939 р. Аншлюс Австрії (1938 р.). Політика умиротворення і спроби створення системи колективної безпеки в 30-х рр. Вступ СРСР до Ліги Націй і радянські пропозиції щодо створення системи колективної безпеки. План «Східного Локарно». Франко-радянський та радянсько-чехословацький договори. Створення Балканської Антанти (1934 р.). Сутність політики «умиротворення агресора». Англо-німецька морська угода (1935 р.). Ліга Націй у міжнародних відносинах 30-х рр. США в системі міжнародних відносин 30-х рр. Мораторій Гувера. Політика «доброго сусіда» щодо країн Латинської Америки. Визнання СРСР. «Ізоляціонізм» і «антиізоляціонізм».</p> <p>Рік кризи: вересень 1938 - вересень 1939 р. Мюнхенська угода 1938 р. і окупація Чехословаччини у 1939 р. Ескалація фашистської агресії в Європі. Анексія Німеччиною Клайпедської області та Італією Албанії (1939 р.). Англо-франко-радянські переговори 1939 р. у Москві, причини їх зриву. Пакт Молотова - Ріббентропа, його сучасні оцінки.</p>
21	<p>Тема 21. Суспільно-політичні рухи у 1918—1945 рр.</p> <p>Типологія суспільно-політичних рухів Заходу. Еволюція консервативного руху, зміна його соціальної бази. Консервативна партія Великої Британії. Метаморфози німецького консерватизму. Консерватори у США. Християнські народні партії. Лібералізм, основні тенденції його розвитку. Занепад британського лібералізму. Неолібералізм як соціально-політичне явище.</p> <p>Міжнародний робітничий рух після закінчення Першої світової війни. Змагання соціал-демократії за державну владу. Колізії між теорією і практикою робітничого руху. Розкол у лавах соціал-демократії. Утворення комуністичних партій і Комуністичного Інтернаціоналу. Основи стратегії і тактики Комінтерну. Статут та «21 умова» вступу до Комінтерну. Ідея «світової революції» в умовах післявоєнного революційного піднесення. Міжнародна конференція соціалістів у Берні. Женевський конгрес і поновлення діяльності II Інтернаціоналу. Віденська конференція та утворення Міжнародного Робітничого Об'єднання соціалістичних партій (III Інтернаціоналу). Діяльність Амстердамського Інтернаціоналу. Спадання революційної хвилі. Комінтерн та ідея єдиного робітничого фронту. Конференція трьох Інтернаціоналів у Берліні. Конгрес соціалістів у Гамбурзі та утворення Соціалістичного Робітничого Інтернаціоналу (СРІ). Міжнародний робітничий рух у період стабілізації капіталізму. «Більшовізація» Комінтерну. Тактика «клас проти класу». Програма Комінтерну. Політика СРІ. Зростання фашистської небезпеки в Європі. Негативні наслідки для комуністичного і соціалістичного рухів сталінської концепції соціал-фашизму. VII Конгрес Комінтерну та його рішення. Боротьба за єдність дій міжнародного робітничого руху проти фашизму та війни за Народний фронт. Комінтерн та СРІ напередодні та в роки Другої світової війни.</p> <p>Соціально-економічні та політичні умови зародження і розвитку праворадикальних рухів. Соціальна база фашизму. Основні ознаки фашистського руху, його ідеї.</p>
22	<p>Тема 22. Наука і культура країн Європи і Америки між двома світовими війнами</p> <p>Соціально-економічні та політичні передумови розвитку культури Заходу у 1918-1939 рр. Боротьба демократичної і тоталітарної тенденцій у культурі. Зародження «масової культури».</p> <p>Освіта. Прагматичні підходи в освіті. «Прогресивна асоціація народної освіти» в США. Національні освітні реформи. Зростання рівня загальної і професійної освіти в індустріальних країнах. Розвиток вищої освіти. Провідні університети Заходу.</p> <p>Наука. Найважливіші відкриття в сфері природничих наук: фізики, хімії, біології та медицини. Нобелівські лауреати: М. Планк, А. Ейнштейн, Н. Бор. Е. Фермі, І. та Ф. Жоліо-Кюрі, І. Ленгмюр, Е. Резерфорд. Технічний прогрес. Технічні удосконалення в машинобудуванні і радіотехніці. Створення телебачення. Використання технічних досягнень у виробництві зброї та в побуті. Основні тенденції і досягнення в галузі гуманітарних наук: психології, філософії, історії, соціології. Філософська думка. О. Шпенглер. Ф. Ніцше. Екзистенціалізм. К. Ясперс, М. Хайдеггер. Марксизм. Історична наука. Школа «Анналів». Л. Февр, М. Блок.</p>

	<p>Література. Творчість лауреатів Нобелівської премії Р. Роллана, Б. Шоу, А. Франса, Т. Манна, Дж. Голсуорсі. Головні напрями в розвитку літератури країн Заходу. Критичний реалізм. «Втрачене покоління». Е. Хемінгуей. Антифашистська проза. Е.-М. Ремарк. Модерністський напрям у літературі. Сюрреалізм.</p> <p>Образотворчое мистецтво. Реалізм. П. Пікассо. А. Матісс. Модерністські течії в образотворчому мистецтві. Абстракціонізм. Експресіонізм. Дадаїзм. Сюрреалізм. С. Далі. Архітектура. Функціоналізм («інтернаціональний стиль»). Хартія сучасної архітектури 1928 р. Афіньська хартія 1933 р. В. Гропійус, Ф. Ллойд Райт, Ле Корбюзьє, Л. Міс ван дер Рое. Неокласицизм. Модернізм в архітектурі.</p> <p>Кіно. Становлення світового кінематографа. Голлівуд. Д. Гріффіт, Т. Інс, М. Сеннет. Німе кіно. Ч. Чаплін. Поява звукової кінематографії. Національні кіношколи. Історичне кіно. Дж. Форд. К. Дрейер. О. Корда. Анімаційне кіно. В. Дісней. Критичний реалізм в кінематографі Р. Клер, М. Карне. Сюрреалістичне кіно. Л. Бунюель. Кінодетективи. А. Хічкок. Кіно в тоталітарних країнах.</p> <p>Театр. Трагічний театр. Г. Крег. Епічний театр Б. Брехт. «Театр жорстокості» А. Арто. «Театр абсурду» Е. Іонеску, С. Беккет. Музика. Боротьба традиціоналізму з модернізмом. Нові течії в музиці. Імпресіонізм. «Нова діловитість» (конструктивізм).</p> <p>Брюїгізм. «Епоха джазу» у США. Л. Армстронг. Д. Еллінгтон. Б. Гудмен. Симфоджаз. Дж. Гершвін. Вплив американської музики у країнах Європи.</p>
23	<p>Тема 23. Країни Європи і Північної Америки в період післявоєнної нестабільності (1918-1923 рр.)</p> <p>Революційна криза і революції у країнах Центральної Європи Основні ознаки революційної кризи та передумови революцій 1918-1919 рр. Листопадова революція в Німеччині. Фази розвитку революції, її характер, рушійні сили. Розстановка політичних сил у країні: СДПН, НСДПН, група «Спартак». Повстання у Кілі. Поширення революції по країні, повстання в Берліні. Створення Ради Народних Уповноважених, її діяльність. Дві політичні альтернативи в Листопадовій революції, їх боротьба. Всенімецький з'їзд Рад, перемога демократичної альтернативи. Створення Комуністичної партії Німеччини. Січневі бої 1919 р. у Берліні. Вибори до Національних зборів, їх робота. Баварська радянська республіка, її поразка. Результати Листопадової революції. Революції в Австрії та Угорщині. Угорська Радянська Республіка, її поразка.</p> <p>Індустріально розвинуті країни Заходу у 1918-1923 рр. Німеччина після Листопадової революції. Веймарська конституція, її зміст. Тенденції політичного розвитку. СДПН, НСДПН та КПН у 1919-1924 рр. Окупація Рура та її наслідки для Німеччини. Політична криза 1923 р., поразка лівих сил. «Півний путч» фашистів у Мюнхені. Економічне та політичне становище Великої Британії після Першої світової війни. Парламентські вибори 1918 р. Уряд Ллойд Джорджа та його політика. Економічна криза 1920-1921 рр. Загострення соціальної напруженості. Конфлікт у вугільній промисловості 1921 р. Перегрупування партійно-політичних сил. Консервативні уряди Е. Бонар-Лоу і С. Болдуїна. Зовнішня політика Великої Британії. Посилення відцентрових тенденцій у Британській колоніальній імперії. «Ольстерська проблема». Економічне та політичне становище Франції після Першої світової війни. Уряд Ж. Клемансо. Парламентські вибори 1919 р. «Національний блок». Економічне та політичне становище Італії після Першої світової війни. «Червоне дворіччя» (1919-1920 рр.). Створення і діяльність ІКП. Зародження фашистського руху. Б. Муссоліні. Пакт умиротворення. «Похід на Рим», прихід фашистів до влади. Еволюція зовнішньо- і внутріполітичного курсу США після Першої світової війни. Неоліберальні тенденції в політиці президента В. Вільсона. Президентство В. Гардінга, поворот до «твердого індивідуалізму». Ізоляціонізм. Зростання робітничого і масового громадського руху. «Діловий юніонізм» у політиці АФП. Створення компартії США. Рух афроамериканців, М. Гарві. Рух Р. Лафоллета.</p>
24	<p>Тема 24. Індустріальні країни Європи і Америки у період стабілізації (1924-1929 рр.) Загальні тенденції розвитку капіталістичного світу в період стабілізації: циклічне піднесення економіки, зміни у структурі виробництва, раціоналізація виробництва, зміцнення кредитно-грошової системи. Якісно новий рівень концентрації виробництва і</p>

	<p>капіталу, зростання економічної могутності монополій. Подальший розвиток державно-монополістичних тенденцій. Розширення масштабів ліберального реформізму в політичному житті країн Західної Європи. Посилення фашистського руху в країнах Центральної та Південно-Східної Європи. «Проспериті» у США. Внутрішня політика адміністрації К. Куліджа - «твердий індивідуалізм». Зміни в ідейно-політичній ситуації. Судовий процес над Сакко і Ванцетті. «Мавпячий процес». Ку-клукс-клан. Затухання робітничого руху. Поширення реформістських теорій. Особливості стабілізації у Великій Британії. Криза традиційної двопартійної системи, занепад політичної могутності ліберальної партії. Перший лейбористський уряд Р. Макдональда, його політика. Прихід до влади консерваторів, уряд С. Болдуїна. Загальний страйк 1926 р., його значення. Мондизм.</p> <p>Франція в період стабілізації. Політика уряду «лівого блоку». Колоніальні війни. Падіння уряду «лівого блоку» і створення уряду «національного єднання», його політика.</p> <p>Чинники стабілізації в Німеччині. План Дауеса. «Рейнський гарантійний пакт». Посилення правих сил у політичній структурі країни. Організаційна консолідація націонал-соціалізму. НСДАП. Робітничий рух. Теорія «організованого капіталізму». Розкол у КПН. Особливості стабілізації в Італії. Убивство Дж. Маттеотті та політична криза в країні. Консолідація антифашистської опозиції, «Авентинський блок». «Друга хвиля фашизму» (1925-1926 рр.). Латеранська угода уряду Муссоліні з Ватиканом.</p>
25	<p>Тема 25. Світова економічна криза (1929-1933 рр.)</p> <p>«Велика депресія»: характер і походження, ознаки, наслідки. Шляхи виходу з кризи: реформізм і фашизм. Паніка на Нью-Йоркській біржі 24 жовтня 1929 року. Особливості економічної кризи в США. Антикризова політика президента Г. Гувера. Вимушений перехід від «твердого індивідуалізму» до етатизму, діяльність РФК. Загострення соціальної напруженості в США. «Голодні походи» на Вашингтон. «Гувервілі». Розгром наметового містечка на березі Потомака. Вибори 1932 р. Особливості передвиборчої кампанії Ф.-Д. Рузвельта.</p> <p>Особливості світової економічної кризи у Великій Британії. Парламентські вибори 1929 р. і перемога лейбористської партії. Програма «Лейборизм і нація». Політика другого лейбористського уряду. Діяльність Міністерства по боротьбі з безробіттям. «Закон про аномалії». Вестмінстерський статут. Розкол лейбористської партії і утворення коаліційного «національного уряду» Р. Макдональда, його антикризова програма.</p> <p>Особливості економічної кризи початку 30-х рр. у Франції. Антикризова політика французьких урядів та ідеї державного регулювання економіки. Дирижизм - французький варіант кейнсіанства. Правоконсервативний варіант дирижизму в політиці урядів А. Тардье та П. Лавалья. «Захищений сектор» економіки. Посилення виконавчої влади. Нові тенденції у політичному житті, посилення фашистських сил. Робітничий рух. «Друга редакція» «лівого блоку», його прихід до влади.</p> <p>Економічна криза 1929-1933 рр. в Італії. Етатизм, мілітаризація економіки, політика «автаркії». Фашистська «корпоративна система». Антифашистський рух у країні.</p> <p>Особливості економічної кризи 192-1933 рр. у Німеччині. План Юнга і позиція міжнародних фінансових кіл. Поляризація політичних сил у країні. Антикризова політика кабінету Брюнінга і результати дострокових парламентських виборів 1930 р. Причини успіху НСДАП. Політична ситуація у 1931-1932 рр. Розкол німецького робітничого руху - протистояння КПН і СДПН. Скорочення електорату ліберально-демократичних партій і «традиційних націоналістів». Результати президентських і парламентських виборів 1932 р. Прихід нацистів до влади.</p>
26	<p>Тема 26. Індустріальні країни Європи і Америки у 1933-1939 рр.: пошуки виходу з кризи. Реформізм</p> <p>«Велика депресія» та зміна економічної психології індустріального суспільства. Формування ліберальної моделі ДМК в 30-х рр. Кейнсіанська теорія про цілі, форми та джерела державного регулювання економіки. Реформізм: сутність, типологія, основні національні різновиди в 30-х рр. Перші «сто днів» президента Ф.-Д. Рузвельта. Відміна «сухого закону». Економічна теорія Дж. Кейнса як теоретична база «нового курсу». Реформи «нового курсу» у фінансовій, промисловій, аграрній та соціальній сферах.</p>

Динаміка соціально-економічного розвитку США в 30-х рр. Історіографія «нового курсу». «Національний уряд» Великої Британії, його реформістська політика. Консервативні уряди С. Болдуїна і Н. Чемберлена. Монархічна криза 1936 р. Активізація ліберальної партії і розробка ідей соціального лібералізму. Особливості процесу формування моделі ДМК у Великій Британії.

Народний фронт у країнах Європи: причини створення, основні напрями діяльності, історична роль. Історіографія Народного фронту. Фашистський путч 6 лютого 1934 року в Парижі та його провал. Формування Народного фронту у Франції. Еволюція програмних установок ФКП, СФЮ та партії радикалів. Е. Даладьє. Л. Блюм. М. Торез. Парламентські вибори 1936 р. Політика уряду Народного фронту. Соціальне і робітниче законодавство. «Лівий» дирижизм: стратегія, практика, історичні перспективи. Криза Народного фронту. Дискусія з питань внутрішньої та зовнішньої політики. Провал політики Народного фронту як прояв конституційної кризи Третьої республіки. Надзвичайне законодавство «уряду національної оборони» Е. Даладьє. Зміцнення дирижистських тенденцій в економіці і політиці передвоєнної Франції.

Революція 1931-1939 рр. в Іспанії: причини, характер, періодизація. Політичні передумови створення Народного фронту. Політична криза 1930-1931 рр. Пакт єдності дій у боротьбі за республіку. Падіння монархії і початок революції. Конституція 1931 р. і реформи уряду М. Асаньї. «Чорне дворіччя». Консолідація правих сил. Особливості ранньої стадії генезису іспанського фашизму. «Іспанська фаланга». Ліві сили в період «чорного дворіччя». Повстання 1934 р. в Астурії та ескалація політичної боротьби в Іспанії. Народний фронт Іспанії: партійний склад, програма. Вибори 1936 р. Діяльність республіканського уряду М. Асаньї та А. Касареса Кироги. Антиреспубліканський путч 1936 р. і початок громадянської війни. Періодизація громадянської війни в Іспанії. Втручання іноземних держав у війну. Політика урядів Народного фронту в період громадянської війни, причини його кризи і поразки. Встановлення диктатури Ф. Франко.

27 **Тема 26. Індустріальні країни Європи і Америки у 1933-1939 рр.: пошуки виходу з кризи. Реформізм**

«Велика депресія» та зміна економічної психології індустріального суспільства. Формування ліберальної моделі ДМК в 30-х рр. Кейнсіанська теорія про цілі, форми та джерела державного регулювання економіки. Реформізм: сутність, типологія, основні національні різновиди в 30-х рр. Перші «сто днів» президента Ф.-Д. Рузвельта. Відміна «сухого закону». Економічна теорія Дж. Кейнса як теоретична база «нового курсу». Реформи «нового курсу» у фінансовій, промисловій, аграрній та соціальній сферах. Динаміка соціально-економічного розвитку США в 30-х рр. Історіографія «нового курсу».

«Національний уряд» Великої Британії, його реформістська політика. Консервативні уряди С. Болдуїна і Н. Чемберлена. Монархічна криза 1936 р. Активізація ліберальної партії і розробка ідей соціального лібералізму. Особливості процесу формування моделі ДМК у Великій Британії.

Народний фронт у країнах Європи: причини створення, основні напрями діяльності, історична роль. Історіографія Народного фронту. Фашистський путч 6 лютого 1934 року в Парижі та його провал. Формування Народного фронту у Франції. Еволюція програмних установок ФКП, СФЮ та партії радикалів. Е. Даладьє. Л. Блюм. М. Торез. Парламентські вибори 1936 р. Політика уряду Народного фронту. Соціальне і робітниче законодавство. «Лівий» дирижизм: стратегія, практика, історичні перспективи. Криза Народного фронту. Дискусія з питань внутрішньої та зовнішньої політики. Провал політики Народного фронту як прояв конституційної кризи Третьої республіки. Надзвичайне законодавство «уряду національної оборони» Е. Даладьє. Зміцнення дирижистських тенденцій в економіці і політиці передвоєнної Франції.

Революція 1931-1939 рр. в Іспанії: причини, характер, періодизація. Політичні передумови створення Народного фронту. Політична криза 1930-1931 рр. Пакт єдності дій у боротьбі за республіку. Падіння монархії і початок революції. Конституція 1931 р. і реформи уряду М. Асаньї. «Чорне дворіччя». Консолідація правих сил. Особливості ранньої стадії генезису іспанського фашизму. «Іспанська фаланга». Ліві сили в період

	<p>«чорного дворіччя». Повстання 1934 р. в Астурії та ескалація політичної боротьби в Іспанії. Народний фронт Іспанії: партійний склад, програма. Вибори 1936 р. Діяльність республіканського уряду М. Асаньї та А. Касареса Кироги. Антиреспубліканський путч 1936 р. і початок громадянської війни. Періодизація громадянської війни в Іспанії. Втручання іноземних держав у війну. Політика урядів Народного фронту в період громадянської війни, причини його кризи і поразки. Встановлення диктатури Ф. Франко.</p>
28	<p>Тема 27. Фашистські режими в Європі в 30-ті роки ХХ ст.</p> <p>Історіографія фашизму. Консервативна, ліберальна, соціал-демократична та ліворадикальна течії у немарксистській історіографії фашизму. Соціально-психологічна школа. Марксистська історіографія.</p> <p>Типологічні характеристики фашизму. Фашистські рухи в демократичних країнах Заходу. Фашистські партії та організації в Північній, Центральній та Південно-Східній Європі. Фашистські режими. Типологія фашистських режимів. Загальні характеристики фашистських режимів. Фашизм як різновид тоталітаризму. Фашистський варіант ДМК. Станово-корпоративна система. Фашизм і громадянське суспільство. Система вождизму. Ідеологічна система фашистських режимів.</p> <p>Німеччина під владою нацистів. Консолідація нацистської диктатури (1933-1934 рр.). Ліквідація політичної опозиції. Реформа державно-адміністративного устрою. Формування тоталітарної політико-правової структури. Принцип фюрерства. «Ніч довгих ножів» 30 червня 1934 року і внутрішня консолідація НСДАП. Р. Гесс. М. Борман. «Імперія СС». Г. Гімлер. Пропагандистська машина нацистського режиму. Й. Геббельс. Уніфікація духовного життя суспільства. Церква і нацистська диктатура. Наука і мистецтво у Третьюму Рейху. Економічна теорія і практика в тоталітарній Німеччині. Я. Шахт. «Органічна побудова» економіки. Динаміка економічного розвитку Німеччини у другій половині 30-х рр. Мілітаризація. Г. Герінг. Соціальна і расова політика нацистського режиму. Антифашистський рух Опору в Німеччині: етапи розвитку.</p> <p>Еволюція фашистського режиму в Італії. Фашистська система ДМК. Мілітаризація. Тоталітарна диктатура. Роль Великої фашистської ради. Організація «корпоративної держави». Еволюція відносин фашистського режиму з Ватиканом. Політичний статус і роль італійської монархії в 30-х рр. Трансформація політичної природи італійського фашистського режиму в 30-х рр. Наростання кризи фашистської держави у другій половині 30-х рр. Формування політичної опозиції і специфіка італійського руху Опору.</p> <p>Консолідація франкістського режиму після закінчення громадянської війни в Іспанії. Формування політико-правової системи. Особливості економічної політики Франко. Становище церкви. Роль «Фаланги». Специфіка іспанського фашизму.</p> <p>Особливості фашизації Португалії. Створення партії «Національний союз». О. Салазар. Конституція 1933 р. і створення у Португалії «унітарної корпоративної республіки». «Національні профспілки». Португалія в період громадянської війни в Іспанії.</p>
29	<p>Тема 27. Фашистські режими в Європі в 30-ті роки ХХ ст.</p> <p>Історіографія фашизму. Консервативна, ліберальна, соціал-демократична та ліворадикальна течії у немарксистській історіографії фашизму. Соціально-психологічна школа. Марксистська історіографія.</p> <p>Типологічні характеристики фашизму. Фашистські рухи в демократичних країнах Заходу. Фашистські партії та організації в Північній, Центральній та Південно-Східній Європі. Фашистські режими. Типологія фашистських режимів. Загальні характеристики фашистських режимів. Фашизм як різновид тоталітаризму. Фашистський варіант ДМК. Станово-корпоративна система. Фашизм і громадянське суспільство. Система вождизму. Ідеологічна система фашистських режимів.</p> <p>Німеччина під владою нацистів. Консолідація нацистської диктатури (1933-1934 рр.). Ліквідація політичної опозиції. Реформа державно-адміністративного устрою. Формування тоталітарної політико-правової структури. Принцип фюрерства. «Ніч довгих ножів» 30 червня 1934 року і внутрішня консолідація НСДАП. Р. Гесс. М. Борман. «Імперія СС». Г. Гімлер. Пропагандистська машина нацистського режиму. Й. Геббельс. Уніфікація духовного життя суспільства. Церква і нацистська диктатура. Наука і мистецтво у</p>

	<p>Третьому Рейху. Економічна теорія і практика в тоталітарній Німеччині. Я. Шахт. «Органічна побудова» економіки. Динаміка економічного розвитку Німеччини у другій половині 30-х рр. Мілітаризація. Г. Герінг. Соціальна і расова політика нацистського режиму. Антифашистський рух Опору в Німеччині: етапи розвитку.</p> <p>Еволюція фашистського режиму в Італії. Фашистська система ДМК. Мілітаризація. Тоталітарна диктатура. Роль Великої фашистської ради. Організація «корпоративної держави». Еволюція відносин фашистського режиму з Ватиканом. Політичний статус і роль італійської монархії в 30-х рр. Трансформація політичної природи італійського фашистського режиму в 30-х рр. Наростання кризи фашистської держави у другій половині 30-х рр. Формування політичної опозиції і специфіка італійського руху Опору.</p> <p>Консолідація франкістського режиму після закінчення громадянської війни в Іспанії. Формування політико-правової системи. Особливості економічної політики Франко. Становище церкви. Роль «Фаланги». Специфіка іспанського фашизму.</p> <p>Особливості фашизації Португалії. Створення партії «Національний союз». О. Салазар. Конституція 1933 р. і створення у Португалії «унітарної корпоративної республіки». «Національні профспілки». Португалія в період громадянської війни в Іспанії.</p>
30	<p>Тема 28. Країни Латинської Америки між двома світовими війнами</p> <p>Загальні тенденції соціально-економічного розвитку країн Латинської Америки. Специфіка формування капіталістичного способу виробництва. Екстенсивний аграрно-сировинний експортний характер та монокультурність національної економіки. Латифундизм. Зростання впливу США на економіку латиноамериканських країн. Фінансова залежність від закордонних інвестицій. Компраторський тип національної буржуазії. Націонал-реформізм 30-х рр. Президентство І. Ірігойєна в Аргентині. Діяльність уряду Ж. Варгаса в Бразилії. Реформи Л. Карденеса в Мексиці. Соціально-економічна політика Народного фронту в Чилі. Результати реалізації націонал-реформістського курсу в регіоні. Країни Латинської Америки в світовій системі виробництва і торгівлі напередодні Другої світової війни.</p> <p>Загальні ознаки суспільно-політичного розвитку країн Латинської Америки. Політична нестабільність у регіоні. Значна політична роль армії. Рух «тенентистів» у Бразилії. Каудильїзм. Режим «революційного каудильїзму» (1920-1928 рр.) в Мексиці. Державні перевороти кінця 20-х - початку 30-х років. Специфіка диктаторських режимів у регіоні. Революції, революційні рухи та громадянські війни. Революція 1930 р. у Бразилії. Революційна криза 1931-1932 рр. у Чилі. Революція 1933-1935 рр. на Кубі. Повстання на чолі з Фарабундо Марті в Сальвадорі 1932 р. Рух сандіністів у Нікарагуа 1927-1933 рр. Робітничий і страйковий рух. Компартії Латинської Америки у стратегії Комінтерну.</p> <p>Активізація профашістських тенденцій у Латинській Америці в 30-х рр., різні форми проникнення в регіон держав «осі». Рухи за Народний фронт в Латинській Америці. Національно-визвольний альянс у Бразилії (1935 р.), парламентський блок «Народного фронту» в Аргентині (1936 р.), Народний фронт у Чилі (1938-1941 рр.). Країни Латинської Америки в системі міжнародних відносин між двома світовими війнами.</p>
31	<p>Тема 28. Країни Латинської Америки між двома світовими війнами</p> <p>Загальні тенденції соціально-економічного розвитку країн Латинської Америки. Специфіка формування капіталістичного способу виробництва. Екстенсивний аграрно-сировинний експортний характер та монокультурність національної економіки. Латифундизм. Зростання впливу США на економіку латиноамериканських країн. Фінансова залежність від закордонних інвестицій. Компраторський тип національної буржуазії. Націонал-реформізм 30-х рр. Президентство І. Ірігойєна в Аргентині. Діяльність уряду Ж. Варгаса в Бразилії. Реформи Л. Карденеса в Мексиці. Соціально-економічна політика Народного фронту в Чилі. Результати реалізації націонал-реформістського курсу в регіоні. Країни Латинської Америки в світовій системі виробництва і торгівлі напередодні Другої світової війни.</p> <p>Загальні ознаки суспільно-політичного розвитку країн Латинської Америки. Політична нестабільність у регіоні. Значна політична роль армії. Рух «тенентистів» у Бразилії. Каудильїзм. Режим «революційного каудильїзму» (1920-1928 рр.) в Мексиці.</p>

	<p>Державні перевороти кінця 20-х - початку 30-х років. Специфіка диктаторських режимів у регіоні. Революції, революційні рухи та громадянські війни. Революція 1930 р. у Бразилії. Революційна криза 1931-1932 рр. у Чилі. Революція 1933-1935 рр. на Кубі. Повстання на чолі з Фарабундо Марті в Сальвадорі 1932 р. Рух сандіністів у Нікарагуа 1927-1933 рр. Робітничий і страйковий рух. Компартії Латинської Америки у стратегії Комінтерну.</p> <p>Активізація профашистських тенденцій у Латинській Америці в 30-х рр., різні форми проникнення в регіон держав «осі». Рухи за Народний фронт в Латинській Америці. Національно-визвольний альянс у Бразилії (1935 р.), парламентський блок «Народного фронту» в Аргентині (1936 р.), Народний фронт у Чилі (1938-1941 рр.). Країни Латинської Америки в системі міжнародних відносин між двома світовими війнами.</p>
32	<p>Тема 29. Країни Європи і США у Другій світовій війні</p> <p>Причини, характер, періодизація. Сучасний стан історіографії Другої світової війни. Розширення масштабів агресії з перевагою сил агресора (1 вересня 1939 - червень 1942 років). Напад Німеччини на Польщу. Оголошення Великою Британією і Францією війни Німеччині. «Дивна війна», історіографічні концепції її походження. Радянсько-німецькі відносини у 1939-1941 рр. Договір «Про дружбу і кордон» між СРСР і Німеччиною. Реалізація таємних домовленостей щодо Східної Європи. Радянсько-фінська війна 1939-1940 рр. Берлінські переговори 1940 р. Наступ фашистських військ на Західному фронті у 1939-1940 рр. Капітуляція Данії і Норвегії. Напад Німеччини на Бельгію, Голландію та Францію. «Дюнкеркське диво». Капітуляція Франції. «Битва за Англію». Англо-американське співробітництво. Прийняття в США закону про ленд-ліз. Консолідація агресивного блоку. Берлінський пакт трьох держав. Приєднання Угорщини, Румунії та Болгарії до Троїстого пакту. Поширення агресії на Балкани. Напад Німеччини на Югославію. Агресія Німеччини та Італії проти Греції. Воєнні дії у Східній та Північній Африці у 1940-1941 рр. Облога англійської фортеці Тобрук. Напад Німеччини на СРСР. Операції на Східному фронті влітку - восени 1941 р. Причини поразок радянських військ. Битва під Москвою. Напад Японії на американську базу Пірл-Харбор. Вступ США у війну. Окупація Японією країн Південно-Східної Азії (грудень 1941 - травень 1942 р.). Японська «східноазійська сфера процвітання».</p> <p>Початок формування антигітлерівської коаліції. Угода про спільні дії у війні проти Німеччини між СРСР і Великою Британією 1941 р. «Атлантична Хартія». Московська конференція СРСР, Англії і США 1941 р. Поширення на СРСР дії закону про ленд-ліз. Декларація Об'єднаних Націй 1 січня 1942 р. Візит Молотова до Лондона і Вашингтона 1942 р. Радянсько-британський союзний договір та радянсько-американська угода «Про принципи взаємодопомоги у веденні війни проти агресії» 1942 р. Суперечливість єдності антигітлерівської коаліції через принципові розбіжності військово-політичних доктрин країн-учасниць. Проблема «другого фронту» у міжсоюзницьких стосунках 1941-1942 рр.</p> <p>Докорінний перелом у війні (червень 1942 р. — грудень 1943 р.). Бої на Тихому океані у травні 1942 - лютому 1943 р. Сталінградська і Курська битви на Східному фронті. Воєнні дії в Північній Африці, битва під Ель-Аламейном. Сицилійська операція. Оголошення Італією війни Німеччині. Консолідація антигітлерівської коаліції. Тегеранська конференція 1943 р.</p> <p>Гітлерівський «новий порядок» у Європі. Рух Опору на окупованих територіях, його рушійні сили в окремих країнах. Посилення національно-визвольної боротьби під впливом перемог союзників. Внутрішнє становище країн Заходу під час війни. Повна мобілізація всіх ресурсів для потреб війни. Мілітаризація економіки. Внутрішня політика урядів.</p> <p>Військовий розгром і крах фашистських режимів (січень 1944 - 2 вересня 1945 років). Радянський контрнаступ на Східному фронті у 1944 р. Відновлення державного кордону СРСР. «Визвольна місія» Червоної Армії в Східній Європі. Варшавське повстання 1944 р. Відкриття другого фронту в Європі. Визволення Франції і Бельгії. Битва в Арденнах. Вісло-Одерська операція радянських військ. Визволення країн Східної і Південно-Східної Європи. Віденська наступальна операція Червоної Армії. Капітуляція Італії. Берлінська операція. «Зустріч на Ельбі». Антифашистське повстання в Празі і визволення Праги Червоною Армією. Беззастережна капітуляція Німеччини.</p>

	<p>Проблеми післявоєнного врегулювання у міжсоюзницьких стосунках СРСР, Великої Британії і США. Конференція в Сан-Франциско 1945 р. Створення ООН. Ялтинська і Потсдамська конференції 1945 р. Основні рішення з облаштування післявоєнної Європи. Початок ери «атомної дипломатії».</p> <p>Розгром мілітаристської Японії. Бої на Тихому океані у 1944-1945 рр. Битва біля о-ва Лейте. Наступальна операція союзників у Бірмі. Бої за о-ви Іводзіма та Окінава. Атомні бомбардування США японських міст Хіросіма і Нагасакі. Розгром Квантунської армії у Північно-Східному Китаї та Монголії. Беззастережна капітуляція Японії.</p> <p>Підсумки Другої світової війни. Людські і матеріальні втрати. Міжнародно-політичні наслідки війни. Перемога демократії над фашизмом. Нове співвідношення сил у світі. Активізація тенденції до міжнародної співпраці. Зростання суперечностей між СРСР і західними державами. Криза і поступовий розпад світової колоніальної системи.</p>
33	<p>Тема 29. Країни Європи і США у Другій світовій війні</p> <p>Причини, характер, періодизація. Сучасний стан історіографії Другої світової війни. Розширення масштабів агресії з перевагою сил агресора (1 вересня 1939 - червень 1942 років). Напад Німеччини на Польщу. Оголошення Великою Британією і Францією війни Німеччині. «Дивна війна», історіографічні концепції її походження. Радянсько-німецькі відносини у 1939-1941 рр. Договір «Про дружбу і кордон» між СРСР і Німеччиною. Реалізація таємних домовленостей щодо Східної Європи. Радянсько-фінська війна 1939-1940 рр. Берлінські переговори 1940 р. Наступ фашистських військ на Західному фронті у 1939-1940 рр. Капітуляція Данії і Норвегії. Напад Німеччини на Бельгію, Голландію та Францію. «Дюнкерське диво». Капітуляція Франції. «Битва за Англію». Англо-американське співробітництво. Прийняття в США закону про ленд-ліз. Консолідація агресивного блоку. Берлінський пакт трьох держав. Приєднання Угорщини, Румунії та Болгарії до Троїстого пакту. Поширення агресії на Балкани. Напад Німеччини на Югославію. Агресія Німеччини та Італії проти Греції. Военні дії у Східній та Північній Африці у 1940-1941 рр. Облога англійської фортеці Тобрук. Напад Німеччини на СРСР. Операції на Східному фронті влітку - восени 1941 р. Причини поразок радянських військ. Битва під Москвою. Напад Японії на американську базу Пірл-Харбор. Вступ США у війну. Окупація Японією країн Південно-Східної Азії (грудень 1941 - травень 1942 р.). Японська «східноазійська сфера процвітання».</p> <p>Початок формування антигітлерівської коаліції. Угода про спільні дії у війні проти Німеччини між СРСР і Великою Британією 1941 р. «Атлантична Хартія». Московська конференція СРСР, Англії і США 1941 р. Поширення на СРСР дії закону про ленд-ліз. Декларація Об'єднаних Націй 1 січня 1942 р. Візит Молотова до Лондона і Вашингтона 1942 р. Радянсько-британський союзний договір та радянсько-американська угода «Про принципи взаємодопомоги у веденні війни проти агресії» 1942 р. Суперечливість єдності антигітлерівської коаліції через принципові розбіжності військово-політичних доктрин країн-учасниць. Проблема «другого фронту» у міжсоюзницьких стосунках 1941-1942 рр.</p> <p>Докорінний перелом у війні (червень 1942 р. — грудень 1943 р.). Бої на Тихому океані у травні 1942 - лютому 1943 р. Сталінградська і Курська битви на Східному фронті. Военні дії в Північній Африці, битва під Ель-Аламейном. Сицилійська операція. Оголошення Італією війни Німеччині. Консолідація антигітлерівської коаліції. Тегеранська конференція 1943 р.</p> <p>Гітлерівський «новий порядок» у Європі. Рух Опору на окупованих територіях, його рушійні сили в окремих країнах. Посилення національно-визвольної боротьби під впливом перемог союзників. Внутрішнє становище країн Заходу під час війни. Повна мобілізація всіх ресурсів для потреб війни. Мілітаризація економіки. Внутрішня політика урядів.</p> <p>Військовий розгром і крах фашистських режимів (січень 1944 - 2 вересня 1945 років). Радянський контрнаступ на Східному фронті у 1944 р. Відновлення державного кордону СРСР. «Визвольна місія» Червоної Армії в Східній Європі. Варшавське повстання 1944 р. Відкриття другого фронту в Європі. Визволення Франції і Бельгії. Битва в Арденнах. Вісло-Одерська операція радянських військ. Визволення країн Східної і Південно-Східної Європи. Віденська наступальна операція Червоної Армії. Капітуляція</p>

<p>Італії. Берлінська операція. «Зустріч на Ельбі». Антифашистське повстання в Празі і визволення Праги Червоною Армією. Беззастережна капітуляція Німеччини.</p> <p>Проблеми післявоєнного врегулювання у міжсоюзницьких стосунках СРСР, Великої Британії і США. Конференція в Сан-Франциско 1945 р. Створення ООН. Ялтинська і Потсдамська конференції 1945 р. Основні рішення з облаштування післявоєнної Європи. Початок ери «атомної дипломатії».</p> <p>Розгром мілітаристської Японії. Бої на Тихому океані у 1944-1945 рр. Битва біля о-ва Лейте. Наступальна операція союзників у Бірмі. Бої за о-ви Іводзіма та Окінава. Атомні бомбардування США японських міст Хіросіма і Нагасакі. Розгром Квантунської армії у Північно-Східному Китаї та Монголії. Беззастережна капітуляція Японії.</p> <p>Підсумки Другої світової війни. Людські і матеріальні втрати. Міжнародно-політичні наслідки війни. Перемога демократії над фашизмом. Нове співвідношення сил у світі. Активізація тенденції до міжнародної співпраці. Зростання суперечностей між СРСР і західними державами. Криза і поступовий розпад світової колоніальної системи.</p>

4.2. План семінарських занять

№	Тема заняття / план
	Нова історія Західної Європи та Америки (5, 6 семестр)
1	<p>Тема 1. Головні тенденції історичного розвитку</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <p>7. Характер і особливості розвитку міжнародних відносин у новий час, їх вплив на долю країн Європи та Америки. Світова війна 1914-1918 рр.</p> <p>8. Історіографія нового часу.</p> <p>9. Економічний зміст перехідної епохи від феодалізму до капіталізму.</p> <p>10. Промисловий розвиток в умовах піднесення мануфактурного капіталізму.</p> <p>11. Державно-політичний устрій та його форми в країнах Європи та Америки.</p> <p>12. Основні тенденції культурного розвитку.</p> <p>✓ <i>Робота з історичною літературою</i></p> <p>Ознайомитися з працями: Хобсбаум Е. Век капітала. 1848-1875 / Хобсбаум Е [научн. ред. А.А. Егоров, пер. с англ. Л.Д.Якушиной]. Ростов-на-Дону: Феникс. 1999. 478 с.; Хобсбаум Е. Век імперії. 1875-1914 / Хобсбаум Е [научн. ред. А.А. Егоров, пер. с англ. Л.Д.Якушиной]. Ростов-на-Дону: Феникс. 544 с. або за вибором, та охарактеризувати авторську концепцію щодо основних тенденцій розвитку провідних країн Європи і США в останній третині ХІХ – на початку ХХ ст.</p>
2	<p>Тема 2. Англійська революція середини ХVІІ ст.</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <p>1. Передумови, особливості та початок англійської революції (1640-1642 рр.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - економічне становище Англії на початку ХVІІ ст.; - релігійне питання в Англії напередодні революції; - криза англійського абсолютизму, назрівання і початок революції. <p>2. Законодавство Довгого парламенту. Аграрне питання – основне питання революції.</p> <p>3. Перша (1642-1646 рр.) і друга (1648 р.) громадянські війни та їх наслідки.</p> <p>4. Інденденська республіка (1649-1653 рр.), її класова суть, внутрішня і зовнішня політика.</p> <p>5. Режим протекторату О. Кромвеля та його падіння (1653-1659 рр.). Реставрація монархії.</p> <p>6. Характер, рушійні сили, наслідки та історичне значення англійської революції.</p> <p>✓ <i>Робота з документом</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Яків І «Справжній закон вільної монархії» політичний трактат 1603 р. Практикум з курсу «Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу». Для студентів історичного факультету. Частина перша. Укладач З. Баран. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2006. С. 27 ❖ Апологія палати громад 20 червня 1604 р. Там само. С. 27-28. ❖ Петиція про права 7 червня 1628 р. Там само. С. 28.

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Акт про реорганізацію таємної ради та ліквідацію суду, який зазвичай називають зоряною палатою 5 липня 1641 р. Там само. С. 30. ❖ Велика ремонстрація, з петицією, що її супроводжує. Петиція палати громад, що супроводжує ремонстацію 1 грудня 1641 р. Там само. С. 31. ❖ Велика ремонстрація 1 грудня 1641 р. Там само. С. 31-32. ❖ Генрі Паркер про владу парламенту 1642 р. Там само. С. 32-33. ❖ Заява англійського парламенту про початок війни з королем 11 липня 1642 р. Там само. С. 33. ❖ Постанова палати громад про створення армії «Нового зразка» та її статут 11 січня 1645 р. Там само. С. 33-34. ❖ Ордонанс парламенту про ліквідацію палати феодалних опік 24 лютого 1646 р. Там само. С. 34. ❖ Основи пропозицій, що виходять від армії 1 серпня 1647 р. Там само. С. 35-36. ❖ Народна згода для міцного та швидкого миру на основах загального права, представлена раді армії 28 жовтня 1647 р. Там само. С. 36-37.
3	<p>Тема 3. Англія у другій половині XVII – XVIII ст.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Контрольні питання</i> 7. Період реставрації. 8. Соціально-економічний і політичний розвиток в кінці XVII - першій половині XVIII ст. 9. Особливості англійського Просвітництва. 10. Початок промислового перевороту в другій половині XVIII ст. 11. Політична криза у 60-і-80-і роки. 12. Колоніальна політика Англії. ✓ <i>Робота з документом</i> ❖ Збори офіцерів за участю агітаторів та осіб, які їх підтримують 29 жовтня 1647 р. Практикум з курсу «Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу». Для студентів історичного факультету. Частина перша. Укладач З. Баран. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2006. С. 37-38. ❖ Джерард Вінстенлі «Закон свободи». Там само. С. 38-39. ❖ Вирок Верховної судової палати у справі короля 27 січня 1649 р. Там само. С. 39. ❖ Наказ про страту Карла I 29 січня 1649 р. Там само. С. 39. ❖ Акт про утворення державної ради англійської республіки 13 лютого 1649 р. Там само. С. 40. ❖ Акт, що ліквідує королівську владу 17 березня 1649 р. Там само. С. 41. ❖ Акт про ліквідацію палати лордів 19 березня 1649 р. Там само. С. 41-42. ❖ Акт про оголошення Англії республікою 19 травня 1649 р. Там само. С. 42. ❖ Акт про збільшення торгового флоту та заохочення мореплавання англійської нації (навігаційний акт) 9 жовтня 1651 р. Там само. С. 42-43. ❖ Скликання членів так званого бербонського парламенту 6 червня 1653 р. Там само. С. 43. ❖ Форма правління державою Англії, Шотландії та Ірландії та володіннями, що їм належать («Знаряддя правління») 16 грудня 1653 р. Там само. С. 44-45. ❖ Бредська декларація 1 квітня 1660 р. Там само. С. 46. ❖ Грін Д. Р. Історія Англії та англійського народу. Там само. С. 47-48. ❖ Алексєєв К.А. Ірландське повстання кінця XVII століття. Там само. С. 48-49.
4	<p>Тема 4. Англійські колонії в Північній Америці. Війна за незалежність і створення США.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Контрольні питання</i> 1. Політичний устрій та соціально-економічний розвиток англійських колоній Північної Америки в XVII- серед. XVIII ст. 2. Причини та ідейні витоки війни за незалежність. 3. Початок та воєнні дії в період війни за незалежність. 4. Діяльність континентальних конгресів і проголошення незалежності США.

	<p>5. Формування основ державності США в кінці XVIII ст. Конституція 1787р., Біль про права 1791р.</p> <p>6. Характер, рушійні сили, історичне значення та особливості війни за незалежність як першої американської революції.</p> <p>✓ <i>Історичні задачі</i></p> <p>3. В ході англійської революції було конфісковано земельні володіння англійської церкви і багатьох прихильників короля, а в ході війни за незалежність – землі прихильників англійців.</p> <p>Доведіть, що такі заходи закономірні для буржуазної революції.</p> <p>4. У Конституції США 1787 р. не зазначалося, хто має право голосу на виборах у центральні органи влади. Це мав вирішувати кожний штат окремо. Чому був установлений такий порядок? Кому це було вигідно у північних і південних штатах?</p>
5	<p>Тема 5. Феодално-абсолютистський лад в країнах Європи у другій половині XVII - XVIII ст.</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <p>4. Франція у другій половині XVII-XVIII ст.</p> <p>4.1. Правління Людовіка XIV.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Чи можна говорити, що Франція за часів правління Людовіка XIV досягла свого політичного та економічного розквіту? - Як ви вважаєте, чому історики стверджують, що період правління Людовіка XIV був періодом розквіту абсолютизму? - Доведіть, що французька аристократія підтримувала твердження короля «Держава-це я!». - Назвіть причини погіршення становища Франції. <p>4.2. Внутрішня політика Ж.Б. Кольбера.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Назвіть цілі, яких мали досягти завдяки заходам Ж.Б. Кольбера. - Які заходи Ж.Б. Кольбера спричинили появу терміна «кольберизм»? - Назвіть реформи, які були проведені Ж.Б. Кольбером. - Назвіть наслідки діяльності Ж.Б. Кольбера. <p>5. Італія у другій половині XVII-XVIII ст.</p> <p>5.1. Економічний занепад у другій половині XVII - на початку XVIII ст. Соціальні рухи.</p> <p>5.2. Зміни в державній структурі Італії в XVIII ст.</p> <p>5.3. Італійське просвітництво, його особливості.</p> <p>6. Німецькі держави. Пруссія у другій половині XVII-XVIII ст.</p> <p>6.1. Політична роздробленість країни Священної Римської імперії німецької нації.</p> <p>6.2. Правління Фрідріха Вільгельма II і Фрідріха II.</p> <p>4. Держава австрійських Габсбургів у другій половині XVII-XVIII ст.</p> <p>4.4. Володіння Габсбургів і система управління монархією.</p> <p>4.5. Соціально-економічний лад, його регіональні особливості.</p> <p>4.6. Чому час правління Йосифа II та Фрідріха II вважають «освіченим абсолютизмом»?</p> <p>7. Угорщина під владою Габсбургів.</p> <p>7.1. Політичний устрій Угорського королівства у другій половині XVII-XVIII ст.</p> <p>7.2. Національно-визвольний та антифеодальний рух.</p> <p>7.3. Трансільванське князівство і його становище у складі Габсбургської монархії.</p> <p>7.4. Народні виступи у кінці XVIII ст.</p> <p>8. Слов'янські народи під владою Габсбургів.</p> <p>✓ <i>Робота з документом</i></p> <p>❖ Прокламація короля Георга III про заборону колонізації земель за аллеганськими горами 7 жовтня 1763 р. Практикум з курсу «Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу». Для студентів історичного факультету. Частина перша. Укладач З. Баран. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2006. С. 72.</p> <p>❖ Франсіс Бернард* про колоніальну політику Англії щодо колоній, розташованих в</p>

	<p>Америці. Там само. С. 72-73.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Гербовий закон 22 березня 1765 р. Там само. С. 73. ❖ Реакція англійських колоній в Північній Америці на запровадження гербового закону. Там само. С. 74. ❖ Англійські акти про заохочення мореплавства та торгівлі. Там само. С. 74-76. ❖ Томас Джефферсон. «Загальний огляд прав Британської Америки». Липень 1774 р. Там само. С. 76-77. ❖ Том Пейн. «Здоровий глузд». 1776 р. Про необхідність розриву з Англією. Там само. С. 77-78. ❖ Декларація незалежності 4 липня 1776 р. Там само. С. 78-80. ❖ Статті конфедерації 1781–1788 рр. Там само. С. 80-82. ❖ Паризький мирний договір між великою Британією та США 3 вересня 1783 р. Там само. С. 82-83. ❖ Конституція Сполучених Штатів Америки 1787 р. Там само. С. 83-86. ❖ Алексіс де Токвіль. Про демократію в Америці. Там само. С. 86-91. ❖ Согрін В.В. Утворення Американської держави: нове прочитання. Там само. С. 92-93.
6	<p>Тема 6. Європейська культура XVII – XVIII ст.</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Релігія та духовне життя європейського суспільства. 9. Стан і зміст освіти. Рівень освіченості. Університети. 10. Зрушення в соціальній психології суспільства у другій половині XVII ст. Секуляризація освіченої частини суспільства. Масова свідомість. 11. Народна культура і церква. 12. Наукові досягнення. Розвиток астрономії, математики, механіки. Утвердження природничо-наукової системи поглядів. М. Коперник, Г. Галілей, Р. Декарт, І. Ньютон. 13. Раціоналізм у суспільній свідомості й художній творчості. Механіцизм. 14. Головні течії в мистецтві й літературі. Бароко як загальноєвропейський художній напрям. Класицизм. Ідейні та естетичні принципи. <p>✓ <i>Робота з документом</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Вольтер. Практикум з курсу «Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу». Для студентів історичного факультету. Частина перша. Укладач З. Баран. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2006. С. 54-55. ❖ Шарль Монтеск'є. «Про дух законів» 1748 р. Там само. С. 56-60. ❖ Жан-Жак Руссо. «Роздуми про походження та основи нерівності між людьми» 1755 р. Там само. С. 61-62. ❖ Про суспільний договір, або принципи політичного права. 1762 р. Там само. С. 62-65.
7	Тема 7.
8	<p>Тема 8. Міжнародні відносини і колоніальна політика у другій половині XVII - XVIII ст.</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Зміни в системі міжнародних відносин у другій половині XVII ст. 6. Війна за іспанську спадщину і послаблення міжнародної ролі Франції. 7. Східне питання. 8. Торгово-колоніальне суперництво європейських держав. <p>✓ <i>Робота з історичними джерелами</i></p> <p>Ознайомитися з мемуарною літературою з Нової історії країн Західної Європи та Америки (1870-1918 рр.) за вибором та охарактеризувати авторську концепцію тогочасних явищ, процесів, подій, ідей, суспільних змін, побуту, політики та дипломатії, включаючи міжнародні відносини.</p>
9	<p>Тема 9. Французька революція кінця XVIII ст.</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Кризові явища у Франції та боротьба у правлячих колах наприкінці XVIII ст. 8. Початок революції і основні віхи політичної боротьби під час панування монархістів-конституціоналістів. 9. Загострення ситуації в країні 10. Встановлення якобінської диктатури. Її характер і внутрішні протиріччя. 11. Причини падіння якобінської диктатури та її місце в історії революції. 12. Основні риси і значення Великої французької революції.

	<p>✓ <i>Робота з документом</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Алексіс де Токвіль «Аналіз шляхетських зошитів від 1789 року». Практикум з курсу «Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу». Для студентів історичного факультету. Частина перша. Укладач З. Баран. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2006. С. 106-110. ❖ Засідання в залі для гри в м'яч 20 червня 1789 р. Там само. С. 110-111. ❖ Декрет установчих зборів про ліквідацію феодальних прав та привілеїв 11 серпня 1789 р. Там само. С. 111–112. ❖ Декларація прав людини та громадянина 26 серпня 1789 р. Там само. С. 112–114. ❖ Про націоналізацію церковного майна 2 листопада 1789 р. Там само. С. 114. ❖ Декрет про скасування інституту спадкового дворянства та всіх титулів 19 червня 1790 р. Там само. С. 114. ❖ Конституція 3 вересня 1791 р. Там само. С. 115-119. ❖ Декрети законодавчих зборів про скликання національного конвенту 10-11 серпня 1792 р. Там само. С. 120-121. ❖ Декрет про ліквідацію королівської влади у Франції 21–22 вересня 1792 р. Там само. С. 121. ❖ Промова М. Робеспера в Національному Конвенті «про суд над королем» 3 грудня 1792 р. Там само. С. 121-122. ❖ Декрет про розподіл національних володінь в громадах, що не мають громадських земель 3 червня 1793 р. Там само. С. 122-123. ❖ Декрет про спосіб розділу земель громад 10 червня 1793 р. Там само. С. 123-124. ❖ Конституція 24 червня 1793 р. Там само. С. 124-126. ❖ Декрет про безоплатну ліквідацію феодальних прав 17 липня 1793 р. Там само. С. 127. ❖ Декрет про масовий набір 23 серпня 1793 р. Там само. С. 127. ❖ Закон про підозрілих 17 вересня 1793 р. Там само. С. 127-128. ❖ Декрет про встановлення загального максимуму 29 вересня 1793 р. Там само. С. 128. ❖ Декрет, що запроваджує літочислення французів 5 жовтня 1793 р. Там само. С. 129. ❖ Блуменау С.Ф. Жак Неккер. Там само. С. 129-131. ❖ Геніфе П. Марат – ідеолог терору. Там само. С. 131-133. ❖ Вандея: Злочини «Колон Жаху» (історіографічну дискусію веде Франсуа Лебрен) 1994 р. Там само. С. 134-135.
10	<p>Тема 10. Франція у роки консульств і Першої імперії (1799-1814 рр.)</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Встановлення військової диктатури Наполеона Бонапарта. Конституція 1799 року. 5. Наполеонівські війни (боротьба Франції проти третьої і четвертої коаліції; Тільзітський мир; війна Франції з Росією; воєнні дії 1813-1814 років і реставрація Бурбонів). 6. «Сто днів» Наполеона. Ватерлоо. <p>✓ <i>Робота з документом</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Промова Генерала Наполеона Бонапарта в раді старійшин 9 листопада 1799 р. Практикум з курсу «Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу». Для студентів історичного факультету. Частина перша. Укладач З. Баран. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2006. С. 143. ❖ Манфред А.З. «Наполеон Бонапарт». 18 Брюмера. Там само. С. 143-144. ❖ Конституція VIII року 13 грудня 1799 р. Там само. С. 144-146. ❖ Конкордат між апостольською столицею та французькою республікою 15 липня 1801 р. Там само. С. 146-147. ❖ Лакреталь «Про політичний режим консульства «Мемуари». Там само. С. 147-148. ❖ Ш.М. Талейран. Мемуари 1791–1808 рр. Там само. С. 148. ❖ Конституція X року Сенатус-консульт від 6 термідора X року (4 серпня 1802 р.). Там само. С. 149. ❖ Органічний Сенатус-Консульт 28 флореаля XII року (15 травня 1804 р.). Там само. С. 149-150. ❖ Цивільний кодекс Наполеона 21 березня 1804 р. Там само. С. 150-151. ❖ Договір про створення Рейнського союзу під протекторатом Франції 12 липня 1806

	<p>р. Там само. С. 152.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Декларація імператора Франца II 6 серпня 1806 р. Там само. С. 153. ❖ А. Манфред “Від Аустерліца до Тільзита». Там само. С. 154. ❖ Берлінський декрет про континентальну блокаду 21 листопада 1806 р. Там само. С. 154-155. ❖ Наказ про спалення англійських товарів Фонтенбло, 19 жовтня 1810 р. Там само. С. 155. ❖ Тільзитський союзний договір між Францією та Росією (таємна частина) 7 липня 1807 р. Там само. С. 156-157. ❖ Тільзитський мирний договір між Францією та Пруссією 9 липня 1807 р. Там само. С. 158. ❖ Карний кодекс 1810 р. Там само. С. 158-159. ❖ Манфред А.З. Наполеон Бонапарт Перша реставрація Бурбонів Квітень 1814 р. Там само. С. 159-160. ❖ Ш. М. Талейран. Мемуари Падіння імперії. Реставрація. Там само. С. 160-161. ❖ Договір між росією, австрією, Пруссією та Наполеоном Париж, 11 квітня 1814 р. Там само. С. 161-162. ❖ Дейвіс Н. «Революційна війна, 1792–1815 рр.». Там само. С. 162-163.
11	<p>Тема 11. Країни Європи у 1789-1815 рр.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Контрольні питання</i> 6. Англія у 1789-1815 рр.. 7. Німецькі держави. 8. Монархія Габсбургів. 9. Італія у 1789-1815 рр. 10. Іспанія у 1789-1815 рр. ✓ <i>Робота з історичними джерелами</i> <p>Ознайомитися з мемуарною літературою з Нової історії країн Західної Європи та Америки (1870-1918 рр.) за вибором та охарактеризувати авторську концепцію тогочасних явищ, процесів, подій, ідей, суспільних змін, побуту, політики та дипломатії, включаючи міжнародні відносини.</p>
12	<p>Тема 12. Країни Європи та Америки у 1815-1847 рр.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Контрольні питання</i> 7. Буржуазні революції та національно-визвольні рухи 20-х років XIX ст. у Європі. 8. Англія (1815-1850). 9. Франція. 10. Австрійська імперія. 11. США (кінець XVIII - 50-і роки XIX ст.). 12. Канада (XVIII ст. – 60-і роки XIX ст.). ✓ <i>Робота з документом</i> ❖ Загальна інструкція для повноважних послів уповноважених союзних дворів на конгресі в Шатійон-Сюр-Сен не пізніше 21 січня 1814 р. Практикум з курсу «Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу». Для студентів історичного факультету. Частина перша. Укладач З. Баран. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2006. С. 167. ❖ Шомонський союзний договір Австрії, великої Британії, Прусії та Росії 17 лютого 1814 р. Там само. С. 167-169. ❖ Доповідь К. В. Нессельроде Олександру I Відень, 18 грудня 1814 р. Там само. С.169-170. ❖ Ш. М. Талейран. Мемуари. Віденський конгрес. Там само. С. 170-174. ❖ 3 актів Віденського конгресу 9 червня 1815 р. Там само. С. 174-175.
13	<p>Тема 13. Револуції 1848-1849 рр. в Європі</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Контрольні питання</i> 3. Характер, наслідки і значення революції у Франції, Німеччині, Австрійській імперії, Угорщині, Італії.

	4. Історіографія революції у Франції, Німеччині, Австрійській імперії, Угорщині, Італії.
14	<p>Тема 14. Країни Європи і Америки в 50-60-х роках XIX ст.</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <p>5. Англія.</p> <p>6. Франція в роки Другої імперії.</p> <p>7. Об'єднання Італії.</p> <p>8. Об'єднання Німеччини.</p> <p>4.1. Австрійська імперія. Створення Австро-Угорщини.</p> <p>1.2 Іспанія в 20-70-і роки.</p> <p>6.1. Громадянська війна і Реконструкція в США.</p> <p>✓ <i>Робота з картою</i></p> <p>4. Позначити на карті Сардинське королівство, Королівство обох Сицилій, Парму, Модену, Тоскану, Папську область, Ломбардо-Венеціанську область. Вказати на карті напрямки походів Дж. Гарібальді в 1860 р і 1867 р інтервенції військ Наполеона III в 1867 р, похід італійських військ на Рим в 1870 р.; територіальні зміни в процесі об'єднання Італії (території, приєднані до Сардинії в 1859 р і 1860 р.; території, що відійшли до Франції в 1860 р.; кордон Королівства Італія, утвореного в 1861 р.; території, приєднані до Королівства Італія в 1866 р. і 1870 р.).</p> <p>5. Позначити на карті кордони Німецького союзу, Митного союзу, Північнонімецького союзу. Вказати на карті кордони Пруської держави та провінції його (Бранденбург, Померанія, Сілезія, Саксонія, Західна і Східна Пруссія, Познань, Рейнська провінція і Вестфалія), а також інших німецьких держав, що входили в Німецький союз (Ганновер, Баварія, Саксонія).</p> <p>6. Вказати на карті територіальні зміни в результаті австропруської, датсько-пруської, франко-пруської війни.</p>
15	<p>Тема 15. Соціалістична думка і соціалістичний рух (до 1870 року)</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <p>6. Суспільні зрушення в Європі та їх вплив на соціальну думку.</p> <p>7. Виникнення поняття «соціалізм». Поширення соціалістичних ідей в Європі в середині XIX ст.</p> <p>8. Соціалістична концепція К.Маркса, її основні положення.</p> <p>9. Концепція світової пролетарської революції.</p> <p>10. Практична діяльність К.Маркса і Ф.Енгельса.</p>
16	<p>Тема 16. Міжнародні відносини в 20-60-і роки XIX ст. Колоніальна політика</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <p>1. Віденська система в першій половині XIX ст.</p> <p>2. Міжнародні відносини у другій половині 50-60-х років XIX ст.</p> <p>3. Колоніальна політика європейських держав: причини, перебіг, наслідки.</p> <p>✓ <i>Покажіть на карті:</i> а) колоніальний поділ світу наприкінці XIX ст.; б) місце зіткнення колоніальних інтересів провідних країн світу.</p>
17	<p>Тема 17. Європа і Америка в останній третині XIX ст. і на початку XX ст. (до 1914 р.)</p> <p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <p>1. Політичний розвиток Іспанії в останній третині XIX ст.</p> <p>2. Основні напрями економічного розвитку Іспанії в останній третині XIX - на початку XX ст.</p> <p>3. Республіканський рух і республіканські організації в Іспанії кінця XIX - на початку XX ст.</p> <p>4. Колоніальна політика Іспанії.</p> <p>5. Посилення колоніальної експансії європейських держав у Африці та Азії і загострення протиріч між ними.</p> <p>6. Балканська проблема і посилення напруженості в Європі в кінці 80-х років.</p> <p>7. Протистояння країн Троїстого союзу і Антанти в міжнародних кризах.</p>
18	Тема 18. Перша світова війна 1914-1918 рр.

	<p>✓ <i>Контрольні питання</i></p> <p>14. Підготовка і початок війни.</p> <p>15. Війна і державне регулювання господарського життя.</p> <p>16. Війна і міжнародна соціал-демократія.</p> <p>17. Країни німецького блоку 1914-1917 рр. Німеччина.</p> <p>18. Австро-Угорщина.</p> <p>19. Держави Антанти і країни, які примкнули до них.</p> <p>20. Англія в роки війни.</p> <p>21. Франція в роки війни.</p> <p>22. Італія на початковому етапі війни.</p> <p>23. США в роки війни.</p> <p>24. Війна і революція в Росії.</p> <p>25. Хід війни в 1917-1918 рр. та її завершення.</p> <p>26. Результати та наслідки Першої світової війни.</p> <p>✓ <i>Робота з контурною картою:</i></p> <p>Вказати на карті країни Антанти і держави, які воювали на її боці; країни Троїстого союзу і держави, які воювали на його боці; нейтральні держави. Основні театри сухопутних і морських військових дій і лінії фронтів в 1914-1916 рр., 1917-1918 рр.</p>
	<p>Новітня історія Західної Європи та Америки (7, 8 семестр)</p>
19	<p>Тема 19. Вступ: Новітня історія країн Європи і Америки: особливості навчального курсу</p> <p>Поняття «новітня історія», його сучасна інтерпретація. Місце новітньої історії у загальноісторичному процесі. Сучасна західна цивілізація та її основні ознаки. Теорії «індустріального» та «постіндустріального» суспільств. Концепція тоталітаризму. Наукові дискусії щодо періодизації новітньої історії. Предмет, періодизація та проблематика курсу «Новітня історія країн Європи і Америки», принципи його побудови. Основні джерела до курсу. Історіографія новітньої історії: сучасний стан і тенденції розвитку.</p>
20	<p>Тема 20. Міжнародні відносини між двома світовими війнами.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Версальсько-Вашингтонська система повоєнних договорів. 2. Версальсько-Вашингтонської системи, її історичні наслідки. 3. Характер міжнародних відносин у 30-х рр. 4. Рік кризи: вересень 1938 - вересень 1939 р.
21	<p>Тема 21. Суспільно-політичні рухи у 1918—1945 рр.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Типологія суспільно-політичних рухів Заходу. 2. Міжнародний робітничий рух після закінчення Першої світової війни. 3. Соціально-економічні та політичні умови зародження і розвитку праворадикальних рухів.
22	<p>Тема 22. Наука і культура країн Європи і Америки між двома світовими війнами</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Освіта. 2. Наука. 3. Література. 4. Образотворче мистецтво. 5. Кіно. 6. Театр. 7. Брюїтизм.
23	<p>Тема 23. Країни Європи і Північної Америки в період післявоєнної нестабільності (1918-1923 рр.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Революційна криза і революції у країнах Центральної Європи. 2. Індустріально розвинуті країни Заходу у 1918-1923 рр.
24	<p>Тема 24. Індустріальні країни Європи і Америки у період стабілізації (1924-1929 рр.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні тенденції розвитку капіталістичного світу в період стабілізації: циклічне піднесення економіки, зміни у структурі виробництва, раціоналізація виробництва, зміцнення кредитно-грошової системи.

	<p>2. Франція в період стабілізації.</p> <p>3. Чинники стабілізації в Німеччині.</p>
25	<p>Тема 25. Світова економічна криза (1929-1933 рр.)</p> <p>1. «Велика депресія»: характер і походження, ознаки, наслідки. Шляхи виходу з кризи: реформізм і фашизм.</p> <p>2. Особливості світової економічної кризи у Великій Британії.</p> <p>3. Особливості економічної кризи початку 30-х рр. у Франції.</p> <p>4. Економічна криза 1929-1933 рр. в Італії.</p> <p>5. Особливості економічної кризи 192-1933 рр. у Німеччині.</p>
26	<p>Тема 25. Світова економічна криза (1929-1933 рр.)</p> <p>1. «Велика депресія»: характер і походження, ознаки, наслідки. Шляхи виходу з кризи: реформізм і фашизм.</p> <p>2. Особливості світової економічної кризи у Великій Британії.</p> <p>3. Особливості економічної кризи початку 30-х рр. у Франції.</p> <p>4. Економічна криза 1929-1933 рр. в Італії.</p> <p>5. Особливості економічної кризи 192-1933 рр. у Німеччині.</p>
27	<p>Тема 26. Індустріальні країни Європи і Америки у 1933-1939 рр.: пошуки виходу з кризи. Реформізм</p> <p>1. «Велика депресія» та зміна економічної психології індустріального суспільства. Формування ліберальної моделі ДМК в 30-х рр.</p> <p>2. «Національний уряд» Великої Британії, його реформістська політика.</p> <p>3. Народний фронт у країнах Європи: причини створення, основні напрями діяльності, історична роль. Історіографія Народного фронту.</p> <p>4. Революція 1931-1939 рр. в Іспанії: причини, характер, періодизація.</p>
28	<p>Тема 26. Індустріальні країни Європи і Америки у 1933-1939 рр.: пошуки виходу з кризи. Реформізм</p> <p>1. «Велика депресія» та зміна економічної психології індустріального суспільства. Формування ліберальної моделі ДМК в 30-х рр.</p> <p>2. «Національний уряд» Великої Британії, його реформістська політика.</p> <p>3. Народний фронт у країнах Європи: причини створення, основні напрями діяльності, історична роль. Історіографія Народного фронту.</p> <p>4. Революція 1931-1939 рр. в Іспанії: причини, характер, періодизація.</p>
29	<p>Тема 27. Фашистські режими в Європі в 30-ті роки ХХ ст.</p> <p>7. Історіографія фашизму.</p> <p>8. Типологічні характеристики фашизму.</p> <p>9. Німеччина під владою нацистів.</p> <p>10. Еволюція фашистського режиму в Італії.</p> <p>11. Консолідація франкістського режиму після закінчення громадянської війни в Іспанії.</p> <p>12. Особливості фашизації Португалії.</p>
30	<p>Тема 27. Фашистські режими в Європі в 30-ті роки ХХ ст.</p> <p>7. Історіографія фашизму.</p> <p>8. Типологічні характеристики фашизму.</p> <p>9. Німеччина під владою нацистів.</p> <p>10. Еволюція фашистського режиму в Італії.</p> <p>11. Консолідація франкістського режиму після закінчення громадянської війни в Іспанії.</p> <p>12. Особливості фашизації Португалії.</p>
31	<p>Тема 28. Країни Латинської Америки між двома світовими війнами</p> <p>4. Загальні тенденції соціально-економічного розвитку країн Латинської Америки.</p> <p>5. Загальні ознаки суспільно-політичного розвитку країн Латинської Америки.</p> <p>6. Активізація профашистських тенденцій у Латинській Америці в 30-х рр., різні форми проникнення в регіон держав «осі».</p>
32	<p>Тема 28. Країни Латинської Америки між двома світовими війнами</p>

	<p>4. Загальні тенденції соціально-економічного розвитку країн Латинської Америки.</p> <p>5. Загальні ознаки суспільно-політичного розвитку країн Латинської Америки.</p> <p>6. Активізація профашистських тенденцій у Латинській Америці в 30-х рр., різні форми проникнення в регіон держав «осі».</p>
33	<p>Тема 29. Країни Європи і США у Другій світовій війні</p> <p>9. Причини, характер, періодизація. Сучасний стан історіографії Другої світової війни.</p> <p>10. Початок формування антигітлерівської коаліції.</p> <p>11. Докорінний перелом у війні (червень 1942 р. - грудень 1943 р.).</p> <p>12. Гітлерівський «новий порядок» у Європі.</p> <p>13. Військовий розгром і крах фашистських режимів (січень 1944 - 2 вересня 1945 років).</p> <p>14. Проблеми післявоєнного врегулювання у міжсоюзницьких стосунках СРСР, Великої Британії і США.</p> <p>15. Розгром мілітаристської Японії.</p> <p>16. Підсумки Другої світової війни.</p>
34	<p>Тема 29. Країни Європи і США у Другій світовій війні</p> <p>9. Причини, характер, періодизація. Сучасний стан історіографії Другої світової війни.</p> <p>10. Початок формування антигітлерівської коаліції.</p> <p>11. Докорінний перелом у війні (червень 1942 р. - грудень 1943 р.).</p> <p>12. Гітлерівський «новий порядок» у Європі.</p> <p>13. Військовий розгром і крах фашистських режимів (січень 1944 - 2 вересня 1945 років).</p> <p>14. Проблеми післявоєнного врегулювання у міжсоюзницьких стосунках СРСР, Великої Британії і США.</p> <p>15. Розгром мілітаристської Японії.</p> <p>16. Підсумки Другої світової війни.</p>

5.Завдання для самостійної роботи

	Теми	Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Основні тенденції економічного, політичного, суспільного і культурного розвитку провідних держав Європи і США в останній третині XIX – на початку XX ст.	9	14
2	Тема 2. Англійська революція середини XVII ст.	9	14
3	Тема 3. Англія у другій половині XVII-XVIII ст.	9	14
4	Тема 4. Англійські колонії в Північній Америці. Війна за незалежність і створення США.	9	14
5	Тема 5. Феодально-абсолютистський лад в країнах Європи у другій половині XVII-XVIII ст.	9	14
6	Тема 6. Європейська культура XVII-XVIII ст.	9	14
7	Тема 7. Релігія та церква у Західній Європі у XVII-XVIII ст.	10	14
8	Тема 8. Міжнародні відносини і колоніальна політика у другій половині XVII-XVIII ст.	9	14
9	Тема 9. Французька революція кінця XVIII ст.	10	14
10	Тема 10. Франція у роки консульств і Першої імперії (1799-1814 рр.)	9	14
11	Тема 11. Країни Європи у 1789-1815 рр.	10	14
12	Тема 12. Країни Європи та Америки у 1815-1847 рр.	9	14
13	Тема 13. Революції 1848-1849 рр. в Європі.	10	14
14	Тема 14. Країни Європи і Америки в 50-60-х роках XIX ст.	9	14
15	Тема 15. Соціалістична думка і соціалістичний рух (до 1870 року).	10	14
16	Тема 16. Міжнародні відносини в 20-60-і роки XIX ст. Колоніальна політика.	9	15
17	Тема 17. Європа і Америка в останній третині XIX ст. і на початку XX ст. (до	10	15

	1914 р.).		
18	Тема 18. Перша світова війна 1914-1918 рр.	9	15
19	Тема 19. Вступ: Новітня історія країн Європи і Америки: особливості навчального курсу.	10	15
20	Тема 20. Міжнародні відносини між двома світовими війнами	9	15
21	Тема 21. Суспільно-політичні рухи у 1918-1945 рр.	10	15
22	Тема 22. Наука і культура країн Європи і Америки між двома світовими війнами.	9	15
23	Тема 23. Країни Європи і Північної Америки в період післявоєнної нестабільності (1918-1923 рр.).	10	15
24	Тема 24. Індустріальні країни Європи і Америки у період стабілізації (1924-1929 рр.).	9	15
25	Тема 25. Світова економічна криза (1929-1933 рр.).	10	15
26	Тема 26. Індустріальні країни Європи і Америки у 1933-1939 рр.: пошуки виходу з кризи. Реформізм.	9	15
27	Тема 27. Фашистські режими в Європі в 30-ті роки ХХ ст.	10	15
28	Тема 28. Країни Латинської Америки між двома світовими війнами.	9	15
29	Тема 29. Країни Європи і США у Другій світовій війні.	10	15
	Всього за курсом	273	420

Під час вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти виконують індивідуальне науково-дослідне завдання (**написання есе**), що є видом позааудиторної самостійної роботи здобувачів вищої освіти, використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни та є необхідною умовою формування підсумкової оцінки з дисципліни. Виконання індивідуального науково-дослідного завдання сприяє поглибленню та закріпленню теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти при прослуховуванні лекційного курсу та самостійному вивченню дисципліни.

Здобувачам вищої освіти пропонується **написати есе** на одну з тем, поданих нижче згідно з графіком захисту. Індивідуальне завдання оцінюється за такими критеріями: самостійність виконання; якість оформлення.

Критерії написання: обсяг: 5-7 сторінок друкованого тексту без титульного аркуша та списку використаних джерел (формат сторінки – А4; шрифт – Times New Roman; кегль - 14, міжрядковий інтервал – 1,5; береги: справа, зліва, зверху, знизу – 20 мм). Структура роботи: вступ (де здобувач вищої освіти формулює актуальність проблеми, мету власного дослідження та задачі її виконання), основна частина (має містити головні ідеї та факти, а також не менше двох-трьох аргументів на користь висловленої тези. Кожен аргумент має бути підтверджений не менш ніж двома конкретними історичними прикладами чи спиратися на історичні джерела, що дозволяють використати їх як основу для аргумента. Беручи до уваги різні позиції та точки зору, важливим є їх критичний аналіз, а також виявлення власного ставлення до досліджуваної проблеми); висновки (подається авторський аналіз зазначених проблем); список використаних джерел (має налічувати не менше 15 наукових джерел, у тому числі наукові статті, монографії); результат перевірки на антиплагіат. Есе може супроводжуватися наочністю: презентацією, інфографікою, відео, фото, географічними картами, малюнками, музикою, таблицями тощо.

Теми для написання есе

Нова історія Західної Європи та Америки

1. Отто фон Бісмарк: залізний канцлер Німеччини.
2. Визначні діячі Паризької Комуні (один на вибір).
3. Королева Вікторія та особливості її правління у Великій Британії.
4. Девід Ллойд Джордж та його програма соціальних реформ.
5. Засновник британської «алмазної імперії» в Південній Африці Сесіль Родс.
6. Дж. С. Мілль як ліберальний суспільно-політичний діяч.
7. Представник Республіканської партії та президент США Уїльям Мак-Кінлі.

8. Суспільна діяльність Анрі Барбюса.
9. Жорж Буланже та феномен «буланжизму».
10. Політична та суспільна діяльність Жоржа Клемансо.
11. Історичний портрет У. Гладстона.
12. Основні проблеми англійського суспільства та історії в творах Ч. Діккенса.
13. Політичні кризи у Франції в 1890-ті рр.. та шляхи їхнього подолання.
14. Програма, структура та діяльність лейбористської партії на початку ХХ ст.
15. Особливості французького соціалізму та основні течії соціалістичного руху у Франції 1880-1890-тих рр.
16. Другий Інтернаціонал та Перша Світова війна.
17. Створення монополії в країнах Європи та США (взяти одну з відомих монополій як приклад)
18. Поняття «імперіалізм» в працях Р. Люксембург.
19. Особливості імперіалізму у Великій Британії.
20. Політика ліберальних реформ Т. Рузвельта.
21. Внутрішня політика В. Вільсона.
22. Науково-технічна революція на рубежі ХІХ-ХХ ст.
23. Паризька Комуна як перший досвід створення соціальноорієнтованої держави.
24. Винахідники та їхні відкриття в Англії у ХVІІ ст.
25. Пуританізм як ідеологія опозиції феодально-абсолютистському ладу в Англії.
26. Англійський абсолютизм за перших королів із династії Стюартів.
27. Безпарламентське правління Карла І.
28. Державний переворот в Англії 1688-89 рр. та його результати.
29. Внутрішня політика Карла ІІ.
30. Промисловий переворот в Англії: передумови та наслідки.
31. Англійська культура у ХVІІ - ХVІІІ ст.
32. Соціально-політичні погляди північноамериканських просвітителів: Т. Джефферсона, О. Гамільтона, Б.Франкліна.
33. Дж. Вашингтон та його роль в становленні американської державності.
34. Зовнішня і колоніальна політика Англії в ХVІІІ ст.
35. Війна північноамериканських колоній Англії за незалежність і утворення США: хід військових подій.
36. Війна за незалежність у Північній Америці (1775-1783 рр.): історичне значення та наслідки.
37. Необмежена монархія за Людовіка ХІV.
38. Соціально-економічні та політичні наслідки Тридцятилітньої війни для німецьких держав.
39. Просвітницький абсолютизм» в Австрії у другій половині ХVІІІ ст.
40. Визвольний рух в Угорщині у другій половині ХVІІ ст.
41. Політичні, економічні та соціальні причини Великої французької революції.
42. Аграрне законодавство періоду Великої французької революції.
43. Історіографія яacobінської диктатури.
44. Терор під час яacobінської диктатури у Франції.
45. Французька революція ХVІІІ ст.: історичне значення та підсумки.
46. Війни Французької республіки у роки Директорії (1795-1799).
47. Внутрішня і зовнішня політика Консульства та Імперії Наполеона Бонапарта у Франції.
48. Наполеонівські війни і їх роль в європейській історії.
49. Занепад Чартистського руху та його місце у соціально-політичній історії Англії.
50. Війна за незалежність і революція в Іспанії.
51. Іспанська революція 1834-1843 рр.: причини та наслідки.
52. Віктор Еммануїл – перший король об'єднаної Італії.
53. Камілло Бенсо Кавур – визначний державний діяч Італії ХІХ ст.
54. Отто фон Бісмарк – найвидатніший німецький політик ХІХ ст.

55. Джон Адамс (1797-1801) – президент США.
56. Томас Джефферсон (1801-1809) - президент США.
57. Абрахам Лінкольн (1861-1865) - президент США.
58. Політичні скандали у Франції: справа Буланже, Панамський скандал, справа Дрейфуса.
59. Девід Ллойд Джордж – політичний діяч великої Британії.

Новітня історія Західної Європи та Америки

1. Версальсько-Вашингтонська система.
2. Міжнародний соціалістичний рух між двома світовими війнами.
3. Листопадова революція у Німеччині (1918—1919 рр.).
4. Третій Рейх: ідеологія і політична практика націонал-соціалізму.
5. «Новий курс» Ф.-Д. Рузвельта в США.
6. Громадянська війна в Іспанії 1936—1939 рр.
7. Рік кризи: вересень 1938 — вересень 1939 рр.
8. Друга світова війна.
9. Рух Опору в країнах Європи.
10. Антигітлерівська коаліція.
11. Міжнародні відносини в період «холодної війни».
12. Інтеграційний процес в Європі.
13. Німеччина у другій половині ХХ ст.
14. Проблеми розвитку Франції в роки П'ятої республіки.
15. Велика Британія у другій половині ХХ ст.: проблеми внутрішньої і зовнішньої політики.
16. США у другій половині ХХ ст.
17. Проблеми суспільно-політичного життя сучасної Канади.
18. Післявоєнна історія Угорщини.
19. Чилі в 70—80-х роках ХХ ст.: Революція 1970—1973 рр. і досвід авторитарної модернізації в період диктатури А. Піночета.
20. Програми основних учасників Паризької мирної конференції (США, Великої Британії, Франції, Італії, Японії): порівняльний аналіз.
21. Психолого-політичні портрети В. Вільсона, Д. Ллойд Джорджа і Ж. Клемансо.
22. «Російське питання» на Паризькій мирній конференції.
23. «Європейське питання»: зміст та підходи до вирішення.
24. Версальський мирний договір з Німеччиною.
25. Мирні договори Версальської системи (Сен-Жерменський, Тріанонський, Нейський, Севрський). Рішення Паризької мирної конференції й етнополітична карта Центральної і Південно-Східної Європи після Першої світової війни.
26. Утворення Ліги Націй. Мандатна система.
27. Історична місія Ліги Націй: великі надії та реальні здобутки.
28. Трактати Вашингтонської конференції: доповнення чи ревізія Версалу?
29. Роль Версальсько-Вашингтонської системи у розвитку міжнародних відносин між двома світовими війнами.

6. Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є екзамен, який проводиться в усній формі. Робота здобувачів вищої освіти оцінюється за підсумками виконання основних видів завдань. Якщо здобувач вищої освіти не відвідував курс лекцій, семінарські заняття та не виконав контрольні заходи, а отже, не набрав необхідної кількості балів, то він, за рішенням кафедри, не допускається до складання екзамену.

Питання для підготовки до екзамену Нова історія Західної Європи та Америки

1. Поняття "Нова історія". Історичний зміст першого періоду нового часу.

2. Причини і початок революції в Англії: соціально-економічні, політичні, ідеологічні передумови. Конфлікт між королем і парламентом. Початок революції і громадянські війни.
3. Буржуазно-демократичний етап революції в Англії: республіка, левелери і дигери.
4. Протекторат Кромвеля. Реставрація Стюардів. "Славна революція 1688 р." та її значення.
5. Англія на початку XVIII ст.: створення конституційного ладу і парламентської демократії. Торі і віги.
6. Промисловий переворот в Англії: основні етапи, дві сторони і особливості.
7. Великобританія на початку XIX ст.: продовження промислового перевороту, парламентська реформа 1832 р., чартизм і його наслідки. Початок "Вікторіанської епохи"(1837 - 1800 - і рр.).
8. Французький абсолютизм, його криза. Французька Просвіта.
9. 9.Причини революції у Франції, початок революції.
10. I і II етапи революції у Франції. Мірабо, Бріссо, Лафайєт.
11. 11.Якобінський період французької революції. Дантон, Робесп'єр, Ебер.
12. 12.Термідоріанський Конвент і Директорія у Франції: внутрішня і зовнішня політика.
13. 13.Переворот 18 брюмера 1799 р. Історичне значення революції кінця XVIII ст. у Франції, її підсумки і характер.
14. 14.Консульство: зовнішня політика (Італійський похід, Єгипетська експедиція, війна в Європі).
15. Імперія у Франції: внутрішня політика в 1804 - 1812 рр. Бонапартизм.
16. 16.Зовнішня політика I Імперії в 1804 - 1812 рр.
17. 17.Крах I Імперії, її причини. Історична роль Наполеона Бонапарта.
18. 18.Особливості промислового перевороту у Франції.
19. 19.Реставрація Бурбонів у Франції. Причини, характер і підсумки Липневої революції 1830 р.
20. 20.Франція в 1830 - 1847 рр. Класовий характер липневої монархії.
21. 21.Революція 1848 р. у Франції: причини, особливості, підсумки і значення.
22. 22.Друга імперія у Франції. Бонапартизм.
23. 23.Особливості промислового перевороту в германських державах на початку XIX ст.
24. 24.Революція 1848 - 1849 рр. в Німеччині: причини, цілі, хід, причини поразки і незавершеності, підсумки.
25. 25.Об'єднання Німеччини: завдання об'єднувальної боротьби, можливі шляхи об'єднання, основні етапи і підсумки, історична роль О.Бісмарка.
26. 26.Національне питання в Австрійській імперії: структура населення імперії, економічний і соціально-політичний розвиток окремих територій. Основні етапи боротьби за вирішення національного питання.
27. 27.Національне питання революції 1848 р. в Австрії та Угорщині. Австро-угорська Угода 1867 р. і національні проблеми імперії на рубежі XIX - XX ст.
28. 28.Проблема національного об'єднання Італії в XIX ст.: характеристика підсумків після Віденського конгресу, основні напрями в Рисорджименто (революційно-демократичні, помірно-ліберальні, народно-демократичні).
29. 29.Проблема об'єднання Італії в революції 1848 - 1849 рр.
30. 30.Завершення об'єднання Італії в 1870 р. Історичне значення цієї події, її уроки та наслідки. Дж. Гарібальді, Камілло Кавур і Джузеппе Мадзіні.
31. 31.Війна за незалежність північноамериканських колоній Англії: причини, початок і I етап. "Декларація незалежності".
32. 32.Підсумки Війни за незалежність, будівництво молодого держави: від "Статей конфедерації і вічного союзу" до Федеральної конституції 1787 р. та Біллю про права.
33. 33.США в першій половині XIX ст.: внутрішня і зовнішня політика. Доктрина Монро.
34. 34.Особливості промислового перевороту в США.
35. 35.Громадянська війна між Північчю та Півднем: причини, хід, найважливіші події. А. Лінкольн. Генерали У. Грант і Роберт Лі.
36. 36.Підсумки громадянської війни. Реконструкція Півдня (1865 - 1877 рр.).

37. 37.Латинська Америка до середини ХІХ ст.: криза колоніальної системи в Латинській Америці; народна, демократична революція на Гаїті (Сан-Домінго). Перший етап національно-визвольного руху.
38. 38.Другий етап національно-визвольного руху в Латинській Америці (1815 - 1820 рр.). Утворення незалежних держав.
39. 39.Віденський конгрес і "Священний союз".
40. 40.Заснування та діяльність І Інтернаціоналу.
41. 41. Виникнення марксизму як однієї з моделей соціалістичного перевлаштування суспільства ("Союз комуністів" і "Маніфест комуністичної партії" 1848 р.).
42. 42.Ідеологія і практика європейського анархізму. М. Бакунін.
43. 43.Дрібнобуржуазний соціалізм Ф. Лассаля і П'єра Прудона.
44. 44.Основні риси політичного лібералізму першої половини ХІХ ст. західноєвропейського консерватизму і націоналізму.
45. Франко-германська війна 1870-1871 рр. (причини, етапи, характер, підсумки).
46. Внутрішньополітичне становище Франції в період війни 1870 - 1871 рр. (Революція 4 вересня 1870 р.; політика уряду "національної оборони"; революція 18 березня 1871 р.).
47. Особливості економічного розвитку Франції в 1871 - 1914 рр. Зміни в соціальному складі французького суспільства.
48. Боротьба за республіку у Франції в 70-х роках ХІХ ст. Характеристика конституції 1875 р. Прихід до влади помірних республіканців, їх внутрішня політика.
49. Політичні кризи у Франції в 80-90-х роках ХІХ ст.(буланжизм, панамський скандал, справа Дрейфуса).
50. Зовнішня політика Франції в 70-90-х роках ХІХ ст.
51. Зовнішня політика Франції на початку ХХ ст.
52. Політична боротьба у Франції на початку ХХ ст.
53. Особливості економічного розвитку Німеччини в 1871 - 1914 рр. Причини прискореного розвитку німецької економіки.
54. Державний устрій германської імперії (імперська конституція 1871 р.; політичні партії).
55. Внутрішня політика уряду Бісмарка ("культуркампф", германізація польських земель; боротьба проти соціалістичного руху).
56. Зовнішня політика Німеччини в 70-90-х роках ХІХ ст. (утворення Троїстого союзу; початок колоніальних захоплень; пангерманізм).
57. Зовнішня політика Німеччини на початку ХХ ст. Германська "світова політика".
58. Державний і політичний устрій Австро-Угорщини після угоди 1867 р.
59. Соціальні і національні проблеми в Австро-Угорщині на рубежі ХІХ - ХХ ст.
60. Зовнішня політика Австро-Угорщини у кінці ХІХ - початку ХХ ст.
61. Історичні підсумки возз'єднання Італії, її політичний устрій. Особливості соціально економічного розвитку країни у кінці ХІХ - початку ХХ ст.
62. Внутрішня і зовнішня політика "правої" і "лівої" в Італії. Програма "Прогресивного лібералізму".
63. Економічний розвиток Англії у кінці ХІХ - початку ХХ ст. Втрата світової промислової монополії.
64. Внутрішня політика англійських лібералів і консерваторів в 70-90-х рр. ХІХ ст.
65. Зовнішня політика Англії в 70-90-х рр. ХІХ ст. Розширення імперії.
66. Зовнішня політика Англії на початку ХХ ст. Відхід від політики "блискучої ізоляції".
67. Внутрішня політика англійських консерваторів і лібералів на початку ХХ ст. "Ліберальна ера". Д. Лойд Джордж.
68. Ірландське питання у кінці ХІХ - початку ХХ ст.
69. Соціально-економічний розвиток США в 1877 - 1914 рр.
70. Політичний розвиток США в 1877 - 1914 рр. Еволюція двопартійної системи.
71. "Ліберальна ера" в США. Т. Рузвельт, В. Вільсон.
72. Основні напрями зовнішньої політики США на рубежі ХІХ - ХХ ст.

73. Соціально-економічний розвиток країн Латинської Америки у кінці XIX - початку XX ст.
74. Політичний розвиток країн Латинської Америки у кінці XIX - початку XX ст. Мексиканська революція.
75. Основні особливості міжнародних відносин в останній чверті XIX ст. Виникнення військово-політичних союзів.
76. Соціально-економічні і політичні передумови Першої світової війни.
77. Початок Першої світової війни. Стратегічні плани Німеччини і країн Антанти.
78. Внутрішнє положення воюючих держав і його вплив на хід світової війни.
79. II Інтернаціонал, основні напрями його діяльності. Проблема еволюційного і революційного шляхів перевлаштування суспільства.
80. Наука і культура на рубежі XIX - XX ст.

Новітня історія Західної Європи та Америки

1. Поняття «новітня історія», його сучасна інтерпретація.
2. Особливості економічної кризи початку 30-х рр. у Франції.
3. Країни Латинської Америки в системі міжнародних відносин між двома світовими війнами.
4. Місце новітньої історії у загальноісторичному процесі.
5. Економічна криза 1929—1933 рр. в Італії.
6. Розширення масштабів агресії з перевагою сил агресора (1 вересня 1939-червень 1942 рр.).
7. Сучасна західна цивілізація та її основні ознаки.
8. Особливості економічної кризи 1929—1933 рр. у Німеччині.
9. Напад Німеччини на Польщу.
10. Теорії «індустріального» та «постіндустріального» суспільств.
11. «Велика депресія» та зміна економічної психології індустріального суспільства.
12. Оголошення Великою Британією і Францією війни Німеччині.
13. Концепція тоталітаризму.
14. Формування ліберальної моделі ДМК в 30-х рр.
15. «Дивна війна», історіографічні концепції її походження.
16. Наукові дискусії щодо періодизації новітньої історії.
17. «Національний уряд» Великої Британії, його реформістська політика.
18. Радянсько-німецькі відносини у 1939-1941 рр.
19. Предмет, періодизація та проблематика курсу «Новітня історія країн Європи і Америки», принципи його побудови.
20. Народний фронт у країнах Європи: причини створення, основні напрями діяльності, історична роль.
21. Договір «Про дружбу і кордон» між СРСР і Німеччиною.
22. Основні джерела до курсу.
23. Історіографія Народного фронту.
24. Радянсько-фінська війна 1939—1940 рр.
25. Історіографія новітньої історії: сучасний стан і тенденції розвитку.
26. Революція 1931—1939 рр. в Іспанії: причини, характер, періодизація.
27. Наступ фашистських військ на Західному фронті у 1939—1940 рр.
28. Версальсько-Вашингтонська система повоєнних договорів.
29. Історіографія фашизму.
30. Напад Німеччини на Бельгію, Голландію та Францію.
31. Характер Версальсько-Вашингтонської системи, її історичні наслідки.
32. Типологічні характеристики фашизму.
33. «Дюнкеркське диво».
34. Характер міжнародних відносин у 30-х рр.
35. Німеччина під владою нацистів.
36. Приєднання Угорщини, Румунії та Болгарії до Троїстого пакту.

37. Рік кризи: вересень 1938 — вересень 1939 р.
38. Еволюція фашистського режиму в Італії.
39. Воєнні дії у Східній та Північній Африці у 1940—1941 рр.
40. Типологія суспільно-політичних рухів Заходу.
41. Консолідація франкістського режиму після закінчення громадянської війни в Іспанії.
42. Напад Німеччини на СРСР.
43. Міжнародний робітничий рух після закінчення Першої світової війни.
44. Особливості фашизації Португалії.
45. Напад Японії на американську базу Перл-Харбор.
46. Соціально-економічні та політичні умови зародження і розвитку праворадикальних рухів.
47. Загальні тенденції соціально-економічного розвитку країн Латинської Америки.
48. Окупація Японією країн Південно-Східної Азії (грудень 1941 — травень 1942 р.).
49. **Освіта** країн Європи і Америки між двома світовими війнами.
50. Загальні ознаки суспільно-політичного розвитку країн Латинської Америки.
51. Угода про спільні дії у війні проти Німеччини між СРСР і Великою Британією 1941 р.
52. Наука країн Європи і Америки між двома світовими війнами.
53. Активізація профашистських тенденцій у Латинській Америці в 30-х рр., різні форми проникнення в регіон держав «осі».
54. Радянсько-британський союзний договір та радянсько-американська угода «Про принципи взаємодопомоги у веденні війни проти агресії» 1942 р.
55. Література країн Європи і Америки між двома світовими війнами.
56. Причини, характер, періодизація Другої світової війни.
57. Проблема «другого фронту» у міжсоюзницьких стосунках 1941—1942 рр.
58. Образотворче мистецтво країн Європи і Америки між двома світовими війнами.
59. Сучасний стан історіографії Другої світової війни.
60. Сталінградська і Курська битви на Східному фронті.
61. Становлення кінематографа країн Європи і Америки між двома світовими війнами.
62. Початок формування антигітлерівської коаліції.
63. Воєнні дії в Північній Африці, битва під Ель-Аламейном.
64. Розвиток театру в країнах Європи і Америки між двома світовими війнами.
65. Докорінний перелом у війні (червень 1942 р. — грудень 1943 р.).
66. Тегеранська конференція 1943 р.
67. Вісло-Одерська операція радянських військ.
68. Індустріально розвинуті країни Заходу у 1918—1923 рр.
69. Військовий розгром і крах фашистських режимів (січень 1944 — 2 вересня 1945 років).
70. Конференція в Сан-Франциско 1945 р.
71. Франція в період стабілізації.
72. Розгром мілітаристської Японії.
73. Міжнародно-політичні наслідки Другої світової війни.
74. Чинники стабілізації в Німеччині.
75. Підсумки Другої світової війни.
76. Ялтинська і Потсдамська конференції 1945 р.
77. Конституція 1933 р. і створення у Португалії «унітарної корпоративної республіки».
78. Особливості світової економічної кризи у Великій Британії.
79. Вісло-Одерська операція радянських військ.
80. Португалія в період громадянської війни в Іспанії.

Кожне питання у білеті оцінюється в 10 балів.

Приклад екзаменаційного білету

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

Рівень вищої освіти перший: бакалаврський

Спеціальність 032 «Історія та археологія»

Семестр 8

Навчальна дисципліна **«НОВА ТА НОВІТНЯ ІСТОРІЯ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ ТА АМЕРИКИ»**

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № ____

1. Напад Німеччини на СРСР.
2. Особливості фашизації Португалії.
3. Угода про спільні дії у війні проти Німеччини між СРСР і Великою Британією 1941 р.
4. Чинники стабілізації в Німеччині.

Затверджено на засіданні кафедри історії

Протокол № _____ від _____ 20__ року

Завідувачка кафедри _____

Міронова І. С.

Екзаменатор _____

Підберезних І.Є.

7. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Денна форма

Нова історія Західної Європи та Америки
5 семестр

№	Вид діяльності (завдання)	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
1	Семінарські заняття	7,5 семінарських занять. Максимальна кількість балів на семінарі – 6 (7,5*6)	45
2	Індивідуальне завдання	Оцінювання: 20 балів - написання есе, 5 бали – захист (20+5)	25
3	Атестація	У кожному підсумковому білеті по 3 питання. Кожне питання оцінюється по 10 балів.	30
	Всього		100

6 семестр

№	Вид діяльності (завдання)	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
1	Семінарські заняття	9 семінарських занять. Максимальна кількість балів на семінарі – 5 (9*5)	45
2	Індивідуальне завдання	Оцінювання: 10 балів - написання есе, 15 бали – захист (10+5)	15
3	Екзамен	У кожному екзаменаційному білеті по 4 питання. Кожне питання оцінюється по 10 балів.	40
	Всього		100

Новітня історія Західної Європи та Америки
7 семестр

№	Вид діяльності (завдання)	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
1	Семінарські заняття	7,5 семінарських занять. Максимальна кількість балів на семінарі – 6 (7,5*6)	45
2	Індивідуальне завдання	Оцінювання: 20 балів - написання есе, 5 бали – захист (20+5)	25
3	Атестація	У кожному підсумковому білеті по 3 питання. Кожне питання оцінюється по 10 балів.	30
	Всього		100

8 семестр

№	Вид діяльності (завдання)	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
1	Семінарські заняття	24 семінарських занять. Максимальна кількість балів на семінарі – 2 (24*2)	48
2	Індивідуальне завдання	Оцінювання: 10 балів - написання есе, 2 бали – захист (10+2)	12
3	Екзамен	У кожному екзаменаційному білеті по 4 питання. Кожне питання оцінюється по 10 балів.	40
	Всього		100

5 семестр, 7 семестр

Опитування та виступи на семінарських заняттях – форма контролю, яка дозволяє оцінити вміння здобувачів вищої освіти самостійно опрацювати матеріал та викладати його, відповідати на запитання викладача та колег. Максимальна оцінка за відповідь на семінарському занятті – 6 балів. Критеріями для оцінювання виступають:

5-6 балів виставляється здобувачеві вищої освіти, якщо він:

- у повному обсязі (на 100 %) підготував семінарське заняття, відповідно до змісту розкрив поставлену перед ним проблему;
- дав розгорнуту логічну відповідь на контрольне (-і) запитання, при цьому під час підготовки використав додаткову літературу, добре ознайомився з конспектом лекції;
- правильно (без помилок) виконав вправу чи завдання, обґрунтував хід власних думок.

3-4 бали виставляється здобувачеві вищої освіти, якщо він:

- підготував 75 % семінарського заняття, відповідно до змісту розкрив поставлену перед ним проблему, але при цьому допустив неточності у формулюванні визначень, понять і явищ,
- дав розгорнуту логічну відповідь на контрольне (-і) питання, при цьому під час підготовки добре ознайомився з конспектом лекції, але не користувався додатковою літературою,
- загалом правильно виконав вправу чи завдання, допустивши 1-2 помилки, проте обґрунтував хід власних думок.

1-2 бали виставляється здобувачеві вищої освіти, якщо він:

- підготував 50 % семінарського заняття, загалом розкрив поставлену перед ним проблему, але під час відповіді допустив низку помилок, або пропустив важливі факти, або не зміг пояснити сутність того чи іншого явища;
- дав неповну (часткову) відповідь на контрольне (-і) питання, що потребувало суттєвих доповнень чи коментарів з боку викладача чи інших здобувачів вищої освіти, при цьому під час підготовки не використав додаткової літератури, погано ознайомився з конспектом лекції;
- виконав вправу чи завдання зі значною кількістю помилок або неточностей, не зміг обґрунтувати (або частково обґрунтував) хід власних думок.

0 балів виставляється здобувачеві вищої освіти, якщо він:

- підготував семінарське заняття в обсязі, меншому за 25 %, відповідно до змісту не розкрив поставленої перед ним проблеми або відмовився відповідати;
- дав неправильну (нелогічну) відповідь на контрольне (-і) питання, при цьому під час підготовки не використав додаткової літератури або відмовився відповідати;
- неправильно (зі значною кількістю помилок чи неточностей) виконав вправу чи завдання, не зміг пояснити хід виконання або зовсім не виконав вправи чи завдання.

6 семестр

Опитування та виступи на семінарських заняттях – форма контролю, яка дозволяє оцінити вміння здобувачів вищої освіти самостійно опрацювати матеріал та викладати його, відповідати на запитання викладача та колег. Максимальна оцінка за відповідь на семінарському занятті – 5 балів. Критеріями для оцінювання виступають:

5 балів виставляється здобувачеві вищої освіти, якщо він:

- у повному обсязі (на 100 %) підготував семінарське заняття, відповідно до змісту розкрив поставлену перед ним проблему;
- дав розгорнуту логічну відповідь на контрольне (-і) запитання, при цьому під час підготовки використав додаткову літературу, добре ознайомився з конспектом лекції;
- правильно (без помилок) виконав вправу чи завдання, обґрунтував хід власних думок.

3-4 бали виставляється здобувачеві вищої освіти, якщо він:

- підготував 75 % семінарського заняття, відповідно до змісту розкрив поставлену перед ним проблему, але при цьому допустив неточності у формулюванні визначень, понять і явищ,
- дав розгорнуту логічну відповідь на контрольне (-і) питання, при цьому під час підготовки добре ознайомився з конспектом лекції, але не користувався додатковою літературою,
- загалом правильно виконав вправу чи завдання, допустивши 1-2 помилки, проте обґрунтував хід власних думок.

1-2 бали виставляється здобувачеві вищої освіти, якщо він:

- підготував 50 % семінарського заняття, загалом розкрив поставлену перед ним проблему, але під час відповіді допустив низку помилок, або пропустив важливі факти, або не зміг пояснити сутність того чи іншого явища;
- дав неповну (часткову) відповідь на контрольне (-і) питання, що потребувало суттєвих доповнень чи коментарів збоку викладача чи інших здобувачів вищої освіти, при цьому під час підготовки не використав додаткової літератури, погано ознайомився з конспектом лекції;
- виконав вправу чи завдання зі значною кількістю помилок або неточностей, не зміг обґрунтувати (або частково обґрунтував) хід власних думок.

0 балів виставляється здобувачеві вищої освіти, якщо він:

- підготував семінарське заняття в обсязі, меншому за 25 %, відповідно до змісту не розкрив поставленої перед ним проблеми або відмовився відповідати;
- дав неправильну (нелогічну) відповідь на контрольне (-і) питання, при цьому під час підготовки не використав додаткової літератури або відмовився відповідати;
- неправильно (зі значною кількістю помилок чи неточностей) виконав вправу чи завдання, не зміг пояснити хід виконання або зовсім не виконав вправи чи завдання.

8 семестр

Опитування та виступи на семінарських заняттях – форма контролю, яка дозволяє оцінити вміння здобувачів вищої освіти самостійно опрацювати матеріал та викладати його, відповідати на запитання викладача та колег. Максимальна оцінка за відповідь на семінарському занятті – 2 бали. Критеріями для оцінювання виступають:

2 бали виставляється здобувачеві вищої освіти, якщо він:

- у повному обсязі (на 100 %) підготував семінарське заняття, відповідно до змісту розкрив поставлену перед ним проблему;
- дав розгорнуту логічну відповідь на контрольне (-і) запитання, при цьому під час підготовки використав додаткову літературу, добре ознайомився з конспектом лекції;
- правильно (без помилок) виконав вправу чи завдання, обґрунтував хід власних думок.

1,5 бали виставляється здобувачеві вищої освіти, якщо він:

- підготував 75 % семінарського заняття, відповідно до змісту розкрив поставлену перед ним проблему, але при цьому допустив неточності у формулюванні визначень, понять і явищ,
- дав розгорнуту логічну відповідь на контрольне (-і) питання, при цьому під час підготовки добре ознайомився з конспектом лекції, але не користувався додатковою літературою,
- загалом правильно виконав вправу чи завдання, допустивши 1-2 помилки, проте обґрунтував хід власних думок.

1 бал виставляється здобувачеві вищої освіти, якщо він:

- підготував 50 % семінарського заняття, загалом розкрив поставлену перед ним проблему, але під час відповіді допустив низку помилок, або пропустив важливі факти, або не зміг пояснити сутність того чи іншого явища;
- дав неповну (часткову) відповідь на контрольне (-і) питання, що потребувало суттєвих доповнень чи коментарів збоку викладача чи інших здобувачів вищої освіти, при цьому під час підготовки не використав додаткової літератури, погано ознайомився з конспектом лекції;
- виконав вправу чи завдання зі значною кількістю помилок або неточностей, не зміг обґрунтувати (або частково обґрунтував) хід власних думок.

0 балів виставляється здобувачеві вищої освіти, якщо він:

- підготував семінарське заняття в обсязі, меншому за 25 %, відповідно до змісту не розкрив поставленої перед ним проблеми або відмовився відповідати;
- дав неправильну (нелогічну) відповідь на контрольне (-і) питання, при цьому під час підготовки не використав додаткової літератури або відмовився відповідати;
- неправильно (зі значною кількістю помилок чи неточностей) виконав вправу чи завдання, не зміг пояснити хід виконання або зовсім не виконав вправи чи завдання.

Критеріями оцінювання самостійної роботи (індивідуально науково-дослідних робіт) виступають:

- повнота розкриття матеріалу (50 % оцінки);
- правильність застосування одержаних теоретичних знань на практиці (25 % оцінки);
- обґрунтованість висновків (25 % оцінки).

5 семестр, 7 семестр

Критерії оцінювання індивідуально науково-дослідної роботи

- **20-25 балів** виставляється якщо виконані всі вимоги до написання есе; позначена проблема та обґрунтована її актуальність; зроблено короткий аналіз різних точок зору на дану проблему та логічно викладені авторські судження та оцінки; кожен аргумент підтверджений не менш ніж двома конкретними історичними прикладами чи спиратися на історичні джерела, що дозволяють використати їх як основу для аргументу; сформульовано висновки; тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотриманні вимоги до зовнішнього оформлення. Список використаних джерел налічує не менше 15 наукових джерел, у тому числі наукові статті, монографії. Есе супроводжується наочністю: наприклад, презентацією, інфографікою, відео, фото, географічними картами, малюнками, музикою, таблицями тощо. Відсутність плагіату.

- **15-19 балів** виставляється, якщо основні вимоги до есе виконані, але при цьому допущені незначні недоліки. Зокрема, не витриманий обсяг есе; є упущення в оформленні.

- **10-14 балів** виставляється, якщо основні вимоги до есе виконані, але при цьому допущені значні недоліки. Зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутня логічна послідовність в судженнях, не витриманий обсяг есе; є упущення в оформленні.
- **6-9 балів** виставляється, якщо є істотні відступи від вимог до написання есе. Зокрема, тема висвітлена лише частково. Відсутній висновок.
- **1-5 бали** виставляється якщо є істотні відступи від вимог до написання есе. Зокрема, допущені фактичні помилки у змісті есе, відсутній висновок.
- **0 балів** виставляється, якщо тема есе не розкрита, виявляється істотне незрозуміння проблеми.

6 семестр

Критерії оцінювання індивідуально науково-дослідної роботи

- **10-15 балів** виставляється якщо виконані всі вимоги до написання есе; позначена проблема та обґрунтована її актуальність; зроблено короткий аналіз різних точок зору на дану проблему та логічно викладені авторські судження та оцінки; кожен аргумент підтверджений не менш ніж двома конкретними історичними прикладами чи спиратися на історичні джерела, що дозволяють використати їх як основу для аргументу; сформульовано висновки; тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотриманні вимоги до зовнішнього оформлення. Список використаних джерел налічує не менше 15 наукових джерел, у тому числі наукові статті, монографії. Есе супроводжується наочною: наприклад, презентацією, інфографікою, відео, фото, географічними картами, малюнками, музикою, таблицями тощо. Відсутність плагіату.
- **7-9 балів** виставляється, якщо основні вимоги до есе виконані, але при цьому допущені незначні недоліки. Зокрема, не витриманий обсяг есе; є упущення в оформленні.
- **4-6 балів** виставляється, якщо основні вимоги до есе виконані, але при цьому допущені значні недоліки. Зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутня логічна послідовність в судженнях, не витриманий обсяг есе; є упущення в оформленні.
- **2-3 балів** виставляється, якщо є істотні відступи від вимог до написання есе. Зокрема, тема висвітлена лише частково. Відсутній висновок.
- **1 бали** виставляється якщо є істотні відступи від вимог до написання есе. Зокрема, допущені фактичні помилки у змісті есе, відсутній висновок.
- **0 балів** виставляється, якщо тема есе не розкрита, виявляється істотне незрозуміння проблеми.

8 семестр

Критерії оцінювання індивідуально науково-дослідної роботи

- **10-12 балів** виставляється якщо виконані всі вимоги до написання есе; позначена проблема та обґрунтована її актуальність; зроблено короткий аналіз різних точок зору на дану проблему та логічно викладені авторські судження та оцінки; кожен аргумент підтверджений не менш ніж двома конкретними історичними прикладами чи спиратися на історичні джерела, що дозволяють використати їх як основу для аргументу; сформульовано висновки; тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотриманні вимоги до зовнішнього оформлення. Список використаних джерел налічує не менше 15 наукових джерел, у тому числі наукові статті, монографії. Есе супроводжується наочною: наприклад, презентацією, інфографікою, відео, фото, географічними картами, малюнками, музикою, таблицями тощо. Відсутність плагіату.
- **7-9 балів** виставляється, якщо основні вимоги до есе виконані, але при цьому допущені незначні недоліки. Зокрема, не витриманий обсяг есе; є упущення в оформленні.
- **4-6 балів** виставляється, якщо основні вимоги до есе виконані, але при цьому допущені значні недоліки. Зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутня логічна послідовність в судженнях, не витриманий обсяг есе; є упущення в оформленні.
- **2-3 балів** виставляється, якщо є істотні відступи від вимог до написання есе. Зокрема, тема висвітлена лише частково. Відсутній висновок.

- **1 бали** виставляється якщо є істотні відступи від вимог до написання есе. Зокрема, допущені фактичні помилки у змісті есе, відсутній висновок.
- **0 балів** виставляється, якщо тема есе не розкрита, виявляється істотне незрозуміння проблеми.

Критерії оцінювання екзамену:

- **40 балів** виставляються здобувачеві вищої освіти при глибоких та всебічних знаннях проблеми, грамотному та злагоженому логічно їх викладі, досконалому володінні понятійним апаратом, умінні підкріплювати теоретичні знання практичними висновками, здатності швидко та правильно робити умовиводи, використовуючи при аналізі сучасних явищ теоретичні положення на основі вивчення основної та додаткової літератури; якщо дані правильні, повні та глибокі відповіді на всі теоретичні питання відповідно до навчальної програми дисципліни, немає помилок у виконанні, матеріал викладено грамотно мовою з дотриманням логічної послідовності;
- **35-39 балів** виставляються здобувачеві вищої освіти при глибоких та всебічних знаннях проблеми, грамотному та злагоженому логічно їх викладі, досконалому володінні понятійним апаратом, умінні підкріплювати теоретичні знання практичними висновками, здатності швидко та правильно робити умовиводи, використовуючи при аналізі сучасних явищ теоретичні положення на основі вивчення основної та додаткової літератури; якщо здобувачем вищої освіти дані правильні, повні відповіді на всі теоретичні питання індивідуального завдання відповідно до навчальної програми дисципліни, матеріал викладено грамотно мовою з дотриманням логічної послідовності, однак допущені незначні похибки при відповіді;
- **30-34 бали** виставляються здобувачеві вищої освіти при твердому і досить повному знанні проблеми, відсутності характерних неточностей при відповідях на питання екзаменаційного білета та на поставлені додаткові питання, умінні в основному пов'язувати теоретичний матеріал з практичними завданнями, стоять в сучасних умовах, володінні понятійним апаратом, знанні основної літератури; якщо на запропоновані теоретичні питання дані правильні, але неповні відповіді; матеріал викладено грамотно мовою з дотриманням логічної послідовності, однак допущені несуттєві похибки або неточності у відповідях, допущена незначна помилка;
- **25-29 балів** виставляються здобувачеві вищої освіти при достатньому знанні навчального матеріалу, відсутності грубих помилок при відповідях на питання екзаменаційного білету, уміння підкріплювати теоретичні знання практичними висновками, знанні основних понять та категорій; якщо відповіді на теоретичні питання в цілому правильні, але неповні, допущені неточності у формулюваннях і логічні похибки, допущені одна – дві несуттєві помилки;
- **20-24 бали** виставляються здобувачеві вищої освіти, якщо відповіді на теоретичні питання неповні, допущені неточності у формулюваннях та логічні похибки;
- **15-19 балів** виставляються здобувачеві вищої освіти при наявності грубих помилок у відповідях на теоретичні питання екзаменаційного білету, які свідчать про неправильне розуміння суті проблеми, невмінні підкріплювати теоретичні знання практичними висновками, незнанні основного категоріального апарату, якщо відповіді на теоретичні питання містять грубі помилки, свідчать про незнання та незрозуміння відповідних розділів програмного матеріалу;
- **0-14 бали** виставляються здобувачеві вищої освіти, якщо відповіді на теоретичні питання містять грубі помилки, які свідчать про незнання та незрозуміння відповідних розділів програмного матеріалу.

Заочна форма:

**Нова історія Західної Європи та Америки
7, 8, 9 триместр**

№	Вид діяльності (завдання)	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
1	Семінарські заняття	19 семінарських занять. Максимальна кількість балів на семінарі – 2 (19*2)	38
2	Контрольна робота	Оцінювання: 20 балів - написання есе, 2 бали – захист (20+2)	22
3	Екзамен	У кожному екзаменаційному білеті по 4 питання. Кожне питання оцінюється по 10 балів.	40
	Всього		100

Новітня історія Західної Європи та Америки 10, 11, 12 триместр

№	Вид діяльності (завдання)	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
1	Семінарські заняття	16 семінарських занять. Максимальна кількість балів на семінарі – 3 (16*3)	48
2	Контрольна робота	Оцінювання: 10 балів - написання есе, 2 бали – захист (10+2)	12
3	Екзамен	У кожному екзаменаційному білеті по 4 питання. Кожне питання оцінюється по 10 балів.	40
	Всього		100

Опитування та виступи на групових заняттях – форма контролю, яка дозволяє оцінити вміння здобувачів вищої освіти самостійно опрацьовувати матеріал та викладати його, відповідати на запитання викладача та колег.

7, 8, 9 триместр

Максимальна оцінка за відповідь на семінарському занятті – 2 бали. Критеріями для оцінювання виступають:

2 бали виставляється здобувачеві вищої освіти, якщо він:

- у повному обсязі (на 100 %) підготував семінарське заняття, відповідно до змісту розкрив поставлену перед ним проблему;
- дав розгорнуту логічну відповідь на контрольне (-і) запитання, при цьому під час підготовки використав додаткову літературу, добре ознайомився з конспектом лекції;
- правильно (без помилок) виконав вправу чи завдання, обґрунтував хід власних думок.

1,5 бали виставляється здобувачеві вищої освіти, якщо він:

- підготував 75 % семінарського заняття, відповідно до змісту розкрив поставлену перед ним проблему, але при цьому допустив неточності у формулюванні визначень, понять і явищ,
- дав розгорнуту логічну відповідь на контрольне (-і) питання, при цьому під час підготовки добре ознайомився з конспектом лекції, але не користувався додатковою літературою,
- загалом правильно виконав вправу чи завдання, допустивши 1-2 помилки, проте обґрунтував хід власних думок.

1 бал виставляється здобувачеві вищої освіти, якщо він:

- підготував 50 % семінарського заняття, загалом розкрив поставлену перед ним проблему, але під час відповіді допустив низку помилок, або пропустив важливі факти, або не зміг пояснити сутність того чи іншого явища;
- дав неповну (часткову) відповідь на контрольне (-і) питання, що потребувало суттєвих доповнень чи коментарів з боку викладача чи інших здобувачів вищої освіти, при цьому під

час підготовки не використав додаткової літератури, погано ознайомився з конспектом лекції;

- виконав вправу чи завдання зі значною кількістю помилок або неточностей, не зміг обґрунтувати (або частково обґрунтував) хід власних думок.

0 балів виставляється здобувачеві вищої освіти, якщо він:

- підготував семінарське заняття в обсязі, меншому за 25 %, відповідно до змісту не розкрив поставленої перед ним проблеми або відмовився відповідати;

- дав неправильну (нелогічну) відповідь на контрольне (-і) питання, при цьому під час підготовки не використав додаткової літератури або відмовився відповідати;

- неправильно (зі значною кількістю помилок чи неточностей) виконав вправу чи завдання, не зміг пояснити хід виконання або зовсім не виконав вправи чи завдання.

10, 11, 12 триместр

Максимальна оцінка за відповідь на семінарському занятті – 3 бали. Критеріями для оцінювання виступають:

3 бали виставляється здобувачеві вищої освіти, якщо він:

- у повному обсязі (на 100 %) підготував семінарське заняття, відповідно до змісту розкрив поставлену перед ним проблему;

- дав розгорнуту логічну відповідь на контрольне (-і) запитання, при цьому під час підготовки використав додаткову літературу, добре ознайомився з конспектом лекції;

- правильно (без помилок) виконав вправу чи завдання, обґрунтував хід власних думок.

2 бали виставляється здобувачеві вищої освіти, якщо він:

- підготував 75 % семінарського заняття, відповідно до змісту розкрив поставлену перед ним проблему, але при цьому допустив неточності у формулюванні визначень, понять і явищ,

- дав розгорнуту логічну відповідь на контрольне (-і) питання, при цьому під час підготовки добре ознайомився з конспектом лекції, але не користувався додатковою літературою,

- загалом правильно виконав вправу чи завдання, допустивши 1-2 помилки, проте обґрунтував хід власних думок.

1 бал виставляється здобувачеві вищої освіти, якщо він:

- підготував 50 % семінарського заняття, загалом розкрив поставлену перед ним проблему, але під час відповіді допустив низку помилок, або пропустив важливі факти, або не зміг пояснити сутність того чи іншого явища;

- дав неповну (часткову) відповідь на контрольне (-і) питання, що потребувало суттєвих доповнень чи коментарів з боку викладача чи інших здобувачів вищої освіти, при цьому під час підготовки не використав додаткової літератури, погано ознайомився з конспектом лекції;

- виконав вправу чи завдання зі значною кількістю помилок або неточностей, не зміг обґрунтувати (або частково обґрунтував) хід власних думок.

0 балів виставляється здобувачеві вищої освіти, якщо він:

- підготував семінарське заняття в обсязі, меншому за 25 %, відповідно до змісту не розкрив поставленої перед ним проблеми або відмовився відповідати;

- дав неправильну (нелогічну) відповідь на контрольне (-і) питання, при цьому під час підготовки не використав додаткової літератури або відмовився відповідати;

- неправильно (зі значною кількістю помилок чи неточностей) виконав вправу чи завдання, не зміг пояснити хід виконання або зовсім не виконав вправи чи завдання.

Критеріями оцінювання контрольної роботи виступають:

- повнота розкриття матеріалу (50 % оцінки);

- правильність застосування одержаних теоретичних знань на практиці (25 % оцінки);

- обґрунтованість висновків (25 % оцінки).

7, 8, 9 триместр

Критерії оцінювання індивідуально науково-дослідної роботи

- **20-22 балів** виставляється якщо виконані всі вимоги до написання есе; позначена проблема та обґрунтована її актуальність; зроблено короткий аналіз різних точок зору на дану проблему та логічно викладені авторські судження та оцінки; кожен аргумент підтверджений не менш ніж двома конкретними історичними прикладами чи спиратися на історичні джерела, що дозволяють використати їх як основу для аргументу; сформульовано висновки; тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотриманні вимоги до зовнішнього оформлення. Список використаних джерел налічує не менше 15 наукових джерел, у тому числі наукові статті, монографії. Есе супроводжується наочністю: наприклад, презентацією, інфографікою, відео, фото, географічними картами, малюнками, музикою, таблицями тощо. Відсутність плагіату.
- **15-19 балів** виставляється, якщо основні вимоги до есе виконані, але при цьому допущені незначні недоліки. Зокрема, не витриманий обсяг есе; є упущення в оформленні.
- **10-14 балів** виставляється, якщо основні вимоги до есе виконані, але при цьому допущені значні недоліки. Зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутня логічна послідовність в судженнях, не витриманий обсяг есе; є упущення в оформленні.
- **6-9 балів** виставляється, якщо є істотні відступи від вимог до написання есе. Зокрема, тема висвітлена лише частково. Відсутній висновок.
- **1-5 бали** виставляється якщо є істотні відступи від вимог до написання есе. Зокрема, допущені фактичні помилки у змісті есе, відсутній висновок.
- **0 балів** виставляється, якщо тема есе не розкрита, виявляється істотне незрозуміння проблеми.

10, 11, 12 триместр

Критерії оцінювання контрольної роботи

- **11-12 балів** виставляється якщо виконані всі вимоги до написання есе; позначена проблема та обґрунтована її актуальність; зроблено короткий аналіз різних точок зору на дану проблему та логічно викладені авторські судження та оцінки; кожен аргумент підтверджений не менш ніж двома конкретними історичними прикладами чи спиратися на історичні джерела, що дозволяють використати їх як основу для аргументу; сформульовано висновки; тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотриманні вимоги до зовнішнього оформлення. Список використаних джерел налічує не менше 15 наукових джерел, у тому числі наукові статті, монографії. Есе супроводжується наочністю: наприклад, презентацією, інфографікою, відео, фото, географічними картами, малюнками, музикою, таблицями тощо. Відсутність плагіату.
- **9-10 балів** виставляється, якщо основні вимоги до есе виконані, але при цьому допущені незначні недоліки. Зокрема, не витриманий обсяг есе; є упущення в оформленні.
- **7-8 балів** виставляється, якщо основні вимоги до есе виконані, але при цьому допущені значні недоліки. Зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутня логічна послідовність в судженнях, не витриманий обсяг есе; є упущення в оформленні.
- **5-6 балів** виставляється, якщо є істотні відступи від вимог до написання есе. Зокрема, тема висвітлена лише частково. Відсутній висновок.
- **3-4 бали** виставляється якщо є істотні відступи від вимог до написання есе. Зокрема, допущені фактичні помилки у змісті есе, відсутній висновок.
- **1-2 бали** виставляється, якщо тема есе не розкрита, виявляється істотне незрозуміння проблеми.

Критерії оцінювання екзамену:

- **40 балів** виставляються здобувачеві вищої освіти при глибоких та всебічних знаннях проблеми, грамотному та злагоженому логічно їх викладі, досконалому володінні понятійним апаратом, умінні підкріплювати теоретичні знання практичними висновками, здатності швидко та правильно робити умовиводи, використовуючи при аналізі сучасних явищ теоретичні положення на основі вивчення основної та додаткової літератури; якщо дані

правильні, повні та глибокі відповіді на всі теоретичні питання відповідно до навчальної програми дисципліни, немає помилок у виконанні, матеріал викладено грамотною мовою з дотриманням логічної послідовності;

- **35-39 балів** виставляються здобувачеві вищої освіти при глибоких та всебічних знаннях проблеми, грамотному та злагодженому логічно їх викладі, досконалому володінні понятійним апаратом, умінні підкріплювати теоретичні знання практичними висновками, здатності швидко та правильно робити умовиводи, використовуючи при аналізі сучасних явищ теоретичні положення на основі вивчення основної та додаткової літератури; якщо здобувачем вищої освіти дані правильні, повні відповіді на всі теоретичні питання індивідуального завдання відповідно до навчальної програми дисципліни, матеріал викладено грамотною мовою з дотриманням логічної послідовності, однак допущені незначні похибки при відповіді;

- **30-34 бали** виставляються здобувачеві вищої освіти при твердому і досить повному знанні проблеми, відсутності характерних неточностей при відповідях на питання екзаменаційного білета та на поставлені додаткові питання, умінні в основному пов'язувати теоретичний матеріал з практичними завданнями, стоять в сучасних умовах, володінні понятійним апаратом, знанні основної літератури; якщо на запропоновані теоретичні питання дані правильні, але неповні відповіді; матеріал викладено грамотною мовою з дотриманням логічної послідовності, однак допущені несуттєві похибки або неточності у відповідях, допущена незначна помилка;

- **25-29 балів** виставляються здобувачеві вищої освіти при достатньому знанні навчального матеріалу, відсутності грубих помилок при відповідях на питання екзаменаційного білету, уміння підкріплювати теоретичні знання практичними висновками, знанні основних понять та категорій; якщо відповіді на теоретичні питання в цілому правильні, але неповні, допущені неточності у формулюваннях і логічні похибки, допущені одна – дві несуттєві помилки;

- **20-24 бали** виставляються здобувачеві вищої освіти, якщо відповіді на теоретичні питання неповні, допущені неточності у формулюваннях та логічні похибки;

- **15-19 балів** виставляються здобувачеві вищої освіти при наявності грубих помилок у відповідях на теоретичні питання екзаменаційного білету, які свідчать про неправильне розуміння суті проблеми, невмінні підкріплювати теоретичні знання практичними висновками, незнанні основного категоріального апарату, якщо відповіді на теоретичні питання містять грубі помилки, свідчать про незнання та нерозуміння відповідних розділів програмного матеріалу;

- **0-14 бали** виставляються здобувачеві вищої освіти, якщо відповіді на теоретичні питання містять грубі помилки, які свідчать про незнання та нерозуміння відповідних розділів програмного матеріалу.

8. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно

			(непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

9. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Акунін О. С. Нова історія країн Західної Європи та Північної Америки (1492-1918 рр.): Хронологія подій. Навчальний посібник. Миколаїв: ТОВ «Фірма «Ліон», 2013. 575 с.
2. Гончар Б. М., Городня Н. Д. Нова історія країн Європи та США. 1870-1918 роки : підручник / Б.М. Гончар, Н.Д. Городня. К., Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 413 с.
3. Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу (XIX-початок XX століть): навч. посібник / за ред. Б. В. Сипко. Львів: ЛНУ імені Івана Франка. 2020. 456 с.
4. Історія країн Західної Європи та Північної Америки Нового часу: (кінець XV - початок XIX ст.) : навчальний посібник / З. А. Баран, С. П. Качараба, Р. Б. Сіромський, Б. П. Чума ; за наук. ред. З. А. Баран. Київ : Знання, 2015. 536 с.
5. Кузьмін О. С. Нова історія країн Західної Європи та Північної Америки : навч. посіб. для студ. іст. спец. ВНЗ. Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 455 с.
6. Практикум з курсу «Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу». Для студентів історичного факультету. Частина перша. Укладач З. Баран. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2006. 176 с.
7. Нова історія країн Західної Європи й Північної Америки. ХУП – 60-ті роки XIX століття : підручник / [Б. М. Гончар, О. П. Машевський, Н. С. Папенко та ін.; за ред. Б. М. Гончара]. К. : Правничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2013. 735 с.
8. Тіндалл Дж. Б. Історія Америки / Д. Б. Тіндалл, Д. Е. Шай. 6-е вид. Львів : Літопис, 2010. 903 с.

Додаткові:

1. Дейвіс Н. Європа. Історія [пер. з англ. П. Таращук. К.: Основи, 2001. 1464 с.
2. Тейлор А.Дж.П. Габсбурзька монархія. 1809 – 1918. Історія Австрійської імперії та Австро – Угорщини / Тейлор А.Дж.; [пер. з англ. А.Портнов, С.Савченко]. Львів: ВНТП-Класика, 2002. 267 с.

Електронні ресурси:

1. Наукова бібліотека ЧНУ ім. Петра Могили. Retrieved from: <https://chmnu.edu.ua/biblioteka/>